

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2016

ΑΘΗΝΑ 2017

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	9
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	14
1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	14
1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	15
1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	18
1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	18
2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	25
3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	43
3.1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ	44
3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν	45
3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	48
3.2.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση	48
3.2.2. Άδεια παράλληλης απασχόλησης δημοσιογράφων	52
3.2.3. Τήρηση αρχείου «ατομικών φακέλων πολιτικών φρονημάτων»	53
3.2.4. Διαβίβαση δεδομένων από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων στην Ελληνική Στατιστική Αρχή	53
3.2.5. Ασφάλεια εφαρμογών Μητρώου Υπουργείου Οικονομικών	54
3.2.6. Νομιμότητα συλλογής στοιχείων για τις δηλώσεις «πόθεν έσχες»	55
3.2.7. Ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων	55
3.2.8. Παιδεία και έρευνα	56
3.2.9. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση	58
3.3. ΥΓΕΙΑ	59
3.3.1. Δικαίωμα πρόσβασης υποκειμένου των δεδομένων σε δεδομένα υγείας του	59
3.3.2. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για δικαστική χρήση	60
3.3.2.1. Οικογενειακές διαφορές (επιμέλεια, επικοινωνία, διατροφή)	60
3.3.2.2. Αγωγές αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος	61
3.3.2.3. Αιτήσεις για υποβολή προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης	62
3.3.2.4. Αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης	62
3.3.2.5. Εργασιακές διαφορές – εργατικά ατυχήματα	62
3.3.2.6. Λοιπές αγωγές αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας	63
3.3.3. Άδειες συλλογής αρχείου προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας	63
3.3.4. Ειδικότερες περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων υγείας	64
3.3.4.1. Επεξεργασία δεδομένων υγείας στο πλαίσιο εκκρεμούς ποινικής υπόθεσης (ποινική δίκη - προανάκριση - κύρια ανάκριση - προκαταρκτική εξέταση)	64
3.3.4.2. Διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων σε ελεγκτικούς φορείς που εκ του νόμου διαθέτουν ελεγκτική αρμοδιότητα	64
3.3.4.3. Πρόσβαση του ασθενούς σε δεδομένα υγείας	65
3.3.4.4. Επεξεργασία δεδομένων υγείας στο πλαίσιο διενεργούμενης ΕΔΕ – εργατικό ατύχημα	66
3.3.4.5. Διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας	66
3.3.4.6. Αναρμοδιότητα της Αρχής όταν τα επικαλούμενα σε προσφυγή ζητήματα έχουν αχθεί ήδη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου	67
3.3.4.7. Τρόπος κατάρτισης, οργάνωσης και λειτουργίας της Λίστας Χειρουργείου	68
3.3.4.8. Δημοσιοποίηση από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις παροχών προς τους επαγγελματίες υγείας	68
3.3.4.9. Διαβίβαση δεδομένων ασφαλισμένων με αναπηρία από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στο TAXISNET για τον σκοπό της συμμόρφωσης προς τη φορολογική νομοθεσία	69
3.3.4.10. Απεικόνιση φωτογραφιών στα νέα πακέτα τσιγάρων	70
3.3.4.11. Φωτογράφιση κακοποιημένων παιδιών στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος	70
3.3.4.12. Δικαίωμα αντίρρησης – διαγραφή από αρχεία δαιτολόγου	71
3.3.4.13. Καταγραφή συνεδριών λογοθεραπευτών	72
3.3.4.14. Προϋποθέσεις επεξεργασίας απλών προσωπικών δεδομένων	72
3.3.4.15. Σχέδιο Σύστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των δεδομένων της υγείας	72
3.3.4.16. Δημοσιοποίηση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης οπτικοακουστικού υλικού των ωφελούμενων ληπτών ψυχικής υγείας	73
3.3.4.17. Αίτημα προσβάσεως πατέρα σε στοιχεία μητέρων που γέννησαν συγκεκριμένη χρονική περίοδο με σκοπό τη διακρίβωση εάν το δηλωμένο ως νεκρό τέκνο του ήταν αληθώς νεκρό	73
3.3.4.18. Επεξεργασία δεδομένων υγείας εργαζομένου προκειμένου να εκτιμηθεί η ικανότητά του προς εργασία	74
3.3.4.19. Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας με επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων	74
3.3.4.20. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για ερευνητικούς σκοπούς	75
3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	76
3.4.1. Ασφαλιστικά ταμεία	76
3.4.2. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΕΔ	76
3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	79
3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	80
3.6.1. Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών	80
3.6.2. Προϋποθέσεις νομιμότητας για την ανάθεση της επεξεργασίας δεδομένων σε εκτελούντα την επεξεργασία για λογαριασμό παρόχου υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	81
3.6.3. Υπηρεσίες διαδικτύου	81
3.6.3.1. Καταγγελίες χρηστών κατά της σελίδας κοινωνικής δικτύωσης Facebook	81

3.6.3.2. Κατάργηση συνδέσμων από αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης	83
3.6.3.3. Θέματα νομιμότητας ως προς την τοποθέτηση κάμερας σε αυτοκίνητο ή μηχανή για καταγραφή τυχόν ατυχήματος	87
3.6.3.4. Επεξεργασία στοιχείων προσώπων που υποβάλλουν αναφορές ή αιτήματα στο Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου	88
3.6.3.5. Διαγραφή βίντεο από ιστοσελίδα που παρέχει υπηρεσίες διαμοιρασμού βίντεο	89
3.6.4. Νέες Τεχνολογίες	89
3.6.5. Διασυνοριακές διαβιβάσεις δεδομένων	90
3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	91
3.7.1. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων	91
3.7.2. Χρήση «cookies» σε ιστοσελίδες	92
3.7.3. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών	93
3.7.3.1. Όροι νόμιμης εγγραφής συνδρομητών στο Μητρώο του άρθρου 11 του ν. 3471/2006	93
3.7.3.2. Μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	96
3.7.3.3. Τηλεφωνικές κλήσεις	97
3.7.4. Τήρηση δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών	101
3.7.5. Συνεργασία της ΓΓΠΠ με τρίτους παρόχους υπηρεσιών στο πλαίσιο της Υπηρεσίας Κλήσεων Έκτακτης Ανάγκης 112	103
3.7.6. Συμβολή στη δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ	103
3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	104
3.9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	110
3.9.1. Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές	110
3.9.2. Τύπος (σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή)	110
3.10. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ	112
3.10.1. Επιτήρηση χώρων εργασίας	112
3.10.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών	114
3.10.3. Χρόνος τήρησης και πρόσβαση στο υλικό	117
3.10.4. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών	119
3.10.5. Κάμερες στη διαδικασία διαγωνισμού τηλεοπτικών αδειών (Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)	124
3.10.6. Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για άλλους σκοπούς	126
3.10.7. Έκδοση ΠΔ που προβλέπεται στον ν. 3917/2011	128
3.11. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	129
4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	133
4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ	134
4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2^{ΗΣ} ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)	136
4.2.1. Αξιολόγηση της Ελλάδας σχετικά με την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	139
4.3. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΥΡΩΠΟΛ	141
4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΥΡΩΠΟΛ	144
4.5. ΚΟΙΝΗ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ	144
4.6. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	145
4.7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)	146
4.8. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC	149
4.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ	151
4.10. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ	152
4.11. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (CASE HANDLING WORKSHOP)	153
5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	157

Οι ετήσιες εκθέσεις, καθώς και οι αποφάσεις / γνωμοδοτήσεις / οδηγίες της Αρχής είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Χωρίς αμφιβολία το 2016 ήταν μια χρονιά ορόσημο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μεταρρύθμιση των κανόνων προστασίας προσωπικών δεδομένων, που ίσχυαν για 20 χρόνια βάσει του κύριου νομοθετήματος, της Οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, είναι πια γεγονός.

Μετά από μια μακρά περίοδο διαβουλεύσεων δρομολογήθηκε η μετάβαση σε μια νέα εποχή με την ψήφιση, στις 27 Απριλίου του 2016, των νέων κανόνων οι οποίοι θα τεθούν σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου του 2018: του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στους τομείς της ποινικής δικαιοσύνης και της αστυνομικής συνεργασίας.

Περαιτέρω, τον Ιούλιο του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκλήρωσε τη διαδικασία έγκρισης της ασπίδας προστασίας ΕΕ-ΗΠΑ για την ιδιωτικότητα, η οποία αποτελεί το πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τις διατλαντικές ανταλλαγές για εμπορικούς σκοπούς. Με αυτό το πλαίσιο κανόνων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποβλέπει και στη συμμόρφωση προς τις νομικές δεσμεύσεις που απορρέουν από την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία ακυρώθηκε το προηγούμενο αντίστοιχο πλαίσιο προστασίας του «ασφαλούς λιμένα».

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, που αποτελεί και το βασικό μοχλό της δέσμης της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν αποτελεί απλή επικαιροποίηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ αλλά νέο κατούσιαν νομοθέτημα προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης ενός ισχυρότερου και παράλληλα πιο συνεκτικού νομικού πλαισίου που θα έχει ομοιόμορφη εφαρμογή σε όλη την επικράτεια της Ένωσης, με την εξαίρεση ορισμένων –ως επί το πλείστον δευτερευόντων– θεμάτων, ως προς τα οποία υφίσταται υποχρέωση ή παρέχεται η ευχέρεια θέσπισης εθνικών ρυθμίσεων. Ο Κανονισμός αυτός διευρύνει τα δικαιώματα των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων και αυξάνει τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας των δεδομένων. Επιπλέον, καθορίζει διαδικασίες για διασφάλιση της συμμόρφωσης, καθώς και κυρώσεις για όσους παραβιάζουν τους κανόνες. Ενισχύει, επίσης, τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεκτικότητας και λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων και προβλέπει επίσης αμοιβαία συνδρομή και κοινούς ελέγχους.

Υπό το φως των παραπάνω ιδιαίτερα σημαντικών εξελίξεων, είναι αναγκαία στην περίοδο προσαρμογής που διανύουμε, η ενδεδειγμένη προετοιμασία όλων όσοι εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στα ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων κατά το 2016, παρά τις διαχρονικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει και κυρίως την ελλιπή στελέχωσή της, ήταν ενεργά παρούσα στην αναδιαμόρφωση του νομικού πλαισίου της προστασίας δεδομένων – ιδιαίτερα μέσω της συμμετοχής της στην Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29.

Γενικότερα, σταθερή επιδίωξή της στη σχεδόν εικοσαετή διαδρομή της ως ανεξάρτητης αρχής, συνταγματικά κατοχυρωμένης από το 2001, είναι η δημιουργία ικανών εγγυήσεων

για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής και η εδραίωσή της στη συνείδηση των πολιτών ως ουσιαστικού φορέα προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων – έχοντας πάντα επίγνωση των προκλήσεων, αλλά και των κινδύνων που προκύπτουν από την ανταλλαγή οικονομικών και εμπορικών δεδομένων στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και τη ραγδαία εξέλιξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των τεχνολογιών των «Μεγάλων Δεδομένων» και του «Διαδικτύου των Πραγμάτων». Παρά τα διαχρονικά δομικά προβλήματα, η Αρχή, στο πλαίσιο της αποστολής της, προετοιμάζεται εντατικά για την εφαρμογή του νέου Κανονισμού. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται αναπροσαρμογή των στόχων και του τρόπου λειτουργίας της και κυρίως στήριξη από την Πολιτεία αλλά και από την κοινωνία. Η έως τώρα αναγνώριση των προσπαθειών της αποτελεί στέρεη βάση. Είναι ανάγκη, αλλά και υποχρέωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού της Αρχής, να εργαστούμε σκληρά για να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις και στις προκλήσεις που απορρέουν από νέα δεδομένα τα οποία δημιουργεί η τεχνολογική εξέλιξη και η νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία, αφού στο μεταβαλλόμενο αυτό περιβάλλον ο ρόλος των Αρχών Προστασίας Δεδομένων, ως σημαντικών παραγόντων του σύγχρονου νομικού πολιτισμού, αναβαθμίζεται και οι αρμοδιότητές τους ενισχύονται.

Ενόψει της εφαρμογής του νέου Γενικού Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, η χώρα μας πρέπει να προετοιμαστεί εγκαίρως ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει επιτυχώς τις πολύ αυξημένες υποχρεώσεις που επιβάλλονται με τις ρυθμίσεις τις οποίες εισάγει. Βεβαίως, η βασική ευθύνη ως προς αυτό ανήκει στην αρμόδια ανεξάρτητη αρχή, την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Παράλληλα, όμως, υποχρεώσεις γεννώνται και για την Πολιτεία, αφού υπάρχουν τομείς που εμπίπτουν στη δική της αρμοδιότητα, όπως η ουσιαστική αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού της Αρχής και ανάλογη αύξηση των διατιθεμένων πιστώσεων. Αν δεν εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις αυτές είναι πολύ δυσχερές ή και ανέφικτο να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική εφαρμογή του νέου αυτού Ευρωπαϊκού Κανονισμού που, όπως έχει ήδη αναφερθεί, εκτός από τα αυξημένα καθήκοντα τα οποία συνεπάγεται για την Αρχή μας, επιβάλλει και συστηματική και στενή συνεργασία της σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μόνιμη συμμετοχή της σε ευρωπαϊκά όργανα, όπως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Και μία τελευταία παρατήρηση: Εν μέσω γενικότερης κρίσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αυτό που τελικά διακυβεύεται σήμερα είναι το ίδιο αξιακό σύστημα της ΕΕ. Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων, και ιδίως το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων τους, επαναπροσδιορίζεται παραμένοντας, ταυτόχρονα, κρίσιμο πρόταγμα για τις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες.

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή και έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του ν. 2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. Εξυπηρετείται από δική της Γραμματεία που λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και έχει δικό της προϋπολογισμό.

Η Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 2472/1997, ασκεί μια σειρά αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ρυθμιστικές εν ευρεία έννοια και τις ελεγκτικές.

Ρυθμιστικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εκδίδει οδηγίες προς τον σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας. Εξετάζει αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεργάζεται με τις Αρχές άλλων κρατών μελών της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων επιτροπών και ομάδων εργασίας, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ελεγκτικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εξετάζει προσφυγές, καταγγελίες, αντιρρήσεις και παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους. Διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Εξετάζει τις γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται και χορηγεί τις άδειες που προβλέπονται, δηλαδή άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και διασύνδεσης αρχείων στις περιπτώσεις ευαίσθητων δεδομένων ή χρήσης ενιαίου κωδικού. Εξετάζει αιτήσεις για πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων. Αποφαίνεται επί αιτήσεων διαγραφής από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ) και τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (ΕΚΑΝΑ).

1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Πρόεδρος, Αναπληρωτής Πρόεδρος και μέλη της Αρχής κατά το έτος 2016 και ειδικότερα μέχρι τη 18η Αυγούστου διετέλεσαν οι κάτωθι:

Πέτρος Χριστόφορος, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, **Πρόεδρος**, με **αναπληρωτή** του τον **Γεώργιο Μπατζαλέξη**, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Λεωνίδας Κοτσαλής, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο**, Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών. Αναστάσιος - **Ιωάννης Μεταξάς**, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Γρηγόριο Λαζαράκο**, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής. **Δημήτριος Μπριόλας**, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, με αναπληρωτή του τον **Χαράλαμπο Ανθόπουλο**, Καθηγητή Ανοικτού Πανεπιστημίου. **Αντώνιος Συμβώνης**, Καθηγητής Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με αναπληρωτή του τον **Παναγιώτη Ροντογιάννη**, Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών. **Κωνσταντίνος Χριστοδούλου**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών. **Πέτρος Τσαντίλας**, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Νομικής.

Με την υπ' αριθμ. 50722/10.8.2016 (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ./442/18.8.2016) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η παρούσα σύνθεση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει ως ακολούθως:

Κωνσταντίνος Μενουδάκος, Επίτιμος Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, **Πρόεδρος**, με **αναπληρωτή** του τον **Γεώργιο Μπατζαλέξη**, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Γεώργιο Νούσκαλη**, Επίκουρο Καθηγητή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. **Αντώνιος Συμβώνης**, Καθηγητής Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με αναπληρωτή του τον **Παναγιώτη Ροντογιάννη**, Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών. **Σπυρίδων Βλαχόπουλος**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Χαράλαμπο Τσιλιώτη**, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. **Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, με αναπληρωτή του τον **Ευάγγελο Παπακωνσταντίνου**, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής. **Χαράλαμπος Ανθόπουλος**, Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον **Γρηγόριο Τσόλια**, Δικηγόρο, ΜΔ Ποινικών Επιστημών. **Ελένη Μαρτσούκου**, Δικηγόρος, Yale Law School Fellow, με αναπληρωτή της τον **Εμμανουήλ Δημογεροντάκη**, Δικηγόρο, ΜΔ Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης.

1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ιδρυτικού της νόμου 2472/1997, εξυπηρετείται από Γραμματεία, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, και αποτελείται από τρία τμήματα: **1. Το τμήμα Ελεγκτών**, **2. Το τμήμα Επικοινωνίας** και **3. το τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων**.

1. Τμήμα Ελεγκτών

Έχει αρμοδιότητες καθοριστικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής. Ενδεικτικά, στο τμήμα αυτό ανήκει η διενέργεια διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο, η προπαρασκευή της έκδοσης κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, η σύνταξη σχεδίων οδηγιών με σκοπό την

ενιαία εφαρμογή της προστατευτικής νομοθεσίας για το άτομο, η εξέταση προσφυγών και καταγγελιών, η προπαρασκευή εισηγήσεων και η απάντηση σε ερωτήματα πολιτών και υπευθύνων επεξεργασίας. Ακόμη, το τμήμα Ελεγκτών ασχολείται με τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας και αφιερώνει σημαντικό χρόνο στην εξέταση αιτήσεων και τη διαδικασία χορήγησης αδειών τήρησης και επεξεργασίας αρχείων προσωπικών δεδομένων. Επίσης, οι ελεγκτές υποβοηθούν κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας στην κατάρτιση κωδικών δεοντολογίας και υποστηρίζουν την ενημέρωσή τους σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες. Εκπροσωπούν την Αρχή σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και σε διεθνείς ομάδες εργασίας και συνέδρια. Τέλος, στις αρμοδιότητες του τμήματος υπάγονται η προετοιμασία φακέλων, η εκπόνηση μελετών, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Το τμήμα στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες νομικής και πληροφορικής, μετά τη μετατροπή των οργανικών θέσεων του επιστημονικού προσωπικού κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, σύμφωνα με τον ν. 4055/2012. Οι συμπληρωμένες οργανικές του θέσεις ανέρχονται σε είκοσι πέντε (25). Ειδικότερα, ο αριθμός των υπηρετούντων δικηγόρων-ελεγκτών ανέρχεται σε δεκατέσσερις (14), συμπεριλαμβανομένης μίας (1) δικηγόρου-ελέγκτριας που απουσιάζει με μακρόχρονη άδεια άνευ αποδοχών και της προϊσταμένης του τμήματος Ελεγκτών. Αντίστοιχα, ο αριθμός των υπηρετούντων πληροφορικών-ελεγκτών ανέρχεται σε έντεκα (11), συμπεριλαμβανομένου του διευθυντή της Γραμματείας της Αρχής, ο οποίος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία προέρχεται υποχρεωτικά από το τμήμα Ελεγκτών. Εξ αυτών, κατά τη διάρκεια του έτους 2016 με άδεια άνευ αποδοχών απουσίασαν μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια και τρεις (3) πληροφορικοί-ελεγκτές, ενώ κατά μεγάλο μέρος του 2016 μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια απουσίαζε με ειδική άδεια κύησης, λοχείας και ανατροφής ανήλικου τέκνου. Επίσης, η προϊσταμένη του τμήματος Ελεγκτών κατά μεγάλο μέρος του 2016 τελούσε σε απόσπαση σε θέση Εθνικού Εμπειρογνώμονα στον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), ενώ από τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους τελεί σε απόσπαση στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (EDPS) και αναπληρώνεται νομίμως.

Ακόμη, στο πλαίσιο βελτίωσης της λειτουργίας της Αρχής και αναβάθμισης της ποιότητας του έργου της, το τμήμα Ελεγκτών λειτουργεί από τον Νοέμβριο 2008, κατόπιν απόφασης του Προέδρου της Αρχής, ατύπως σε τέσσερα (4) γραφεία με τα ακόλουθα θεματικά αντικείμενα:

Α' γραφείο: δημόσια διοίκηση, εθνική άμυνα, δικαστικές αρχές και δημόσια τάξη, αυτοδιοίκηση, κρατική δράση γενικά.

Β' γραφείο: υγεία, κοινωνική και ιδιωτική ασφάλιση, εργασιακές σχέσεις στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, λοιπά θέματα.

Γ' γραφείο: ιδιωτική οικονομία, χρηματοπιστωτικά, ηλεκτρονικές επικοινωνίες (πλην ανεπιθύμητων), μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Δ' γραφείο: έλεγχος πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, ανεπιθύμητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες, παρακολούθηση και

εκπόνηση μελετών στα αντικείμενα των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και της ασφάλειας δεδομένων, συμβολή στην ανάπτυξη των υπολογιστικών και επικοινωνιακών συστημάτων της Αρχής.

Στο τμήμα Ελεγκτών, επίσης, υπηρέτησε ως αποσπασμένος μέχρι τον Απρίλιο 2016 ένας (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού με οργανική θέση στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 11 άρ. 20 ν. 2472/1997 καθώς και παρ. 4 άρ. 15 ν. 3917/2011 (ΦΕΚ 221/21-2-2011).

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του 2016 στο τμήμα Ελεγκτών πραγματοποιήσαν πρακτική άσκηση τρεις (3) φοιτητές Νομικής Σχολής.

2. Τμήμα Επικοινωνίας

Το τμήμα Επικοινωνίας στελεχώνεται από εξειδικευμένους επιστήμονες των κλάδων επικοινωνίας και μετάφρασης. Στις ιδιαίτερα σημαντικές για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής αρμοδιότητες του τμήματος ανήκουν η εκπόνηση μελετών, η προετοιμασία φακέλων, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής στη διαμόρφωση και άσκηση της επικοινωνιακής πολιτικής της, η διοργάνωση ενημερωτικών και επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων και συνεδρίων για θέματα σχετικά με το αντικείμενο και το πεδίο αρμοδιοτήτων της Αρχής, η μέριμνα των δημοσίων σχέσεων με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, ιδιώτες και υπηρεσίες του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έκδοση ενημερωτικών δελτίων (newsletters), φυλλαδίων και καταχωρίσεων στον Τύπο, καθώς και η δημιουργία ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών μηνυμάτων για την Αρχή, τις αρμοδιότητες και το έργο της, η δημιουργία και επιμέλεια περιεχομένου για την ιστοσελίδα της Αρχής, καθώς και η παρακολούθηση (monitoring) των ΜΜΕ για θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Στις αρμοδιότητες του τμήματος Επικοινωνίας υπάγονται, επίσης, η μετάφραση κειμένων, η τήρηση της βιβλιοθήκης της Αρχής, η γλωσσική επιμέλεια και η μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίηση της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής, καθώς και η σύνταξη της ενότητας για την επικοινωνιακή πολιτική υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας.

Οι οργανικές θέσεις του τμήματος Επικοινωνίας ανέρχονται σε πέντε (5) συμπεριλαμβανομένης της θέσης προϊσταμένου. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2016 υπηρέτησαν τρεις (3) υπάλληλοι.

3. Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων

Το τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων αποτελείται από προσωπικό πανεπιστημιακής, τεχνολογικής, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατέχει πτυχία και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών στη δημόσια διοίκηση, τις οικονομικές επιστήμες και την πληροφορική. Οι υπάλληλοι του τμήματος είναι επιφορτισμένοι με τη γραμματειακή υποστήριξη της Αρχής (ηλεκτρονική τήρηση πρωτοκόλλου, τήρηση πρακτικών συνεδριάσεων, δακτυλογράφηση κειμένων, ταξινόμηση και ενημέρωση αρχείων και διαχείριση θεμάτων προσωπικού). Στα καθήκοντα του τμήματος υπάγονται, επίσης, η κατάρτιση και η μέριμνα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Αρχής, η διαχείριση των οικονομικών υποθέσεων της

(μισθοδοσία, διαχείριση δαπανών, έκδοση εντολών πληρωμής, προμήθεια υλικών), καθώς και η διαχείριση της υπολογιστικής και δικτυακής υποδομής της Αρχής.

Οι οργανικές θέσεις του Διοικητικού-Οικονομικού τμήματος ανέρχονται σε δεκαοκτώ (18), συμπεριλαμβανομένης και της θέσης της προϊσταμένης αυτού. Με άδεια άνευ αποδοχών απουσίασε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μία (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ Πληροφορικής, καθώς επίσης και μία υπάλληλος ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ.

Οι κενές οργανικές θέσεις όλων των τμημάτων της Αρχής ανέρχονται συνολικά σε τριάντα μία (31), εξ αυτών: είκοσι μία (21) Ελεγκτών, δύο (2) Επικοινωνίας και οκτώ (8) Διοικητικού-Οικονομικού.

1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ως ανεξάρτητη δημόσια Αρχή, έχει δικό της προϋπολογισμό, ο οποίος εγγράφεται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3051/2002, που αφορά «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες Αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις», τον προϋπολογισμό της Αρχής εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρος της, ο οποίος σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι και ο διατάκτης των δαπανών της.

Κατά το οικονομικό έτος 2016, ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας διαμορφώθηκε στο ποσό των 2.068.000 €. Ο δε εγκεκριμένος προϋπολογισμός για το 2017 ανέρχεται στο ποσό των 2.380.000 €.

1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ελλιπής στελέχωση παραμένει και το 2016 ως το πλέον σοβαρό πρόβλημα της Αρχής, το οποίο οξύνεται έτι περαιτέρω και λόγω των απαιτήσεων που θέτει το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας δεδομένων και κυρίως ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, αλλά και τροποποιήσεις της εθνικής νομοθεσίας, όπως η νέα διαδικασία οικονομικής διαχείρισης. Όπως έχει επισημανθεί στις εκθέσεις όλων των περασμένων ετών, το πρόβλημα της ελλιπούς στελέχωσης χαρακτηρίζει την Αρχή από ιδρύσεώς της, σε συνάρτηση με το ευρύ σύνολο αρμοδιοτήτων και καθηκόντων με τα οποία ο εθνικός νομοθέτης την έχει επιφορτίσει και με τον αυξανόμενο όγκο εισερχόμενων υποθέσεων.

Με τον Γενικό Κανονισμό, οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις της Αρχής διευρύνονται σημαντικά, αφού πλέον για τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών προβλέπεται συστηματική συνεργασία, αμοιβαία συνδρομή, κοινές επιχειρήσεις, εφαρμογή του μηχανισμού συνεκτικότητας και ενεργή συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, τηρουμένων αυστηρών χρονικών ορίων. Όπως αναφέρθηκε και στην ετήσια έκθεση 2015, για την ανταπόκριση της Αρχής στα ανωτέρω είναι απολύτως αναγκαία η σημαντική ενίσχυσή της με ανθρώπινο δυναμικό, ιδίως ειδικό επιστημονικό προσωπικό. Άλλωστε,

ρητά προβλέπεται και στο άρθρο 52 παρ. 4 του Γενικού Κανονισμού ως υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέσουν στην εθνική εποπτική αρχή «...τους απαραίτητους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους και τις αναγκαίες εγκαταστάσεις και υποδομές για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και άσκηση των εξουσιών της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασκούνται στο πλαίσιο της αμοιβαίας συνδρομής, της συνεργασίας και της συμμετοχής στο Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων».

Ως προς την άλλη συναρτώμενη πτυχή του προβλήματος αυτού, τον όγκο των εισερχόμενων υποθέσεων, το 2016, παρατηρήθηκε σημαντική αύξησή τους. Συγκεκριμένα, ο εισερχόμενος όγκος υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων ενέτεινε την αυξητική τάση που είχε παρατηρηθεί τα προηγούμενα έτη, σημειώνοντας μεταβολή μεγαλύτερη του 20%. Σε συνδυασμό δε με τη μεταφορά στην Αρχή των αρμοδιοτήτων ελέγχου, εκκαθάρισης και έκδοσης εντολής πληρωμών, καθώς και λογιστικής παρακολούθησης και πληρωμής δαπανών, ο όγκος εργασίας αυξάνεται σημαντικά και στο σκέλος της οικονομικής διαχείρισης. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι η ανάληψη των προαναφερόμενων εργασιών οικονομικής διαχείρισης από υπηρεσία της Αρχής ήταν η πλέον ενδεδειγμένη λόγω της συνταγματικώς προβλεπόμενης ανεξαρτησίας που διέπει τη λειτουργία της, ενώ παράλληλα εκτιμάται ότι θα εκλείψουν και τα προβλήματα μεταφοράς οικονομικών επιβαρύνσεων σε επόμενα οικονομικά έτη λόγω αστοχιών των υπηρεσιών και των επιτρόπων δημοσιονομικού ελέγχου που είχαν παρατηρηθεί τα προηγούμενα έτη.

Το 2016, το ανθρώπινο δυναμικό της Αρχής συρρικνώθηκε, αφού στις αναγκαστικές για οικογενειακούς λόγους απουσίες προστέθηκε και η απόσπαση στελέχους σε άλλη δημόσια υπηρεσία, κατά παρέκκλιση των γενικών διατάξεων που διέπουν τις αποσπάσεις, χωρίς δηλαδή να την εγκρίνει η Αρχή. Πρέπει να σημειωθεί ότι η προβλεπόμενη σε ειδικές διατάξεις δυνατότητα απόσπασης ή μετάταξης προσωπικού της Αρχής χωρίς την έγκρισή της συνιστά παραβίαση της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ανεξαρτησίας της.

Για τον μετριασμό του προβλήματος αυτού, η Αρχή προχώρησε, στη βάση γενικών διατάξεων, σε προκήρυξη πλήρωσης με αποσπάσεις ή μετατάξεις 24 θέσεων ειδικού επιστημονικού προσωπικού νομικής και πληροφορικής κατεύθυνσης, πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατεύθυνσης επικοινωνίας και διοικητικού-οικονομικού, τεχνολογικής εκπαίδευσης κατεύθυνσης διοικητικού-λογιστικού και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του κλάδου γραμματέων. Η εξέταση των αιτήσεων και η τελική επιλογή 8 υποψηφίων από πλευράς Αρχής ολοκληρώθηκε σε σύντομο χρόνο, παραμένουν όμως σε εκκρεμότητα τα λοιπά προβλεπόμενα για αποσπάσεις ή μετατάξεις προσωπικού διοικητικά βήματα. Η Αρχή σχεδιάζει να επαναλάβει την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετατάξεις και αποσπάσεις, με βάση το νέο νομικό πλαίσιο κινητικότητας στο δημόσιο, μόλις πληρωθούν όλες οι σχετικές προϋποθέσεις, αφού η προαναφερόμενη προσπάθεια δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι λόγω των ιδιαίτερα υψηλών προϋποθέσεων κατάρτισης που τίθενται στο ειδικό επιστημονικό προσωπικό της, επιβάλλεται να δοθεί η δυνατότητα στην Αρχή να απευθύνει ανοικτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για έναν τουλάχιστον κρίσιμο αριθμό θέσεων ειδικών επιστημόνων.

Παρά τις προαναφερόμενες δυσχέρειες στελέχωσης και υψηλού εισερχόμενου όγκου υποθέσεων, η Αρχή καταβάλλει διαρκείς προσπάθειες για βελτίωση της αποδοτικότητάς της, κυρίως με την ομαδοποίηση, ιεράρχηση ως προς τη σπουδαιότητα και συστηματική

εξέταση των υποθέσεων, με γνώμονα τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της. Το 2016, οι διεκπεραιωμένες υποθέσεις προσφυγών/καταγγελιών παρουσίασαν σημαντική αύξηση περίπου 40% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες διεκπεραιωμένες υποθέσεις του 2015, ενώ αντίθετα οι διεκπεραιωμένες υποθέσεις ερωτημάτων παρουσίασαν μείωση κατά περίπου 7%. Επειδή οι υποθέσεις ερωτημάτων είναι υπερδιπλάσιες από αυτές των προσφυγών/καταγγελιών, η σημειωθείσα συνολική αύξηση των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων περιορίζεται σε περίπου 7% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες υποθέσεις του 2015, παρουσιάζοντας πάντως βελτίωση του ετήσιου συνολικού ρυθμού διεκπεραίωσης υποθέσεων. Όμως, παρά τη βελτίωση αυτή, δεν είναι δυνατή η απορρόφηση της αύξησης του ρυθμού εισερχομένων υποθέσεων, αφού η αύξηση του ρυθμού διεκπεραιωμένων υποθέσεων υστερεί της αύξησης του ρυθμού εισερχομένων υποθέσεων, με αποτέλεσμα περαιτέρω συσσώρευση εκκρεμών υποθέσεων. Ως προς τις εκκρεμείς υποθέσεις, αυτές ανέρχονταν, την 31/12/2016, σε 6.826, αυξημένες κατά περίπου 7% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ο μεγάλος αριθμός εκκρεμών υποθέσεων επηρεάζει αρνητικά την αποδοτική λειτουργία της Αρχής και πρέπει με κάποιο αποδεκτό τρόπο να περιοριστεί. Εξετάζονται στην κατεύθυνση αυτή ενδεχόμενες λύσεις.

Η έγκαιρη προσαρμογή της Αρχής στα νέα δεδομένα που δημιουργούνται ενόψει της επικείμενης εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού, η ενίσχυση του προληπτικού έργου της και η ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων αποτελούν βασικές συνιστώσες της στρατηγικής της, οι οποίες επιβεβαιώθηκαν εκ νέου και στο πλαίσιο της διοίκησης μέσω στόχων που τέθηκαν για το επόμενο έτος. Στην κατεύθυνση αυτή, έχουν αρχίσει ήδη εργασίες για τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων, τον προσδιορισμό νέων διαδικασιών στην Αρχή και την ανάπτυξη δράσεων ενημερωτικού χαρακτήρα. Το προληπτικό έργο της Αρχής πρέπει να ενδυναμωθεί, κυρίως πλέον ως προς τις απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού σε σημαντικούς τομείς επεξεργασίας, με ενημέρωση, υποστήριξη αλλά, μετά την εφαρμογή του, και με σημαντικό αριθμό διοικητικών ελέγχων των υπευθύνων και εκτελούντων την επεξεργασία. Επεξεργασίες υψηλής επικινδυνότητας, όπως συστηματικής αξιολόγησης προσωπικών πτυχών, ειδικών κατηγοριών δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα και η συστηματική παρακολούθηση δημόσια προσβάσιμων χώρων θεωρούνται πρώτης προτεραιότητας, αφορούν δε στους τομείς της ψηφιακής οικονομίας, της υγείας, της ασφάλισης, των τραπεζών, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και κρατικής δράσης εν γένει και σε σχέση με τεχνολογίες όπως «Ευφυείς Μηχανές», «Μεγάλα Δεδομένα», το «Διαδίκτυο των Πραγμάτων» και μέσα προάσπισης της προστασίας δεδομένων.

Ως προς τις διαθέσιμες στην Αρχή πιστώσεις, αυτές αυξήθηκαν ελαφρώς σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, παραμένουν όμως σημαντικά μειωμένες, περίπου κατά 25%, σε σύγκριση με τις εγκεκριμένες πιστώσεις του 2010. Αντίστοιχα, η εκτέλεση του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2016 εξελίχθηκε με λιγότερα προβλήματα σε σύγκριση με τα έτη 2014 και 2015. Συγκεκριμένα, απαιτήθηκε μιν να γίνουν ενέργειες για την ενίσχυση των πιστώσεων που αφορούν στην κάλυψη μη λειτουργικών δαπανών έτσι ώστε να απορροφηθούν μεταφερόμενες οικονομικές επιβαρύνσεις από παρελθόντα έτη, αλλά οι πιστώσεις μισθοδοσίας ήταν επαρκείς ενώ, εξάλλου, δεν χρειάστηκε να μεταφερθούν σημαντικά οικονομικά βάρη στο επόμενο οικονομικό έτος. Για το έτος 2017,

οι εγκεκριμένες πιστώσεις παραμένουν στο ίδιο περίπου ύψος με αυτές του 2016. Εν τούτοις, οι πιστώσεις αυτές είναι σημαντικά χαμηλότερες των αναγκαίων προκειμένου να ανταποκριθεί η Αρχή σε όλο το εύρος των αρμοδιοτήτων της και ιδίως στις νέες της υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Γενικό Κανονισμό και καθιστούν ανάγκη πρώτης προτεραιότητας την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, την αναβάθμιση και προσαρμογή των υποδομών πληροφορικής και δικτύων, ώστε να είναι δυνατή και η ενεργή συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και τις λοιπές κοινές εποπτικές επιτροπές και ομάδες εργασίας.

Ένα ακόμη σοβαρό πρόβλημα συνιστά η νομοθέτηση διατάξεων που άπτονται της προστασίας δεδομένων, χωρίς την προηγούμενη γνωμοδότηση της Αρχής, ιδίως όταν οι διατάξεις αυτές προσβάλλουν βασικές θεσμικές προβλέψεις. Η θέσπιση διατάξεων νόμων και κανονιστικών πράξεων που αφορούν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και την προστασία των υποκειμένων χωρίς να ζητείται η προβλεπόμενη στο άρθρο 19 παρ. 1 περ. θ' γνώμη της Αρχής, μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα κατά την εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων, όταν μάλιστα πρόκειται για ρυθμίσεις που αφορούν μεγάλο αριθμό περιπτώσεων ή προσώπων. Ενδεικτικά αναφέρεται το άρθρο 14 παρ. 10 ν. 4403/2016 (ΦΕΚ Α 125/7.7.2016), με το οποίο προστέθηκε το άρθρο 54Α στον ν. 4314/2014 – «Αναπτυξιακές παρεμβάσεις – Ενσωμάτωση οδηγίας 2012/17 ...», σύμφωνα με το οποίο το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού υπέχει θέση «Υπευθύνου Επεξεργασίας» για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και υλοποιούνται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων, οι δε εμπλεκόμενοι ενδιαμέσοι φορείς, ειδικές υπηρεσίες και δικαιούχοι των πράξεων υπέχουν θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία». Αυτή η ρύθμιση, η οποία αφορά πολύ μεγάλο αριθμό έργων και, επομένως, και φορέων, υποσκάπτει σε σοβαρό βαθμό το θεσμικό οικοδόμημα προστασίας δεδομένων, αφού ο φορέας που καθορίζει σκοπούς, τύπους δεδομένων, μέσα και διαδικασίες επεξεργασίας δεν έχει πια τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας αλλά αυτές του εκτελούντος την επεξεργασία, ενώ από την άλλη πλευρά το Υπουργείο ορίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας αν και δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ρόλου αυτού, αφού δεν γνωρίζει ούτε καθορίζει τα προαναφερόμενα, ούτε είναι σε θέση να ικανοποιήσει τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Εν κατακλείδι, με παρόμοιες νομοθετικές διατάξεις προκαλείται ευρεία εξασθένιση της προστασίας δεδομένων στην πράξη.

Ήδη στην έκθεση για το έτος 2015 επισημάνθηκε ότι η υιοθέτηση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων 2016/679 και της Οδηγίας 2016/680, που αναφέρεται στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων που τίθενται σε εφαρμογή την 25η Μαΐου 2018, συνεπάγονται την ανάγκη προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων. Για τον σκοπό αυτό, παράλληλα με τη λειτουργία ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, στην Αρχή βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες, όπως προαναφέρθηκε, προκειμένου να προσδιοριστούν νομοθετικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις και να υποβληθούν έγκαιρα στα αρμόδια νομοθετικά όργανα σχετικές προτάσεις, καθώς και να αναλυθούν και προσδιοριστούν απαιτήσεις οργανωτικής φύσεως και ενημερωτικού

χαρακτήρα για την έγκαιρη προετοιμασία της.

Κατά την τροποποίηση του ν. 2472/97 θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η πολυετής εφαρμογή του και οι νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν τα τελευταία έτη σχετικά με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και το επιστημονικό προσωπικό που εκτελεί την κύρια αποστολή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και ευελιξίας της Αρχής στην κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και την πρόσληψη του προσωπικού της, η αναδιοργάνωση της Γραμματείας, η σαφέστερη και αποδοτικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του συλλογικού οργάνου, του Προέδρου και της Γραμματείας και ο προγραμματισμός των εργασιών της σε ετήσια ή διετή βάση, σύμφωνα με τις στρατηγικές επιλογές της, καθώς και η κατάργηση ή τροποποίηση διατάξεων που δημιουργούν χωρίς αποχρώντα λόγο γραφειοκρατική επιβάρυνση.

Εκτός της προαναφερόμενης απαίτησης προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων, όπως παγίως επισημαίνεται και στις εκθέσεις των τελευταίων ετών, θα πρέπει να αναληφθεί επίσης νομοθετική πρωτοβουλία για την προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

α) Επανεξέταση της νομοθεσίας για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και σχετικών ειδικών διατάξεων, όπως το άρθρο 25 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων, προκειμένου να διαμορφωθεί συμπαγές και σαφές νομοθετικό καθεστώς, ώστε να αρθούν οι συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και να εξασφαλιστεί αποτελεσματική προστασία των προσωπικών δεδομένων.

β) Σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών και Οργάνων της Κρατικής Διοίκησης, όπως και μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών, ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι συντρέχουσες αρμοδιότητες.

Και τέλος,

γ) Ο προϋπολογισμός των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών να ενταχθεί στον προϋπολογισμό της Βουλής. Τούτο αποτελεί κοινό αίτημα των πέντε αρχών για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των εργασιών διαχείρισεως.

2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 2016, το σύνολο των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών ανήλθε σε 3.105, αυξημένο κατά περίπου 9% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό του 2015 ή αυξημένο κατά περίπου 39%. Σε 132 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσεων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή το Τμήμα. Επίσης, το 2016, η Αρχή εξέδωσε και 8 γνωμοδοτήσεις.

Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε 634 προσφυγές/καταγγελίες και 1.115 ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας ή πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας ή τον τρόπο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Ερεύνησε 1.356 υποθέσεις γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, από τις οποίες οι 625 αφορούσαν στην εγκατάσταση και λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης και οι 731 σε τήρηση αρχείων ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Επίσης, το 2016, η Αρχή χορήγησε ή ανανέωσε 170 άδειες τήρησης αρχείων ευαίσθητων δεδομένων και 9 άδειες διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Στις ανωτέρω διεκπεραιωθείσες υποθέσεις περιλαμβάνονται και 14 υποθέσεις πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αύξηση του συνολικού αριθμού εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων κατά περίπου 17%, η αύξηση του αριθμού των αντίστοιχων εισερχομένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών κατά περίπου 40% και ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων κατά περίπου 12%, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ως προς τον τρόπο υποβολής των εισερχομένων εγγράφων στην Αρχή, σε ποσοστό 33% αξιοποιείται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενώ σε ποσοστό 16% η διαδικτυακή πύλη της Αρχής, μεγάλος δε αριθμός εγγράφων υποβάλλεται ιδιοχειρώς (24%) και με fax (9%).

Το 2016, η Αρχή πραγματοποίησε τρεις ελέγχους, δύο προγραμματισμένους και έναν αιφνίδιο. Ο πρώτος προγραμματισμένος έλεγχος αφορούσε στο εθνικό τμήμα του Πληροφοριακού Συστήματος Θεωρήσεων (Ε-ΠΣΘ), με κύριο αντικείμενο την εφαρμογή των οργανωτικών, τεχνικών και φυσικών μέτρων ασφαλείας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αναφορικά με το ΠΣΘ, πρόκειται δε να ολοκληρωθεί με την έκδοση σχετικής απόφασης εντός του 2017. Ο δεύτερος προγραμματισμένος έλεγχος αφορούσε στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης και είχε ως κύριο αντικείμενο την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία μέσω των εφαρμογών του υποσυστήματος Μητρώου του Taxis και του Taxisnet, ολοκληρώθηκε δε με την απόφαση 75/2016. Τέλος, ο αιφνίδιος έλεγχος έγινε μετά από καταγγελία και αφορούσε στην εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης από την επιχείρηση «Mili Cafe», η δε σχετική απόφαση αναμένεται εντός του 2017.

Σε 21 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβάλλονται κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας. Σε 14 περιπτώσεις επιβλήθηκε η κύρωση της προειδοποίησης-σύστασης για συμμόρφωση μετά από καταγγελία και ακρόαση και σε 7 περιπτώσεις επιβλήθηκε πρόστιμο το ύψος του οποίου κυμάνθηκε από 1.000 έως 28.000 ευρώ. Διευκρινίζεται ότι σε 6 από τις 7 αυτές αποφάσεις της Αρχής επιβλήθηκε εκτός του χρηματικού προστίμου και η κύρωση της προειδοποίησης-σύστασης. Συνολικά, επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 93.000

ευρώ. Η Αρχή επέβαλε τις κυρώσεις για παραβίαση των διατάξεων που αναφέρονται στις προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, την ενημέρωση και το δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων, αλλά και διατάξεων σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών (οδηγία 1122/2000, όπως αντικαταστάθηκε από την οδηγία 1/2011). Οι ανωτέρω αποφάσεις της Αρχής κατηγοριοποιούνται στους κύριους θεματικούς τομείς ως εξής: 2 στη Δημόσια Διοίκηση, 1 στον Τομέα Ασφάλισης, 2 στον Τομέα Υγείας, 3 στον Τομέα Ιδιωτικής Οικονομίας, 1 στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα, 8 στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες και 4 στα Κλειστά Κυκλώματα Τηλεόρασης σε συγκροτήματα κατοικιών.

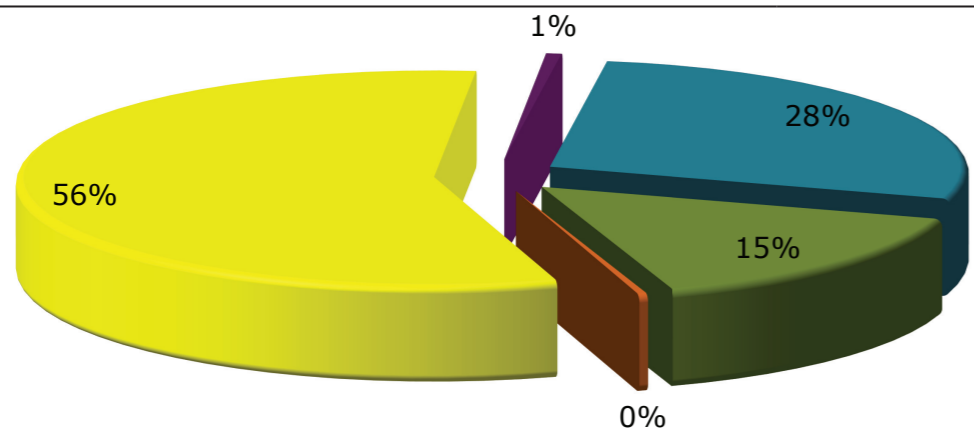
Το έτος 2016 προσβλήθηκαν 4 αποφάσεις της Αρχής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ενώ συζητήθηκαν 2 αιτήσεις ακυρώσεως κατά αποφάσεων της Αρχής, για τις οποίες ακόμη δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις.

Στο κεφάλαιο αυτό ακολουθούν στατιστικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται στα εισερχόμενα έγγραφα, την κατηγοριοποίηση και τον τρόπο υποβολής τους και στην ανάλυση των εισερχομένων, διεκπεραιωμένων και εκκρεμών υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων σε θεματικούς τομείς, καθώς και συγκριτικοί πίνακες των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 1999/2000 έως 2016. Επίσης, περιέχονται ειδικότερα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των εισερχομένων και των διεκπεραιωμένων το έτος 2016 αιτήσεων που σχετίζονται με καταχωρίσεις αλλοδαπών στο Πληροφοριακό Σύστημα Σένγκεν και για τη χώρα προέλευσης των αιτούντων. Επιπλέον, περιλαμβάνονται και στοιχεία σχετικά με την κατηγοριοποίηση των σημαντικών γνωστοποιήσεων που υποβλήθηκαν το έτος 2016 και των αδειών που χορηγήθηκαν από την Αρχή, σύμφωνα με τον κλάδο δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και συγκριτικά στοιχεία για το διάστημα 1999-2016.

Τέλος, για πρώτη φορά περιλαμβάνονται, στους συγκριτικούς πίνακες, και οι αριθμοί των γνωμοδοτήσεων που εξέδωσε η Αρχή ανά έτος, από ιδρύσεώς της, καθώς και οι αριθμοί εισερχομένων εγγράφων μέσω της διαδικτυακής πύλης της Αρχής και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το 2008 –έτος εισαγωγής των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Αρχής– μέχρι τέλους του 2016.

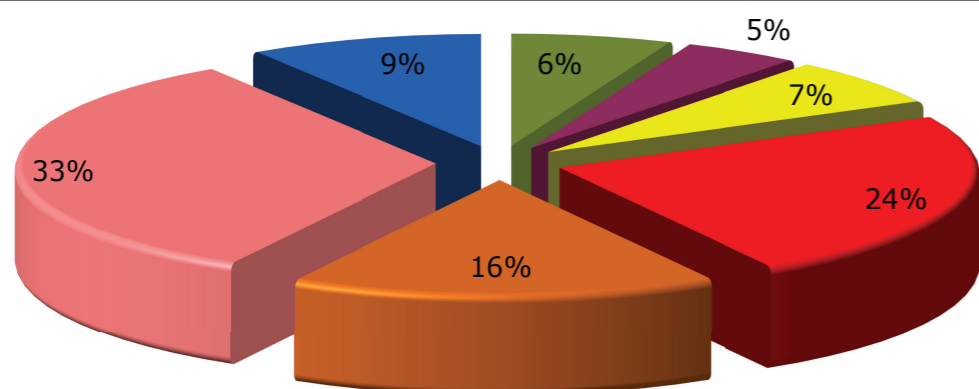
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Εισερχόμενα Έγγραφα	
Προσφυγές / Ερωτήματα / Αιτήσεις	2563
Γνωστοποιήσεις Τήρησης Αρχείων	1404
Απόρρητα Εισερχόμενα	32
Λοιπά Εισερχόμενα	5237
Λοιπά Απόρρητα Εισερχόμενα	56
Σύνολο	9292

Διάγραμμα 1 - Εισερχόμενα έγγραφα

Τρόπος υποβολής	
Ταχυδρομείο	582
Courier	420
Συστημένα	631
Ιδιοχείρως	2234
Δικτυακή πύλη	1530
E-mail	3045
FAX	850
Σύνολο	9292

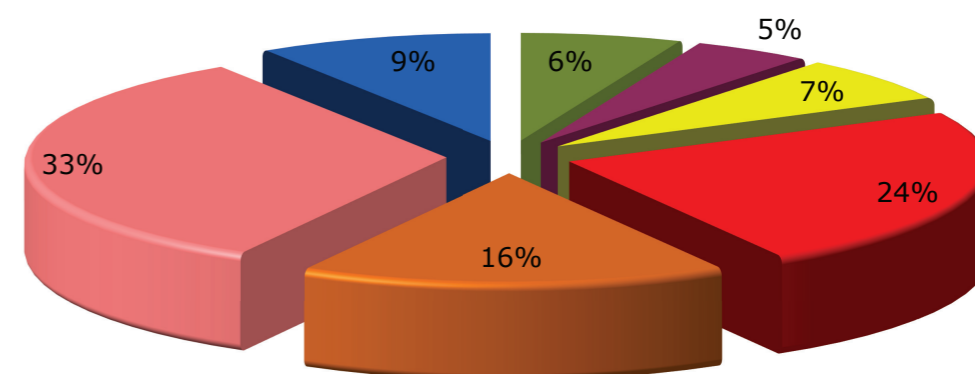
Διάγραμμα 2 - Τρόπος Υποβολής

Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/ καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

Προσφυγές / Καταγγελίες	807
Ερωτήματα	1630
Αιτήσεις καταχώρισης στο μητρώο του άρθρου 13	158
Σύνολο	2595

Παρατηρήσεις:

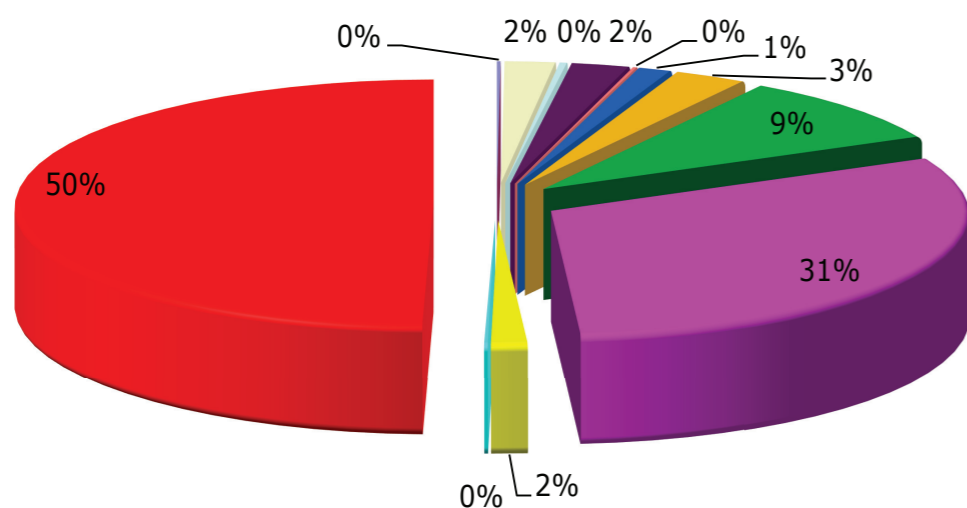
1. Στο παραπάνω σύνολο προσφυγών/καταγγελιών προσμετρούνται και οι απόρρητες προσφυγές/καταγγελίες.
2. Ο αριθμός των εισερχομένων κατά κατηγορία εγγράφων δεν συμπίπτει με τον αριθμό των υποθέσεων που εμφανίζονται στους επόμενους πίνακες, διότι ορισμένα έγγραφα αφορούν την ίδια υπόθεση.

Διάγραμμα 3 - Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/ καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

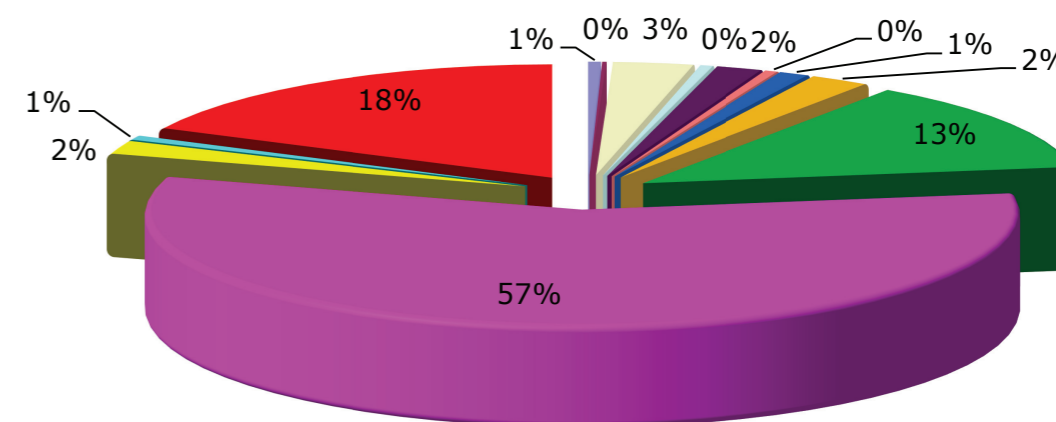
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2016		
	Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	1
	Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	14
	Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	2
	Τομέας Υγείας	16
	Τομέας Ασφάλισης	1
	Παιδεία και Έρευνα	9
	Χρηματοπιστωτικός Τομέας	20
	Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	65
	Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	221
	Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	10
	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	1
	Λοιπά	354
	Σύνολο	714

Διάγραμμα 4 - Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

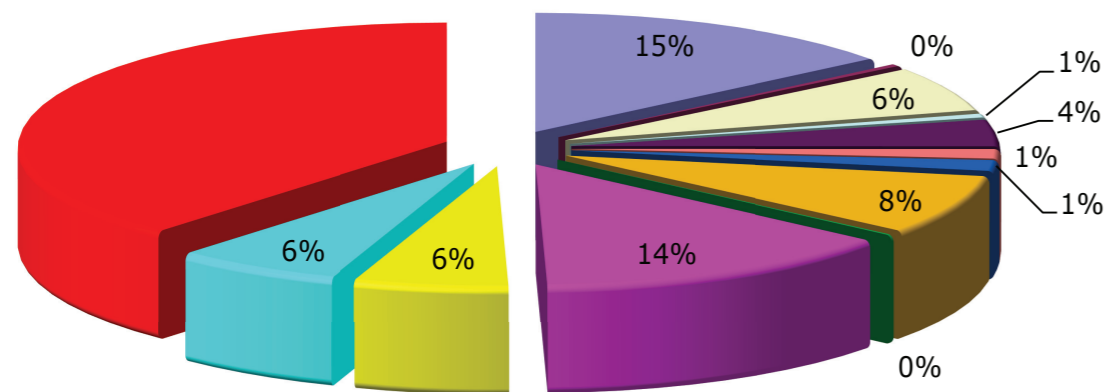
Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2016		
	Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	3
	Τομέας Εθνικής Άμυνας	1
	Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	19
	Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	3
	Τομέας Υγείας	11
	Τομέας Ασφάλισης	3
	Παιδεία και Έρευνα	7
	Χρηματοπιστωτικός Τομέας	14
	Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	83
	Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	361
	Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	12
	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	4
	Λοιπά	113
	Σύνολο	634

Διάγραμμα 5 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών την 31^η/12/2016

Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	422
Τομέας Εθνικής Άμυνας	9
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	177
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	15
Τομέας Υγείας	104
Τομέας Ασφάλισης	37
Παιδεία και Έρευνα	42
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	232
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	3
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	400
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	169
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	184
Λοιπά	1113
Σύνολο	2907

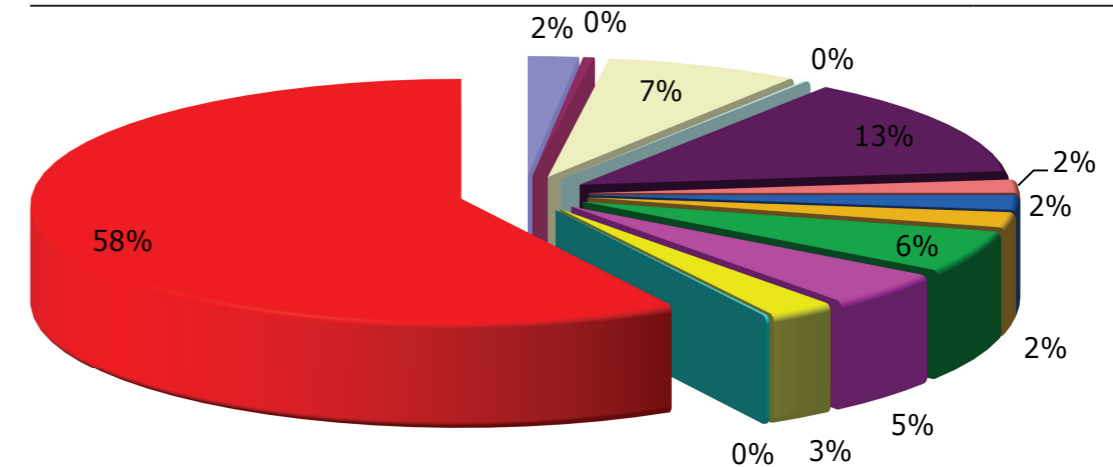

Διάγραμμα 6 - Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Παρατήρηση: Από την Έκθεση 2014 προσμετρούνται στη θεματική ενότητα «Τομέας διοικητικών αρχών και δημόσιας τάξης» και οι νεοεισερχόμενες, διεκπεραιωμένες και εκκρεμείς προσφυγές Σένγκεν, οι οποίες τα προηγούμενα έτη καταχωρούνταν χωριστά.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

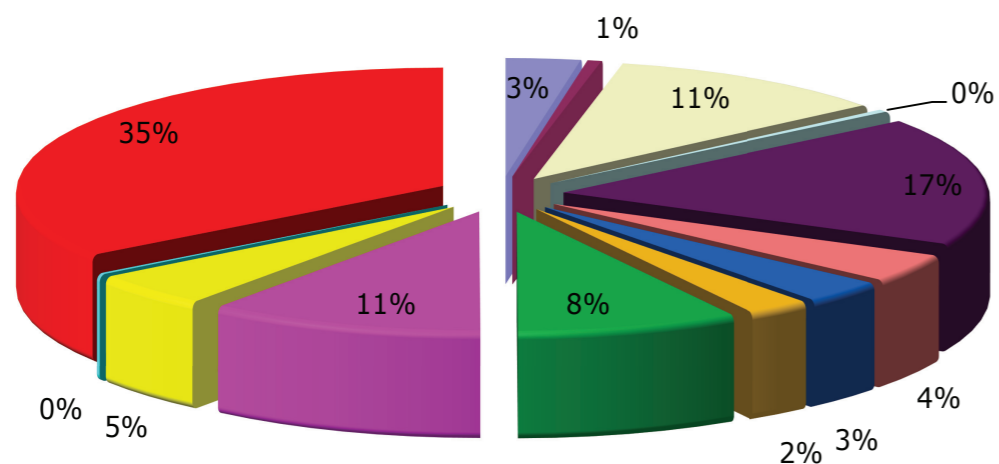
Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2016	
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	28
Τομέας Εθνικής Άμυνας	6
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	108
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	2
Τομέας Υγείας	196
Τομέας Ασφάλισης	26
Παιδεία και Έρευνα	29
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	30
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	82
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	68
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	37
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	2
Λοιπά	851
Σύνολο	1465

Διάγραμμα 7 - Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2016

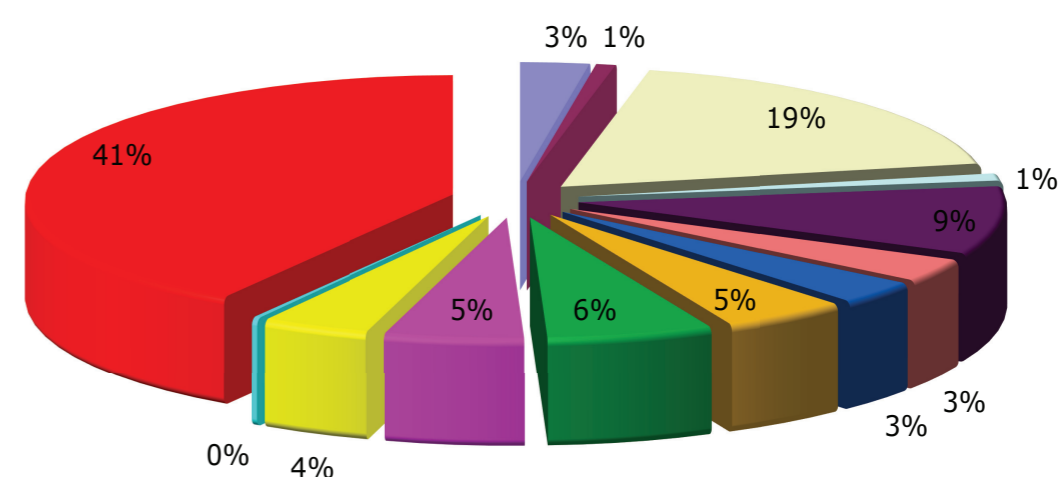
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	32
Τομέας Εθνικής Άμυνας	6
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	122
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	4
Τομέας Υγείας	194
Τομέας Ασφάλισης	43
Παιδεία και Έρευνα	35
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	27
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	94
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	117
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	52
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	2
Λοιπά	387
Σύνολο	1115

Διάγραμμα 8 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων

Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων την 31^η/12/2016

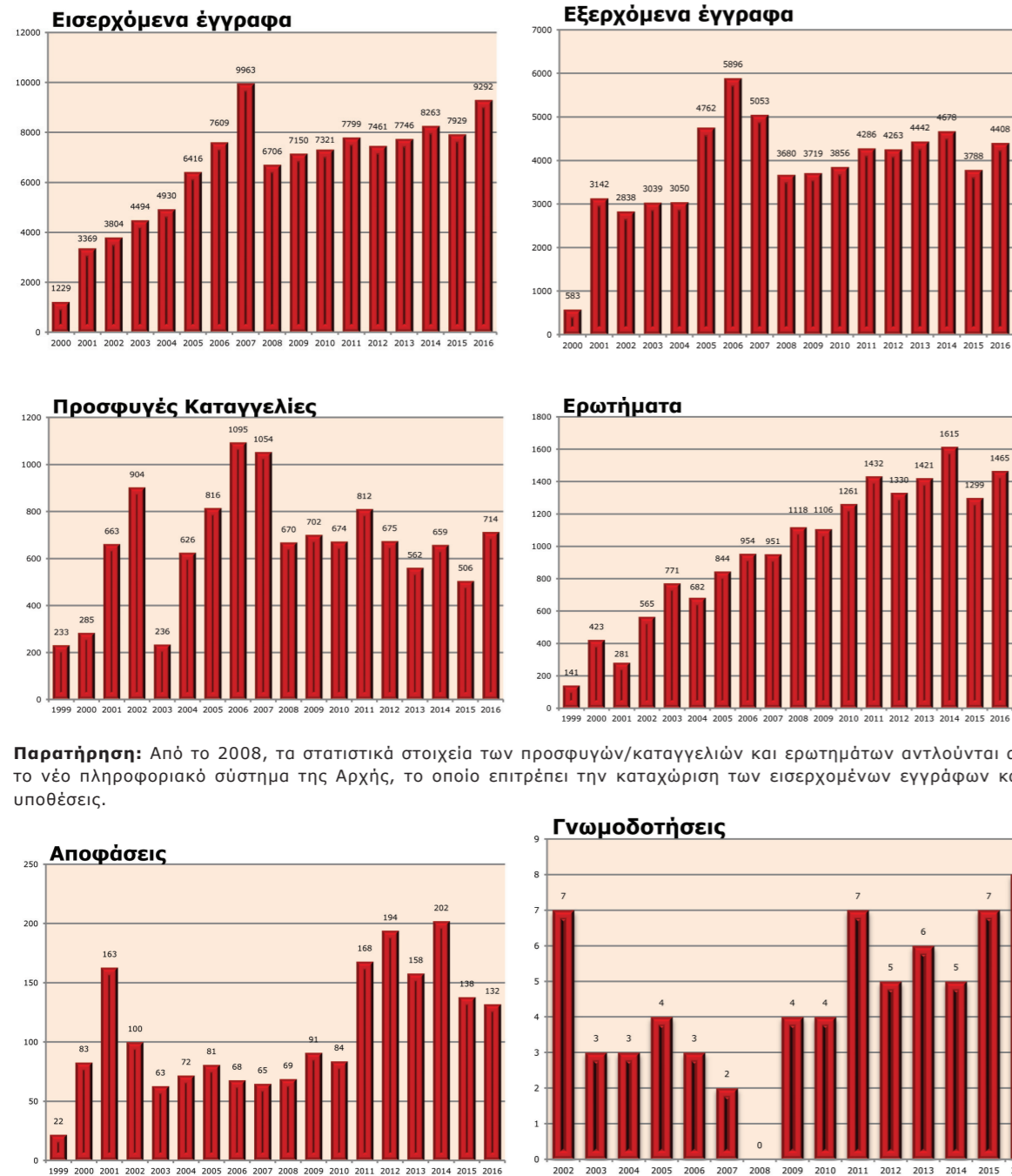
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	103
Τομέας Εθνικής Άμυνας	29
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	727
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	38
Τομέας Υγείας	357
Τομέας Ασφάλισης	123
Παιδεία και Έρευνα	124
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	187
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	246
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	206
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	162
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	9
Λοιπά	1608
Σύνολο	3919

Διάγραμμα 9 - Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ακόλουθα διαγράμματα απεικονίζουν τους ετήσιους αριθμούς των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, των υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων της Αρχής, των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 2000 - 2016, καθώς και τους ετήσιους αριθμούς εισερχομένων εγγράφων μέσω δικτυακής πύλης και email (από το έτος 2007).

Διάγραμμα 10 - Συγκριτικά στατιστικά στοιχεία

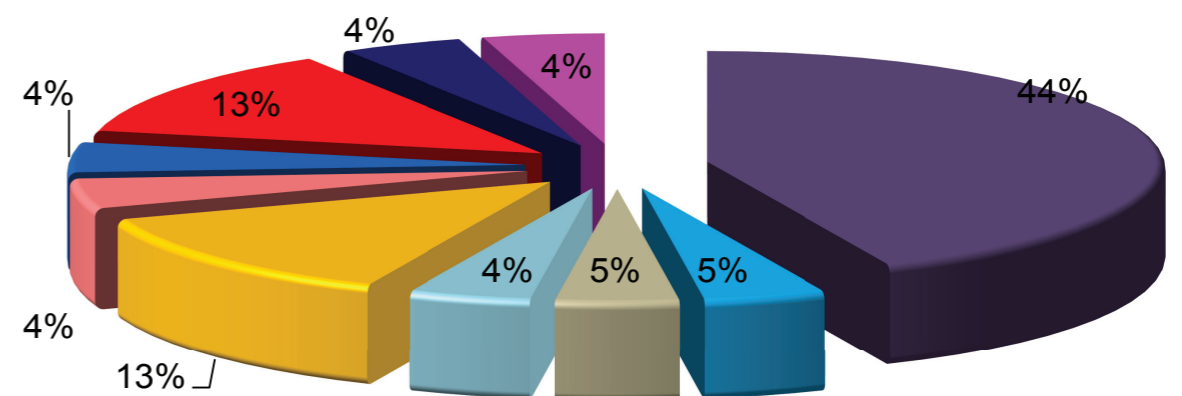
ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ

Αιτήσεις διαγραφής από το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν το 2016

Κατατεθεισες αιτήσεις	23
Αιτήσεις που διεκπεραιώθηκαν	14

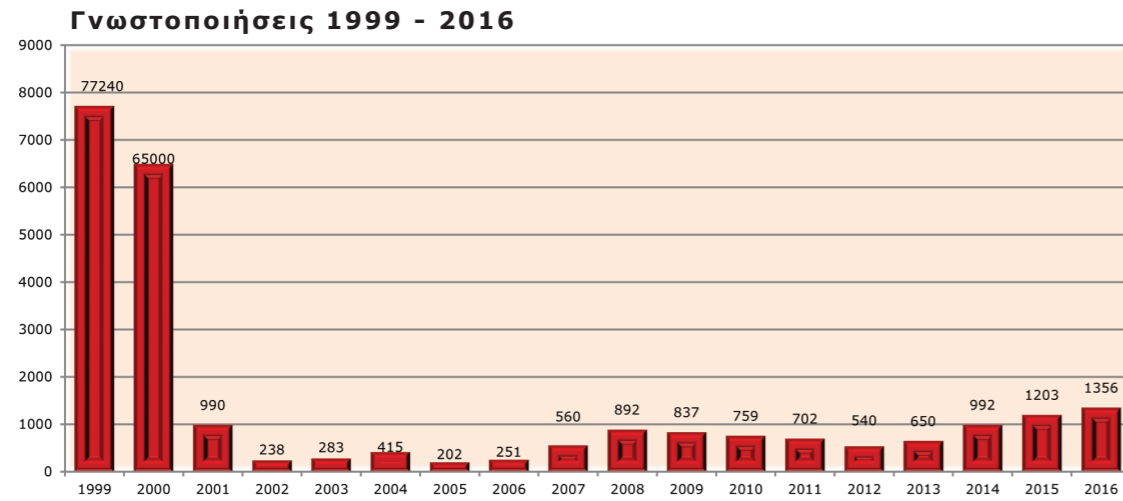
Αιτήσεις ανά χώρα προέλευσης

Αλβανία	10
Ρουμανία	1
Κόσοβο	1
Σερβία-Μαυροβούνιο	1
Ουκρανία	3
Κύπρος	1
Συρία	1
Μαρόκο	3
Κίνα	1
Νότια Αφρική	1
Σύνολο	23

Διάγραμμα 11 - Αιτήσεις διαγραφής από το ΣΠΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΩΝ

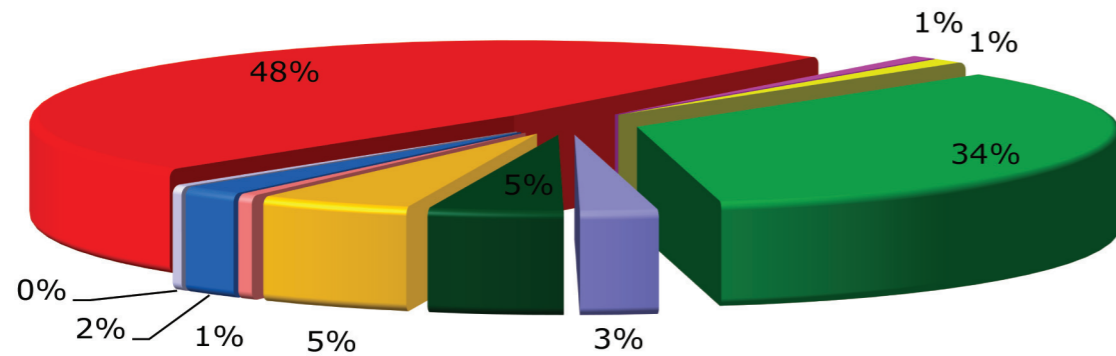

Διάγραμμα 12 - Γνωστοποιήσεις 1999 - 2016

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των γνωστοποιήσεων αντλούνται από το νέο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχομένων εγγράφων γνωστοποιήσεων κατά υποθέσεις. Επίσης, στον ετήσιο συνολικό αριθμό των υποθέσεων γνωστοποιήσεων δεν περιλαμβάνονται οι υποθέσεις διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ, επειδή συνήθως δημιουργούνται με εισερχόμενα συμπληρωματικά έγγραφα σε ήδη υπάρχουσες υποθέσεις γνωστοποίησης.

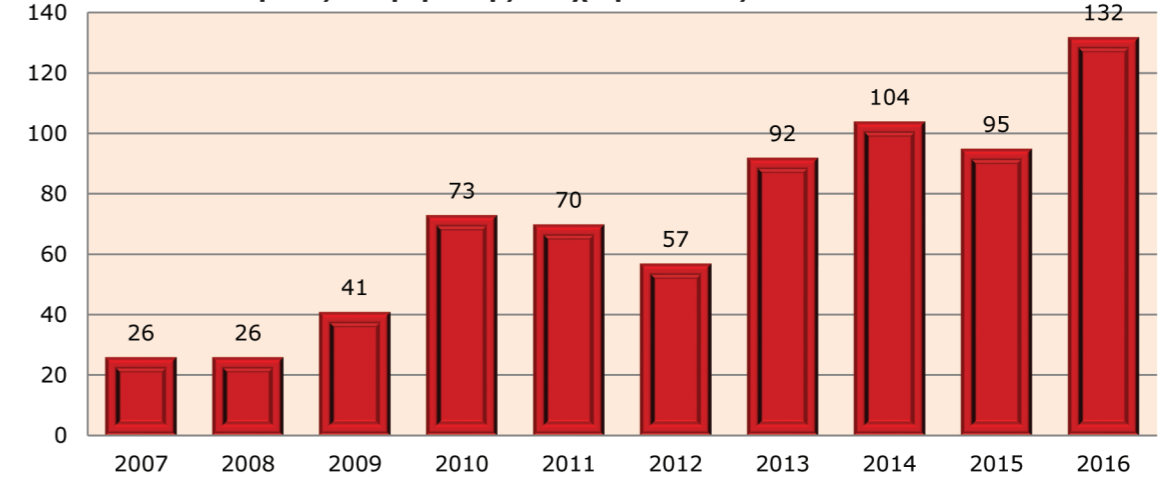
Κατηγοριοποίηση νέων γνωστοποιήσεων τήρησης αρχείου το 2016

Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	19
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	33
Τομέας Υγείας	38
Τομέας Ασφάλισης	4
Παιδεία και Έρευνα	15
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	3
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	353
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	6
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	8
Λοιπά	252
Σύνολο	731

Διάγραμμα 13 - Νέες γνωστοποιήσεις τήρησης αρχείου

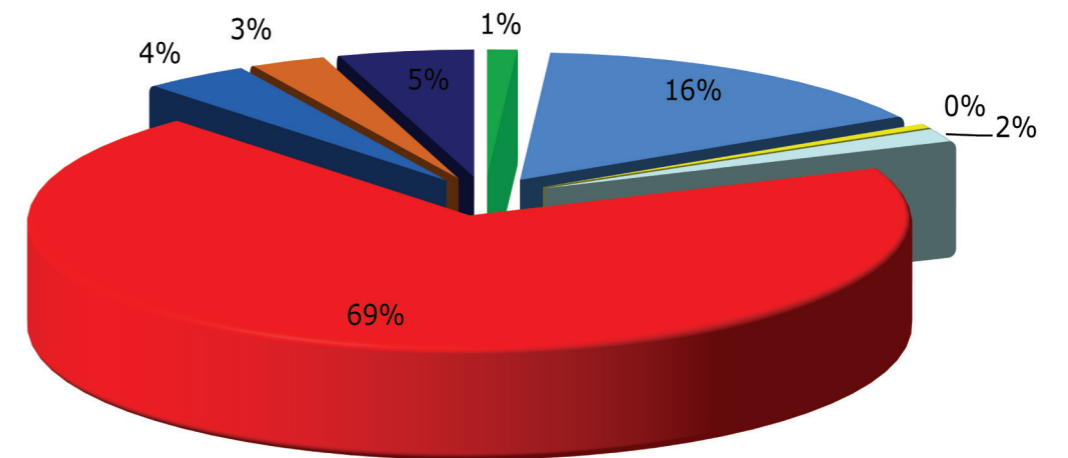
Γνωστοποιήσεις διαβίβασης σε χώρα εκτός ΕΕ 2007 - 2016

Διάγραμμα 14 - Γνωστοποιήσεις διαβίβασης

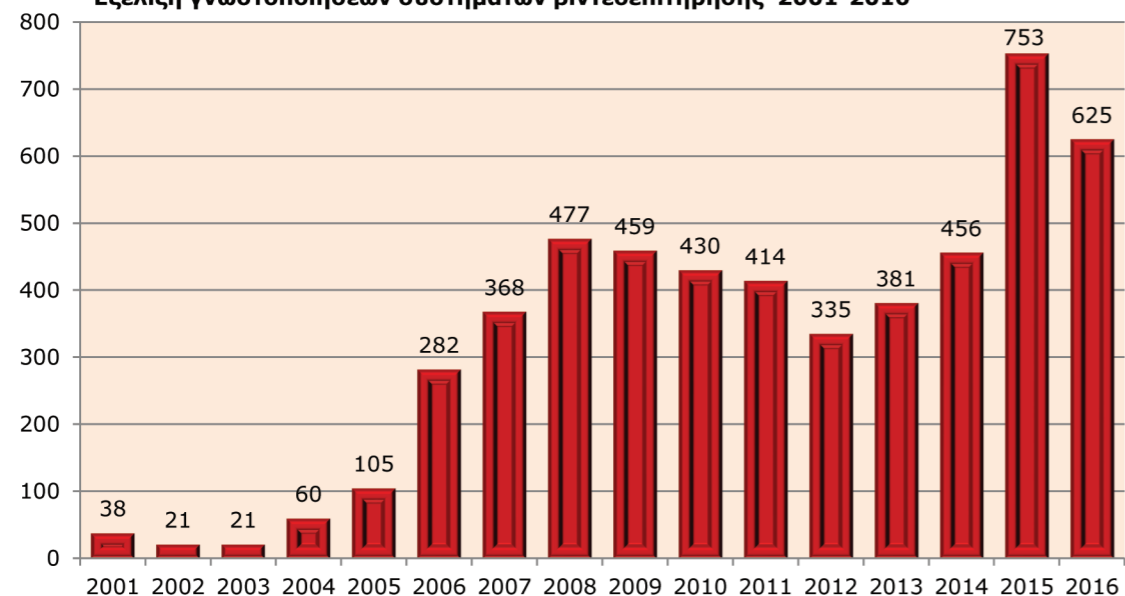
Κατηγοριοποίηση αδειών που χορηγήθηκαν το 2016

Ασφαλιστικές εταιρείες	2
Ερευνητικό κέντρο - Ερευνητές	28
Εταιρείες Ερευνών	1
Κοινωνικές Υπηρεσίες Ιδιωτικού Τομέα	3
Νοσοκομεία - Ιατρικά Κέντρα - Κέντρα Περίθαλψης	124
Φαρμακευτικές	7
Δημόσιος Τομέας - Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	5
Διαβίβαση Δεδομένων σε χώρες εκτός Ε.Ε.	9
Σύνολο	179

Διάγραμμα 15 - Κατηγοριοποίηση αδειών

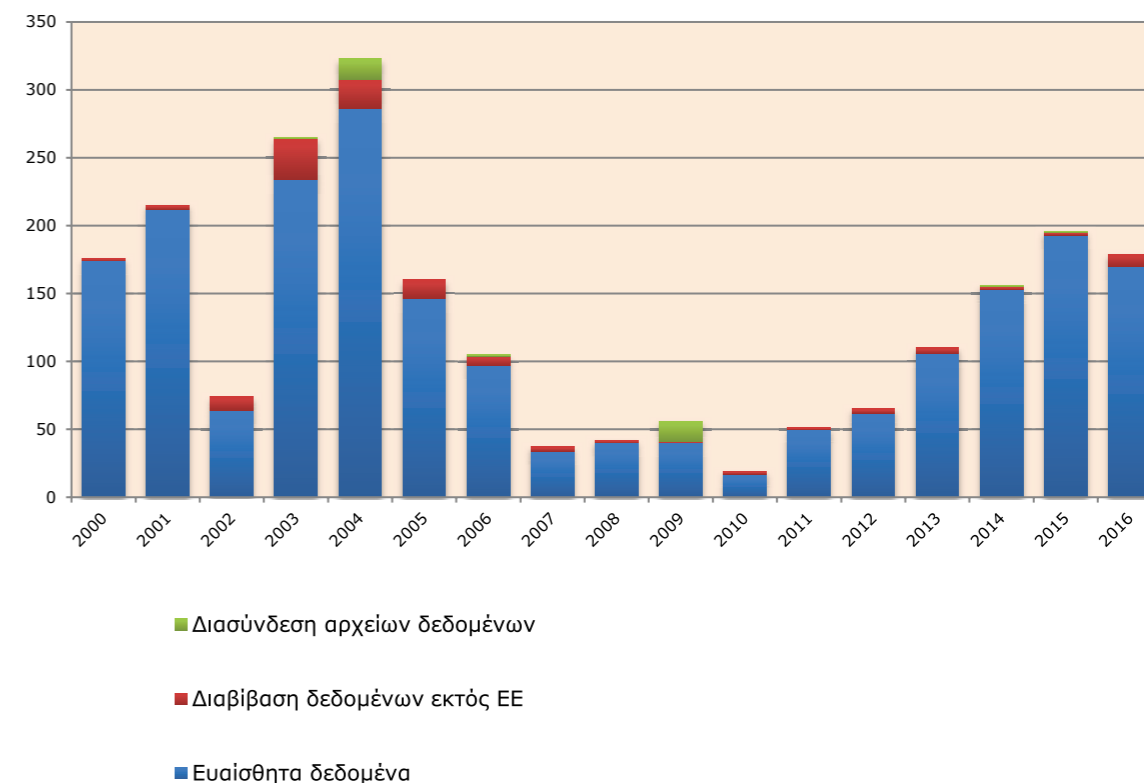
Εξέλιξη γνωστοποιήσεων συστημάτων βιντεοεπιτήρησης 2001-2016

Διάγραμμα 16 - Εξέλιξη γνωστοποιήσεων συστημάτων CCTV

Συγκριτικά ετήσια στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Έτος	Ευαίσθητα δεδομένα	Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ	Διασύνδεση αρχείων δεδομένων	Παράταση χρόνου τήρησης δεδομένων	Σύνολο
2000	174	2	-	-	176
2001	212	3	-	-	215
2002	64	10	-	-	74
2003	234	30	1	-	265
2004	286	22	15	1	324
2005	146	14	-	3	163
2006	97	7	1	2	107
2007	34	3	-	6	43
2008	40	2	-	2	44
2009	40	1	15	1	57
2010	17	2	0	3	22
2011	50	1	0	0	51
2012	62	3	0	0	65
2013	106	4	0	0	110
2014	153	2	1	0	156
2015	193	2	1	0	196
2016	170	9	0	0	179

Διάγραμμα 17 - Στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Παρατήρηση: Στον ανωτέρω πίνακα, μετά το έτος 2011, δεν εμφανίζονται πλέον οι άδειες παράτασης χρόνου τήρησης δεδομένων σχετικά με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, αφού κατ' αρχάς δεν προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σχετικής άδειας από τη νέα οδηγία 1/2011.

3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

3.1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής, η Αρχή εξέτασε σειρά ζητημάτων που τέθηκαν ενώπιόν της από δημόσιους φορείς αναφορικά με τη νομιμότητα χορήγησης προς τρίτο δημοσίων εγγράφων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα.

Συγκεκριμένα, η Αρχή εξέδωσε άδεια προς τη Στρατολογική Υπηρεσία Αττικής, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, να χορηγήσει σε αιτούσα πιστοποιητικό στρατού τύπου Α', στο οποίο να αναγράφονται οι λόγοι αναβολής και απαλλαγής της στράτευσης του εν διαστάσει συζύγου της, προκειμένου να το χρησιμοποιήσει στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων ρύθμισης επιμέλειας, διατροφής και επικοινωνίας με το ανήλικο τέκνο τους, αφού προηγουμένως η Στρατολογική Υπηρεσία ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων για τη διαβίβαση αυτή (απόφαση 56/2016).

Αναφορικά με τη χορήγηση εγγράφων από Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση (ΠΔΕ) στο πρόσωπο σε βάρος του οποίου διεξάγεται η ΠΔΕ, κατόπιν προσφυγής καταγγέλλοντος ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποίησε στον καταγγελλόμενο αντίγραφο της αναφοράς του, η Αρχή έκρινε ότι α) η γνωστοποίηση της αναφοράς του προσφεύγοντος στον καταγγελλόμενο έγινε νομίμως στο πλαίσιο διενεργηθείσας ΠΔΕ από τον διενεργούντα αυτήν, κατ' εφαρμογή των ειδικότερων διατάξεων των άρθρων 31 παρ. 2 του ΚΠΔ σε συνδυασμό με τα άρθρα 8 και 24 του ΠΔ 120/2008, οι οποίες προβλέπουν τη γνωστοποίηση στον καταγγελλόμενο των καταγγελιών ή αναφορών σε βάρος του πριν από την παροχή εξηγήσεων στον διενεργούντα την εξέταση (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997) και β) ότι το ζήτημα του τρόπου χειρισμού της αναφοράς από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στον οποίο υποβλήθηκε, και ειδικότερα, το εάν θα έπρεπε αυτός να διατάξει τη διενέργεια ΠΔΕ κατόπιν της υποβολής της, εκφεύγει της αρμοδιότητας της Αρχής (απόφαση 91/2016).

Αναφορικά με τη χορήγηση φακέλου διενεργηθείσας ΕΔΕ στον πατέρα του προσώπου για τον θάνατο του οποίου διενεργήθηκε ΕΔΕ σε βάρος αστυνομικών, η Αρχή, εξετάζοντας σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 ν. 2472/1997 τις αντιρρήσεις των αστυνομικών, έκρινε ότι ο αιτών πατέρας έχει υπέρτερο έννομο συμφέρον να λάβει το σύνολο του φακέλου της διενεργηθείσας ΕΔΕ, προκειμένου να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τη νομιμότητα της διεξαγωγής της ως άνω ΕΔΕ (απόφαση 95/2016).

Επίσης, η Αρχή παρείχε άδεια στο Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος (ΑΠΣ) να χορηγήσει ως υπεύθυνος επεξεργασίας σε υποψήφιο επιλαχόντα σε διαγωνισμό πρόσληψης πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης για δικαστική χρήση και, ειδικότερα, για την υποστήριξη της αγωγής αποζημιώσεώς του λόγω της παράλειψης διορισμού του α) αντίγραφα των πιστοποιητικών στρατολογικής κατάστασης τύπου Α' όσων επιτυχόντων και προσληφθέντων μετέβαλαν τον βαθμό της σωματικής τους ικανότητας από Ι2, Ι3, Ι4 σε Ι1 σε χρόνο μεταγενέστερο της ολοκλήρωσης της στρατιωτικής τους θητείας, είτε πριν από τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως συμμετοχής τους στον διαγωνισμό είτε μετά, και β) βεβαίωση που να περιλαμβάνει τα ονοματεπώνυμα των διορισθέντων στον διαγωνισμό, των οποίων μεταβλήθηκε/επαναχαρακτηρίστηκε ο βαθμός σωματικής τους ικανότητας μετά την ολοκλήρωση της θητείας τους, αφού προηγουμένως ενημερωθούν

τα υποκείμενα των δεδομένων για τη διαβίβαση αυτή. Η Αρχή έκρινε ότι τα αιτούμενα στοιχεία είναι απαραίτητα και αναγκαία στον αιτούντα για την υποστήριξη της αγωγής αποζημιώσεώς του, καθώς και συναφή με τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας, ώστε να στοιχειοθετηθεί το δικαίωμα διορισμού του σε περίπτωση μη πρόσληψης των επιτυχόντων και διορισθέντων, οι οποίοι μετέβαλαν τον βαθμό της σωματικής τους ικανότητας από Ι2, Ι3, Ι4 σε Ι1 σε χρόνο μεταγενέστερο της ολοκλήρωσης της στρατιωτικής τους θητείας και διορίστηκαν κατά παράβαση των προαναφερόμενων διατάξεων του ν. 3938/2011 και του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο ΠΔ 19/2006 (απόφαση 115/2016).

3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν

Η Συμφωνία Σένγκεν του 1985 και η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (στο εξής και ΣΕΣΣ), η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1995, οδήγησαν στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κρατών που την είχαν υπογράψει, καθώς και στη δημιουργία ενιαίων εξωτερικών συνόρων, στα οποία οι έλεγχοι εισόδου στον «χώρο Σένγκεν» πραγματοποιούνται με βάση τις ίδιες διαδικασίες. Με την ίδια Σύμβαση καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες για την έκδοση θεωρήσεων, την παροχή ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα, ώστε να είναι εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό του «χώρου Σένγκεν» χωρίς παράλληλα να διαταράσσεται η δημόσια ασφάλεια.

Το σημαντικότερο από τα αποκαλούμενα «αντισταθμιστικά» μέτρα στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί η δημιουργία και λειτουργία ενός κοινού συστήματος πληροφοριών, του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν [(Schengen Information System – SIS) στο εξής και ΣΠΣ], το οποίο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών. Το ΣΠΣ είναι μια βάση δεδομένων που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών Σένγκεν την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και πραγμάτων. Ειδικότερα στο ΣΠΣ καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που καταζητούνται από τις δικαστικές αρχές, με ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, με πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί καθώς και με πρόσωπα τα οποία τίθενται υπό διακριτική παρακολούθηση. Στις 9 Απριλίου 2013 τέθηκε σε λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II), το οποίο χαρακτηρίζεται από βελτιωμένες λειτουργίες, όπως από τη δυνατότητα χρήσης βιομετρικών δεδομένων, τη δυνατότητα δημιουργίας νέου τύπου καταχωρίσεων, καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης διαφόρων καταχωρίσεων μεταξύ τους (όπως για παράδειγμα τη σύνδεση μιας καταχώρισης για ένα πρόσωπο με την καταχώριση για ένα όχημα). Ο Κανονισμός 1987/2006 (SIS II) συνιστά την αναγκαία νομοθετική βάση, η οποία διέπει τη λειτουργία του ΣΠΣ δεύτερης γενιάς όσον αφορά τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή αναφορικά με τις καταχωρίσεις που εμπίπτουν στον πρώην πρώτο πυλώνα. Ο εν λόγω Κανονισμός συμπληρώνεται από την Απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου, η οποία ρυθμίζει τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στον πρώην τρίτο πυλώνα, στο πεδίο εφαρμογής δηλαδή του τίτλου IV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή

Ένωση, και η οποία περιλαμβάνει διατάξεις όμοιες με εκείνες του Κανονισμού.

Ως εγγύηση των δικαιωμάτων των πολιτών, και ειδικότερα αυτού της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, τα δύο ανωτέρω κείμενα (Κανονισμός και Απόφαση) προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος, η οποία είναι αρμόδια να εξετάζει αν από την επεξεργασία θίγονται τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων προσώπων (άρθρο 44 του Κανονισμού 1987/2006 και άρθρο 60 της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ). Στην Ελλάδα η αρμοδιότητα αυτή έχει ανατεθεί με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. ιε' του ν. 2472/1997 στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Παράλληλα, με βάση τη νομοθεσία για την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα (άρθρο 82 του ν. 3386/2005), τηρείται και ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (στο εξής και ΕΚΑΝΑ). Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτό καθορίζονται με την υπ' αριθμ. 4000/4/32- λα' /5.10.2012 (ΦΕΚ Β' 2805/17.10.2012) απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Η Αρχή είναι αρμόδια να ελέγχει (στο πλαίσιο εξέτασης των αντιρρήσεων των υποκειμένων των δεδομένων – άρθρο 13 του ν. 2472/1997) και τη νομιμότητα των καταχωρίσεων στον ΕΚΑΝΑ.

Στην Αρχή υποβάλλεται κάθε έτος ένας ικανός αριθμός αιτήσεων αλλοδαπών, οι οποίοι αιτούνται τη διαγραφή τους από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και από τον ΕΚΑΝΑ (98 αιτήσεις το 2006, 84 το 2007, 79 το 2008, 90 το 2009, 83 το 2010, 81 το 2011, 48 το 2012, 20 το 2013, 24 το 2014, 25 το 2015 και 23 το 2016). Αντικείμενο όλων των αιτήσεων αποτελεί η διαγραφή καταχωρίσεων βάσει του άρθρου 96 της ΣΕΣΣ (νυν άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006). Για τον λόγο αυτό η Αρχή εξέδωσε τη γνωμοδότηση 3/2012, η οποία ερμηνεύοντας τις σχετικές διατάξεις κατέληξε σε μια σειρά συμπερασμάτων (βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, ενότητα 3.1.1). Η Αρχή, το έτος 2016, εφαρμόζοντας τα πορίσματα της γνωμοδότησης 3/2012 σε υποβληθείσες προσφυγές για διαγραφή τόσο στο ΣΠΣ όσο και στον ΕΚΑΝΑ, απεφάνθη ότι είναι νόμιμη η καταχώριση αλλοδαπού σε αυτές τις βάσεις δεδομένων για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας και, συγκεκριμένα, διότι οι προσφεύγοντες αλλοδαποί προκειμένου να εισέλθουν στη χώρα προσκόμισαν πλαστά δικαιολογητικά, τελώντας το αδίκημα της χρήσης πλαστών εγγράφων. Καθώς το αδίκημα αυτό εμπίπτει στην έννοια των «σοβαρών αξιόποινων πράξεων» και επειδή, αφενός, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων για την τέλεσή του σύμφωνα και με τις προϋποθέσεις καταχώρισης του άρ. 24 του Κανονισμού 1987/2006 (SIS II), αφετέρου, δεν είχε παρέλθει η απαιτούμενη χρονική τριετία για την επανεξέταση της αναγκαιότητας διατήρησης της καταχώρισης, η εγγραφή κρίθηκε νόμιμη (αποφάσεις 118 και 119/2016). Κατά την εξέταση παρόμοιας προσφυγής αλλοδαπού, η Αρχή έκρινε κατά το ίδιο σκεπτικό την καταχώριση, η οποία είχε πραγματοποιηθεί για λόγους δημοσίας τάξης και ασφάλειας, νόμιμη, δεδομένου ότι είχε βεβαιωθεί η διάπραξη του αδικήματος της πλαστογραφίας, ενώ παράλληλα κατέληξε ότι η ανάγκη διατήρησής της πέραν της τριετίας είναι δικαιολογημένη, καθώς η Διεύθυνση Αλλοδαπών εξέφρασε με αποφάσεις της αιτιολογημένη κρίση περί τούτου εμπρόθεσμα και σε απάντηση αντίστοιχων αιτημάτων διαγραφής του ενδιαφερομένου αλλοδαπού (απόφαση 122/2016).

Επίσης, η Αρχή έκρινε νόμιμη για λόγους δημοσίας τάξης και ασφάλειας την εκ νέου

εγγραφή αλλοδαπού στο ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ, λαμβάνοντας υπόψη ότι ενόσω προϋπήρχε για τον εν λόγω αλλοδαπό καταχώριση και επιβολή του διοικητικού μέτρου της απαγόρευσης εισόδου στη χώρα, παρουσιάστηκε σε σημείο ελέγχου ταξιδιωτικών εγγράφων στα σύνορα έχοντας πραγματοποιήσει αλλαγή του ονόματός του, αποσκοπώντας στην εξαπάτηση των ελληνικών αρχών και την επακόλουθη είσοδό του στην επικράτεια. Εξάλλου, η Αρχή επισήμανε ότι δεν συντρέχει ζήτημα νομιμότητας αναφορικά με τον χρόνο διατήρησης της καταχώρισης, καθώς δεν είχε παρέλθει η τριετία από το χρονικό σημείο της δεύτερης καταχώρισης του αλλοδαπού (απόφαση 57/2016).

Περαιτέρω, η Αρχή ολοκλήρωσε τον έλεγχο νομιμότητας καταχώρισης αλλοδαπού στο ΣΠΣ και στον ΕΚΑΝΑ αναφορικά με το αίτημα διαγραφής των δεδομένων του. Ήδη το προηγούμενο έτος, η Αρχή με απόφασή της είχε διαπιστώσει την αυτοδίκαιη διαγραφή του προσφεύγοντος αλλοδαπού από το ΣΠΣ λόγω απουσίας αιτιολογημένης απόφασης για τη διατήρηση της καταχώρισης πέραν της τριετίας. Με την ίδια απόφαση είχε κληθεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ήτοι η Διεύθυνση Αλλοδαπών να ενημερώσει την Αρχή εάν συντρέχουν λόγοι που επιβάλλουν τη διατήρηση της καταχώρισης στον ΕΚΑΝΑ, προκειμένου να κρίνει επί του έτερου ζητήματος, της διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ. Κατόπιν παροχής των απαιτούμενων στοιχείων η Αρχή με νέα απόφασή της έκρινε ότι πληρούνται τα κριτήρια της εκπεφρασμένης αιτιολογημένης κρίσης εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας για τη διατήρηση της καταχώρισης και για τον λόγο αυτό απέρριψε την προσφυγή (απόφαση 19/2016).

Τέλος, η Αρχή προέβη στην εξέταση αιτήματος διαγραφής αλλοδαπού, ο οποίος είχε καταχωρηθεί στο ΣΠΣ και ΕΚΑΝΑ το 2007, αφού είχε συλληφθεί για διακίνηση λαθρομεταναστών, είχε καταδικαστεί σε φυλάκιση και είχε εκδοθεί εναντίον του απόφαση απέλασης από τη χώρα. Εν τούτοις, ο εν λόγω αλλοδαπός συνελήφθη εκ νέου το 2011, οπότε και εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών απόφαση επιστροφής, η οποία παράλληλα προέβλεπε τη διατήρηση της καταχώρισης στο ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ μέχρι το 2017. Η Αρχή επισήμανε ότι υπήρξε κατ' αρχήν παραβίαση των σχετικών διατάξεων του άρθρου 29 του Κανονισμού 1987/2006, αναφορικά με την υποχρέωση επανεξέτασης και αξιολόγησης της καταχώρισης και ότι, κατά συνέπεια, θα έπρεπε να είχε διαγραφεί ο προσφεύγων αυτοδικαίως από το ΣΠΣ. Ωστόσο, εν τέλει, η Αρχή απέρριψε την προσφυγή για διαγραφή λόγω παρέλευσης τριετίας χωρίς εξέταση, γιατί κρίθηκε ότι έλαβε χώρα νέα καταχώριση μέσω της εκδοθείσας απόφασης επιστροφής, καθώς ο προσφεύγων συνελήφθη για νέα αξιόποινη πράξη. Για τη νέα δε αυτή καταχώριση επανεξετάστηκε η ανάγκη διατήρησής της με την απορριπτική επί του αιτήματος διαγραφής του προσφεύγοντος απόφαση του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία έλαβε χώρα μέσα στην απαιτούμενη από τον νόμο τριετία. Η Αρχή δε έκρινε για τους ίδιους λόγους και την καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ νόμιμη, υπενθυμίζοντας εξάλλου ότι, όπως προκύπτει από τη σχετική ισχύουσα ΚΥΑ, η μη τήρηση της υποχρέωσης για την αυτοδίκαιη επανεξέταση της καταχώρισης ανά τριετία δεν συνεπάγεται τη διαγραφή της από τον εν λόγω κατάλογο (απόφαση 44/2016).

3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.2.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση

Η Αρχή απηύθυνε σύσταση με βάση το άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 προς τη Διεύθυνση Πολιτικού Προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας όπως αυτή απαντήσει σύμφωνα με τη σύμβαση έργου μεταξύ ιδιώτη και του ελληνικού δημοσίου εκπροσωπούμενου από τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίας Τάξης, καθώς και να αντικαταστήσει αυτή με την περίληψη της σύμβασης, η οποία θα περιέχει τα απαραίτητα και αναγκαία προσωπικά δεδομένα. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι με την περ. 14, της παρ. 4 του άρθρ. 2 του ν. 3861/2010 γίνεται ρητή αναφορά στην ανάρτηση στο διαδίκτυο της περίληψης συμβάσεων έργου στο δημόσιο, ενώ η περ. 16 του ίδιου άρθρου αναφέρεται σε αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημοσίων έργων, οι οποίες αναρτώνται στο «Διαύγεια». Στην ως άνω απόφαση το κείμενο της σύμβασης έργου που αναρτήθηκε στο «Διαύγεια» αποτελεί την καταρτισθείσα σύμβαση έργου μεταξύ του ιδιώτη και του ελληνικού δημοσίου και όχι πράξη κατακύρωσης ή ανάθεσης έργου και πρέπει να γίνει δεκτό άνευ ετέρου ότι η επίμαχη ανάρτηση εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο της ως άνω αναφερόμενης περ. 14, που απαιτεί τη δημοσίευση περίληψης της σύμβασης. Η δε ανάρτηση περίληψης δεν συνεπάγεται τον αποκλεισμό δημοσίευσης στο «Διαύγεια» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητα και αναγκαία. Με την ίδια δε απόφαση η Αρχή απηύθυνε έκκληση στον νομοθέτη να προβεί σε νομοθετική ρύθμιση αναφορικά με τον χρονικό περιορισμό της ανάρτησης των πράξεων που αφορούν σε φυσικά πρόσωπα στο πρόγραμμα «Διαύγεια» (απόφαση 45/2016).

Επίσης, η Αρχή, κατόπιν καταγγελίας ξεναγού, έκρινε νόμιμη την τήρηση βιβλίου εισόδου ξεναγών που θέσπισε το Μουσείο Δελφών για τους σκοπούς της εύκολης και ασφαλούς πρόσβασης των επισκεπτών σε αυτό, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997 και κάλεσε το Μουσείο να υποβάλει τη σχετική γνωστοποίηση. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι το μέτρο της τήρησης ειδικού βιβλίου εισόδου ξεναγών είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, της εύρυθμης δηλαδή λειτουργίας του μουσείου, και γενικότερα της εύκολης και ασφαλούς πρόσβασης των επισκεπτών του (απόφαση 58/2016).

Αναφορικά με το ζήτημα της ανάρτησης των ονομάτων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών άνω των 150.000,00 ευρώ προς το Δημόσιο στην ιστοσελίδα της ΓΓΔΕ, κατόπιν αιτήσεως οφειλέτη για έκδοση προσωρινής διαταγής, η Αρχή εξέδωσε σχετική προσωρινή διαταγή για μη επεξεργασία. Στη συνέχεια η ΓΓΔΕ με υπόμνημά της, μεταξύ άλλων, ενημέρωσε και διαβεβαίωσε την Αρχή ότι επειδή δεν πληρούται ο όρος της με αριθμ. 4/2011 γνωμοδότησης της Αρχής περί οριστικοποίησης της φορολογικής ενοχής, δεν πρόκειται να δημοσιοποιηθούν τα στοιχεία του αιτούντος. Στις 7-7-2016 αναρτήθηκε η επίμαχη λίστα οφειλετών, όπου διαπιστώθηκε ότι δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του αιτούντος και η Αρχή, λόγω της συμμόρφωσης της ΓΓΔΕ στην ως άνω γνωμοδότηση, εξέδωσε την απόφαση 59/2016, σύμφωνα με την οποία η προσφυγή του αιτούντος ήταν πλέον άνευ αντικειμένου.

Αναφορικά με το ζήτημα της πρόσβασης υποψηφίων σε διαγωνισμό πρόσληψης σε προσωπικά δεδομένα, μεταξύ των οποίων και ευαίσθητα, των συνυποψηφίων επιτυχόντων στον εν λόγω διαγωνισμό, η Αρχή εξέδωσε σειρά αποφάσεων, με τις οποίες χορήγησε άδεια στον ΟΑΕΔ να διαθέσει σε υποψηφίους για πλήρωση θέσεων ΑΜΕΑ αντίγραφα των αιτήσεων και δικαιολογητικών των τελικώς επιλεγέντων συνυποψηφίων στον διαγωνισμό, προκειμένου αυτοί να ασκήσουν τα εκ του νόμου δικαιώματά τους υποβολής ενστάσεως κατά του πίνακα κατάταξης (αποφάσεις 120/2016, 121/2016, 123/2016, 124/2016, 125/2016, 126/2016, 127/2016 και 128/2016). Ειδικότερα, σύμφωνα με το σκεπτικό των ως άνω αποφάσεων, και όπως παγίως έχει κρίνει η Αρχή, η ανακοίνωση των στοιχείων των επιλεχθέντων συνυποψηφίων σε άλλον υποψήφιο είναι νόμιμη χωρίς τη συγκατάθεσή τους, υπό τις εξής σωρευτικά εξεταζόμενες προϋποθέσεις: α) τα δεδομένα να ζητούνται με τη νόμιμη διαδικασία (έγγραφο αίτηση από τον ενδιαφερόμενο στον υπεύθυνο επεξεργασίας και τεκμηρίωση υπέρτερου έννομου συμφέροντος), β) η ανακοίνωση των στοιχείων των συνυποψηφίων να περιορίζεται στη χορήγηση των δικαιολογητικών εκείνων που αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης των υποψηφίων για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων, γ) στην περίπτωση που ζητούνται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, καθώς αυτά αποτέλεσαν τη βάση αξιολόγησης των υποψηφίων για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων, τότε χορηγείται στον υπεύθυνο επεξεργασίας η άδεια του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997, προκειμένου να επιτραπεί η πρόσβαση του αιτούντος τρίτου στα στοιχεία αυτά, και δ) απαραίτητη είναι η προηγούμενη ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997.

Ακόμη, η Αρχή απέρριψε κατά πλειοψηφία προσφυγή εκπαιδευτικού, με την οποία κατήγγειλε παράνομη διαβίβαση πειθαρχικού του φακέλου από την υπηρεσία, στην οποία εργαζόταν το χρονικό διάστημα που έλαβε χώρα το πειθαρχικό αδίκημα, προς την υπηρεσία στην οποία εργαζόταν τον κρίσιμο χρόνο της διαβίβασης των επίμαχων εγγράφων. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι η εν λόγω διαβίβαση έγινε μεταξύ υπηρεσιών που λειτουργούν στο πλαίσιο του ίδιου υπευθύνου επεξεργασίας, δηλαδή του Υπουργείου Παιδείας, με το σκεπτικό ότι υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το ίδιο το Υπουργείο και όχι οι σχολικές μονάδες (απόφαση 28/2016).

Επιπρόσθετα, η Αρχή εξέτασε το αίτημα του «Ιπποκράτειου» Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης για χορήγηση δεδομένων μητέρων από το αρχείο του σε αιτούντα ενήλικο υιοθετημένο και έκρινε ότι για την εν λόγω χορήγηση αρμόδιο είναι το Βρεφοκομείο Άγιος Στυλιανός, καθώς υπεύθυνος επεξεργασίας ήταν το ως άνω βρεφοκομείο, το οποίο όφειλε να αποφανθεί σχετικά, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 1559 παρ. 2 ΑΚ και 12 του ν. 2472/1997, αφού προηγουμένως ενημέρωνε, εάν ήταν εφικτό, τα υποκείμενα των δεδομένων για τη διαβίβαση αυτή (απόφαση 42/2016).

Περαιτέρω, η Αρχή απέρριψε, ως άνευ αντικειμένου, αίτημα δικηγόρου για λήψη αδειάς της Αρχής για χορήγηση σε τρίτον εγγράφων με ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, καθώς τα ευαίσθητα δεδομένα που περιέχονταν στα υπό κρίση έγγραφα αναφέρονταν στον ίδιο τον τρίτο, οπότε εφαρμόζεται το αρ. 12 ν. 2472/1997, ενώ τα υπόλοιπα προσωπικά δεδομένα που περιέχονταν στα εν λόγω έγγραφα ήταν «απλά» και για τον λόγο αυτό τη στάθμιση για την ύπαρξη υπέρτερου εννόμου συμφέροντος θα την έκανε ο ίδιος ο δικηγόρος ως υπεύθυνος επεξεργασίας (απόφαση 102/2016).

Η Αρχή και με άλλες πράξεις (απαντητικά έγγραφα) έκρινε σημαντικά ζητήματα. Ειδικότερα, αναφορικά με την καταγραφή των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από Δημόσια Αρχή, η Αρχή έκρινε ότι εφαρμόζεται το άρ. 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, η Αρχή επισήμανε ότι η διοικητική αυτή ενέργεια πρέπει να πραγματοποιείται στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και της αρχής της νομιμότητας, κατά συνέπεια, ο σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας πρέπει να είναι σαφής, νόμιμος και να πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Επιπλέον, για ένα δημόσιο φορέα η έννοια της επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα πρέπει να ερμηνευθεί μόνον ως επικοινωνία, η οποία αφορά αυστηρά σε ζητήματα αρμοδιότητας του φορέα αυτού. Σε κάθε περίπτωση, κρίσιμος παράγοντας για τη νομιμότητα καταγραφής μιας τηλεφωνικής συνδιάλεξης είναι το κατά πόσον είναι απαραίτητη η απόδειξη του γεγονότος ότι η συνδιάλεξη αυτή πραγματοποιήθηκε. Εξάλλου η Αρχή τόνισε ότι πριν από την έναρξη ηχογράφησης των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων θα πρέπει να έχει προηγηθεί ενημέρωση των εργαζομένων, στην οποία α) να αναφέρεται αναλυτικά ο σκοπός της μαγνητοφώνησης, β) να βεβαιώνεται ότι οι συνδιαλέξεις δεν θα χρησιμοποιηθούν σε καμία περίπτωση για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και συμπεριφοράς των εργαζομένων (βλ. οδηγία της Αρχής 115/2001), και γ) να αναφέρονται τα δικαιώματα πρόσβασης τους στα σχετικά στοιχεία και προβολής αντιρρήσεων τους για την επεξεργασία δεδομένων που τους αφορούν. Θα πρέπει, επίσης, να έχουν διατεθεί προσιτά στους υπαλλήλους τηλεπικοινωνιακά μέσα για τις προσωπικές τους επικοινωνίες, τα οποία δεν ελέγχονται ή παρακολουθούνται. Τέλος, η Αρχή επισήμανε ότι για τη σκοπούμενη επεξεργασία, ήτοι τη λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας όφειλε να υποβάλει τη σχετική γνωστοποίηση στην Αρχή (Γ/ΕΞ/2115-1/25.7.2016).

Με άλλο έγγραφο της η Αρχή παρείχε απόψεις σε αίτημα του Τμήματος Β' Τελωνειακών Θεμάτων του Υπουργείου Οικονομικών αναφορικά με την ορθότητα και το σύννομο με το εθνικό δίκαιο καθώς και το ενωσιακό κεκτημένο της διατύπωσης του άρ. 14 του σχεδίου της ελληνικής αντιπρότασης για σύναψη Συμφωνίας Συνεργασίας και αμοιβαίας συνδρομής στον τελωνειακό τομέα με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι το περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου αντανακλά πάγια απαίτηση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της για επαρκή και αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ουσιαστικά δε, προσομοιάζει με την παρόμοιου περιεχομένου διάταξη του άρ. 10 του Πρωτοκόλλου 5 για την αμοιβαία συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα της Ευρωμεσογειακής Συμφωνίας μεταξύ των ΕΚ και κρατών μελών τους και του Μαρόκου (ΕΕ L 70 της 18.03.2000), καθώς και άλλων παρόμοιων πρωτοκόλλων για αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα (π.χ. βλ. άρ. 10 παρ. 2 του Πρωτοκόλλου 5 για την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά θέματα στο πλαίσιο σύναψης συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης μεταξύ των ΕΚ και των κρατών μελών τους και της ΠΓΔΜ – ΕΕ L 84 της 20.03.2004). Το δε αναφερόμενο στο άρ. 14 παράρτημα αναπαράγει το αντίστοιχο παράρτημα του ως άνω αναφερόμενου Πρωτοκόλλου 5. Για τον λόγο αυτό, προκρίθηκε από την Αρχή η προτεινόμενη από την ειδική νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών αναδιατύπωση της παραγράφου 2 προκειμένου, αφενός, να διασαφηνιστεί ότι οι θεμελιώδεις αρχές του παραρτήματος αποτελούν το ελάχιστο

επίπεδο προστασίας και, αφετέρου, να καταστεί δυνατό να συμπεριληφθούν στο αναγκαίο επίπεδο προστασίας όλες οι δεσμευτικές ρυθμίσεις, που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/4362/2016).

Σε προσφυγή αναφορικά με την επίδοση αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου συνοδευόμενη από πίνακα χρεών σε τρίτο, ήτοι τον ενοικιαστή του προσφεύγοντος, στην οποία προέβη αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ Κορίνθου), η Αρχή έκρινε ότι πρόκειται για νόμιμη επεξεργασία, σύμφωνα με τη διάταξη του άρ. 30 του ν. 356/1974 σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/6115/05.10.2016).

Σε ερώτημα που έλαβε η Αρχή από υποψήφιο διδάκτορα αναφορικά με τη νομιμότητα παράθεσης στο παράρτημα της διδακτορικής διατριβής αυτούσιων δημοσίων εγγράφων που περιελάμβαναν τα ονοματεπώνυμα και τις ιδιότητες των δημοσίων υπαλλήλων που είχαν συντάξει τα εν λόγω έγγραφα, η Αρχή έκρινε ότι τα εν λόγω δεδομένα των δημοσίων υπαλλήλων αποτελούν μεν προσωπικά δεδομένα κατά την έννοια του άρ. 2 στοιχ. του ν. 2472/1997, ωστόσο, για τον λόγο ότι αυτά συνδέονται άμεσα με την άσκηση δημοσίων καθηκόντων και δεν προσβάλλουν την ιδιωτικότητα των εν λόγω προσώπων, η προστασία τους με βάση τον ως άνω νόμο «υποχωρεί» έναντι της αρχής της διαφάνειας της κρατικής δράσης και, συνεπώς, δεν τίθεται ζήτημα προστασίας προσωπικών δεδομένων (Γ/ΕΞ/6961/30.11.2016).

Η Αρχή εξέδωσε άδεια στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) για την τήρηση και λειτουργία του Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Ανηλίκων. Το εν λόγω αρχείο θα περιέχει ευαίσθητα δεδομένα εθνικής προέλευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας των προσώπων που σχετίζονται με την αναδοχή ανηλίκων. Τα δεδομένα θα τηρούνται για την εκπλήρωση του σκοπού της τήρησης του Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Ανηλίκων, σύμφωνα με α) την παρ. 2θ' του άρθρου 7 του ν. 3106/2003, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 38 του ν. 3370/2005 (ΦΕΚ 176/τ. Α'/2005) «Αναδιοργάνωση Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας» για την τήρηση του Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Ανηλίκων από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης (ΙΚΠΑ), β) την περ. θ' του άρθρου 2 του ΠΔ 55/2008 (ΦΕΚ 86/τ.Α'/14-5-2008) «Οργανισμός Ι.Κ.Π.Α.»¹, γ) το άρθρο 1 της ΚΥΑ με αριθμ. Δ27/ΓΠ.οικ.22560/891 (ΦΕΚ 3692/τ.Β/31-12-2014) «Τήρηση Εθνικού Μητρώου Αναδόχων Ανηλίκων» και δ) το άρθρο 6 παρ.1 του ΠΔ 86/2009 (ΦΕΚ 114/τ.Α'/16-7-2009) «Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων». Το Εθνικό Μητρώο Αναδόχων Ανηλίκων τηρείται ως ειδικό μητρώο στο πλαίσιο του Εθνικού Μητρώου Παιδικής Προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 1 του ν. 3961/2011 (ΦΕΚ 97/τ.Α'/29-03-2011) και την παρ. 3 του άρθρου μόνου της υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 49540/4-5-2011 (ΦΕΚ 877/τ.Β/17-5-2011 ΚΥΑ) σχετικά με τις διαδικασίες τήρησης του Εθνικού Μητρώου Παιδικής Προστασίας (ΓΝ/ΕΞ/487/26.2.2016).

Η Αρχή, ως αποδέκτης αιτημάτων χορήγησης αδειών λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα από Μονάδες Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής (ΜΙΥΑ) σύμφωνα με τον ν. 2472/1997, έκρινε ότι πριν την έκδοση άδειας ευαίσθητων δεδομένων

1. Με την παρ. 1α του άρθρου 3 του ν. 3895/2010 (ΦΕΚ 206/τ. Α'/8-12-2010) καταργείται το Ινστιτούτο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΙΚΠΑ) και μεταφέρονται οι υπηρεσίες και οι αρμοδιότητές του στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

στις μονάδες αυτές, έπρεπε να προηγηθεί η χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου στην Εθνική Αρχή (ΕΑΙΥΑ), σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 6 του ν. 3305/2005. Για τον λόγο αυτό η Αρχή ζήτησε από την ΕΑΙΥΑ να υποβάλει σχετική γνωστοποίηση. Επίσης, η Αρχή επισήμανε ότι, δεδομένης της επανασύστασης της Εθνικής Αρχής, είναι απαραίτητη η άμεση επιστροφή του υπάρχοντος αρχείου σε αυτήν από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, στους χώρους των οποίων φυλάσσεται προσωρινά (Γ/ΕΞ/1691/18.3.2016).

Τέλος, αναφορικά με τη γνωστοποίηση που υπέβαλε η Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων για τήρηση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και δη ποινικών διώξεων και καταδικών, η Αρχή επανέλαβε (βλ. ήδη απόφαση 52/2011) ότι η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα έκδοσης άδειας σύμφωνα με το άρθρο 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, καθότι η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων για τον σκοπό του ελέγχου και εποπτείας παιγνίων δεν προβλέπεται στις απαριθμούμενες περιπτώσεις του άρθρου 7 παρ. 2 ν. 2472/1997. Ωστόσο, η Αρχή επισήμανε ότι αυτό δεν σημαίνει ότι απαγορεύεται η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, εφόσον αυτή πραγματοποιείται βάσει της νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της «Επιτροπής Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων» και είναι κατ' αρχήν σύμφωνη προς το άρθρο 8 παρ. 4 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη (34), το οποίο ορίζει ότι η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων είναι ανεκτή, όταν αυτή προβλέπεται σε νόμο που παρέχει τις κατάλληλες εγγυήσεις (ΓΝ/ΕΞ/174/27.1.2016).

3.2.2. Άδεια παράλληλης απασχόλησης δημοσιογράφων

Η Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ) κατήγγειλε στην Αρχή ότι το «Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων ΑΕ» (ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ), προκειμένου να χορηγήσει ως εργοδότης εταιρία άδεια παράλληλης απασχόλησης στους δημοσιογράφους, απαιτεί από αυτούς την κατάθεση αντιγράφου της σύμβασης που αφορά την παράλληλη απασχόλησή τους, καθώς και κάθε άλλου αποδεικτικού προς τούτο στοιχείου, και ζήτησε την έκδοση προσωρινής διαταγής για άμεση παύση από την εργοδότης εταιρία ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ της δημιουργίας αρχείου με τις συμβάσεις παράλληλης απασχόλησης και αναστολή της οποιασδήποτε επεξεργασίας των συμβάσεων αυτών, μέχρι εκδόσεως οριστικής αποφάσεως από την Αρχή. Ο Πρόεδρος της Αρχής εξέτασε το αίτημα έκδοσης προσωρινής διαταγής και ακολούθως την 04.05.16 εξέδωσε την προσωρινή διαταγή 1/16, με την οποία έκρινε ότι η εργοδότης εταιρία ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ, αντί της συλλογής των συμβάσεων παράλληλης απασχόλησης των δημοσιογράφων που υπηρετούν σε αυτήν, πρέπει να αρκестεί στο ηπιότερο μέτρο της συλλογής υπεύθυνης δήλωσης, στην οποία θα περιγράφεται επακριβώς και κατά προτίμηση αυτολεξεί η παράλληλη απασχόληση κατ' αντικείμενο και χρονική διάρκεια προς τον παράλληλο εργοδότη του δημοσιογράφου. Στη συνέχεια, η Αρχή με την απόφαση 55/2016 έκρινε ότι παρέλκει η περαιτέρω εξέταση της προσφυγής της ΕΣΗΕΑ ως άνευ αντικειμένου, λόγω του ότι η ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ συμμορφώθηκε με το περιεχόμενο της ως άνω προσωρινής διαταγής, αρκείται πλέον στην κατάθεση υπεύθυνων δηλώσεων και όχι συμβάσεων για την κρίση χορήγησης ή μη άδειας παράλληλης απασχόλησης, ενώ δεν έχει τηρηθεί αρχείο με τις ήδη κατατεθείσες συμβάσεις, αφού αυτές επεστράφησαν.

3.2.3. Τήρηση αρχείου «ατομικών φακέλων πολιτικών φρονημάτων»

Η Αρχή γνωμοδότησε επί του σχεδίου της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Ατομικοί φάκελοι πολιτικών φρονημάτων», που υπέβαλε στην Αρχή με σχετική αίτησή του το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Αρχής 4/2016: α) τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται οι φάκελοι των πολιτικών φρονημάτων έχουν πρόσβαση στους φακέλους που τα αφορούν, πλην των προβλεπομένων στο άρθρο 12 παρ. 5 του ν. 2472/1997 εξαιρέσεων, β) η υπό κρίση κοινή υπουργική απόφαση δύναται να έχει το καταργητικό κατά τη βούληση του κανονιστικού νομοθέτη αποτέλεσμα όσον αφορά την υπ' αριθμ. 1016/5/47 από 02.03.2009 Κ.Υ.Α (άρθρο 1 του σχεδίου)· δεν δύναται, όμως, να περιλάβει νέα κανονιστική ρύθμιση ως προς τους συγγενείς των αποβιωσάντων αγωνιστών, ενόψει του ότι η εξουσιοδοτική διάταξη, στην οποία στηρίζεται έχει ήδη καταργηθεί, γ) η πρόσβαση τρίτων, συμπεριλαμβανομένων και των ιστορικών ερευνητών και των δημοσιογράφων, ρυθμίζεται πλέον με το άρθρο 5 του ΚΔΔιαδ, επειδή δε τα πολιτικά φρονήματα αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα στο βαθμό που τα υποκείμενα των δεδομένων είναι εν ζωή, απαιτείται η χορήγηση άδειας από την Αρχή κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ' και ζ' του ν. 2472/1997 για την πρόσβαση τρίτων ερευνητών και δημοσιογράφων στο τηρούμενο αρχείο, και δ) σε περίπτωση που το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας του τηρούμενου αρχείου, επιθυμεί να ρυθμίσει διαφορετικά τα σχετικά με την ιστορική έρευνα ζητήματα, μπορεί να προβεί σε ανάλογη νομοθετική ρύθμιση, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και του ενωσιακού δικαίου.

3.2.4. Διαβίβαση δεδομένων από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων στην Ελληνική Στατιστική Αρχή

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) ζήτησε τη γνώμη της Αρχής σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης στην Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) προσωποποιημένων στοιχείων ανά ΑΦΜ, που περιλαμβάνουν τόσο πληροφορίες μητρώου (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, διεύθυνση κατοικίας και επαγγέλματος, τηλέφωνο επικοινωνίας, είδος δραστηριότητας, κ.λπ.) όσο και πληροφορίες φορολογικού ενδιαφέροντος (ολόκληρο το έντυπο Ε3 για επιτηδευματίες-φυσικά και νομικά πρόσωπα από το έτος 2011, υποσύνολο κωδικών περιοδικών δηλώσεων ΦΠΑ για τα ίδια έτη κ.ά.) ταυτοποιημένες με τα υπόχρεα πρόσωπα. Η ΓΓΔΕ ανέφερε ότι τα στοιχεία αυτά ζητούνται στο πλαίσιο υλοποίησης μνημονίου συνεργασίας που υπεγράφη μεταξύ της ΕΛΣΤΑΤ, της ΓΓΔΕ, της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η Αρχή εξέδωσε τη γνωμοδότηση 3/2016, σύμφωνα με την οποία α) η διαβίβαση των στοιχείων μητρώου (Ταχίς, ΦΠΑ) και η ανάγκη επικαιροποίησης των τηρούμενων από την ΕΛΣΤΑΤ δεδομένων προκύπτει από υπερνομοθετικής ισχύος νομοθεσία, δηλαδή τον

Κανονισμό 177/2008 της ΕΕ, συνεπώς, θα πρέπει να διαβιβαστούν τα αιτούμενα στοιχεία από τη ΓΓΔΕ στην ΕΛΣΤΑΤ, β) όσον αφορά τη νομιμότητα διαβίβασης των φορολογικών στοιχείων, υφίσταται ανάγκη ειδικού προσδιορισμού, απαρίθμησης καθώς και ειδικής αιτιολόγησης από την ΕΛΣΤΑΤ όταν αφορά στη διαβίβαση δεδομένων από τη ΓΓΔΕ όχι δειγματοληπτικά, αλλά καθολικά/μαζικά για ένα σύνολο φορολογουμένων, γ) σχετικά με τη νομιμότητα διαβίβασης φορολογικών στοιχείων που έχουν υποβληθεί στη ΓΓΔΕ πριν από τη σχετική πρόβλεψη στη νομοθεσία περί φορολογικού απορρήτου, το 2014, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα διαβίβασης των φορολογικών στοιχείων μόνο για τις επιχειρήσεις τις οποίες η ΕΛΣΤΑΤ είχε δειγματοληπτικά ερευνήσει κατά τα παρελθόντα έτη (2012-2014), προκειμένου να καταστεί δυνατή η πραγματοποίηση της αναγκαίας σύγκρισης των στατιστικών διάρθρωσης των επιχειρήσεων, άλλως να ζητηθούν συγκεντρωτικά στοιχεία κατά κατηγορίες επιχειρήσεων, δ) όσον αφορά τον προσδιορισμό του χρόνου τήρησης των φορολογικών στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ, θα πρέπει να προσδιοριστεί χρονικά το διάστημα αυτό και, ενδεχομένως, να αναφέρεται στο τριετές Ελληνικό Στατιστικό Πρόγραμμα (ΕΛΣΠ) ή στο ετήσιο πρόγραμμα εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ, ε) όσον αφορά το ζήτημα της ασφάλειας των δεδομένων, ο προτεινόμενος τρόπος διαβίβασης τους μπορεί να ικανοποιήσει, καταρχήν, τις απαιτήσεις του ν. 2472/1997, άρθρο 10 για την τήρηση της ασφάλειας και του απόρρητου κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, περαιτέρω όμως η ΕΛΣΤΑΤ θα πρέπει να διαθέτει αναλυτική περιγραφή του πληροφοριακού συστήματος, όπου θα φιλοξενηθούν τα δεδομένα αυτά, να διαθέτει πολιτική και σχέδιο ασφάλειας, τα οποία θα πρέπει να έχουν λάβει υπόψη τα αποτελέσματα μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων στην ασφάλεια και στην ιδιωτικότητα των δεδομένων αυτών, καθώς και να ορίσει υπεύθυνο προστασίας προσωπικών δεδομένων (Data Protection Officer), σύμφωνα με τον νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την προστασία προσωπικών δεδομένων και, τέλος, στ) αναφορικά με το ζήτημα της ενημέρωσης των υποκειμένων, με δεδομένη την ύπαρξη σαφούς νομοθετικής ρύθμισης η οποία προβλέπει τη διαβίβαση των φορολογικών στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ, είναι δυνατό να γίνει δεκτό ότι δεν υφίσταται υποχρέωση προηγούμενης ενημέρωσης (βλ. Κανονιστική Πράξη Αρχής 1/1999), καθώς δύναται να θεωρηθεί ότι η εν λόγω διαβίβαση αποτελεί κοινή γνώση του επιμελούς πολίτη. Ωστόσο, προτείνεται η ΓΓΔΕ να συμπεριλάβει και σχετική ενημέρωση στους πολίτες, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2472/1997 στα φορολογικά έντυπα ότι το περιεχόμενό τους ή μέρος του περιεχομένου τους είναι δυνατό να διαβιβαστεί στην ΕΛΣΤΑΤ.

3.2.5. Ασφάλεια εφαρμογών Μητρώου Υπουργείου Οικονομικών

Η Αρχή, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. η' του ν. 2472/1997 πραγματοποίησε διοικητικό έλεγχο στα αρχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης (ΓΓΠΣ&ΔΥ) και της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ), με αντικείμενο την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία που πραγματοποιείται ιδίως μέσω των εφαρμογών του υποσυστήματος Μητρώου του Taxis και του Taxisnet. Στη συνέχεια, με την απόφαση 75/2016, η Αρχή ενέκρινε τα ευρήματα και τις συστάσεις που προτάθηκαν

στο εμπιστευτικό Πόρισμα της ομάδας ελέγχου, έκρινε το επίπεδο της ασφάλειας του υπευθύνου επεξεργασίας, ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, σχετικά ικανοποιητικό και απηύθυνε σύσταση για συμμόρφωση με τις συστάσεις που αναφέρονται στο Πόρισμα του ελέγχου και το εμπιστευτικό Παράρτημα της απόφασης, καθώς και ενημέρωση της Αρχής σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης των συστάσεων αυτών.

3.2.6. Νομιμότητα συλλογής στοιχείων για τις δηλώσεις «πόθεν έσχες»

Η Αρχή, κατόπιν σχετικού ερωτήματος από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης σχετικά με το εάν είναι συνταγματικά ανεκτή και από απόψεως προστασίας των προσωπικών δεδομένων καθ' όλα νόμιμη η επιβαλλόμενη με το άρθρο 173 του ν. 4389/2016 επεξεργασία (συλλογή και διάδοση) των πρόσθετων οικονομικών στοιχείων που ζητούνται από τους υπόχρεους υποβολής δηλώσεων με τη διάταξη αυτή, γνωμοδότησε ότι όσον αφορά τα μετρητά που βρίσκονται σε τραπεζικές θυρίδες, καθώς και το σύνολο των μετρητών που δεν περιλαμβάνονται σε καταθέσεις, σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα πιστωτικά ιδρύματα, η συλλογή τους από τα αρμόδια προς έλεγχο «πόθεν έσχες» όργανα που επιβάλλεται ρητώς από τις ανωτέρω διατάξεις είναι συνταγματικώς ανεκτή, εφόσον επιλέγεται από τον νομοθέτη ως καταρχήν πρόσφορη και δεν εξέρχεται των ορίων του επιδιωκόμενου με αυτήν σκοπού του δημοσίου συμφέροντος, καθώς εξυπηρετεί τη διαφάνεια του πολιτικού και δημόσιου βίου. Αντιθέτως, η συλλογή από τα αρμόδια προς έλεγχο «πόθεν έσχες» όργανα των πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων των κινητών μεγάλης αξίας, εφόσον η αξία αυτών υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων ευρώ και των κινητών που φυλάσσονται εντός θυρίδων, συνιστά περιορισμό του ατομικού δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (άρ. 9Α Σ), μη επιβαλλόμενο από σαφείς και προβλέψιμες κατά τον τρόπο υπολογισμού και τις συνέπειες διατάξεις. Ειδικότερα για τις δύο αυτές κατηγορίες των κινητών υπάρχει το ζήτημα της αδυναμίας πρόβλεψης και εκτίμησης της πραγματικής τους αξίας, οπότε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, η συλλογή τους καθίσταται απρόσφορη και μη κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της πλήρους καταγραφής και αποτύπωσης της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων. Κατά συνέπεια, η συλλογή τους είναι νόμιμη μόνον για τις περιπτώσεις που υπάρχει αποδεικτικό της αξίας αυτών, όπως παραστατικό αγοράς ή πράξη φορολογικής αρχής για την επιβολή φόρου αιτία θανάτου, δωρεάς, γονικής παροχής, ή ασφαλιστική σύμβαση σε περίπτωση ασφάλισής τους, κ.λπ. και εφόσον δεν πρόκειται περί οικογενειακών κειμηλίων που έχουν συνήθως από διαθέσεως αξία για τους υπόχρεους.

Όσον αφορά δε την ανάρτηση στο διαδίκτυο είναι δυνατή μόνον για τις περιπτώσεις των μετρητών και των κινητών που φυλάσσονται στις θυρίδες (γνωμοδότηση 6/2016).

3.2.7. Ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων

Κατόπιν σχετικού ερωτήματος που υποβλήθηκε στην Αρχή από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης σχετικά με το αν

είναι συμβατή με το Σύνταγμα και τον νόμο η απόλυτη κατάργηση της δυνατότητας χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων μέσω ανωνύμων δωρεών, ακόμη και μικρών ποσών που δεν ξεπερνούν τα 50 ευρώ, ιδίως αν τεθούν περιορισμοί στη δυνατότητα αυτή, η Αρχή έκρινε ότι 1) η χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων με ανώνυμες δωρεές για μικρά ποσά έως 50 ευρώ δεν προϋποθέτει επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και, συνεπώς, εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της Αρχής, 2) η απόλυτη κατάργηση της δυνατότητας χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων μέσω ανωνύμων δωρεών είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και δεν προσβάλλει το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων/δωρητών, εφόσον α) ο περιορισμός στο ως άνω δικαίωμα εξυπηρετεί έναν συνταγματικά προβλεπόμενο σκοπό (άρθρο 29 παρ. 2 του Σ), β) προβλέπεται σε ρητή διάταξη τυπικού νόμου (ν. 3023/2002), και γ) τηρείται η αρχή της αναλογικότητας κατά την υποκείμενη σε οριακό δικαστικό έλεγχο κρίση του νομοθέτη, και 3) ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2472/1997, να γνωστοποιήσει στην Αρχή το αρχείο που δημιουργείται, εφόσον πρόκειται για αρχείο δωρητών και όχι αρχείο μελών των πολιτικών κομμάτων, οπότε θα ενέπιπτε στις περιπτώσεις απαλλαγής υποχρέωσης γνωστοποίησης και λήψης αδείας της περίπτωσης γ' του άρθρου 7Α του ν. 2472/97 (γνωμοδότηση 7/2016).

3.2.8. Παιδεία και έρευνα

Υπό τη θεματική αυτή η Αρχή εξέτασε υποθέσεις καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων χορήγησης αδείας, στις οποίες εμπλέκονται εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και το Υπουργείο Παιδείας.

Ειδικότερα, κατόπιν προσφυγής αποφοιτήσαντος από ιδιωτικό σχολείο μαθητή, ότι η Διοίκηση του σχολείου δεν του χορηγεί στοιχεία σχετικά με τις επιβληθείσες πειθαρχικές κυρώσεις, συνεπεία των οποίων το Συμβούλιο καθηγητών υποβάθμισε τη διαγωγή του από «κοσμιωτάτη» σε «κοσμία», η Αρχή έκρινε ότι επειδή ο προσφεύγων έχει ασκήσει αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κατά της θεώρησης εκ μέρους της Δ/σης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του απολυτηρίου του προσφεύγοντος από το σχολείο, το οποίο περιέχει τον χαρακτηρισμό της διαγωγής του ως κοσμίας αντί κοσμιωτάτης, ως και της παραλείψεως της Διοίκησης να επιτύχει τη διόρθωση του ανωτέρω χαρακτηρισμού, ενόψει της εκκρεμοδικίας των ανωτέρω θεμάτων παρέλκει η έκδοση αποφάσεως από την Αρχή, η οποία εξάλλου προκειμένου περί προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων δεν δύναται να επιβάλλει τη χορήγηση των σχετικών εγγράφων (απόφαση 54/2016).

Ακόμη, κατόπιν ερωτήματος της Δ/σης σχολείου εάν επιτρέπεται με βάση τις διατάξεις του ν. 2472/1997 να χορηγηθούν σε αιτούντα γονέα αντίγραφο του Βιβλίου Σχολικής Ζωής σχετικά με τα ανήλικα τέκνα του, η Αρχή με σχετικό έγγραφο της προς τη Δ/ση του σχολείου απάντησε ότι: α) ο αιτών γονέας, ως ασκών τη γονική μέριμνα των ανήλικων τέκνων του (άρ. 128 και 1510 ΑΚ) έχει καταρχήν το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 στα στοιχεία που αναφέρονται στα ανήλικα τέκνα του, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από δικαστική απόφαση (π.χ. απόφαση που ορίζει ως ασκούντα τη γονική μέριμνα τον άλλο γονέα, απόφαση απαγόρευσης επικοινωνίας με το

παιδί, κ.λπ.), η δε Διεύθυνση του Σχολείου υποχρεούται, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να ικανοποιήσει το δικαίωμα αυτό, β) στο ανωτέρω δικαίωμα περιλαμβάνονται και προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων που τυχόν αναφέρονται στα ως άνω αιτούμενα έγγραφα και που συνδέονται άμεσα με τα περιγραφόμενα στο βιβλίο σχολικής ζωής αναφερόμενα συμβάντα (π.χ. όνομα δασκάλου ενώπιον του οποίου έγινε η αναφορά από τους ανήλικους μαθητές ή αναφερόμενο από τους μαθητές πρόσωπο), και γ) εάν μεταξύ των αιτουμένων στοιχείων περιλαμβάνονται και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, η Δ/ση του σχολείου μπορεί να προβεί σε ανωνυμοποίηση με απαλοιφή των ονομάτων των υποκειμένων των δεδομένων, ή σε απαλοιφή των ευαίσθητων δεδομένων, εφόσον το αίτημα του ενδιαφερομένου δεν συνδέεται με τη γνώση αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι από τα χορηγούμενα έγγραφα δεν αποκαλύπτονται άμεσα ή έμμεσα πληροφορίες για συγκεκριμένα και προσδιορίσιμα υποκείμενα δεδομένων, σε διαφορετική περίπτωση (μη ανωνυμοποίησης) απαιτείται η προηγούμενη άδεια της Αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/7556-1/07.12.2016).

Περαιτέρω, η Αρχή ενημερώθηκε από πολίτη ότι αρχείο EXCEL με προσωπικά δεδομένα υποψηφίων μαθητών ενός σχολείου ήταν διαθέσιμο διαδικτυακά μέσω σχετικού συνδέσμου (link) στην ιστοσελίδα του σχολείου. Το σχολείο δήλωσε ότι το εν λόγω αρχείο αναρτήθηκε εκ παραδρομής στην ιστοσελίδα και, στη συνέχεια, όταν έγινε αντιληπτό το σφάλμα, η ανάρτηση/άρθρο που περιείχε το αρχείο αποσύρθηκε. Κατόπιν τούτου, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα του περιστατικού και τη σχετική καθυστέρηση στην αντίδραση του υπευθύνου επεξεργασίας, αφότου ο τελευταίος πληροφορήθηκε το συμβάν, η Αρχή συνέστησε (Γ/ΕΞ/542-1/08-03-2016) να λαμβάνονται στο μέλλον τα πλέον ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 10 του ν. 2472/1997). Ειδικότερα, επισημάνθηκε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, μεταξύ άλλων, να εξασφαλίσει ότι δεν θα επαναληφθεί αντίστοιχο περιστατικό ανάρτησης προσωπικών δεδομένων στην ιστοσελίδα του χωρίς να δικαιολογείται η δημόσια πρόσβαση σε αυτά, αλλά παράλληλα να διαθέτει σχετική διαδικασία για την έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών διαρροής προσωπικών δεδομένων.

Επιπρόσθετα, η Αρχή χορήγησε άδεια λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 εδ. α' και δ' του ν. 2472/1997 στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με τους εξής όρους: α) δεδομένα που σχετίζονται με την υγεία των υποτρόφων να τηρούνται μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαία είτε για την τεκμηρίωση της ένταξης σε ευπαθείς ομάδες (π.χ. ΑΜΕΑ) είτε για την τεκμηρίωση από τον ίδιο τον υπότροφο της απαλλαγής από την υποχρέωση επιστροφής των καταβληθέντων ποσών ή σε περίπτωση αλλοδαπών υποψηφίων υποτρόφων για την απόδειξη ότι δεν πάσχουν από νόσημα ικανό να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, β) δεδομένα που σχετίζονται με την κοινωνική πρόνοια των υποτρόφων να διατηρούνται μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ασφαλιστική κάλυψη υποτρόφων ή για την απόδειξη ότι οι υποψήφιοι υπότροφοι δεν εργάζονται, και γ) δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και έχουν ήδη υποβληθεί στο πλαίσιο προκηρύξεων να διατηρούνται μόνο για το χρονικό διάστημα χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης ή πιθανής άλλης απαίτησης του ΙΚΥ από τον υπότροφο. Εφεξής θα πρέπει να

αναζητείται βεβαίωση ότι ο υποψήφιος υπότροφος δεν έχει καταδικασθεί για συγκεκριμένα αδικήματα, που σχετίζονται με τη χρηστότητα και το ήθος, τα οποία να ορίζονται στην εκάστοτε προκήρυξη (ΓΝ/ΕΞ/438-1/10.11.2016).

Επίσης, η Αρχή χορήγησε άδεια λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων σε εταιρεία για επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων τα οποία περιέχονται εντός κειμένων δικαστικών αποφάσεων. Σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας είναι η δημιουργία και διαχείριση βάσης νομικών δεδομένων με σκοπό την παροχή άμεσης επιστημονικής νομικής πληροφόρησης αναφορικά με θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας, περιβάλλοντος και ανάπτυξης, για λόγους επιστημονικής έρευνας. Ως όρος της εν λόγω άδειας τέθηκε, μεταξύ άλλων, ότι δεν επιτρέπεται η καθολική πρόσβαση στο σύνολο των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσω απομακρυσμένης διαδικτυακής σύνδεσης (ΓΝ/ΕΞ/358/16.02.2016).

Ακόμη, η Αρχή χορήγησε άδεια λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων σε καθηγητή πανεπιστημίου, να συλλέξει δηλαδή και να επεξεργαστεί ευαίσθητα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική/εθνική προέλευση και τις φιλοσοφικές πεποιθήσεις εφήβων και νέων συμμετεχόντων σε επιστημονική έρευνα στο πλαίσιο του έργου «Συνδιαμορφώνοντας Ενεργούς Πολίτες με τους Νέους της Ευρώπης: Πολιτικές, Πρακτικές, Προκλήσεις και Λύσεις (Πρόγραμμα-Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Έρευνα και την Καινοτομία Horizon 2020)». Η μελέτη στοχεύει στη συλλογή διαχρονικών δεδομένων από εφήβους και νέους ενήλικες με σκοπό τη διερεύνηση των παραγόντων που διευκολύνουν ή παρακωλύουν τη διαμόρφωση ενεργητικής πολιτικής συμμετοχής τους σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ΓΝ/ΕΞ/1333-1/04.11.2016).

Τέλος, κατόπιν σχετικού ερωτήματος ερευνητή εάν μπορεί να χρησιμοποιήσει προσωπικά δεδομένα (όνομα, ηλικία, τυχόν δεύτερο ή τρίτο γάμο, επάγγελμα, προσωνύμια) των κατοίκων του χωριού από το οποίο κατάγεται σε βιβλίο, που θα επιτρέπει στους απογόνους τους να αναζητούν τις ρίζες τους, η Αρχή έκρινε ότι η συλλογή δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς και η αναφορά τους σε βιβλίο δικαιολογείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ίδιου νόμου, υπό την προϋπόθεση να προηγηθεί γνωστοποίηση τήρησης του εν λόγω αρχείου στην Αρχή από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ερευνητή και ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων για τη συγκεκριμένη επεξεργασία (απόφαση 50/2016).

3.2.9. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Κατόπιν σχετικού ερωτήματος ασφαλισμένου του ΟΑΕΕ, η Αρχή απάντησε ότι δεν είναι υποχρεωτική, σε κάθε αλλαγή συνθηματικού του ασφαλισμένου που χρησιμοποιεί στη διαδικτυακή πύλη του ΟΑΕΕ, η εισαγωγή του κλειδαριθμού, ιδίως δε εφόσον ο χρήστης γνωρίζει το νυν συνθηματικό και επομένως μπορεί να επαληθευτεί η ταυτότητά του (Γ/ΕΞ/2775-1/16.05.2016).

3.3. ΥΓΕΙΑ

Τα δεδομένα υγείας, οι πληροφορίες δηλαδή που αφορούν στην κατάσταση της υγείας, σωματικής και ψυχικής, ενός ατόμου περιλαμβάνονται στην κατηγορία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (άρθρο 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997). Το περασμένο έτος υποβλήθηκε ένας σημαντικός αριθμός υποθέσεων που αφορούσε σε ερωτήματα υποκειμένων των δεδομένων και αντίστοιχα αιτήματα των υπευθύνων επεξεργασίας σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ειδικότερα, αναφορικά με το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 απασχόλησαν την Αρχή κυρίως οι ακόλουθες περιπτώσεις:

3.3.1. Δικαίωμα πρόσβασης υποκειμένου των δεδομένων σε δεδομένα υγείας του

Η Αρχή ασχολήθηκε με αίτημα πατέρα ανήλικης, ο οποίος ζητούσε, μεταξύ άλλων, να λάβει από τα αρχεία ιδιώτη ψυχολόγου δεδομένα υγείας που αφορούν στον ίδιο και την ανήλικη κόρη του. Η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1777-1/08.04.2016 έγγραφο απάντησε ότι ο πατέρας έχει δικαίωμα να λάβει από το αρχείο της ψυχολόγου κάθε πληροφορία που αφορά στον ίδιο προσωπικά, καθώς επίσης και κάθε πληροφορία που αφορά στην ανήλικη κόρη, υπογραμμίζοντας εν προκειμένω ότι ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια, αλλά διατηρεί τη γονική μέριμνα (δηλαδή δεν του έχει αφαιρεθεί δικαστικά κατά το άρθρο 1513 ΑΚ) έχει δυνατότητα προσβάσεως στον ιατρικό φάκελο του ανήλικου τέκνου του, χωρίς να απαιτείται επιπλέον η συνδρομή στο πρόσωπό του συγκεκριμένου εννόμου συμφέροντος (βλ. αποφάσεις Αρχής 24/2009 και 53/2010, καθώς και τα σχετικά υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5656-1/12.04.2016 και Γ/ΕΞ/4293-1/12.07.2016 έγγραφα της Αρχής).

Στην Αρχή υποβλήθηκε ερώτημα από νοσηλευτικό ίδρυμα σχετικά με την ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης ασθενούς σε δεδομένα υγείας του, κατόπιν σχετικής αιτήσεως που υποβάλλεται κατ' εξουσιοδότηση του ασθενούς. Η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1030-1/24.02.2016 έγγραφο απάντησε ότι το νοσηλευτικό ίδρυμα οφείλει να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης που ασκείται από το νομίμως εξουσιοδοτούμενο από το υποκείμενο των δεδομένων-ασθενή πρόσωπο, σημειώνοντας ότι η άρνηση χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου εκ μέρους του νοσηλευτικού ιδρύματος, αν στηρίζεται στην τυχόν έλλειψη πληρεξουσιότητας, θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς κατά τις εφαρμοστέες διατάξεις του ΑΚ.

Υποβλήθηκε επίσης ερώτημα από νοσηλευτικό ίδρυμα σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης δεδομένων υγείας ασθενούς στη διορισμένη από το Δικαστήριο προσωρινή δικαστική συμπαραστάτρια και η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/970-1/22.02.2016 έγγραφο απάντησε ότι το νοσηλευτικό ίδρυμα οφείλει να χορηγήσει τα αιτούμενα δεδομένα υγείας του ασθενούς σε αυτήν, σημειώνοντας ότι η απόφαση του αρμοδίου Δικαστηρίου παρέσχε τη σχετική εξουσία στην προσωρινή δικαστική συμπαραστάτρια να λαμβάνει πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση της υγείας του συμπαραστατέου, ασκώντας κατ'

ουσία το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 του τελευταίου.

Μονάδα Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής ζήτησε τη γνώμη της Αρχής σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης πληροφοριών σε γυναίκα-ασθενή σχετικά με το ιστορικό των προσπαθειών της εξωσωματικής γονιμοποίησης (αριθμός και προέλευση γεννητικού υλικού) που πραγματοποίησε σε αυτήν και η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3633-1/10.06.2016 έγγραφο απάντησε ότι η Μονάδα οφείλει να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης της γυναίκας-ασθενούς σε πληροφορίες που την αφορούν άμεσα και προσωπικά.

3.3.2. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για δικαστική χρήση

Τα δεδομένα υγείας, ως ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, υπάγονται σε αυστηρότερους κανόνες επεξεργασίας έναντι των απλών προσωπικών δεδομένων. Στον ν. 2472/1997 εισάγεται ο κανόνας της καταρχήν απαγόρευσης επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων (άρθρο 7 παρ. 1), ενώ παράλληλα προβλέπονται οι περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η επεξεργασία τους, ύστερα από άδεια της Αρχής (άρθρο 7 παρ. 2). Μια τέτοια περίπτωση νόμιμης επεξεργασίας συνιστά η επεξεργασία που πραγματοποιείται για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ή για την ικανοποίηση εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο τρίτος, (άρθρα 7 παρ. 2 στοιχ. γ' και 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997). Ειδικότερα, όπως παγίως δέχεται η Αρχή, προκειμένου να κριθεί η νομιμότητα της επεξεργασίας για την άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου, πρέπει ο αιτών-τρίτος όχι μόνο να επικαλείται αλλά και να αποδεικνύει, με την προσκόμιση του σχετικού δικογράφου, την επιδίωξη του εννόμου συμφέροντος και την αναγκαιότητα χορήγησης των αιτούμενων στοιχείων (βλ. ιδίως τις υπ' αριθμ. 8/2005, 9/2005 και 81/2009 αποφάσεις της). Από την προσκόμιση δε αντιγράφου του δικογράφου πρέπει να προκύπτει και η ορισθείσα δικάσιμος ή, αναλόγως εφαρμοζόμενων διατάξεων ΚΠολΔ, η ημερομηνία κατάθεσης του δικογράφου. Τέλος, προκειμένου η Αρχή να επιληφθεί της υπόθεσης θα πρέπει να υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 7 παρ. 3). Οι κυριότερες υποθέσεις επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων υγείας για τον σκοπό της δικαστικής χρήσης που απασχόλησαν την Αρχή είναι οι ακόλουθες:

3.3.2.1. Οικογενειακές διαφορές (επιμέλεια, επικοινωνία, διατροφή)

Νοσηλευτικά ιδρύματα, με την ιδιότητα των υπευθύνων επεξεργασίας, υπέβαλαν αιτήματα στην Αρχή για τη χορήγηση άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων υγείας στο πλαίσιο εκκρεμούς ένδικης διαφοράς. Συγκεκριμένα, εν διαστάσει ή πρώην σύζυγοι/σύντροφοι ζητούσαν να λάβουν από τα νοσηλευτικά ιδρύματα πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση υγείας, κυρίως ψυχικής, των αντιδίκων τους εν διαστάσει ή πρώην συζύγων/συντρόφων, προκειμένου να υποστηρίξουν/αντικρούσουν ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων για την προσωρινή ρύθμιση της επικοινωνίας και αγωγές για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας με τα ανήλικα

τέκνα τους (άρθρα 1511, 1520 ΑΚ και 681Β, 681Γ ΚΠολΔ). Η Αρχή με τις αποφάσεις 13/2016, 40/2016, 46/2016, 89/2016, 94/2016, 97/2016, 98/2016, 99/2016, 100/2016, 109/2016, 131/2016 και 132/2016 παρέσχε την αιτούμενη άδεια, προκειμένου να κριθεί από τα αρμόδια Δικαστήρια η ικανότητα άσκησης των γονεϊκών δικαιωμάτων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όταν τα αιτήματα των τρίτων συνίσταντο στη χορήγηση αντιγράφων του συνόλου του ιατρικού φακέλου του ασθενούς, η Αρχή παρέσχε στα νοσηλευτικά ιδρύματα την αιτούμενη άδεια, περιορίζοντας ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997), την ικανοποίηση του αιτήματος χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου στη χορήγηση σχετικού ιατρικού πιστοποιητικού (αποφάσεις 14/2016, 15/2016 και 88/2016). Τέλος, η Αρχή με την απόφαση 48/2016, παράλληλα με την παροχή αδειάς κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, απηύθυνε σύσταση στο νοσηλευτικό ίδρυμα για την ορθή τήρηση των ιατρικών αρχείων, συμφώνως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ν. 3418/2005 (Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας), καθώς κατά δήλωση του τελευταίου δεν έχει τηρήσει, εν προκειμένω ως όφειλε, τα αποτελέσματα των κλινικών και παρακλινικών εξετάσεων.

3.3.2.2. Αγωγές αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος

Από νοσηλευτικά ιδρύματα διαβάσθηκαν στην Αρχή αιτήματα ιατρών, οι οποίοι ζητούσαν να λάβουν αντίγραφα του ιατρικού φακέλου ασθενούς τους, προκειμένου να αντικρούσουν ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων αγωγές αποζημίωσης, λόγω βλάβης της υγείας, εξαιτίας ιατρικής αμέλειας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις υποθέσεις αυτές οι εναγόμενοι ιατροί ζητούσαν να λάβουν γνώση του ιατρικού φακέλου του ασθενούς από επιγενόμενη νοσηλεία του σε άλλο νοσηλευτικό ίδρυμα και η Αρχή με τις αποφάσεις 10/2016, 51/2016, 70/2016, 92/2016, 107/2016 και 112/2016 παρέσχε τις αιτούμενες άδειες, με την αιτιολογία ότι οι αιτούμενες πληροφορίες τυγχάνουν καταρχήν πρόσφορες για την έρευνα από το Δικαστήριο και την απόδειξη του ισχυρισμού των εναγομένων ιατρών περί μη ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της βλάβης του ασθενούς και των χειρισμών του ιατρού. Ακόμα, η Αρχή με την απόφαση 23/2016 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει σε ασφαλιστική εταιρεία αντίγραφα του ιατρικού φακέλου ασθενούς, προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει προς αντίκρουση της προσεπικλήσεως-παρεμπίπτουσας αγωγής που έχει ασκήσει το νοσηλευτικό ίδρυμα κατ' αυτής, με αίτημα να υποχρεωθεί η ασφαλιστική, στην περίπτωση που ευδοκιμήσει η αγωγή αποζημίωσης του ασθενούς κατά του νοσηλευτικού ιδρύματος και των ιατρών λόγω ιατρικού σφάλματος, να καταβάλει σύμφωνα με τη μεταξύ τους σύμβαση ασφάλισης για αστική ευθύνη, το ποσό που θα υποχρεωθεί να καταβάλει σε εκτέλεση της αποφάσεως που θα εκδοθεί. Επιπλέον, η Αρχή με την απόφαση 49/2016 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει σε τρίτο νοσηλευτικό ίδρυμα αντίγραφα του ιατρικού φακέλου ασθενούς, προκειμένου το τελευταίο να αντικρούσει την αγωγή αποζημίωσης που έχει ασκήσει σε βάρος του ο ασθενής. Τέλος, η Αρχή με την απόφαση 130/2016 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει αντίγραφα του ιατρικού φακέλου του ασθενούς στους καθολικούς διαδόχους του αποβιώσαντος θεράποντος ιατρού, προκειμένου οι τελευταίοι να αντικρούσουν την αγωγή αποζημίωσης που έχει ασκήσει ο ασθενής σε βάρος τους

λόγω ιατρικού σφάλματος του αποβιώσαντος θεράποντος ιατρού.

3.3.2.3. Αιτήσεις για υποβολή προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης

Στην Αρχή υποβλήθηκε αίτηση από νοσηλευτικό ίδρυμα για τη χορήγηση πιστοποιητικού σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενούς σε τρίτο πρόσωπο που νομιμοποιούνταν ενεργητικά και έχει καταθέσει σχετική αίτηση στο αρμόδιο Δικαστήριο για την υποβολή ασθενούς σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης (άρθρα 1666 επ. ΑΚ) και η Αρχή με την απόφαση 6/2016 παρέσχε στο νοσηλευτικό ίδρυμα την αιτούμενη άδεια. Η Αρχή με την απόφαση 108/2016 παρέσχε την άδεια στο νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει ευαίσθητα δεδομένα υγείας ασθενούς σε τρίτο, ενεργητικά νομιμοποιούμενο πρόσωπο, για να υποστηρίξει την αίτηση που έχει καταθέσει ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου για την υποβολή της μητέρας του σε δικαστική συμπαράσταση, περιορίζοντας, ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, την ικανοποίηση του αιτήματος χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου στη χορήγηση σχετικού ιατρικού πιστοποιητικού.

3.3.2.4. Αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις από ασφαλιστικές εταιρείες για τη χορήγηση αντιγράφων του ιατρικού φακέλου ασθενών σε (τρίτες) ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου οι τελευταίες να αντικρούσουν αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης, ύστερα από την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης και τη μη καταβολή του ασφαλίσματος (άρθρο 1 ν. 2496/1997) και η Αρχή με τις αποφάσεις 11/2016 και 47/2016 παρέσχε στους αιτούντες υπευθύνους επεξεργασίας τη σχετική άδεια.

3.3.2.5. Εργασιακές διαφορές – εργατικά ατυχήματα

Η Αρχή παρέσχε με τις αποφάσεις 4/2016, 12/2016 και 72/2016 τις άδειες σε ασφαλιστικό ταμείο, νοσηλευτικό ίδρυμα και διαγνωστικό κέντρο, αντίστοιχα, να χορηγήσουν στην εργοδότη εταιρεία πιστοποιητικό σχετικά με την κατάσταση της υγείας του εργαζομένου, προκειμένου η τελευταία να αντικρούσει αγωγή αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής αποζημίωσης για τη βλάβη της υγείας και χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη ο εργαζόμενος λόγω του τραυματισμού του στον χώρο εργασίας του. Ακόμα, η Αρχή με την απόφαση 5/2016 παρέσχε την άδεια σε εργοδότη εταιρεία να χρησιμοποιήσει ιατρικές πληροφορίες από τον φάκελο του πρώην εργαζομένου ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου, προκειμένου να αντικρούσει αγωγή αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής αποζημίωσης για τη βλάβη της υγείας και χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη ο εργαζόμενος λόγω των βαρύντων καθκόντων που του ανατίθεντο.

3.3.2.6. Λοιπές αγωγές αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας

Με τις αποφάσεις 22/2016, 24/2016, 25/2016, 60/2016, 73/2016, 87/2016, 90/2016, 104/2016, 105/2016, 106/2016, 111/2016 και 117/2016 η Αρχή παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικά ιδρύματα και ασφαλιστικό ταμείο να χορηγήσουν ιατρικό πιστοποιητικό σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενών σε τρίτους φυσικά και νομικά πρόσωπα, προκειμένου να αντικρούσουν αγωγές αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω τραυματισμού που προκλήθηκε από αδικοπραξίες. Επιπλέον, η Αρχή με τις αποφάσεις 71/2016 και 116/2016 παρέσχε την άδεια σε ασφαλιστικό ταμείο και νοσηλευτικό ίδρυμα, αντίστοιχα, να χορηγήσουν πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενών σε ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου οι τελευταίες να αντικρούσουν αγωγές αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής αποζημίωσης για τη βλάβη της υγείας και χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστησαν τα υποκείμενα των δεδομένων λόγω τροχαίων ατυχημάτων.

3.3.3. Άδειες συλλογής αρχείου προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας

Η Αρχή παρέσχε με τα υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/501-2/07.07.2016 και ΓΝ/ΕΞ/2424/20.10.2016 έγγραφα, κατ' εφαρμογή των άρθρων 7 παρ. 2 στοιχ. α' και δ' του ν.2472/1997, στο Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών και το Γενικό Νοσοκομείο Μυτιλήνης «ΒΟΣΤΑΝΕΙΟ», αντίστοιχα, τις άδειες συλλογής και τήρησης αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως υγείας, ασθενών των Νοσοκομείων για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας, καθορίζοντας όρους για την ασφαλή επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Στις εν λόγω άδειες περιλήφθηκαν, μεταξύ άλλων, οι όροι της αποφάσεως 74/2010 αναφορικά με την επεξεργασία δεδομένων υγείας των ασθενών από το νοσηλευτικό ίδρυμα και τους θεράποντες ιατρούς του στο πλαίσιο εκκρεμούς ένδικης διαφοράς που αφορά στην παροχή υπηρεσίας υγείας/ιατρικής φροντίδας.

Η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/377-1/14.04.2016 έγγραφο παρέσχε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. α' και στοιχ. ε' εδ. γγ) του ν. 2472/1997, την άδεια στον Οργανισμό Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Δήμου Βριλησίων να συλλέξει και να τηρήσει προσωπικά δεδομένα, μεταξύ άλλων σχετικά με τη φυλετική/εθνική προέλευση, την υγεία και την κοινωνική πρόνοια των δημοτών του Δήμου Βριλησίων που κάνουν χρήση των υπηρεσιών του συγκεκριμένου Οργανισμού, όπως ιδίως του κέντρου πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες και του δημοτικού ιατρείου, καθώς επίσης και της υπηρεσίας ψυχολογικής υποστήριξης και συμβουλευτικής ενηλίκων, ανηλίκων και οικογενειών και παράλληλα έθεσε όρους για την ασφαλή προστασία της ιδιωτικότητας.

3.3.4. Ειδικότερες περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων υγείας

3.3.4.1. Επεξεργασία δεδομένων υγείας στο πλαίσιο εκκρεμούς ποινικής υπόθεσης (ποινική δίκη - προανάκριση - κύρια ανάκριση - προκαταρκτική εξέταση)

Η Αρχή με σειρά αποφάσεών της έχει κρίνει ότι δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσεως προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί ποινική δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή κύρια ανάκριση (αποφάσεις 147/2001, 31/2005, 49/2005, 10/2006 και 75/2013). Και τούτο διότι αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η ποινική υπόθεση. Το αυτό δέχθηκε η Αρχή (αποφάσεις 71/2014 και 155/2014) και στην περίπτωση της προκαταρκτικής εξετάσεως (άρθρο 31 ΚΠΔ). Οίκοθεν νοείται ότι εάν ο κατηγορούμενος θεωρεί ότι για την υπεράσπισή του, ενόψει των ισχυρισμών που προβάλλει κατά την προανάκριση, κύρια ανάκριση, αλλά και κατά την εκδίκαση της υποθέσεως και των ζητημάτων που ανακύπτουν, απαιτούνται και άλλα ιατρικά πιστοποιητικά από τον φάκελο νοσηλείας του τρίτου ή πορίσματα των εργαστηριακών εξετάσεων στις οποίες τυχόν υποβλήθηκε κ.ά., πέραν εκείνων που υπάρχουν στη δικογραφία που σχηματίστηκε ή αναφέρονται στον κατάλογο των αναγνωστών εγγράφων ή αναφέρεται στα πρακτικά και την πρωτόδικη απόφαση ότι αναγνώσθηκαν, είναι δυνατόν να ζητήσει, εφόσον κρίνει ότι τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα για την υπεράσπισή του και την ουσιαστική διερεύνηση της υποθέσεως, να τεθούν στη δικογραφία κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις.

Αναφορικά με την επεξεργασία δεδομένων υγείας από τεχνικούς-πραγματογνώμονες στο πλαίσιο εκκρεμούς ένδικης υποθέσεως, η Αρχή έκρινε με τα Γ/ΕΞ/4147-1/06.07.2016 και Γ/ΕΞ/2667-1/04.05.2016 έγγραφα ότι πρόσβαση νομίμως διορισμένου τεχνικού συμβούλου στα αρχεία νοσοκομείου και συγκεκριμένα στον φάκελο ασθενούς, με σκοπό τη σύνταξη έκθεσης πραγματογνωμοσύνης περί της σωματικής βλάβης, η οποία και θα αποτελέσει τμήμα του σχηματιζόμενου φακέλου της δικογραφίας, εκφεύγει του ρυθμιστικού πεδίου του ν. 2472/1997, τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου 207 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3.3.4.2. Διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων σε ελεγκτικούς φορείς που εκ του νόμου διαθέτουν ελεγκτική αρμοδιότητα

Η εξαγωγή δεδομένων υγείας από ένα αρχείο συχνά ζητείται από δημόσιες αρχές, οι οποίες διαθέτουν βάσει της νομοθεσίας ελεγκτική αρμοδιότητα (π.χ. ΥΠΕΔΥΦΚΑ, ΣΕΥΥΠ, ΕΥΠ, ΣΕΠΕ, ΣΔΟΕ, ΔΗΕ, Συνήγορος του Πολίτη, κ.ά.). Στις περιπτώσεις αυτές η Αρχή κρίνει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας που τηρεί το αρχείο με τα ευαίσθητα δεδομένα απαλλάσσεται από την υποχρέωση λήψεως άδειας από την Αρχή για τη διαβίβαση στις αρμόδιες αρχές που έχουν σχετικές αρμοδιότητες (άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' εδ. β' του ν. 2472/1997), καθώς και από την υποχρέωση της προηγούμενης ενημερώσεως

του υποκειμένου των δεδομένων κατά το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997. Σε δύο περιπτώσεις η Αρχή έκρινε ότι εάν το ελεγκτικό όργανο έχει εκ του νόμου αρμοδιότητα να ασκεί έλεγχο σε συγκεκριμένο υπεύθυνο επεξεργασίας, δεν απαιτείται η λήψη άδειας από την Αρχή. Στην πρώτη περίπτωση, το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ) έχει την αρμοδιότητα να ασκεί ελεγκτική αρμοδιότητα στο ΚΕΕΛΠΝΟ (άρθρο 3 παρ. 3 στοιχ. δ' ν. 2920/2001). Για κάθε διαβίβαση στο ΣΕΥΥΠ, για τον σκοπό της εκπλήρωσης της προαναφερόμενης αποστολής του, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απλών ή/και ευαίσθητων δεν απαιτείται η προηγούμενη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων υποκειμένων από το ΚΕΕΛΠΝΟ (υπεύθυνος επεξεργασίας), κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997. Και τούτο διότι η διαβίβαση των δεδομένων αυτών επιβάλλεται από τις ως άνω διατάξεις, που καθορίζουν την αποστολή και τις αρμοδιότητες του ΣΕΥΥΠ και, συνεπώς, το ΣΕΥΥΠ δεν λογίζεται ως τρίτος στις περιπτώσεις αυτές (Γ/ΕΞ/859-1/18.02.2016). Στη δεύτερη περίπτωση κρίθηκε ότι η ΕΥΠ, που έχει την εξουσία, δυνάμει του άρθρου 165 παρ. 1 εδ. δ' του ν. 3528/2007, να παραπέμψει υπάλληλο στην υγειονομική επιτροπή δύναται να συγκεντρώσει κάθε χρήσιμο στοιχείο αναφερόμενο στην κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπαλλήλου για να διαμορφώσει ορθή εικόνα για την κατάσταση της υγείας του, και συγκεκριμένα για την ύπαρξη συνειδήσεως των πραττομένων, καθώς και ελεύθερης και έγκυρης βουλήσεως στο πρόσωπό του. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας απαλλάσσεται κατ' εξαίρεση, από την υποχρέωση λήψης άδειας από την Αρχή για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων του ασθενούς του και συνεπώς, κατόπιν και αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, μπορεί να διαβιβάσει τις αιτούμενες πληροφορίες στην ΕΥΠ χωρίς προηγούμενη άδεια από την Αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, προκειμένου η τελευταία να παραπέμψει τον υπάλληλο στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή για να κριθεί η κατάσταση της υγείας του κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης παραίτησής του από την Υπηρεσία (απόφαση 15/2013, Γ/ΕΞ/1401-1/08.03.2016).

3.3.4.3. Πρόσβαση του ασθενούς σε δεδομένα υγείας

Στην απόφαση 7/2016 η Αρχή οριοθέτησε τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 6 του ν. 2472/1997, σύμφωνα με το οποίο «Δεδομένα που αφορούν την υγεία γνωστοποιούνται στο υποκείμενο μέσω ιατρού» αναγιγνώσκοντάς την υπό το πνεύμα της Οδηγίας 95/46/ΕΚ που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 2472/1997, της Συμβάσεως του Οβιέδο και του ν. 2071/1992 και του άρθρου 14 παρ. 8 του ν. 3418/2005. Εν προκειμένω έκρινε ότι η γνωστοποίηση δεδομένων υγείας στο υποκείμενο των δεδομένων μέσω ιατρού δεν πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις προσβάσεως στον ιατρικό φάκελο, αλλά στις υποθέσεις εκείνες που η μεσολάβηση του ιατρού κρίνεται αναγκαία. Το υποκείμενο δηλαδή των δεδομένων έχει ελεύθερα, χωρίς τη διαμεσολάβηση ιατρού, δικαίωμα προσβάσεως σε δεδομένα υγείας και, μόνο σε σοβαρές περιπτώσεις, που συνδέονται με την προστασία της ζωής ή της υγείας του, δικαιολογείται ο περιορισμός στην πρόσβαση μέσω ιατρού. Στις περιπτώσεις που το συμφέρον του ασθενούς το επιτάσσει, η γνωστοποίηση των δεδομένων υγείας στο υποκείμενο των δεδομένων μέσω ιατρού αποσκοπεί στην εξασφάλιση της βοήθειας από τον ιατρό στον ασθενή, ώστε να

κατανοήσει τις ιατρικές πληροφορίες. Ο δικαιολογητικός λόγος του περιορισμού του δικαιώματος προσβάσεως είναι η προστασία του ίδιου του υποκειμένου των δεδομένων. Η μεσολάβηση του ιατρού αποσκοπεί στην πληρέστερη και κατάλληλη ενημέρωση του ασθενούς, πολλώ δε μάλλον του ψυχικά ασθενούς που χρήζει ειδικής μεταχείρισης λόγω της ιδιαιτερότητας της ψυχικής νόσου.

3.3.4.4. Επεξεργασία δεδομένων υγείας στο πλαίσιο διενεργούμενης ΕΔΕ – εργατικό ατύχημα

Στην απόφαση 74/2016 η Πυροσβεστική Υπηρεσία ζήτησε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997, να αποκτήσει πρόσβαση σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα που τηρούνται στα αρχεία νοσοκομείου, ως υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997) με σκοπό τη διερεύνηση ενδεχόμενων πειθαρχικών ευθυνών στο πλαίσιο της διενεργούμενης ένορκης διοικητικής εξετάσεως. Η Αρχή έκρινε ότι ο προβαλλόμενος αυτός σκοπός επεξεργασίας συνάδει με τη προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997, ενώ παράλληλα πληρούται και η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997), καθώς μέσω της χορηγήσεως ιατρικού πιστοποιητικού αναφορικά με την αιτία και το διάστημα της νοσηλείας του ασθενούς, την εφαρμοσθείσα θεραπευτική αγωγή και τα αποτελέσματα αυτής και τις τυχόν μελλοντικές επιπτώσεις στην υγεία του η διενεργούσα την ΕΔΕ Πυροσβεστική Υπηρεσία θα είναι σε θέση να αποφανθεί για το αν συντρέχει πειθαρχική ευθύνη της υπηρεσίας του για τον τραυματισμό του. Το νοσοκομείο οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997, να ενημερώσει το ενδιαφερόμενο υποκείμενο ότι ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα, όπως εξειδικεύονται στο ιστορικό, θα ανακοινωθούν στην Πυροσβεστική Υπηρεσία, για τον σκοπό της διενεργούμενης ένορκης διοικητικής εξετάσεως.

3.3.4.5. Διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας

Στην απόφαση 61/2016, η Αρχή έκρινε ότι η διαβίβαση δεδομένων υγείας ασθενούς κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας σε αιτούσα από το Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης Ιπποκράτειο, χωρίς προηγούμενη άδεια της Αρχής, συνιστά παραβίαση του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997. Η Αρχή απηύθυνε σύσταση στο Νοσοκομείο, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, όπως στο μέλλον διαβιβάζει τις αιτήσεις για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων στην Αρχή για λήψη της απαιτούμενης από το νόμο άδειας και του επέβαλε πρόστιμο συνολικού ύψους χιλίων ευρώ για την παραβίαση της υποχρέωσης της προηγούμενης ενημερώσεως του υποκειμένου των δεδομένων. Το Νοσοκομείο άσκησε αίτηση θεραπείας κατά της αποφάσεως 61/2016 της Αρχής και η Αρχή έκρινε με την απόφαση 93/2016 ότι το Νοσοκομείο δεν έθεσε υπόψη της Αρχής νέα πραγματικά περιστατικά ικανά να θεμελιώσουν την ανάκληση ή τροποποίηση της προσβαλλόμενης αποφάσεως της Αρχής. Περαιτέρω έκρινε ότι η υποχρέωση ενημερώσεως του υποκειμένου των δεδομένων είναι αυτοτελής και έπεται χρονικά της αποφάσεως περί χορηγήσεως των αιτούμενων

στοιχείων, έχει δε ως δικαιολογητικό λόγο τη γνώση εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων του γεγονότος ότι συγκεκριμένα προσωπικά του δεδομένα θα χορηγηθούν στον αιτούντα τρίτο για να χρησιμοποιηθούν, σύμφωνα με τον σκοπό της χορηγήσεώς τους, δηλαδή για τη δικαστική χρήση. Με τον τρόπο αυτό το υποκείμενο των δεδομένων είναι σε θέση να εκτιμήσει τη βαρύτητα των χορηγούμενων προσωπικών του δεδομένων, να προετοιμάσει την άμυνά του και να ασκήσει τα δικαιώματά του, ιδίως των άρθρων 12, 13 και 14 του ν. 2472/1997. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η τυχόν προβλεπόμενη από τον νόμο υποχρέωση του Νοσοκομείου να χορηγήσει στον τρίτο τα αιτούμενα προσωπικά δεδομένα δεν καθιστά την υποχρέωση ενημερώσεως του υποκειμένου άνευ αντικειμένου, εφόσον αυτή δεν στερείται σημασίας για το υποκείμενο των δεδομένων και οποιοσδήποτε συσχετισμός της υποχρέωσης χορηγήσεως των αιτούμενων στοιχείων κατόπιν της εισαγγελικής παραγγελίας με την παράλειψη ενημερώσεως του υποκειμένου είναι αλυσιτελής και στερείται νομικής βάσεως. Συνεπώς, η μη αναφορά στην εισαγγελική παραγγελία της υποχρέωσης ενημερώσεως του υποκειμένου των δεδομένων δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από τη νόμιμη υποχρέωσή του (άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997) να ενημερώσει πριν από τη χορήγηση των αιτούμενων από τον τρίτο στοιχείων το υποκείμενο των δεδομένων, τσοούτω μάλλον καθόσον η σχετική εισαγγελική παραγγελία δεν ανεφέρθη καθόλου στο θέμα της ενημερώσεως του υποκειμένου των δεδομένων και δεν διέλαβε –ούτε άλλωστε ηδύνατο να διαλάβει– ρητά απαλλαγή του υπευθύνου επεξεργασίας από την υποχρέωση ενημερώσεως του υποκειμένου των δεδομένων. Τέλος, έκρινε ότι η επιβολή του προστίμου χιλίων ευρώ με την απόφαση 61/2016 της Αρχής, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων στοιχείων του φακέλου της υποθέσεως, κινήθηκε στο κατώτατο όριο του πλαισίου που ορίζει η διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997.

3.3.4.6. Αναρμοδιότητα της Αρχής όταν τα επικαλούμενα σε προσφυγή ζητήματα έχουν αχθεί ήδη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου

Στην απόφαση 68/2016 η Αρχή έκρινε ότι όταν τα επικαλούμενα σε προσφυγή ενώπιον της Αρχής ζητήματα αναφορικά με την παράνομη διαβίβαση δεδομένων υγείας από νοσοκομείο έχουν αχθεί ήδη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου, το εν λόγω δικαστήριο θα κρίνει –μεταξύ άλλων– και το ζήτημα της νομιμότητας της κτήσεως όλων των προσκομισθέντων αποδεικτικών μέσων, ως και τις τυχόν παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2472/1997. Η Αρχή επισημαίνει, επίσης, τη διάταξη της Εισαγγελέως Πρωτοδικών με την οποία απορρίφθηκε η έγκληση του προσφεύγοντος στην Αρχή κατά της ασφαλιστικής εταιρείας περί παραβίασεως των προσωπικών δεδομένων του από τη χρησιμοποίηση των επιδίκων γνωματεύσεων. Υπό τα δεδομένα αυτά, η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 3 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, το οποίο αναφέρει ότι οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων η οποία πραγματοποιείται από τις δικαστικές-εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία τους στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης, διαπίστωσε ότι πρέπει να απόσχει από την έκδοση αποφάσεως επί της ανωτέρω προσφυγής για τον λόγο ότι τα τιθέμενα θέματα

έχουν αχθεί ενώπιον της δικαιοσύνης και περιέχονται σε δικαστικούς φακέλους.

3.3.4.7. Τρόπος κατάρτισης, οργάνωσης και λειτουργίας της Λίστας Χειρουργείου

Αναφορικά με τον τρόπο κατάρτισης, οργάνωσης και λειτουργίας της Λίστας Χειρουργείου, η Αρχή με τη γνωμοδότηση 8/2016 έκρινε ότι η κατάρτιση της λίστας χειρουργείου και του πίνακα των διενεργηθέντων επειγόντων χειρουργείων και η δημοσιοποίησή τους για τους σκοπούς της καταπολέμησης της αδιαφάνειας και των διακρίσεων στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης είναι καταρχήν καθορισμένοι, σαφείς και νόμιμοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997. Η Αρχή έκρινε ότι τα τελευταία 4 ψηφία του ΑΜΚΑ και ο αριθμός μητρώου του ασθενούς, σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες πληροφορίες που κατά το σχέδιο υπουργικής απόφασης καταχωρίζονται στη λίστα χειρουργείου και στον πίνακα των διενεργηθέντων επειγόντων χειρουργείων, συνιστούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα που αφορούν στην υγεία του ενδιαφερόμενου προσώπου του οποίου η ταυτότητα μπορεί να προσδιοριστεί. Περαιτέρω, η Αρχή έκρινε ότι η ανάρτηση των προβλεπόμενων στο σχέδιο υπουργικής απόφασης πληροφοριών της λίστας χειρουργείου και του πίνακα των διενεργηθέντων επειγόντων χειρουργείων συνιστά επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η οποία αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 4 και 7 του ν. 2472/1997 και συνεπώς δεν είναι νόμιμη. Τέλος, η Αρχή πρότεινε στο Υπουργείο Υγείας να εξετάσει εναλλακτικούς τρόπους προκειμένου η ανάρτηση της λίστας χειρουργείου και του πίνακα των διενεργηθέντων επειγόντων χειρουργείων να είναι νόμιμη και θεμιτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997.

3.3.4.8. Δημοσιοποίηση από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις παροχών προς τους επαγγελματίες υγείας

Αναφορικά με τη διαδικασία εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014 σχετικά με τη διαδικτυακή δημοσιοποίηση από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις παροχών προς τους επαγγελματίες υγείας, η Αρχή έκρινε κατά πλειοψηφία με τη γνωμοδότηση 5/2016 ότι από τη γραμματική ερμηνεία της κρινόμενης διάταξης και συγκεκριμένα από τη διατύπωση «αναφορικά με την προώθηση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων», προκύπτει ότι η υποχρέωση δημοσιοποίησης αφορά μόνο σε παροχές που συνδέονται με τη συμμετοχή στα συνέδρια εκείνα τα οποία κατατείνουν στην εμπορική προώθηση προς συνταγογράφηση συγκεκριμένων ονομαστικώς αναφερομένων σκευασμάτων και όχι απλώς των συνταγογραφούμενων δραστικών ουσιών. Δεδομένου ότι ο περιορισμός του συνταγματικού δικαιώματος του άρθρου 9Α Σ που συνεπάγεται η κρινόμενη επεξεργασία πρέπει να προκύπτει από σαφή διάταξη νόμου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, υπό την ανωτέρω έννοια, η κρινόμενη επεξεργασία αναφέρεται μόνο στα προωθητικά συνέδρια και είναι πρόσφορη όσο και αναγκαία για τον επιδιωκόμενο σκοπό ο οποίος, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του νόμου, είναι η προώθηση της διαφάνειας στις σχέσεις φαρμακευτικών εταιρειών και επαγγελματιών υγείας και η προάσπιση του δικαιώματος του ασθενή να γνωρίζει τη σχέση των φαρμακευτικών εταιρειών με την

επιστημονική κοινότητα. Αντιθέτως, ως προς τη συμμετοχή επαγγελματιών υγείας σε επιστημονικά συνέδρια, είναι αμφίσημο αν η γνώση του ασθενή για τον αριθμό, το είδος και το ύψος των παροχών προς τον ιατρό του είναι δυνατόν να οδηγήσει σε θετικά ή αρνητικά συμπεράσματα ως προς την επιστημονική του κατάρτιση και καταλληλότητά του για την παροχή των κατά περίπτωση αναγκαίων ιατρικών υπηρεσιών και χορήγηση των αντίστοιχων φαρμάκων, αλλά και τον τυχόν σύνδεσμο με τις φαρμακευτικές εταιρείες, δεδομένης της υποχρέωσης των ιατρών για συνεχή επιστημονική ενημέρωση (άρθρο 10 παρ. 1 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005) και της αυστηρής ρύθμισης των συνεδρίων από τον ΕΟΦ (βλ. Εγκύκλιο ΕΟΦ με αρ. πρωτ. 17702/19-2-2016). Επίσης η υποχρέωση δημοσιοποίησης δεν πρέπει να αφορά παροχές που γίνονται μέσω ΕΛΚΕ για τους πανεπιστημιακούς ιατρούς ως και παροχές προς ιατρούς του Δημοσίου, καθόσον οι παροχές αυτές δημοσιοποιούνται ήδη μέσω του προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Και τούτο διότι με τον τρόπο αυτόν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί σύγχυση ως προς τον αριθμό και το ύψος των παροχών αυτών των κατηγοριών, προσβαλλομένης έτσι της αρχής της ακριβείας των δεδομένων.

Περαιτέρω η Αρχή έθεσε τις εξής προϋποθέσεις:

1) Η δημοσιοποίηση πρέπει να αφορά τα ελάχιστα αναγκαία στοιχεία. Δεν πρέπει να αναφέρονται ο ΑΦΜ και ο ΑΜΚΑ των επαγγελματιών υγείας.

2) Η αναφορά των ποσών που χορηγήθηκαν πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά και διακριτά ανά κατηγορία παροχής (ήτοι έξοδα μετακίνησης, έξοδα διαμονής, έξοδα συμμετοχής στο συνέδριο, ημερήσια αποζημίωση, τυχόν αμοιβή του συμμετέχοντος ιατρού) ώστε να είναι σαφές ποια ποσά εισέπραξε αμέσως ο ιατρός και ποια καταβλήθηκαν για τις λοιπές ανάγκες του ταξιδιού και του συνεδρίου.

3) Κάθε περαιτέρω χρήση των δημοσιοποιούμενων στοιχείων για άλλο σκοπό δεν είναι νόμιμη.

4) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, να λαμβάνει όλα τα τεχνικά μέτρα ασφαλείας ώστε να αποκλείεται ιδίως:

α) Η δημιουργία προφίλ (profiling) για τους επαγγελματίες υγείας.

β) Η δυνατότητα πρόσβασης στα δημοσιοποιούμενα στοιχεία μέσω μηχανών αναζήτησης (δεικτοδότηση από εξωτερικές μηχανές αναζήτησης).

5) Πρέπει να υπάρχει σαφής ενημέρωση στις ιστοσελίδες δημοσιοποίησης προς τους επαγγελματίες υγείας οι οποίοι αποτελούν τα υποκείμενα των δεδομένων, σχετικά με τον σκοπό της δημοσιοποίησης, τη νομική βάση της επεξεργασίας, τον υπεύθυνο επεξεργασίας καθώς και ότι έχουν δικαίωμα πρόσβασης και διόρθωσης των ανακριβών δεδομένων.

6) Ο χρόνος ανάρτησης των δεδομένων στο διαδίκτυο πρέπει να περιορισθεί στα τρία (3) χρόνια.

3.3.4.9. Διαβίβαση δεδομένων ασφαλισμένων με αναπηρία από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στο TAXISNET για τον σκοπό της συμμόρφωσης προς τη φορολογική νομοθεσία

Στο ζήτημα της παραβίασης από το TAXISNET δεδομένων υγείας ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με ποσοστό αναπηρίας, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/3956-1/24.06.2016

απαντητικό έγγραφο ότι η διαβίβαση των πληροφοριών σχετικά με το ποσοστό αναπηρίας συγκεκριμένων φυσικών προσώπων συνιστά καταρχήν νόμιμη επεξεργασία για τον σκοπό της συμμόρφωσης προς τη φορολογική νομοθεσία, και συγκεκριμένα συνδρομής φορολογικών απαλλαγών στο πρόσωπο των συγκεκριμένων ατόμων. Ωστόσο, για τον σκοπό αυτό, αρκεί η διαβίβαση μόνο μέρους της πληροφορίας που συνδέεται με την προβλεπόμενη από τη νομοθεσία φορολογική απαλλαγή, όπως π.χ. το ποσοστό της αναπηρίας, και δεν θα πρέπει να γίνεται αποκάλυψη και της συγκεκριμένης παθήσεως φυσικού προσώπου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Περαιτέρω, θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων είναι αυτές του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 10 του ν. 2472/1997 προβλέπει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια ή άλλη αθέμιτη επεξεργασία (παρ. 3), καθώς και ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου (παρ. 2). Η ευθύνη αυτή βαρύνει και τους δύο εμπλεκόμενους υπεύθυνους επεξεργασίας, δηλαδή τόσο το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ όσο και τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών.

3.3.4.10. Απεικόνιση φωτογραφιών στα νέα πακέτα τσιγάρων

Στο ζήτημα της απεικόνισης φωτογραφιών στα νέα πακέτα τσιγάρων, η Αρχή απάντησε με τα Γ/ΕΞ/7133-1/05.12.2016, Γ/ΕΞ/5043-1/09.09.2016, Γ/ΕΞ/3214-1/08.06.2016 απαντητικά έγγραφα ότι η ενδεχόμενη παραβίαση του ιατρικού απορρήτου (άρθρο 13 του ν. 3418/2005), καθώς και της επαγγελματικής εχεμύθειας (άρθρο 371 ΠΚ) μέσω της δημοσιοποίησης φωτογραφιών ασθενών στα νέα πακέτα τσιγάρων, εκφεύγει καταρχήν από το προστατευτικό πεδίο του ν. 2472/1997. Περαιτέρω, η Αρχή διευκρίνισε ότι α) στο προστατευτικό πεδίο του ν. 2472/1997 εμπίπτουν προσωπικά δεδομένα που αφορούν σε πρόσωπα που βρίσκονται εν ζωή, β) η φωτογραφική απεικόνιση μερών του σώματος ατόμου (π.χ. στένωση και απόφραξη αρτηριών, καρκίνος των πνευμόνων, καταστροφή δοντιών και ούλων) που βρίσκεται εν ζωή, από τα οποία δεν μπορεί να προσδιοριστεί η ταυτότητα του ατόμου, δεν συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 2472/1997. Περαιτέρω οι χρησιμοποιούμενες φωτογραφίες έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλαμβάνονται σε παράρτημα της σχετικής Κατ' εξουσιοδότηση Οδηγίας 2014/109/ΕΕ με βάση την Οδηγία 2014/40/ΕΕ η οποία επιβάλλει τη δημοσιοποίηση.

3.3.4.11. Φωτογράφιση κακοποιημένων παιδιών στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος

Αναφορικά με τη φωτογράφιση κακοποιημένων παιδιών στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος ELIZA, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/1843-1/29.03.2016 στο ερώτημα εάν

μπορεί ο γιατρός όταν φτάνει στο νοσοκομείο το κακοποιημένο παιδί να το φωτογραφίσει, καθώς υπάρχουν περιπτώσεις όπου το παιδί αργότερα κατέληξε και ο ιατρός δεν είχε το φωτογραφικό υλικό που χρειαζόταν ώστε να αποδειχθεί η κακοποίηση. Σύμφωνα με την Αρχή, στην περίπτωση που η φωτογράφιση του κακοποιημένου παιδιού εμπίπτει στην έννοια της ιατρικής πράξης, κατ' άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3418/2005, δηλαδή σε εκείνη την πράξη που έχει ως σκοπό την με οποιαδήποτε επιστημονική μέθοδο πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία και αποκατάσταση της υγείας του ανθρώπου, για την ενσωμάτωση της φωτογραφίας κακοποιημένου παιδιού στο ιατρικό αρχείο ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 11 και 12 σχετικά με τη συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς. Επισημαίνεται ότι ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας προβλέπει συγκεκριμένα στις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 2 στοιχ. β' περ. αα' και παρ. 3 στοιχ. α' και γ' ποιος παρέχει τη συναίνεση σε περίπτωση που ο ασθενής είναι ανήλικος, καθώς και τι γίνεται σε περίπτωση επειγουσών περιπτώσεων, καθώς και όταν οι γονείς του ανήλικου ασθενούς αρνούνται να δώσουν την αναγκαία συναίνεση, αντίστοιχα. Εάν, αντίθετα, η φωτογράφιση του ανήλικου κακοποιημένου παιδιού δεν εμπίπτει στην έννοια της ιατρικής πράξης, κατά τα ανωτέρω, η ενσωμάτωσή της στο ιατρικό αρχείο θα πρέπει να γίνεται με τη συγκατάθεση του ασθενούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 2 στοιχ. ια' και 7 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, καθώς και τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ. Περαιτέρω, η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997 προβλέπει, πέραν της συγκατάθεσης, και άλλες νομικές βάσεις για τη συλλογή αρχείου, όπως π.χ. το ζωτικό συμφέρον του ασθενούς ή την επεξεργασία που αφορά σε θέματα υγείας και γίνεται από πρόσωπο που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας. Θα πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι για τη συλλογή της φωτογραφίας στο ιατρικό αρχείο θα πρέπει επιπλέον να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων προς την σκοπούμενη επεξεργασία (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β'), καθώς και να ληφθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας προηγούμενη άδεια της Αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1 του ν. 2472/1997. Επισημαίνεται ότι αν και οι ιδιώτες ιατροί απαλλάσσονται από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή για τα ιατρικά αρχεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, δεν απαλλάσσονται από τις υπόλοιπες υποχρεώσεις και αρχές που καθιερώνει ο ν. 2472/1997, όπως αυτή της προρρηθείσας αρχής της αναλογικότητας. Τέλος, δεδομένου ότι η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού έχει ενσωματωθεί με τον ν. 2101/1992 (ΦΕΚ Α' 192) στο ελληνικό δίκαιο θα πρέπει προσέτι ο ιατρός να λαμβάνει υπόψη του το συμφέρον του παιδιού (άρθρο 3).

3.3.4.12. Δικαίωμα αντίρρησης – διαγραφή από αρχεία διαιτολόγου

Σε ερώτημα αναφορικά με τη διαγραφή από αρχείο διαιτολόγου η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/4032-1/06.07.2016 έγγραφο ότι το αίτημα αυτό συνιστά ενεργοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης του άρθρου 13 του ν. 2472/1997. Αν ο προσφεύγων δεν έχει

ασκήσει το προαναφερόμενο δικαίωμα αντίρρησης προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, δηλαδή τον συγκεκριμένο διαιτολόγο-διατροφολόγο, ζητώντας τη διαγραφή των προσωπικών του δεδομένων από το αρχείο του, το αίτημα αυτό προώρως υποβάλλεται στην Αρχή.

3.3.4.13. Καταγραφή συνεδριών λογοθεραπευτών

Στο ερώτημα εάν για την καταγραφή συνεδριών λογοθεραπευτών με τους ασθενείς (κυρίως ανήλικους, αλλά και ενήλικες) αρκεί η έγγραφη συναίνεσή τους ή απαιτείται άδεια από την Αρχή, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/3111-1/01.06.2016 έγγραφο ότι ο λογοθεραπευτής που είναι μέλος του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοθεραπευτών απαλλάσσεται, σύμφωνα με το άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή για τη συλλογή ευαίσθητων δεδομένων των ασθενών του στο πλαίσιο των υπηρεσιών υγείας που παρέχει (απόφαση 15/2010). Επισημαίνεται, σε κάθε περίπτωση, ότι η απαλλαγή αυτή δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση και την απαλλαγή του λογοθεραπευτή, ως υπευθύνου επεξεργασίας, από τις υπόλοιπες υποχρεώσεις που καθιερώνει ο ν. 2472/1997 και ιδίως όσον αφορά την τήρηση των αρχών της προσφορότητας, της αναγκαιότητας και, ιδίως, της αρχής της αναλογικότητας των δεδομένων και του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 4 και 10 του ν. 2472/1997, αντίστοιχα.

3.3.4.14. Προϋποθέσεις επεξεργασίας απλών προσωπικών δεδομένων

Αναφορικά με τις προϋποθέσεις επεξεργασίας απλών προσωπικών δεδομένων, η Αρχή απάντησε με τα Γ/ΕΞ/6338-1/11.11.2016, Γ/ΕΞ/5399-1/09.09.2016 και Γ/ΕΞ/1122-1/25.02.2016 έγγραφα ότι εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να σταθμίσει αν ο αιτών δικαιούται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ΚΔΔιαδ και του άρθρου 5 του ν. 2472/1997, να λάβει γνώση των αιτούμενων στοιχείων που τηρούνται στα αρχεία του, και γενικότερα να εξετάσει τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων, ενόψει των ειδικών ισχυρισμών που προβάλλει ο αιτών.

3.3.4.15. Σχέδιο Σύστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των δεδομένων της υγείας

Η Αρχή, με το Γ/ΕΞ/3575-1/16.06.2016 έγγραφό της, κατέθεσε παρατηρήσεις στο σχέδιο Σύστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των δεδομένων της υγείας, το οποίο ετέθη υπόψη της Αρχής από την Εθνική Εκπρόσωπο της Επιτροπής Βιοηθικής του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Αρχή επισήμανε την ανάγκη ορολογικής διαφοροποίησης μεταξύ δεδομένων υγείας (κάθε πληροφορίας, δηλαδή, βιολογικής και γενετικής φύσης) και γενετικών δεδομένων, την αντικατάσταση του όρου «ξεκάθαρη» (unambiguous) με τον όρο «ρητή» (explicit) συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, το δικαίωμα

προσβάσεως των υποκειμένων των δεδομένων στα δεδομένα υγείας από επαγγελματία υγείας της εμπιστοσύνης του και τη δημιουργία αρχείων καταγραφής για την επεξεργασία των δεδομένων. Περαιτέρω, η Αρχή επισήμανε, αφενός, ότι έμβρυα τα οποία δεν έχουν ακόμη «εμφυτευθεί» στο σώμα της γυναίκας δεν θεωρούνται υποκείμενα δικαίου, αφετέρου δε ότι τα κυήματα (έμβρυα τα οποία έχουν εμφυτευθεί) έχουν μόνο προσδοκία δικαίου, θεωρούνται δηλαδή υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων υπό τη νομική αναβλητική αίρεση ότι θα γεννηθούν ζωντανά. Δεδομένων αυτών είναι εξαιρετικά πιθανή μια ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των δικαιωμάτων των γονέων, των τέκνων της ίδιας οικογένειας και των εμβρύων.

3.3.4.16. Δημοσιοποίηση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης οπτικοακουστικού υλικού των ωφελούμενων ληπτών ψυχικής υγείας

Στο ζήτημα της δημοσιοποίησης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης οπτικοακουστικού υλικού των ωφελούμενων ληπτών ψυχικής υγείας εξειδικευμένου κέντρου ημέρας, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/239/18.01.2016 έγγραφο ότι η δημοσιοποίησή του συνιστά επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' και δ' του ν. 2472/1997. Προκειμένου η επεξεργασία αυτή να είναι νόμιμη θα πρέπει να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 7 και να πληρούνται οι όροι του άρθρου 4 του ν. 2472/1997. Ειδικότερα, η δημοσιοποίηση ευαίσθητων δεδομένων των ωφελούμενων ληπτών θα μπορούσε να είναι νόμιμη, κατόπιν σχετικής άδειας της Αρχής, ύστερα από την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση των ενδιαφερόμενων ωφελούμενων ληπτών ψυχικής υγείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997.

3.3.4.17. Αίτημα προσβάσεως πατέρα σε στοιχεία μητέρων που γέννησαν συγκεκριμένη χρονική περίοδο με σκοπό τη διακρίβωση εάν το δηλωμένο ως νεκρό τέκνο του ήταν αληθώς νεκρό

Σε αίτημα πατέρα προς μαιευτήριο για την πρόσβασή του σε στοιχεία των γυναικών που γέννησαν συγκεκριμένη χρονική περίοδο σε συγκεκριμένο μαιευτήριο προκειμένου να αναζητήσει την τύχη του παιδιού του που φέρεται να έχει γεννηθεί νεκρό, καθώς ο ίδιος έχει αμφιβολίες για τον θάνατο του νεογνού ελλείψει καταχωρισμένης ληξιαρχικής πράξης θανάτου και καταχώρισης ενταφιασμού του, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/2864-1/23-05-2016 απαντητικό έγγραφο στο νοσοκομείο και τον πατέρα ότι αφενός οι νεκροί δεν υπάγονται στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αφετέρου τα δεδομένα των γυναικών που γέννησαν συγκεκριμένη χρονική στιγμή συνιστούν απλά προσωπικά δεδομένα και για τη χορήγησή τους δεν απαιτείται άδεια της Αρχής. Περαιτέρω, η Αρχή ανέφερε προηγούμενη απόφασή της (67/2005) που έκρινε ότι μητέρα, η οποία είχε αμφιβολίες για τον θάνατο του τέκνου της κατά τον τοκετό, είχε υπέρτερο έννομο συμφέρον για τη χορήγηση στοιχείων των γυναικών που γέννησαν μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και αποφάνθηκε ότι το νοσοκομείο, ως υπεύθυνος

επεξεργασίας, υποχρεούται να εξετάσει το θέμα της ικανοποίησης του αιτήματος του πατέρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 5 του ν. 2472/1997 και 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

3.3.4.18. Επεξεργασία δεδομένων υγείας εργαζομένου προκειμένου να εκτιμηθεί η ικανότητά του προς εργασία

Η Αρχή έκρινε με το Γ/ΕΞ/1975-1/07.04.2016 έγγραφο ότι ΚΤΕΛ που έχει την εξουσία, δυνάμει του άρθρου 15 παρ. 4 του ΠΔ 246/2006, να παραπέμψει τον εργαζόμενο στην ιατρική επιτροπή δύναται να συγκεντρώσει κάθε χρήσιμο στοιχείο αναφερόμενο στην κατάσταση της υγείας συγκεκριμένου εργαζομένου για να διαμορφώσει ορθή εικόνα για την κατάσταση της υγείας του η αρμόδια ιατρική επιτροπή που είναι και η τελικώς κρίνουσα, από ιατρικής απόψεως, το θέμα της δυνατότητας ασκήσεως των καθηκόντων του. Υπό τα δεδομένα αυτά, το νοσοκομείο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, απαλλάσσεται κατ' εξαίρεση από την υποχρέωση λήψης άδειας για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων του ασθενούς, και συνεπώς, μπορεί να διαβιβάσει την επίμαχη βεβαίωση στο ΚΤΕΛ, προκειμένου αυτό, μέσω της οικείας περιφερειακής υπηρεσίας Μεταφορών και Επικοινωνιών, να παραπέμψει τον εργαζόμενο στην αρμόδια δευτεροβάθμια ιατρική επιτροπή οδηγών για να κριθεί η ικανότητά του προς εργασία (βλ. απόφαση 15/2013 της Αρχής).

3.3.4.19. Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας με επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων

Αναφορικά με την αίτηση για εκπόνηση επιστημονικής έρευνας για την αποτύπωση των απόψεων, των στάσεων, καθώς και των γνώσεων που διαθέτει το προσωπικό που επιθυμεί να συμμετέχει στην έρευνα για την εφαρμογή του φιλικού προς τα βρέφη νοσοκομείου, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/509-1/12.02.2016 απαντητικό έγγραφο ότι οι πληροφορίες αυτές συνιστούν προσωπικά δεδομένα του ενδιαφερομένου προσωπικού (ιατρικού και νοσηλευτικού) του Νοσοκομείου Παπαγεωργίου, καθώς έστω και έμμεσα είναι δυνατός ο προσδιορισμός της ταυτότητάς του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997. Περαιτέρω, η συλλογή των πληροφοριών αυτών συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. α' και δ' του ν. 2472/1997. Προκειμένου η επεξεργασία αυτή να είναι νόμιμη θα πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του ν. 2472/1997, ιδίως όσον αφορά την πλήρωση της αρχής της αναλογικότητας, την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας για τη γνωστοποίηση του αρχείου με προσωπικά δεδομένα και την τήρηση του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας, των άρθρων 4, 5, 6 και 10 του ν. 2472/1997, αντίστοιχα.

3.3.4.20. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για ερευνητικούς σκοπούς

Η Αρχή έχει προδιαγράψει, με σειρά πράξεων και αποφάσεων της² τις προϋποθέσεις νομιμότητας επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τόσο απλών όσο και ευαίσθητων, για ερευνητικούς σκοπούς. Σύμφωνα με την παγία νομολογία της Αρχής, η διενέργεια επιστημονικής έρευνας συνιστά νόμιμο σκοπό επεξεργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν. 2472/1997, μεταξύ άλλων και λόγω του ότι, βάσει του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος, η ανάπτυξη και προαγωγή της έρευνας αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για την αδειοδότηση της επιστημονικής έρευνας, ο ενδιαφερόμενος ερευνητής θα πρέπει να υποβάλει εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας αίτηση για πρόσβαση στο αρχείο, από το οποίο επιθυμεί να αντλήσει τις πληροφορίες του για τη διεξαγωγή της επιστημονικής του έρευνας. Στη συνέχεια ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαβιβάζει ερώτημα στην Αρχή αναφορικά με το αν πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις χορηγήσεως άδειας εκ μέρους της Αρχής.

Η Αρχή, στην προσπάθειά της να συστηματοποιήσει την πρόσφατη πρακτική της και επιδιώκοντας να αποφύγει την τυπική ανωμαλία να χορηγείται άδεια στον υπεύθυνο κάτοχο του αρχείου μετά από αίτηση του ερευνητή ή άδεια στον ερευνητή μετά από αίτηση του κατόχου του αρχείου, κατέληξε στο να χορηγεί διπλή άδεια τόσο στον υπεύθυνο επεξεργασίας όσο και στον ερευνητή. Σε πρόσφατη σχετική νομολογία³ η Αρχή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι επειδή σε πολλές περιπτώσεις η αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της ιστορικής και επιστημονικής έρευνας απαιτεί ο ερευνητής να έχει συνεχή πρόσβαση στα ονομαστικά στοιχεία του αρχείου του υπευθύνου επεξεργασίας, προκειμένου να επαληθεύει τα επιμέρους συμπεράσματα και το τελικό συμπέρασμα πριν από την ανωνυμοποίηση και τελική παρουσίαση, πρέπει να αποκτήσει ο ερευνητής υπό τις ανωτέρω συνθήκες την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας και πρέπει να λάβει άδεια κατά το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997 προσβάσεως και χρήσεως για επιστημονικούς και ερευνητικούς σκοπούς των προσωπικών δεδομένων ζώντων φυσικών προσώπων υπό τους εξής όρους: α) ότι η πρόσβαση στα σχετικά αρχεία θα γίνεται στον χώρο τηρήσεώς τους, ώστε να μην εκφεύγουν από τη σφαίρα επιρροής του υπευθύνου κατόχου του αρχείου, β) ο ερευνητής θα θέτει υπό επεξεργασία από το αρχείο μόνον όσα στοιχεία είναι κατά την επιστημονική κρίση του απαραίτητα για την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου, και γ) κατά την ολοκλήρωση της έρευνας και πριν από τη δημοσίευση ή καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο χρήση των αποτελεσμάτων της, ο ερευνητής θα προβεί στην ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων που έχει συλλέξει και θα καταστρέψει το τυχόν υπάρχον ονομαστικό αρχείο που έχει συλλέξει.

2. Βλ. μεταξύ άλλων ΑΠΔΠΧ, αποφάσεις 46/2004, 47/2004, 16/2005, 32/2006, 10/2011, 67/2011 και 121/2011.

3. Βλ. ΑΠΔΠΧ, απόφαση 31/2013, όπου καταγράφεται και η μειοψηφούσα γνώμη. Οι επόμενες άδειες έχουν τη μορφή διπλής άδειας προς τον ερευνητή και τον υπεύθυνο επεξεργασίας και όχι αποφάσεως.

3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

3.4.1. Ασφαλιστικά ταμεία

Στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης, η Αρχή εξέδωσε περισσότερες αποφάσεις στη βάση αιτήσεων ασφαλιστικών φορέων ως υπευθύνων επεξεργασίας για διαβίβαση σε αιτούντες τρίτους ζητηθέντων ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τον σκοπό της άσκησης ή υπεράσπισης δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου. Η Αρχή χορήγησε σχετικές άδειες στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (αποφάσεις 4/2016, 21/2016 και 103/2016), στον ΕΟΠΥΥ (αποφάσεις 20/2016 και 114/2016) και στον ΟΑΕΕ (αποφάσεις 71/2016 και 90/2016) για τη διαβίβαση στους αιτούντες τρίτους-αντιδίκους των ζητηθέντων ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς έκρινε ότι τα αιτούμενα στοιχεία ήταν συναφή και πρόσφορα για τον ως άνω αναφερόμενο σκοπό.

3.4.2. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΕΔ

Η Αρχή διεκπεραίωσε, κατά το έτος 2016, σημαντικό αριθμό υποθέσεων που αφορούσαν τον ΟΑΕΔ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας. Οι περισσότερες από τις υποθέσεις αυτές είχαν εισαχθεί ενώπιον της Αρχής κατά τα προηγούμενα έτη και εκκρεμούσαν έκτοτε, ενώ μικρός μόνο αριθμός αφορούσε υποθέσεις που εισήχθησαν ενώπιον της Αρχής κατά το έτος 2016.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι –όπως αναφερόταν και στις Ετήσιες Εκθέσεις της Αρχής για το έτος 2014 (σελ. 74) και το έτος 2015 (σελ. 76-78)– σε συνέχεια πληθώρας εγγράφων της Αρχής επί σχετικών ερωτημάτων, ο ΟΑΕΔ κοινοποίησε στην Αρχή τη με αριθμ. πρωτ. 23169/18-03-2014 Εγκύκλιο της Διοίκησής του σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις υπηρεσίες του Οργανισμού, η οποία κοινοποιήθηκε σε όλες τις κατά τόπους υπηρεσίες του ΟΑΕΔ και περιλαμβάνει σαφείς οδηγίες προς τις υπηρεσίες αυτές για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα –και ιδίως τις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτους– με σκοπό την προσήκουσα και ομοιόμορφη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του ν. 2472/1997 και τη σχετική νομολογία της Αρχής. Συνεπώς, οι κατά τόπους Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ οφείλουν να διενεργούν τις κρίσιμες επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην Εγκύκλιο αυτή και να ικανοποιούν ή απορρίπτουν, ανάλογα, τις αιτήσεις διαβίβασης των ζητούμενων από αιτούντες τρίτους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να διαβιβάζουν τις σχετικές αιτήσεις προς την Αρχή.

Με βάση τα προαναφερόμενα, η Αρχή, με σειρά εγγράφων της κατά το έτος 2016, υπενθύμισε στις κατά τόπους Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, οι οποίες είχαν υποβάλει ερωτήματα με τα οποία ερωτάτο η Αρχή εάν νομιμοποιείται ο ΟΑΕΔ να χορηγήσει σε τρίτους-εργοδότες πληροφορίες σχετικά με την ενδεχόμενη εγγραφή προσώπων στα μητρώα ανέργων του οργανισμού για τον σκοπό υπεράσπισης δικαιωμάτων (απόκρουση καταγγελιών ενώπιον του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή του ΣΕΠΕ, αντίκρουση αγωγών από συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, κ.λπ.), τις πάγιες θέσεις της και την ύπαρξη της ως άνω εγκυκλίου και τις καλούσε να διενεργούν, ως οφείλουν, τις κρίσιμες επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην Εγκύκλιο αυτή, ικανοποιώντας ή απορρίπτοντας, ανάλογα, τις αιτήσεις διαβιβάσεις των ζητούμενων από αιτούντες τρίτους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να διαβιβάζουν τις σχετικές αιτήσεις προς την Αρχή.

Όσον αφορά τις πάγιες θέσεις της Αρχής στις εν λόγω περιπτώσεις, αυτές είναι οι ακόλουθες:

(α) Δικαιούται ο υπερήμερος εργοδότης να λάβει από τον ΟΑΕΔ για καθέναν από τους ενδιαφερόμενους πρώην εργαζομένους του, οι οποίοι διεκδικούν από αυτόν μισθούς υπερημερίας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, απλά προσωπικά δεδομένα που ενδεχομένως τηρούνται στο αρχείο του οργανισμού, στη βάση αναγγελιών πρόσληψης, που τους έχουν υποβληθεί και ιδίως το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία του συγκεκριμένου εργοδότη, τον χρόνο και τη συγκεκριμένη απασχόληση, καθώς και τις συγκεκριμένες αποδοχές που αναλογούν στην απασχόληση αυτή. Η διαβίβαση των στοιχείων αυτών επιτρέπεται αποκλειστικά για τον προβαλλόμενο από τον εργοδότη σκοπό της προβολής της ένστασης των αλλαχού κερδηθέντων, κατά το άρθρο 656 εδ. β' ΑΚ ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων. Αντίθετα, ο εργοδότης δεν δικαιούται να λάβει από τον ΟΑΕΔ πληροφορίες σχετικά με την καταβολή επιδομάτων ανεργίας ή άλλων κοινωνικών βοηθημάτων στους πρώην εργαζομένους του, για το μετά την καταγγελία της εργασιακής τους σχέσης διάστημα, γιατί τα επιδόματα αυτά δεν συνιστούν ωφέλεια κατά την έννοια του άρθρου 656 εδ. β' ΑΚ, και ως εκ τούτου ο εργοδότης δεν μπορεί να αφαιρέσει από τους μισθούς υπερημερίας, για δικό του όφελος, τις κοινωνικές αυτές παροχές. Για να είναι ορισμένο το σχετικό αίτημα πρέπει οι ανωτέρω προϋποθέσεις να προκύπτουν από το σχετικό δικόγραφο που ο ΟΑΕΔ πρέπει να προσκομίζει στην Αρχή (βλ. σχετικά: Γ/ΕΞ/4810-1/23-11-2016, Γ/ΕΞ/7153/07-11-2016, Γ/ΕΞ/7150/07-11-2016, Γ/ΕΞ/7150/07-11-2016, Γ/ΕΞ/7647/23-11-2016).

(β) Όπως παγίως κρίνει η Αρχή (βλ. μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις 45/2011, 47/2011 και 118/2015), αντιβαίνει καταρχήν στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 η διαβίβαση από τον ΟΑΕΔ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σε αιτούντα τρίτο πληροφοριών για την εγγραφή του υποκειμένου στα μητρώα του ΟΑΕΔ ως ανέργου, για τον σκοπό της αντίκρουσης των ισχυρισμών ότι ο αιτών και το υποκείμενο συνδέονταν με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Και τούτο διότι η εγγραφή ενός προσώπου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ ούτε δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη σχέσης (εξαρτημένης ή ανεξάρτητης) εργασίας που να τον συνδέει με συγκεκριμένο εργοδότη ούτε επιδρά στο κύρος της εν λόγω σχέσης εργασίας, αλλά δύναται μόνο να επισύρει –ενδεχομένως– διοικητικές ή άλλες κυρώσεις σε βάρος του εν λόγω προσώπου, εφόσον συνεχίσει να λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ κοινωνικές παροχές ως άνεργος, ενώ στην πραγματικότητα εργάζεται και λαμβάνει μισθό ως αντιπαροχή της εργασίας του (βλ. αποφάσεις της Αρχής 1/2009, 87/2009 και 2/2010). Η εγγραφή ενός προσώπου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ μπορεί να είναι πρόσφορο μέσο για την απόδειξη της ύπαρξης ή ανυπαρξίας σχέσης (εξαρτημένης ή ανεξάρτητης) εργασίας μεταξύ του αιτούντος τρίτου και του υποκειμένου των δεδομένων, μόνο στις περιπτώσεις που ο τρίτος ή το υποκείμενο των δεδομένων υποστηρίζουν ότι η εγγραφή του υποκειμένου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ συνιστά προϋπόθεση της πρόσληψής του από τον φερόμενο ως εργοδότη του, όπως όταν η πρόσληψη αυτή διενεργήθηκε στο πλαίσιο εκτέλεσης ειδικού προγράμματος

του ΟΑΕΔ για την απασχόληση συγκεκριμένων κατηγοριών ανέργων (βλ. απόφαση της Αρχής 2/2010). (βλ. μεταξύ άλλων Γ/ΕΞ/6049-1/06-10-2016, Γ/ΕΞ/1976-1/24-11-2016, Γ/ΕΞ/2003-1/23-11-2016, Γ/ΕΞ/7144/07-11-2016, Γ/ΕΞ/7146/07-11-2016, Γ/ΕΞ/7237/10-11-2016).

(γ) Είναι προφανές ότι από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις διαβίβασης σε τρίτους αιτούντες πληροφοριών σχετικά με την ενδεχόμενη εγγραφή προσώπων στα μητρώα ανέργων του οργανισμού, για τη νομιμότητα της οποίας είναι απαραίτητη η συνδρομή στο πρόσωπο κάθε αιτούντος ειδικού εννόμου συμφέροντος και, ταυτόχρονα, η συνδρομή των θεμελιωδών προϋποθέσεων που οι διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 θέτουν για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας, διακρίνονται οι περιπτώσεις άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης υποκειμένου στα δικά του δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που τηρούνται στα αρχεία του ΟΑΕΔ. Στο πλαίσιο αυτό, ο νόμιμα εξουσιοδοτημένος πληρεξούσιος δικηγόρος πρώην εργαζόμενης σε συγκεκριμένη εταιρεία δεν υπέχει θέση αιτούντος τρίτου σε σχέση με την εντολέα του και ασκεί, στο όνομα και για λογαριασμό της, το δικαίωμα πρόσβασής της στα δεδομένα της προσωπικού χαρακτήρα, που τηρούνται στα αρχεία του ΟΑΕΔ. Συνεπώς, οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, οφείλουν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του ν. 2472/1997, να ικανοποιήσουν το δικαίωμα πρόσβασης της εν λόγω πρώην εργαζομένης στα δικά της δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (Γ/ΕΞ/7246/10-11-2016).

Ιδιαίτερη κατηγορία υποθέσεων σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΟΑΕΔ, που αντιμετώπισε η Αρχή κατά το έτος 2016, συνιστούν εκείνες σχετικά με τις προϋποθέσεις διαβίβασης από Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ –στη βάση της υπ' αρ. πρωτ. 59928/28-07-2015 Εγκυκλίου του ΟΑΕΔ με θέμα: Δικαίωμα εγγραφής στο μητρώο ανέργων των σπουδαστών σε ΙΕΚ– ονοματεπωνύμων και στοιχείων επικοινωνίας σπουδαστών τους, προκειμένου οι εν λόγω υπηρεσίες του ΟΑΕΔ να διενεργούν ελέγχους στα ΙΕΚ για να διαπιστωθεί εάν φοιτούν ταυτόχρονα σε ΙΕΚ πρόσωπα, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ, κατά παράβαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή απαντώντας, κατ' αρχάς, σε σχετικό ερώτημα που της υποβλήθηκε από τη Διοίκηση του ΟΑΕΔ, απεφάνθη ότι, από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό αναφέρεται εκτενώς στην ως άνω υπ' αρ. πρωτ. 59928/28-07-2015 Εγκύκλιο του ΟΑΕΔ, προκύπτουν καταρχήν, μεταξύ άλλων, ότι: (α) τα πρόσωπα που εγγράφονται ως σπουδαστές σε ΙΕΚ δεν δικαιούνται να εγγράφονται ταυτόχρονα στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ ή να διεκδικούν παροχές κοινωνικής πρόνοιας ή συμμετοχή σε προγράμματα, που η κείμενη νομοθεσία επιφυλάσσει αποκλειστικά σε ανέργους ως δικαιούχους, (β) κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο οφείλει να γνωρίζει στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ ενδεχόμενη φοίτησή του σε ΙΕΚ ή οποιονδήποτε άλλο λόγο, ο οποίος δύναται να αποκλείσει το πρόσωπο αυτό από τη λήψη παροχών, τις οποίες η κείμενη νομοθεσία επιφυλάσσει αποκλειστικά σε ανέργους ως δικαιούχους, και (γ) ο ΟΑΕΔ έχει εκ του νόμου αρμοδιότητα να διενεργεί ελέγχους, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από υποβολή σχετικής καταγγελίας, προκειμένου να διαπιστώσει την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την καταβολή επιδόματος ανεργίας ή άλλων παροχών κοινωνικής πρόνοιας σε ανέργους ή άλλους εκ του νόμου δικαιούχους. Στο πλαίσιο αυτό, η διαβίβαση

από ΙΕΚ (υπεύθυνοι επεξεργασίας) στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ονοματεπωνύμων και στοιχείων επικοινωνίας) σπουδαστών τους, προκειμένου οι εν λόγω υπηρεσίες του ΟΑΕΔ να διενεργούν ελέγχους στα ΙΕΚ για να διαπιστωθεί εάν φοιτούν ταυτόχρονα σε ΙΕΚ πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ, κατά παράβαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, ερείδεται, συνεπώς, στις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 2 στοιχ. (δ') και 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997. Καθόσον τα δεδομένα αυτά είναι απλά και όχι ευαίσθητα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2472/1997, δεν απαιτείται άδεια της Αρχής για τη διαβίβασή τους από ΙΕΚ στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ. Για τη διαβίβαση ονοματεπωνύμων και στοιχείων επικοινωνίας σπουδαστών τους από ΙΕΚ (υπεύθυνοι επεξεργασίας) στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, προκειμένου οι εν λόγω υπηρεσίες του ΟΑΕΔ να διενεργούν ελέγχους στα ΙΕΚ για να διαπιστωθεί εάν φοιτούν ταυτόχρονα σε ΙΕΚ πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ, τα ΙΕΚ οφείλουν, καταρχήν, να ενημερώνουν τα ενδιαφερόμενα υποκείμενα πριν από τη διαβίβαση αυτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997. Εκτός, εάν τα ΙΕΚ, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, έχουν ήδη ενημερώσει με κάθε πρόσφορο τρόπο τους σπουδαστές τους κατά την εγγραφή τους ή κατά τη φοίτησή τους σε αυτά, σχετικά με τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/728-1/06-12-2016).

Η Αρχή επανέλαβε τα προαναφερόμενα σε αντίστοιχα ερωτήματα που της απηύθυναν διάφορα ΙΕΚ, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, σχετικά με αιτηθείσες διαβιβάσεις ονοματεπωνύμων και στοιχείων επικοινωνίας σπουδαστών τους στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, προκειμένου οι εν λόγω υπηρεσίες του ΟΑΕΔ να διενεργούν ελέγχους στα ΙΕΚ για να διαπιστωθεί εάν φοιτούν ταυτόχρονα σε ΙΕΚ πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ, κατά παράβαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας (βλ. σχετικά: Γ/ΕΞ/2809-1/05-12-201, Γ/ΕΞ/3095-1/05-12-2016, Γ/ΕΞ/3179-1/13-12-2016).

Επίσης, με την ίδια νομική αιτιολογία η Αρχή έκρινε ως άνευ αντικειμένου καταγγελία σπουδαστή ΙΕΚ κατά του εν λόγω ΙΕΚ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων του στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ, για τον σκοπό της διαπίστωσης εάν το πρόσωπο αυτό φοιτά ταυτόχρονα σε ΙΕΚ, ενώ είναι και εγγεγραμμένο στο μητρώο ανεργίας του ΟΑΕΔ, κατά παράβαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας (Γ/ΕΞ/2262-1/06-12-2016).

3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η Αρχή απέρριψε ως άνευ αντικειμένου την αίτηση ανώνυμης ασφαλιστικής εταιρείας για τη διαβίβαση αντιγράφων του πλήρους φακέλου ασφάλισης και αποζημίωσης ασφαλισμένων της σε αιτούσα τρίτη ανώνυμη ασφαλιστική εταιρεία, για τον σκοπό της αντίκρουσης αγωγής αποζημίωσης από αυτοκίνητο (δαπάνη καταστροφής αυτοκινήτου, χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, δαπάνη φυσιοθεραπειών και αγοράς

ορθοπεδικών ειδών) που είχαν ασκήσει σε βάρος της οι εν λόγω ασφαλισμένοι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, καθόσον διαπίστωσε ότι, εκ των υστέρων, επήλθε εξώδικος συμβιβασμός ανάμεσα στην αιτούσα τρίτη ανώνυμη ασφαλιστική εταιρεία και τους εν λόγω ασφαλισμένους και, συνακολούθως, εξέλειψε ο αρχικά προβαλλόμενος σκοπός για τη ζητηθείσα διαβίβαση (απόφαση 3/2016).

Σε άλλη περίπτωση η Αρχή προέβη σε σύσταση σε ανώνυμη ασφαλιστική εταιρεία να κρίνει τα δεδομένα υγείας των υποψηφίων για ασφάλιση επί τη βάση άλλων στοιχείων (π.χ. ιατρικών και παρακλινικών εξετάσεων) και όχι βάσει του απολυτηρίου στρατού των υποψηφίων, το οποίο εκδίδεται για διάφορο σκοπό (απόφαση 33/2016).

Τέλος, η Αρχή έκρινε ότι –υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υπόθεσης– δεν συνέτρεχε λόγος επιβολής κυρώσεων σε βάρος ανώνυμης ασφαλιστικής εταιρείας για την καταγγελλόμενη παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου (απόφαση 36/2016).

3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

3.6.1. Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών

Η Αρχή κλήθηκε να επανεξετάσει το ζήτημα ύπαρξης ή μη υποχρέωσης των Εταιρειών Ενημέρωσης Οφειλετών να καταγράφουν το περιεχόμενο της τηλεφωνικής επικοινωνίας με τρίτους-μη οφειλέτες και να τους ενημερώνουν σχετικά. Κατόπιν παραπομπής της υπόθεσης από το Τμήμα στην Ολομέλεια, η Αρχή εξέτασε την αίτηση θεραπείας που υπέβαλε η εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών «Μέλλον» και στην απόφαση 53/2016 επανέλαβε ότι οι Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών, για τον σκοπό ελέγχου της δραστηριότητάς τους από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή (ν. 3758/2009, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), πρέπει να καταγράφουν τις τηλεφωνικές κλήσεις, ήτοι το περιεχόμενο και τα εξωτερικά στοιχεία της επικοινωνίας, προς τους καλούμενους οφειλέτες, ανεξάρτητα από το ποιος απαντά την κλήση, δηλαδή ο οφειλέτης ή τρίτο πρόσωπο-μη οφειλέτης. Συγκεκριμένα, η Αρχή διαπίστωσε ότι ο σκοπός στην επικοινωνία με τον τρίτο δεν είναι η ενημέρωση του οφειλέτη για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, αλλά απλώς η τηλεφωνική ανεύρεση του οφειλέτη. Ως εκ τούτου, η Αρχή χορήγησε άδεια για ενημέρωση των τρίτων-μη οφειλετών δια του Τύπου, καθώς έκρινε ότι η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή του σκοπού επιτάσσουν η ενημέρωση των τρίτων-μη οφειλετών για την καταγραφή των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων της εταιρείας με αυτούς, στο πλαίσιο αναζήτησης των οφειλετών, να γίνεται, όχι κατά την έναρξη της τηλεφωνικής συνομιλίας –όπως είχε κριθεί με την προσβαλλόμενη πράξη της– αλλά δια του Τύπου. Εξάλλου, στο αυτό συνηγορούν τα ακόλουθα: α) Η επίμαχη επικοινωνία που αφορά μόνο στην αναζήτηση του οφειλέτη διαρκεί ελάχιστα δευτερόλεπτα, και εάν ο οφειλέτης δεν είναι παρών και διαθέσιμος η επικοινωνία διακόπτεται αμέσως, έχει δε μικρή σημασία για τον καλούμενο (τρίτο-μη οφειλέτη) από απόψεως προστασίας προσωπικών δεδομένων (πολύ μεγαλύτερη για τον ίδιο τον οφειλέτη), και β) είναι μεγάλος ο αριθμός των προσώπων (πολλές χιλιάδες) που δέχονται παρόμοιες ανεπιτυχείς κλήσεις.

Το ίδιο ισχύει και για τους δανειστές, όταν προβαίνουν σε επαναλαμβανόμενη ενημέρωση οφειλετών για τις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις τους.

3.6.2. Προϋποθέσεις νομιμότητας για την ανάθεση της επεξεργασίας δεδομένων σε εκτελούντα την επεξεργασία για λογαριασμό παρόχου υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κοινοποίησε στην Αρχή μια ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή στο πλαίσιο του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου. Ειδικότερα, η εν λόγω ερώτηση αφορούσε, μεταξύ άλλων, στη νομιμότητα ενδεχόμενης ανάθεσης της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΟΤΕ ΑΕ σε άλλες εταιρείες που θα ενεργούν για λογαριασμό της.

Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4913-1/08-08-2016 έγγραφό της, διευκρίνισε ότι ο ΟΤΕ ΑΕ, ως πάροχος υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό και υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οφείλει να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύεται η ασφάλεια των υπηρεσιών του, καθώς και η ασφάλεια του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών (βλ. άρθρο 12 του ν. 3471/2006, όπως ισχύει, σε συνδυασμό με άρθρο 10 του ν. 2472/1997, όπως ισχύει). Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει ο ίδιος να προσδιορίζει την καταλληλότητα των μέτρων με κριτήρια α) τη φύση των δεδομένων, όπως απλά ή ευαίσθητα, τα προστατευόμενα από ειδικά απόρρητα δεδομένα, κ.ά., β) την επικινδυνότητα της επεξεργασίας, δηλαδή ιδίως τις επιπτώσεις που ενδέχεται να επιφέρουν στα φυσικά πρόσωπα περιστατικά παραβίασης των δεδομένων και επιπλέον λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και το κόστος (βλ. ενδεικτικά και απόφαση 1/2015 της Αρχής, σχετικά με επιβολή προστίμου στον ΟΤΕ ΑΕ για τη μη τήρηση κατάλληλων μέτρων ασφάλειας που οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων). Περαιτέρω, σε περίπτωση που η επεξεργασία δεδομένων διενεργείται για λογαριασμό του υπευθύνου από πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως και ο εκτελών την επεξεργασία βαρύνεται αναλόγως για την τήρηση των προαναφερομένων.

Σημειώνεται δε ότι για τη νομιμότητα επεξεργασίας απλών δεδομένων συνδρομητών ή χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν απαιτείται η έκδοση τυπικής άδειας από την Αρχή, καθώς δεν πρόκειται για συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.

Οίκοθεν νοείται ότι για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών αρμόδια είναι η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών.

3.6.3. Υπηρεσίες διαδικτύου

3.6.3.1. Καταγγελίες χρηστών κατά της σελίδας κοινωνικής δικτύωσης Facebook

Σε προσφυγές χρηστών κατά του παρόχου της ιστοσελίδας Facebook, η Αρχή

επανάλαβε τη θέση της ότι δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί, καθόσον η έδρα του Facebook στην Ευρώπη βρίσκεται στην Ιρλανδία και αρμόδια για την εξέταση θεμάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων είναι η ιρλανδική Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων.

Η Αρχή εξέτασε προσφυγή πολίτη ότι ο Δήμαρχος του δήμου κατοικίας του δημοσίευσε στην προσωπική του ιστοσελίδα στο Facebook την πληροφορία ότι ο προσφεύγων εισπράττει σύνταξη αναπηρίας. Ο δήμαρχος ισχυρίστηκε προς την Αρχή ότι πρόβη στην ανάρτηση μετά από την άσκηση δριμείας κριτικής εκ μέρους του προσφεύγοντος για κακοδιαχείριση των οικονομικών του δήμου, η δε πληροφορία που ανήρτησε στην ιστοσελίδα του ήταν γνωστή στην τοπική κοινωνία. Εξάλλου, το πραγματικό στοιχείο της συνταξιοδοτήσεώς του λόγω αναπηρίας και όχι γήρατος δεν προσδίδει στο σχόλιό του την έννοια της παραβίασεως των προσωπικών δεδομένων, καθόσον δεν αναγράφει επιμέρους στοιχεία της συνταξιοδοτήσεώς του που έχουν σχέση με τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, τον χρόνο χορηγήσεως, τα ποσοστά, τη διάρκεια, το ποσό και τα λοιπά προσδιοριστικά στοιχεία που θεμελιώνουν το δικαίωμά του και κατά συνέπεια δεν παραβίασε προσωπικά δεδομένα του καταγγέλλοντος. Τέλος, ανέφερε ότι έχει διαγράψει τη σχετική ανάρτηση.

Όπως αναφέρεται στην με αρ.17/2016 απόφαση που εξέδωσε η Αρχή, η πληροφορία αναφορικά με την είσπραξη συντάξεως αναπηρίας εντάσσεται στην κατηγορία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Ακολουθώντας, ενόψει των τεχνικών μεθόδων που ακολουθούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η καταχώριση και δημοσίευση/διάδοση των δεδομένων αυτών από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνιστά επεξεργασία εν μέρει αυτοματοποιημένη.

Η Αρχή εξέτασε στη συνέχεια αν συντρέχει η εξαίρεση της οικιακής ή προσωπικής χρήσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ν. 2472/1997 δεν επιβάλλει τις υποχρεώσεις ενός υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων σε ένα άτομο που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο καθαρά προσωπικής ή οικιακής χρήσης. Αν και στις περισσότερες περιπτώσεις υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης θεωρείται ότι οι χρήστες είναι υποκείμενα των δεδομένων, σε κάποιες περιπτώσεις, οι δραστηριότητες του χρήστη μιας υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να μην διέπονται από την εξαίρεση λόγω οικιακής χρήσης και ο χρήστης ενδέχεται να θεωρηθεί ότι επωμίζεται κάποιες από τις ευθύνες του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων, για παράδειγμα, αν ο χρήστης μιας υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης ενεργεί εκ μέρους μιας εταιρείας ή ενός οργανισμού ή χρησιμοποιεί την εν λόγω υπηρεσία κυρίως ως πλατφόρμα για την επιδίωξη διαφημιστικών, πολιτικών ή φιλανθρωπικών στόχων, ή αν ένας χρήστης λάβει συνειδητή απόφαση να επεκτείνει την πρόσβαση στα στοιχεία του πέραν των «φίλων» της επιλογής του (βλ. Γνώμη 5/2009 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29). Εξάλλου, σύμφωνα με το ΔΕΚ στις αποφάσεις Bodil Linqvist και Satakunnan Markkinarörssi και Satamedia, η εξαίρεση της οικιακής χρήσης πρέπει να ερμηνευθεί ως αφορώσα αποκλειστικά τις δραστηριότητες, οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής, πράγμα το οποίο προδήλως δεν ισχύει για την περίπτωση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία συνίσταται στη δημοσίευσή τους στο διαδίκτυο, με συνέπεια να αποκτά πρόσβαση στα δεδομένα αυτά απροσδιόριστος αριθμός προσώπων. Ως εκ τούτου, όταν η ανακοίνωση των συλλεγομένων δεδομένων γίνεται σε απροσδιόριστο αριθμό ατόμων δεν λαμβάνει χώρα η εξαίρεση της οικιακής χρήσης.

Εν προκειμένω διαπιστώθηκε ότι η ιστοσελίδα του Δημάρχου αριθμεί άνω των 1.000 φίλων και είναι δημόσια και προσβάσιμη σε όλους τους χρήστες του Facebook (πολλώ μάλλον καθώς δεν απαιτείται η αποδοχή φιλίας εκ μέρους του δημάρχου για την ανάγνωση των αναρτημένων από αυτόν). Περαιτέρω, ο εν λόγω χρησιμοποιεί την ιστοσελίδα για την ενημέρωση και πληροφόρηση των δημοτών καθιστώντας την ως μέσο επικοινωνίας με το κοινό. Συνεπώς, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται ανωτέρω, ο Δήμαρχος καθίσταται υπεύθυνος επεξεργασίας και έχει όλες τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, όπως προβλέπονται στο ν. 2472/1997 για νόμιμη και θεμιτή επεξεργασία. Κρίνοντας περαιτέρω ότι η ανάρτηση στην εν λόγω ιστοσελίδα πληροφορίας σχετικά με ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του προσφεύγοντος χωρίς τη συγκατάθεσή του και χωρίς να συντρέχει κάποια από τις νομιμοποιητικές βάσεις του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997 συνιστά παράνομη επεξεργασία, η Αρχή, με την απόφαση 17/2016, επέβαλε στον εν λόγω Δήμαρχο την κύρωση της αυστηρής προειδοποίησης με αποκλειστική προθεσμία πέντε ημερών από τη λήψη της αποφάσεως όπως διαγράψει κάθε σχετική αναφορά από την ιστοσελίδα του στο Facebook και όπως μη επαναλάβει οποιαδήποτε ανάλογη ενέργεια στο μέλλον.

Σε άλλα ερωτήματα και προσφυγές για τη διαγραφή προσωπικών δεδομένων που έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο σε υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης από τις οποίες δεν προέκυπτε ευχερώς αν οι καταγγελλόμενοι καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας σύμφωνα με τα προαναφερόμενα κριτήρια, ώστε να έχουν και όλες τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας σύμφωνα με τον ν. 2472/1997, η Αρχή απάντησε ότι στερείται αρμοδιότητας να επιληφθεί και ενημέρωσε τους καταγγέλλοντες ότι έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν σχετική αναφορά προς τους διαχειριστές της υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης Facebook (<https://el-gr.facebook.com/help/263149623790594/> (Αναφορά περιεχομένου) και <https://www.facebook.com/help/contact/144059062408922> (Αναφορά παραβίασης δικαιωμάτων απορρήτου)).

Περαιτέρω, οι καταγγέλλοντες έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν στη δικαιοσύνη θεμελιώνοντας τις αξιώσεις τους σε γενικές διατάξεις του δικαίου, ιδίως στην προστασία της προσωπικότητας (βλ. ενδεικτικά άρθρα 5 παρ. 1 και 9Α Συντάγματος, άρθρα 57, 59, 914 και 932 Αστικού Κώδικα, άρθρα 361-362 Ποινικού Κώδικα).

3.6.3.2. Κατάργηση συνδέσμων από αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης

Η Αρχή το 2016 εξέτασε τέσσερις προσφυγές κατά της εταιρείας Google με αίτημα την κατάργηση συνδέσμων (links) από τα αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης Google Web Search, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση ΔΕΕ της 13-05-2014 για Google Spain SL & Google Inc κατά Agencia Espanola De Proteccion De Datos & Mario Costeja Gonzalez C-131/12 και τις Κατευθυντήριες Γραμμές που εξέδωσε η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης Google Spain (WP 225, 26-11-2014). Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Google Inc έχει εγκατάσταση στην Ελλάδα μέσω της θυγατρικής της Google Hellas, καθώς και ότι η επεξεργασία που εκτελείται από την Google Inc, δηλαδή η εμφάνιση των αποτελεσμάτων αναζήτησης, λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της εμπορικής και διαφημιστικής

δραστηριότητας της εγκατάστασης της Google Inc στην Ελλάδα, έκρινε ότι η εν λόγω επεξεργασία διέπεται από τον ελληνικό νόμο 2472/1997 και προχώρησε στην εξέταση στις εν λόγω περιπτώσεις του δικαιολογημένου ή μη της αρνητικής απάντησης της εταιρείας Google Inc, φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης της Google.

Στην πρώτη περίπτωση προσέφυγε στην Αρχή πρόσωπο με ιθύνουσα θέση σε εταιρεία του Δημοσίου για κατάργηση συγκεκριμένων συνδέσμων, οι οποίοι εμφανίζονται στα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του και οδηγούν ως επί το πλείστον σε δημοσιεύματα που αναφέρονται σε σκάνδαλα και φαινόμενα διαφθοράς, κακοδιαχείρισης και διασπάθισης του δημοσίου χρήματος κατά τη διάρκεια της θητείας του προσφεύγοντος, ως επικεφαλής/διευθύνοντος συμβούλου, και τα οποία του ασκούν κριτική για τα ανωτέρω. Ο προσφεύγων υπέβαλε επτά αιτήματα προς την Google Inc για την κατάργηση των συγκεκριμένων συνδέσμων (18 συνολικά), κυρίως διότι τον θίγουν: κάποιοι σύνδεσμοι παραπέμπουν σε δημοσιεύματα που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα (σχετικά με άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του), κάποιοι άλλοι παραπέμπουν σε δημοσιεύματα που περιέχουν ανακριβείς πληροφορίες, άλλοι παραπέμπουν σε αναρτήσεις που αφορούν τη συμμετοχή του στη «Στοά της Ρώμης» (δηλαδή σε ευαίσθητα και μη σχετικά προσωπικά του δεδομένα), κ.λπ.

Η εταιρεία Google Inc έκανε δεκτό το αίτημα αναφορικά με τους συνδέσμους που αναφέρονταν στη συμμετοχή του στη «Στοά της Ρώμης», και απάλειψε τόσο από το google.gr όσο και από το google.com (εφόσον η πρόσβαση γίνεται από την Ελλάδα) τους επίμαχους συνδέσμους. Ωστόσο, απέρριψε το αίτημά του για κατάργηση των συγκεκριμένων συνδέσμων που σχετίζονταν με την επαγγελματική του θέση, θεωρώντας ότι οι επίμαχες πληροφορίες ενδιαφέρουν το κοινό, συνδέονται με την επαγγελματική του ζωή και με την ιδιότητά του ως προσώπου που έχει σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο, καθώς και ότι δεν κρίθηκε αρμοδίως ότι είναι ανακριβείς ούτε είναι χρονικά ξεπερασμένες σε σχέση με τον χρόνο δημοσίευσής τους.

Η Αρχή θεώρησε ότι η απάντηση της Google είναι ικανοποιητική. Όπως αναφέρεται στην απόφαση με αρ. 82/2016, ο προσφεύγων πρέπει να νοηθεί ως δημόσιο πρόσωπο ή πρόσωπο με σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο, για το οποίο το δημόσιο ενδιαφέρον είναι μεγάλο, γεγονός που βαραίνει ιδιαίτερα στην στάθμιση. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι τα συγκεκριμένα ζητήματα που δημοσιεύτηκαν είχαν λάβει και πολιτικές διαστάσεις, έγιναν μετά από άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου και αντικείμενο δημόσιας συζήτησης στη Βουλή, καθώς και αντικείμενο ελέγχου από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία τους. Ειδικότερα, η παραπομπή στις εν λόγω πληροφορίες αφορά κυρίως σε δημοσιεύματα εφημερίδων και σε αναρτήσεις ειδησεογραφικών ιστοσελίδων για ζητήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας συζήτησης. Και παρόλο που περιέχονται σε αυτά ευαίσθητα δεδομένα του προσφεύγοντα, πρόκειται για δημοσιεύματα με σκοπό την ενημέρωση της κοινής γνώμης σε θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος και υπάρχει ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον για τη διαθεσιμότητα των εν λόγω πληροφοριών. Επιπλέον, οι επίμαχες δημοσιεύσεις, δεδομένου ότι αναρτήθηκαν μεταξύ 2011 έως 2015, είναι πρόσφατες, και όπως ορθά επισημαίνει στην απάντησή της η εταιρεία Google, δεν είναι ξεπερασμένες χρονικά.

Στη δεύτερη περίπτωση προσέφυγε στην Αρχή ιατρός μαιευτήρας για την κατάργηση

συγκεκριμένου συνδέσμου που παρέπεμπε σε ανάρτηση της ιστοσελίδας troktiko.blogspot.gr και εμφανιζόταν στα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων υπέβαλε αίτημα προς την Google Inc για την κατάργηση του συγκεκριμένου συνδέσμου, διότι αφορά ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα, την ποινική του καταδίκη (απόπειρα μεσολάβησης σε παράνομη υιοθεσία ανηλίκου κατ' επάγγελμα και με σκοπό την κερδοσκοπία), και διότι η επίμαχη πληροφορία που αναφέρεται στην πρωτόδικη καταδικαστική του απόφαση είναι πλέον ανακριβής και ξεπερασμένη, επικαλούμενος ότι η απόφαση αυτή εξαφανίστηκε από την απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, με την οποία μειώθηκε η ποινή του. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει, επίσης, ότι η συγκεκριμένη ιστοσελίδα είναι προ πολλού ανενεργή, ότι δεν μπορεί να επικοινωνήσει με τον διαχειριστή της, οπότε δεν έχει την επιλογή να ζητήσει τη διαγραφή των πληροφοριών που τον αφορούν από τον διαχειριστή της αρχικής ιστοσελίδας. Ωστόσο, η εταιρεία Google απέρριψε το αίτημά του για κατάργηση του συγκεκριμένου συνδέσμου, θεωρώντας ότι η επίμαχη πληροφορία ενδιαφέρει το κοινό, συνδέεται με την επαγγελματική του ζωή και με την ιδιότητά του ως ιατρού, και ότι δεν είναι ανακριβής ή ξεπερασμένη, δεδομένου ότι καταδικάστηκε πρόσφατα και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, σύμφωνα με την απόφαση που ο ίδιος ο προσφεύγων προσκόμισε.

Όπως αναφέρεται στην απόφαση που εξέδωσε η Αρχή με αρ. 83/2016, ο προσφεύγων, εκ πρώτης όψεως, δεν είναι δημόσιο πρόσωπο, ωστόσο, σύμφωνα με τα κοινά κριτήρια αξιολόγησης της Ομάδας του Άρθρου 29, μπορεί να θεωρηθεί ότι πρόκειται για πρόσωπο που, ως ιατρός μαιευτήρας, δηλαδή μέλος ρυθμιζόμενου επαγγέλματος, έχει κάποιο ρόλο στη δημόσια ζωή. Στην υπό κρίση περίπτωση η επίμαχη πληροφορία αναφέρεται στην πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση του προσφεύγοντα –δηλαδή σε ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα– η οποία σχετίζεται με την επαγγελματική του ζωή. Ωστόσο, η επίμαχη πληροφορία, η οποία, αν και δεν είναι ξεπερασμένη χρονικά σε σχέση με τον χρόνο δημοσίευσής της, έχει πλέον καταστεί ανακριβής, στο μέτρο που η πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση εξαφανίστηκε με την απόφαση του Εφετείου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πλέον ανακριβής, ελλιπής ή παραπλανητική εντύπωση για τον προσφεύγοντα, διότι μεταφέρει το αποτέλεσμα μιας μη υπάρχουσας στον νομικό κόσμο απόφασης, ασχέτως του τελικού αποτελέσματος επί της ενοχής του με επιβολή άλλης μικρότερης ποινής για το ως άνω αδίκημα. Επιπλέον, στην υπό κρίση περίπτωση, δεδομένης της εγκατάλειψης του συγκεκριμένου ιστολογίου και της αδυναμίας άσκησης εκ μέρους του υποκειμένου προς τον εκδότη της ιστοσελίδας του δικαιώματος διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων του, πρέπει να επισημανθεί ότι η θέση του καθίσταται δυσχερής (βλάβη υποκειμένου). Εν προκειμένω, η εμφάνιση της εν λόγω ιστοσελίδας, κατόπιν αναζήτησης στη μηχανή αναζήτησης Google με βάση το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος, διευκολύνει αισθητά την πρόσβαση στις εν λόγω ανακριβείς πληροφορίες και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διάδοση των πληροφοριών αυτών, με συνέπεια να αποτελεί σοβαρή επέμβαση στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής του προσφεύγοντος. Με βάση τα παραπάνω, η Αρχή, με τη με αρ. 82/2016 απόφασή της, έκρινε ότι η απάντηση της εταιρείας Google Inc στο υπό κρίση αίτημα του προσφεύγοντος δεν είναι νόμιμα αιτιολογημένη και ότι, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 21 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2472/1997, η εταιρεία Google Inc, ως

υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει άμεσα να προβεί σε κατάργηση του συγκεκριμένου συνδέσμου του ιστολογίου troktiko.

Στην τρίτη περίπτωση, η προσφεύγουσα απέστειλε στην Google αίτημα διαγραφής συγκεκριμένων συνδέσμων από τα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το όνομά της, ισχυριζόμενη ότι κάποιος με στόχο να την θίξει χρησιμοποιεί το ονοματεπώνυμό της συνδέοντάς το, ως τίτλο-επιγραφή, με αναρτήσεις πορνογραφικού περιεχομένου σε πορνογραφικές ιστοσελίδες, πράξεις τις οποίες έχει καταγγείλει στις δικτικές αρχές. Οι επίμαχες αναρτήσεις, κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσας, είναι άσχετες προς αυτήν, συνδέονται όμως με το όνομά της και την θίγουν και για τον λόγο αυτό πρέπει να καταργηθούν από τα αποτελέσματα αναζήτησης. Η αρχική απάντηση της Google ήταν αρνητική για τον λόγο ότι οι επίμαχες αναρτήσεις αφορούν σε διαφορετικό πρόσωπο και όχι στην προσφεύγουσα και ότι δεν προκύπτει παραβίαση των δικαιωμάτων της προσφεύγουσας. Κατόπιν παρέμβασης της Αρχής για πληρέστερη τεκμηρίωση της απάντησής της, η Google αναθεώρησε τη θέση της και ικανοποίησε το αίτημα της προσφεύγουσας για διαγραφή των συγκεκριμένων συνδέσμων. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα με συμπληρωματικό προς την Αρχή έγγραφό της ενημέρωσε ότι αν και οι επίμαχοι σύνδεσμοι έχουν διαγραφεί, νέοι σύνδεσμοι έχουν εμφανιστεί, για τους οποίους υπέβαλε στην εταιρεία νέο αίτημα διαγραφής.

Η Αρχή εξέτασε την υπό κρίση προσφυγή και αποφάνθηκε (βλ. απόφαση 84/2016) ότι, δεδομένου ότι η Google αναθεώρησε την αρχική θέση της και ικανοποίησε το αίτημα της προσφεύγουσας περί κατάργησης των συνδέσμων που αναφέρονται στο αίτημά της προς την εταιρεία, η προσφυγή για τους παραπάνω συγκεκριμένους συνδέσμους είναι άνευ αντικειμένου. Αναφορικά δε με άλλους συνδέσμους αντίστοιχου περιεχομένου που μπορεί να εμφανίζονται ή μελλοντικά να εμφανιστούν στα αποτελέσματα αναζήτησης με λέξη κλειδί το ονοματεπώνυμο της προσφεύγουσας, πρέπει απαραίτητως να επαναληφθεί η ίδια διαδικασία: αίτηση της προσφεύγουσας στην εταιρεία με αναφορά στους συγκεκριμένους συνδέσμους και ανάλογη ειδική αιτιολόγηση του αιτήματος. Η δε προσφυγή στην Αρχή χωρίς την προηγούμενη τήρηση της παραπάνω διαδικασίας (άρθρα 12 και 13 ν. 2472/1997) είναι πρόωρη και ως εκ τούτου απαράδεκτη.

Στην τέταρτη περίπτωση, ο προσφεύγων απέστειλε στην Google συμπληρωμένη τη σχετική φόρμα με το ονοματεπώνυμό του, το συγκεκριμένο σύνδεσμο που επιθυμεί να καταργηθεί και την αιτιολογία «Συκοφαντικό άρθρο εναντίον μου από την εφημερίδα ΤΟ ΠΑΡΟΝ». Το επίμαχο άρθρο της ηλεκτρονικής έκδοσης της εφημερίδας αυτής αφορούσε σε οικονομική ζημία ύψους πολλών εκατομμυρίων ευρώ που υπέστη το 2008 η Εθνική Asset Management, θυγατρική εταιρεία διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, τα ηνία της οποίας είχε αναλάβει από το 2007 ο προσφεύγων.

Η απάντηση της Google Inc στο αίτημα για κατάργηση του συνδέσμου που οδηγεί στο επίμαχο άρθρο με βάση το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος ως λέξη αναζήτησης ήταν αρνητική, στηριζόμενη κυρίως στο υπερέχον ενδιαφέρον της κοινής γνώμης για την υπόθεση αυτή, καθώς και η σημασία του άρθρου αυτού για τους εν δυνάμει πελάτες του προσφεύγοντος. Στη δε επακόλουθη απάντησή της προς την Αρχή, η Google ενέμεινε στην αρχική αρνητική απόφαση της μη κατάργησης του συνδέσμου που οδηγεί στο επίμαχο άρθρο. Βασικά επιχειρήματά της ήταν τα εξής: Η αξιολόγηση του περιεχομένου

του άρθρου ως δυσφημιστικού δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Google, δεν υπάρχει σχετική δικαστική απόφαση η οποία να αναγνωρίζει το περιεχόμενο του επίμαχου άρθρου ως δυσφημιστικό, ο προσφεύγων είχε σημαντικό ρόλο στο δημόσιο βίο της χώρας, το δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού στην ενημέρωση είναι ισχυρό ακόμη και στην περίπτωση που οι πληροφορίες είναι χρονικά ξεπερασμένες, ο δε προσφεύγων δεν επικαλέστηκε ότι το επίμαχο άρθρο είναι ανακριβές, μη σχετικό ή ξεπερασμένο χρονικά. Τέλος, ο δημοσιογράφος έχει φιλοξενήσει στο επίμαχο άρθρο και σχόλια του ίδιου του προσφεύγοντος σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.

Στην υπό κρίση περίπτωση, ο προσφεύγων ενημερώθηκε α) ότι δεν μπορεί να επιληφθεί η Αρχή για να ελέγξει την άρνηση της εταιρείας Google να ικανοποιήσει το σχετικό αίτημα, δεδομένου ότι το αίτημα για διαγραφή του συγκεκριμένου συνδέσμου θεμελιώνεται αποκλειστικά στο ότι, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα, το επίμαχο άρθρο είναι δυσφημιστικό ή συκοφαντικό, ισχυρισμός που μπορεί να κριθεί από τα αρμόδια δικαστήρια, όχι όμως από την Αρχή, β) μπορεί, ωστόσο, να υποβάλει νέο αίτημα προς την εταιρεία για τη διαγραφή του ίδιου συνδέσμου με άλλη αιτιολογία (π.χ. παραβίαση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων, με συγκεκριμένα στοιχεία για την τυχόν αμφισβητούμενη ακρίβεια των αναγραφόμενων, ως και την δικαστική ή διοικητική αναγνώρισή της, ως και τις τυχόν συνέπειές της στην επαγγελματική του ζωή) και να επανέλθει επί αρνητικής τυχόν απάντησης της εταιρείας.

3.6.3.3. Θέματα νομιμότητας ως προς την τοποθέτηση κάμερας σε αυτοκίνητο ή μηχανή για καταγραφή τυχόν ατυχήματος

Η Αρχή, κατά το έτος 2016, δέχτηκε πλήθος ερωτημάτων αναφορικά με τη νομιμότητα τοποθέτησης κάμερας σε αυτοκίνητο ή μηχανή, έτσι ώστε να υπάρξει καταγραφή βίντεο σε περίπτωση πρόσκρουσης/ατυχήματος. Σημειώνεται ότι το εν λόγω ζήτημα έχει απασχολήσει την Αρχή και κατά το παρελθόν (βλ. Ετήσια Έκθεση για το 2014, σελ. 83). Και σε αυτές τις περιπτώσεις η Αρχή επανέλαβε, με σειρά εγγράφων της (Γ/ΕΞ/2089-1/08-04-2016, Γ/ΕΞ/2474-1/19-05-2016, Γ/ΕΞ/3082-1/09-06-2016, Γ/ΕΞ/5661-1/04-10-2016 και Γ/ΕΞ/4854-1/04-10-2016) ότι για τη συγκεκριμένη επεξεργασία εγείρονται κατ' αρχάς ζητήματα ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων. Ειδικότερα: α) ο σκοπός και η αναλογικότητα της επεξεργασίας δεν μπορούν να προσδιορισθούν και να περιορισθούν επαρκώς, ιδίως λόγω της δυνατότητας συνεχούς λειτουργίας της συσκευής αλλά και της δυνατότητας –σε ορισμένες περιπτώσεις συσκευών– και καταγραφής ήχου, β) οι τρίτοι, διερχόμενοι ή εμπλεκόμενοι σε ατύχημα, δεν μπορούν να ενημερωθούν αποτελεσματικά για την πραγματοποιούμενη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων, έτσι ώστε να ασκήσουν και τα περαιτέρω δικαιώματά τους πρόσβασης στο καταγεγραμμένο υλικό και τυχόν αντίρρησης στην επεξεργασία. Ακόμη και στην περίπτωση ατυχήματος, το προϊόν οδηγεί σε μια ασυμμετρία ως προς τη διαθέσιμη πληροφορία, αφού ο κάτοχος της συσκευής μπορεί κατά την κρίση του να χρησιμοποιήσει το βίντεο ως αποδεικτικό στοιχείο και χωρίς εκ των προτέρων τούτο να το γνωρίζει το άλλο μέρος, γ) ως απόρροια της μη αποτελεσματικής ενημέρωσης, η λήψη και καταγραφή δεδομένων των τρίτων προσώπων δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να γίνει

με τη συγκατάθεσή τους. Εξάλλου, η συνδρομή υπέρτερου έννομου συμφέροντος στο πρόσωπο που εγκαθιστά τη συσκευή –οπότε και η επεξεργασία θα ήταν επιτρεπτή και χωρίς τη συγκατάθεση των τρίτων προσώπων– δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί ακριβώς διότι οι διάφοροι σκοποί δεν περιορίζονται αποτελεσματικά με κατάλληλα τεχνικά μέσα. Τέλος, η Αρχή επισήμανε ότι η στάθμιση (μεταξύ του ατομικού δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και των συμφερόντων του χρήστη της συσκευής) θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα, εάν για παράδειγμα με τεχνικά μέτρα διασφαλίζεται η καταγραφή μόνον κατά το ατύχημα, καθώς επίσης και αν η εγκατάσταση της συσκευής αποτελεί υποχρεωτικό όρο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου αποκλειστικά προς τον σκοπό της διερεύνησης των συνθηκών του ατυχήματος και ο ασφαλισμένος υποχρεούται στην υποβολή του αποσπάσματος, ανεξαρτήτως αν μέσω αυτής διαπιστώνονται ευνοϊκά ή μη στοιχεία για τον ίδιο.

3.6.3.4. Επεξεργασία στοιχείων προσώπων που υποβάλλουν αναφορές ή αιτήματα στο Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου

Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου υπέβαλε ερώτημα στην Αρχή αναφορικά με τη νομιμότητα τήρησης στοιχείων των ατόμων που επικοινωνούν –τηλεφωνικά ή μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου– με το Κέντρο, προκειμένου να υποβάλουν μια αναφορά ή αίτημα για βοήθεια (για ζητήματα όπως ηλεκτρονικό εκφοβισμό, ηλεκτρονικό έγκλημα, προσέλκυση ανηλίκων από ενήλικες με σκοπό την αποπλάνηση, παράνομο περιεχόμενο, ρατσισμός, κ.ά.). Στο εν λόγω ερώτημα περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά των στοιχείων των προσώπων που τηρούνται, καθώς και τα λοιπά χαρακτηριστικά αυτής της επεξεργασίας. Η Αρχή, με το υπ’ αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4086-1/04-08-2016 έγγραφό της, απάντησε τα εξής: α) ως προς τα δεδομένα που αφορούν όσους επικοινωνήσαν τηλεφωνικά με το Κέντρο –και τα οποία συνίστανται στην ημερομηνία, ώρα και διάρκεια κλήσης, φύλο ατόμου, ηλικία ή ηλικιακή ομάδα, τύπος ατόμου (παιδί, γονέας, εκπαιδευτικός, κ.λπ.), τύπος αναφοράς και σχετική ενέργεια στην οποία το Κέντρο προέβη– εφόσον από τα ως άνω στοιχεία δεν είναι εκ των υστέρων εφικτή, κατά κανένα τρόπο, η αναγνώριση των προσώπων που τα αφορούν, τα συγκεκριμένα δεδομένα δεν θεωρούνται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ως εκ τούτου, για την επεξεργασία αυτών, δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997, β) ως προς τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προκειμένου από αυτά να εξαχθούν στατιστικά δεδομένα αλλά και να γίνεται χρήση των σχετικών απαντήσεων σε μελλοντικές παρεμφερείς περιπτώσεις, θα πρέπει να πραγματοποιείται, για τους συγκεκριμένους σκοπούς, ανωνυμοποίηση των δεδομένων – κάτι το οποίο το Κέντρο φαίνεται ότι πραγματοποιεί αφού διαγράφει τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των αποστολέων αλλά και κάθε άλλο προσωπικό τους στοιχείο το οποίο αναφέρεται εντός του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (όπως π.χ. τηλέφωνο), γ) ως προς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια αναφορά ατόμου μπορεί να προωθηθεί προς τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος ή σε άλλους αρμόδιους φορείς, η Αρχή επισήμανε ότι μια τέτοια διαβίβαση είναι κατ’ αρχάς επιτρεπτή υπό το φως της νομοθεσίας προστασίας προσωπικών δεδομένων εφόσον πληρούνται οι βασικές προϋποθέσεις νομιμότητας που περιγράφονται ανωτέρω (βλ. άρ. 4 και 5 του ν. 2472/1997). Προς τούτο, κατά κανόνα

θα πρέπει να έχει ληφθεί η συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων για την εν λόγω διαβίβαση, σύμφωνα με το άρ. 5 παρ. 1 του ν. 2472/1997, ενώ μια τέτοια διαβίβαση θα μπορούσε να είναι επιτρεπτή και χωρίς συγκατάθεση αν συντρέχει κάποια εκ των περιπτώσεων της παρ. 2 του ιδίου άρθρου – για παράδειγμα, σε περιπτώσεις όπου η διαβίβαση της αναφοράς σε αρμόδιο φορέα είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του ατόμου. Σε κάθε δε περίπτωση θα πρέπει να παρέχεται σχετική ενημέρωση στο υποκείμενο των δεδομένων, σύμφωνα με το άρ. 11 του ν. 2472/1997.

3.6.3.5. Διαγραφή βίντεο από ιστοσελίδα που παρέχει υπηρεσίες διαμοιρασμού βίντεο

Τέλος, η Αρχή με το υπ’ αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/329/21-01-2016 έγγραφό της, κατόπιν καταγγελίας που υποβλήθηκε για ανάρτηση προσβλητικού βίντεο στην ιστοσελίδα <http://vbox7.com>, ενημέρωσε ότι θα πρέπει να υποβληθεί σχετικό αίτημα διαγραφής του εν λόγω video από τον καταγγέλλοντα προς τον χρήστη που πραγματοποίησε την εν λόγω ανάρτηση ή/και προς το συγκεκριμένο διαδικτυακό τόπο που το διαμοιράζει και, εφόσον δεν ικανοποιηθεί το αίτημα, θα πρέπει να υποβληθεί προσφυγή στην αρμόδια Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον πρόκειται για διαδικτυακό τόπο της Βουλγαρίας, θα πρέπει κατ’ αρχάς ο καταγγέλλων να απευθυνθεί στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της Βουλγαρίας.

3.6.4. Νέες Τεχνολογίες

Η Αρχή με το με αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/232-1/04-03-2016 έγγραφο απάντησε σε γνωστοποίηση επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της εφαρμογής «City-R-Us» για «έξυπνες» κινητές/φορητές συσκευές. Η εφαρμογή είναι σχεδιασμένη για κινητά τηλέφωνα, απαιτεί εγγραφή του χρήστη κατά την οποία δηλώνει ένα όνομα χρήστη («username») και μια ηλεκτρονική διεύθυνση (η οποία δεν δημοσιοποιείται), και μέσω αυτής ο χρήστης μπορεί να δημοσιοποιήσει, κατόπιν δικού του αιτήματος, πληροφορίες που σχετίζονται με τοποθεσία ή διαδρομή (η εφαρμογή ζητά ειδική έγκριση από τον χρήστη για να εντοπίσει την τοποθεσία του, για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο – όσο ο χρήστης συνεισφέρει στην εφαρμογή). Η ταυτότητα της κινητής συσκευής επίσης συλλέγεται, αλλά δεν δημοσιοποιείται. Οι πληροφορίες τοποθεσίας αναρτώνται δημόσια και συσχετίζονται με το όνομα του χρήστη, ενώ επίσης στα εν λόγω στοιχεία θα δοθεί πρόσβαση και στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων, για να μπορέσει ο Δήμος να βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους πολίτες και επισκέπτες της Αθήνας. Η Αρχή επισήμανε ότι από την περιγραφή της εφαρμογής φαίνεται ότι πληρούνται οι θεμελιώδεις προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων του άρ. 4 του ν. 2472/1997, ενώ η επεξεργασία πραγματοποιείται με τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων (χρήστη της εφαρμογής), οπότε είναι σύμφωνη και με τα όσα προδιαγράφονται στο άρ. 5 του ν. 2472/1997. Σημειώνεται ωστόσο ότι για να πληροί η συγκατάθεση τα κριτήρια που τίθενται στο άρ. 2 του ν. 2472/1997 (ήτοι να είναι ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως), θα πρέπει να έχει την έννοια ότι η εγκατάσταση της

εφαρμογής δεν συνεπάγεται συγκατάθεση του χρήστη στο να συλλέγει η εφαρμογή διαρκώς δεδομένα γεωεντοπισμού από τη συσκευή (τα οποία εξάλλου χρειάζονται μόνο όταν ο χρήστης επιθυμεί να δημοσιοποιήσει, μέσω αυτής, πληροφορίες τοποθεσίας): για μια τέτοια επεξεργασία θα πρέπει να ζητείται κάθε φορά ειδική συγκατάθεση (βλ. επίσης και τη Γνώμη 2/2013 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29, σχετικά με τις εφαρμογές των έξυπνων συσκευών). Εξάλλου, προκειμένου οι χρήστες να παρέχουν την ελεύθερη, ρητή και ειδική συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία όπως περιγράφεται ανωτέρω, απαιτείται να έχουν προηγουμένως ενημερωθεί για τα βασικά στοιχεία αυτής, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος της πρόσβασης του Δήμου Αθηναίων στα δεδομένα της εφαρμογής που δημοσιεύονται. Συνεπώς, τα χαρακτηριστικά της εν λόγω πρόσβασης (όπως το ακριβές είδος των δεδομένων που θα προσπελαύνει ο Δήμος Αθηναίων, αν η πρόσβαση σε αυτά θα πραγματοποιείται μέσω της εφαρμογής ή αν θα διαβιβάζονται ξεχωριστά, κ.λπ.) θα πρέπει επίσης να περιγράφονται με σαφήνεια στο σχετικό κείμενο ενημέρωσης προς τους χρήστες της εφαρμογής.

Η Αρχή με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4173-1/26-07-2016 έγγραφο απάντησε σε ερώτημα σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά τη χρήση εφαρμογής για μέτρηση και ανάλυση ακροατηρίου. Η λήψη εικόνων φυσικών προσώπων μέσω καμερών αποτελεί επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια του άρθ. 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, παρά το γεγονός ότι οι εικόνες καταγράφονται μόνο για κλάσμα του δευτερολέπτου, αφού είναι δυνατό να εξαχθούν πληροφορίες όπως το φύλο και η ηλικία των προσώπων. Η Αρχή παρέπεμψε στην υπ' αριθμ. 63/2013 απόφαση στην οποία προδιέγραψε τις προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων μέσω τέτοιων συστημάτων. Δεδομένης της φύσης της συγκεκριμένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ήτοι αξιολόγηση προσωπικών πτυχών σχετικά με φυσικά πρόσωπα – όπως προκύπτει π.χ. από την προβολή σε οθόνη κατάλληλου οπτικοακουστικού υλικού βάσει του δημογραφικού προφίλ – η οποία βασίζεται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία) και των ζητημάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων που εγείρονται, η Αρχή κρίνει σκόπιμο να εκπονηθεί μελέτη εκτίμησης των επιπτώσεων της επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (data protection impact assessment), η οποία θα συνεισφέρει σημαντικά στην υιοθέτηση της πλέον ενδεδειγμένης λύσης ως προς την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών.

3.6.5. Διασυνωριακές διαβιβάσεις δεδομένων

Το 2016 η Αρχή χορήγησε, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 στοιχ. στ' εδ. α' ν. 2472/1997, τις υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/603/11-03-2016, ΓΝ/ΕΞ/654/18-03-2016, ΓΝ/ΕΞ/657/18-03-2016, ΓΝ/ΕΞ/785/30-03-2016, ΓΝ/ΕΞ/638-1/01-04-2016, ΓΝ/ΕΞ/1360/06-06-2016, ΓΝ/ΕΞ/1400/09-06-2016, ΓΝ/ΕΞ/1398/09-06-2016, ΓΝ/ΕΞ/1373-1/21-07-2016 άδειες διαβίβασης προσωπικών δεδομένων με βάση δεσμευτικούς εταιρικούς κανόνες (Binding Corporate Rules, στο εξής BCR) στις εταιρείες First Data Λύσεις για Εμπόρους (Ελλάς) Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, στο υποκατάστημα της εταιρείας General Electric International Inc, στην εταιρεία GE HEALTHCARE ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (πρώην GE MEDICAL SYSTEMS ΕΛΛΑΣ ΑΕ), στην εταιρεία

Τουριστική Ανώνυμος Εταιρεία American Express International ΑΕ, στην εταιρεία ALSTOM Grid Hellas ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, στην εταιρεία INTEL ΜΙΚΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΑΙ ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, στην εταιρεία ΝΤΑΪΝΕΡΣ ΚΛΑΜΠ ΕΛΛΑΔΟΣ Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Πιστώσεων, στο υποκατάστημα της εταιρείας Citibank Europe plc. και στο υποκατάστημα της εταιρείας BMW Austria Bank GmbH αντίστοιχα.

Η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις ως άνω άδειες, έλαβε υπόψη της: α) την έγκριση των καταρτισθέντων BCR σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την επικεφαλής εθνική Αρχή, β) το είδος των προσωπικών δεδομένων που επρόκειτο να διαβιβαστούν (ως επί το πλείστον πρώην και εν ενεργεία υπαλλήλων, υποψηφίων προς πρόσληψη, επαφών πελατών, προμηθευτών και μετόχων), γ) τους σκοπούς της διαβίβασης (κατά κύριο λόγο διοίκηση προσωπικού και διαχείριση σχέσεων των εταιρειών με πελάτες τους), δ) την κατοχυρούμενη στους όρους των BCR υπεροχή του εθνικού δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων όταν το τελευταίο παρέχει υψηλότερου επιπέδου προστασία από τα BCR, ε) την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να τηρεί με βάση τα BCR όλες τις υποχρεώσεις του σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, καθώς και στ) να τηρεί όλες τις βασικές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας που ορίζει ο ν. 2472/1997.

Επιπλέον, η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις εν λόγω άδειες, έθεσε τους εξής όρους: α) η ισχύς της άδειας εξαρτάται από την τήρηση αμετάβλητων των εγκριθέντων BCR υπό την επιφύλαξη τυχόν τροποποίησης του ισχύοντος δικαίου, β) τυχόν μεταβολές της δομής των κρίσιμων πολυεθνικών ομίλων ή των όρων των εγκριθέντων BCR οφείλουν να γνωστοποιούνται στην Αρχή, ενώ οποιαδήποτε ουσιώδης μεταβολή τους η οποία επηρεάζει τις υπό εξέταση διαβιβάσεις δεδομένων τελεί υπό την έγκριση της Αρχής, γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί τις βασικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 και τις σχετικές πράξεις της Αρχής (π.χ. οδηγία 115/2001 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των εργασιακών σχέσεων), δ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιεί κατάλληλους ασφαλείς κρυπτογραφικούς μηχανισμούς σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα, προκειμένου να εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των δεδομένων κατά τη διαβίβαση, ε) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί την οριζόμενη στο άρθρο 11 παρ. 3 ν. 2472/1997 υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων και να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις και οδηγίες της Αρχής, καθώς και να καταβάλει το απαιτούμενο για την άδεια διαβίβασης παράβολο.

3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

3.7.1. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων

Προϋποθέσεις νόμιμης καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από δημόσιο φορέα

Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5276-1/16-09-2016 έγγραφό της, απάντησε σε Νοσοκομείο, κατόπιν αιτήματός του, σχετικά με την καταγραφή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Επιστημονικά κρίθηκε ότι κάθε διοικητική ενέργεια από δημόσιο φορέα πρέπει

να πραγματοποιείται στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και της αρχής της νομιμότητας. Επιπλέον, ο σκοπός της κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σαφής, νόμιμος και να προβλέπεται από νομοθετική διάταξη. Ειδικά για το δημόσιο φορέα, η έννοια της επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα (βλ. άρ. 4 παρ. 3 ν. 3471/2006) πρέπει να ερμηνευθεί μόνο ως επικοινωνία, η οποία αφορά αυστηρά σε ζητήματα αρμοδιότητας του φορέα αυτού. Σε κάθε περίπτωση, κρίσιμος παράγοντας για τη νομιμότητα καταγραφής μιας τηλεφωνικής συνδιάλεξης είναι το κατά πόσο είναι απαραίτητη η απόδειξη του γεγονότος ότι η συνδιάλεξη αυτή πραγματοποιήθηκε. Στην περίπτωση του Νοσοκομείου είναι επιτρεπτή η καταγραφή επικοινωνιών που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών υγείας, όπως π.χ. οι εισερχόμενες κλήσεις της γραμματείας των εξωτερικών ιατρείων, ενώ, όσον αφορά στις λοιπές κλήσεις, τυχόν καταγραφή θα πρέπει να περιορίζεται σε κλήσεις οι οποίες είναι απαραίτητο να αποδεικνύονται για παρόμοιο σκοπό. Η Αρχή ενημέρωσε επίσης το Νοσοκομείο ότι οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να γνωστοποιήσει, σύμφωνα με το άρ. 6 ν. 2472/1997, την καταγραφή των κλήσεων ώστε να συμπεριληφθεί και αυτή η επιμέρους επεξεργασία στη χορηγηθείσα άδεια για τον σκοπό της παροχής και διοίκησης των υπηρεσιών υγείας. Με το ίδιο έγγραφο, παρείχε αναλυτικές οδηγίες σχετικά με ζητήματα προηγούμενης ενημέρωσης των καλούντων φυσικών προσώπων και των εργαζομένων, μη χρήσης των καταγεγραμμένων συνδιαλέξεων για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και της συμπεριφοράς των εργαζομένων καθώς και σχετικά με την υποχρέωση ικανοποίησης των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

Μη επιτρεπτή η καταγραφή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων για τον σκοπό της ασφαλούς και ποιοτικής εξυπηρέτησης των πελατών

Η Αρχή εξέτασε γνωστοποίηση ασφαλιστικής εταιρείας, στην οποία δηλώθηκε ότι καταγράφονται οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις των πελατών με την εταιρεία για σκοπό παροχής αποδεικτικών στοιχείων εμπορικής συναλλαγής, ενώ διαπιστώθηκε ότι οι πελάτες ενημερώνονται μέσω ηχογραφημένου μηνύματος ότι οι συνομιλίες τηρούνται για τον σκοπό της ασφαλούς και ποιοτικής εξυπηρέτησής τους. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1529-1/30-06-2016 έγγραφο της η Αρχή ενημέρωσε ότι τέτοια επεξεργασία, όπως αυτή που αναφέρεται στο ενημερωτικό μήνυμα, δεν εμπίπτει πλήρως στην εξαίρεση του άρθρου 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006, και για τον λόγο αυτό δεν είναι επιτρεπτή. Η Αρχή κάλεσε την ασφαλιστική εταιρεία να τροποποιήσει το ενημερωτικό ηχογραφημένο μήνυμα, προκειμένου η εν λόγω ενημέρωση να προσδιορίζει τον σκοπό επεξεργασίας της καταγραφής, όπως αυτός έχει γνωστοποιηθεί. Επίσης, με το ίδιο έγγραφο, κάλεσε τον υπεύθυνο επεξεργασίας να τεκμηριώσει την αναγκαιότητα παροχής αποδεικτικών στοιχείων εμπορικής συναλλαγής για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις μέσω γραμμών εμπορικής προώθησης των υπηρεσιών της, καθώς η σχετική αναγκαιότητα δεν είναι σαφής σε ότι αφορά το αρχικό τμήμα της εκάστοτε τηλεφωνικής επικοινωνίας προωθητικού χαρακτήρα, μέχρι το σημείο της αυτής καθ' αυτής της πώλησης ενός ασφαλιστικού προϊόντος.

3.7.2. Χρήση «cookies» σε ιστοσελίδες

Με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/211-1/01-02-2016 έγγραφο, η Αρχή απάντησε σε ερώτημα

κοινοβουλευτικού ελέγχου που της διαβιβάστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σχετικά με ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων στο Facebook με αφορμή πρόσφατη απόφαση βελγικού δικαστηρίου. Η Αρχή ενημέρωσε ότι συμμετέχει τακτικά στις συζητήσεις που διεξάγονται στο πλαίσιο λειτουργίας της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 και ενημερώνεται για τις ενέργειες αρχών προστασίας δεδομένων χωρών μελών της ΕΕ σχετικά με τη χρήση cookies από το Facebook. Ανέφερε ότι οι αρχές προστασίας δεδομένων οι οποίες διεξάγουν σχετικούς ελέγχους ανήκουν σε χώρες της ΕΕ στις οποίες το Facebook έχει εγκατάσταση και θεωρούν ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους με ευρεία ερμηνεία του σχετικού σκεπτικού της απόφασης του ΔΕΕ Google Spain (C-131/12). Επισήμανε ότι η ελληνική Αρχή δεν εξετάζει σχετική υπόθεση και δεν δύναται να διεξαγάγει σχετική έρευνα ή διοικητικό έλεγχο διότι το Facebook δεν διαθέτει εγκατάσταση στην Ελλάδα, οπότε δεν προκύπτει αρμοδιότητα της ελληνικής Αρχής βάσει του εδαφικού πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Τέλος, υπενθύμισε τις ισχύουσες διατάξεις που αφορούν τη χρήση cookies στο διαδίκτυο καθώς και τη συμμετοχή της Αρχής το 2015 σε κοινή δράση που οργάνωσε η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 αναφορικά με τη συμμόρφωση των παρόχων διαδικτυακών τόπων ως προς τις υποχρεώσεις τους σχετικά με την εγκατάσταση cookies στους τερματικούς εξοπλισμούς των χρηστών.

3.7.3. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών

3.7.3.1. Όροι νόμιμης εγγραφής συνδρομητών στο Μητρώο του άρθρου 11 του ν. 3471/2006

Η Αρχή εξέτασε, κατόπιν σχετικών καταγγελιών, τις προϋποθέσεις για τη νόμιμη εγγραφή συνδρομητών στο μητρώο του άρ. 11 του ν. 3471/2006 (μητρώο «opt-out») που τηρεί ο κάθε πάροχος τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, στο εν λόγω μητρώο εγγράφονται όσοι συνδρομητές δεν επιθυμούν να λαμβάνουν τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση για τον σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, η ΕΕΤΤ διαβίβασε στην Αρχή καταγγελία της εταιρείας Wind κατά των εταιρειών ΟΤΕ και Cosmote, ενώ αντίστοιχη καταγγελία, κατά των ίδιων εταιρειών, υποβλήθηκε στην Αρχή από την εταιρεία Forthnet. Σύμφωνα με τις καταγγελίες αυτές, οι αριθμοί των συνδρομητών των ΟΤΕ και Cosmote που εγγράφονται στα τηρούμενα από αυτές μητρώα «opt-out» είναι πολύ μεγαλύτεροι από τους αντίστοιχους αριθμούς στα μητρώα «opt-out» των λοιπών παρόχων τηλεπικοινωνιών, γεγονός το οποίο δημιουργεί –σύμφωνα με τις καταγγέλλουσες εταιρείες– εύλογα ερωτήματα ως προς τον τρόπο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 2 ν. 3471/2006. Επίσης, οι καταγγέλλουσες εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι η ένταξη των συνδρομητών των εταιρειών ΟΤΕ και Cosmote γίνεται αυτόματα με την υπογραφή της σύμβασης, χωρίς την πρωτοβουλία ή ενέργεια του συνδρομητή.

Η Αρχή εξέτασε τις εν λόγω καταγγελίες, για τις οποίες η ΕΕΤΤ έκρινε ότι δεν δύναται να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της εφόσον προηγουμένως

δεν έχει διαπιστωθεί από την Αρχή παράβαση του άρ. 11 του ν. 3471/2016. Κατόπιν εξέτασης των καταγγελιών, η Αρχή εξέδωσε σχετικά τη με αρ. 1/2016 γνωμοδότηση αλλά και τη με αρ. 18/2016 απόφαση. Τόσο στην ως άνω γνωμοδότηση όσο και στην εν λόγω απόφαση, η Αρχή επισήμανε τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 2 ν. 3471/2006 (όπως τροποποιήθηκε από το 2011), οι τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση για διαφημιστικούς σκοπούς επιτρέπονται, εκτός και αν ο καλούμενος έχει δηλώσει ότι δεν τις επιθυμεί (σύστημα «opt-out»). Η ρύθμιση αυτή έχει ως συνέπεια ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να απευθύνουν τις αντιρρήσεις τους, όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων τους, είτε ειδικά, απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας –δηλαδή τον διαφημιζόμενο– ασκώντας το δικαίωμα αντίρρησης ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων βάσει του άρθρου 13 του ν. 2472/1997 είτε γενικά, μέσω της εγγραφής τους στον ειδικό κατάλογο συνδρομητών του παρόχου που προβλέπει το άρθρο 11 παρ. 2 ν. 3471/2006. Ο νόμος προβλέπει τη δημιουργία Μητρώων («opt-out») σε κάθε πάροχο και ο συνδρομητής μπορεί να δηλώσει ατελώς στον δικό του πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ότι δεν επιθυμεί να λαμβάνει τηλεφωνικές κλήσεις για απευθείας εμπορική προώθηση. Ο κάθε πάροχος φέρει, με την προαναφερόμενη διάταξη, την υποχρέωση να τηρεί Δημόσιο Μητρώο με αυτές τις δηλώσεις, και στο οποίο έχει πρόσβαση όποιος ενδιαφέρεται να το χρησιμοποιήσει για απευθείας εμπορική προώθηση. Το περιεχόμενο της δήλωσης για ένταξη στο παραπάνω Δημόσιο Μητρώο δεν αφήνεται στην ελεύθερη διάθεση των συμβαλλόμενων μερών και δη στην ελεύθερη βούληση των παρόχων, οι οποίοι δεν μπορούν να διαπλάθουν ελεύθερα τη δήλωση με περιεχόμενο άλλο της γενικής και αδιάσπικτης δήλωσης που ορίζει το άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006.

Αναφορικά με τη διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο επισημαίνονται τα εξής: α) η ένταξη του συνδρομητή στο Μητρώο αποτελεί μια ξεχωριστή ενέργεια σε σχέση με τη σύναψη σύμβασης με τον πάροχο, αφού πρόκειται για μια επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για ξεχωριστό σκοπό, ήτοι τη γενικότερη προστασία του από αζήτητες τηλεφωνικές κλήσεις για διαφημιστικούς σκοπούς. Δηλαδή θα πρέπει να είναι αυτοτελής, να διακρίνεται επαρκώς και να μην συνδέεται η δήλωση αυτή με την παροχή της υπηρεσίας για την οποία συνάπτεται η σύμβαση. Η δήλωση αυτή πρέπει απαραίτητως να εκφέρεται με τρόπο διακριτό, σε ύστερο (λογικά) χρόνο της σύναψης σύμβασης, είτε με ειδικό έγγραφο είτε με την ευκαιρία της σύμβασης, σε ευκρινώς διακριτή ενότητα με σαφές, μη προεπιλεγμένο, πεδίο επιλογής. Παράλληλα, στον χώρο αυτό πρέπει να παρατίθεται κατάλληλη ενημέρωση για τον σκοπό του Μητρώου, όπως αυτός περιγράφεται στο άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006, και για τους αποδέκτες αυτού. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται ότι η δήλωση του συνδρομητή για ένταξή του στο Μητρώο γίνεται με πρωτοβουλία και ενέργεια του συνδρομητή και αποτυπώνει πλήρως την πραγματική και σαφώς ενόψει των συνεπειών σχηματισθείσα βούλησή του. Εξάλλου, θα πρέπει να είναι σαφές ότι μετά τη ρητή επιλογή του εθνικού νομοθέτη οι τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση για διαφημιστικούς σκοπούς να επιτρέπονται, εκτός και αν ο καλούμενος δηλώσει ότι δεν τις επιθυμεί, σε περίπτωση που ένας συνδρομητής δεν επιλέξει τίποτα, η προεπιλεγμένη ρύθμιση του παρόχου θα πρέπει να είναι η μη ένταξη του συνδρομητή στο Μητρώο. β) Περαιτέρω, η δήλωση για εγγραφή στο Μητρώο έχει γενικό χαρακτήρα και αφορά σε όλους τους διαφημιζόμενους,

άρα και τον εκάστοτε πάροχο της τηλεφωνικής σύνδεσης του κάθε συνδρομητή. Αν, παράλληλα, ο εκάστοτε πάροχος επιθυμεί να επικοινωνεί με τους συνδρομητές του που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο για σκοπούς προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών, θα πρέπει να λαμβάνει προς τούτο ειδική συγκατάθεση, που θα κατισχύει της γενικής απαγόρευσης λόγω της ένταξης στο Μητρώο. Άλλωστε, ο πάροχος βρίσκεται πάντα σε πλεονεκτικότερη θέση για τη χρήση των προσωπικών δεδομένων των πελατών του για την προώθηση παρόμοιων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς, λόγω της υφιστάμενης συμβατικής σχέσης, είναι ευχερές να ζητήσει τη συγκατάθεση ακόμα και από πελάτες του που έχουν ζητήσει την ένταξή τους στο Μητρώο.

Περαιτέρω, ως προς το ειδικότερο ζήτημα του τρόπου συλλογής των δηλώσεων ένταξης στο Μητρώο «opt-out» των εταιρειών ΟΤΕ και Cosmote κατά των οποίων στρέφονται οι σχετικές καταγγελίες, η Αρχή διαπίστωσε ότι οι εταιρείες αυτές δεν εφάρμοσαν και εξακολουθούν να μην εφαρμόζουν ορθά τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006. Συγκεκριμένα, προέκυψε ότι για όλο το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο του 2013 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 υπήρχε στις συμβάσεις των ΟΤΕ και Cosmote προεπιλεγμένος όρος/δήλωση για την ένταξη του συνδρομητή στο Μητρώο και δεν υπήρχε μη προεπιλεγμένο πεδίο επιλογής ώστε να αποδεικνύεται ότι η ένταξή του στο Μητρώο γίνεται με αυτοτελή αίτηση του συνδρομητή, δηλαδή με πρωτοβουλία και ενέργεια του συνδρομητή. Ακόμα και σε νεότερες συμβάσεις του ΟΤΕ από τον Δεκέμβριο του 2015, η δήλωση εγγραφής στο Μητρώο εξακολουθεί να μην πληροί τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται από τον νόμο, καθώς –παρά το ότι περιέχεται σε μη προεπιλεγμένο πεδίο επιλογής– αφενός δεν διακρίνεται από τους λοιπούς όρους της σύμβασης και αφετέρου ο ενταγμένος στη δήλωση όρος «από τρίτους» αντιβαίνει στην απαίτηση του νόμου η δήλωση για ένταξη στο Μητρώο να είναι γενική για όλους – ήτοι να εξαιρείται και ο ίδιος ο πάροχος από τη δυνατότητα πραγματοποίησης κλήσεων προς τον συνδρομητή του για τον σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών, εφόσον βέβαια δεν έχει ρητώς συγκατατεθεί ειδικά προς τούτο.

Βάσει των ανωτέρω, η Αρχή με την απόφαση 18/2016 απηύθυνε προειδοποίηση στις εταιρείες ΟΤΕ και Cosmote όπως τροποποιήσουν τη διαδικασία δήλωσης ένταξης συνδρομητών στο Μητρώο του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006 και επιβεβαιώσουν εντός εξαμήνου τις υπάρχουσες δηλώσεις ένταξης στο Μητρώο, καθώς επίσης και να ενημερώσουν σχετικά την Αρχή.

Η Αρχή, τέλος, διαβίβασε τον φάκελο της υπόθεσης στην ΕΕΤΤ, η οποία είναι αρμόδια να αποφανθεί επί των ζητημάτων που προκύπτουν από τους κανόνες του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι στις καταγγελίες των εταιρειών Wind και Forthnet γίνεται αναφορά σε πρακτική των εταιρειών ΟΤΕ και Cosmote που προκαλεί σοβαρές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, τόσο ο ΟΤΕ όσο και η Cosmote άσκησαν αιτήσεις θεραπείας κατά της με αριθμ. 18/2016 απόφασης της Αρχής, με τις οποίες ζήτησαν την ανάκληση άλλως την τροποποίηση αυτής, ενώ με τις ίδιες αιτήσεις ζήτησαν την ανάκληση άλλως την τροποποίηση της με αριθμ. 1/2016 γνωμοδότησης της Αρχής, καθώς επίσης και να ανασταλεί η εκτέλεση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται με την ως άνω απόφαση. Περαιτέρω, σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης θεραπείας, οι δύο εταιρείες ζήτησαν τη μεταρρύθμιση

της απόφασης 18/2016 ούτως ώστε να αναγραφεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στο διατακτικό αυτής ως προς την επιβεβαίωση των υπαρχουσών δηλώσεων ένταξης στα Μητρώα τους. Η Αρχή, με τις με αριθ. 80/2016 και 81/2016 αποφάσεις αντίστοιχα, έκρινε ότι δεν συντρέχει λόγος επανεξέτασης κατ' ουσίαν της υπόθεσης γενικά και κατά συνέπεια και του επικουρικού αιτήματος χορηγήσεως αυξημένης προθεσμίας συμμορφώσεως στο διατακτικό της απόφασης 18/2016, διότι τα ζητήματα τα οποία προβάλλονται με την αίτηση θεραπείας έχουν ήδη συζητηθεί, εξεταστεί και κριθεί διεξοδικά με την απόφαση 18/2016 – και τούτο διότι ο ΟΤΕ και η Cosmote δεν επικαλέστηκαν ούτε προσκόμισαν νέα στοιχεία για την υποστήριξη των ισχυρισμών τους, ενόψει και του ότι η ταχθείσα με την απόφαση προθεσμία σε αυτές ήταν και είναι εύλογη.

3.7.3.2. Μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Αρχή, μετά από καταγγελίες για αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, απέστειλε, εντός του έτους 2016, 83 έγγραφα προς ενημέρωση και συμμόρφωση των υπευθύνων επεξεργασίας με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 αναφορικά με την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, τα οποία αφορούσαν αποστολές που πραγματοποιήθηκαν τόσο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) όσο και μέσω σύντομων γραπτών μηνυμάτων σε συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας (sms), για διαφημιστικούς σκοπούς στους οποίους περιλαμβάνεται και ο ειδικότερος σκοπός της πολιτικής επικοινωνίας.

Επίσης, με τις αποφάσεις 9/2016, 78/2016 και 79/2016, η Αρχή επέβαλε κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας για την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Συγκεκριμένα με την απόφαση 9/2016, η Αρχή έκρινε ότι η πρακτική του υπευθύνου επεξεργασίας να αποστέλλει διαφημιστικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς να έχει εξασφαλίσει τη ρητή (και όχι εικαζόμενη) κατόπιν ενημέρωσης και με πλήρη επίγνωση, συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, στην περίπτωση που η συλλογή των στοιχείων δεν γίνεται από τα ίδια τα υποκείμενα, στο πλαίσιο προηγούμενης παρόμοιας συναλλαγής, αλλά από φίλους τους (συμμετέχοντες στα σεμινάρια) συνιστά παραβίαση του άρθρου 11 παρ. 1 και 3 του ν. 3471/2006 (σε συνδυασμό με το άρθρο 5 παρ. 3 του ίδιου νόμου). Η Αρχή απηύθυνε προειδοποίηση ορίζοντας ότι εντός τριμήνου ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να προβεί σε εκκαθάριση και διαγραφή από το αρχείο διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρεί για άμεσες προωθητικές ενέργειες, όσων διευθύνσεων δεν συνέλεξε από τα ίδια τα υποκείμενα των δεδομένων με τη συγκατάθεσή τους. Επιπλέον, απηύθυνε σύσταση στον υπεύθυνο επεξεργασίας να προσαρμόσει τις πρακτικές του, ώστε η αποστολή διαφημιστικών μηνυμάτων να συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006, και σε κάθε περίπτωση να παρέχει τη δυνατότητα και να ικανοποιεί αμέσως το δικαίωμα αντίρρησης κατά το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 3471/2006.

Με την απόφαση 78/2016, η Αρχή έκρινε, μετά από διοικητικό έλεγχο της καταγγελλόμενης εταιρίας, υπόθεση αποστολής αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι στάλθηκαν διαφημιστικά μηνύματα

σε πολύ μεγάλο αριθμό παραληπτών από τους οποίους δεν είχε ληφθεί προηγούμενη συγκατάθεση και οι οποίοι δεν είχαν προηγούμενη συναλλακτική επαφή ή άλλη επαφή επαγγελματικού χαρακτήρα με την εταιρεία. Η Αρχή επισήμανε ότι τα παραπάνω αποτελούν παράβαση του άρθρου 11 του ν. 3471/2006, όσον αφορά την αζήτητη επικοινωνία και των άρ. 4 και 5 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με το άρ. 4 του ν. 3471/2006 όσον αφορά το αρχείο επισκέψεων σε ιστοσελίδες, και επέβαλε πρόστιμο ύψους 25.000 ευρώ και καταστροφή των συναφών αρχείων.

Τέλος, στο πλαίσιο του ελέγχου που περιγράφεται παραπάνω διαπιστώθηκε ότι φυσικό πρόσωπο, που συνδεόταν με την εν λόγω εταιρεία με σχέση εργασίας ή έργου, την προμήθευσε με αρχεία διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το ίδιο φυσικό πρόσωπο δραστηριοποιήθηκε και αυτοτελώς ως υπεύθυνος επεξεργασίας συλλέγοντας και χρησιμοποιώντας ο ίδιος διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τη διαφήμιση δικών του υπηρεσιών και υπηρεσιών τρίτων, χωρίς τη συγκατάθεση των παραληπτών της αλληλογραφίας και χωρίς να υφίσταται προηγούμενη συναλλακτική σχέση. Η Αρχή, για την ανωτέρω ενέργεια επέβαλε με την απόφαση 79/2016 πρόστιμο 2.000 ευρώ για παράβαση των διατάξεων του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 και των άρ. 4 και 5 του ν. 2472/1997 και καταστροφή των συναφών αρχείων.

3.7.3.3. Τηλεφωνικές κλήσεις

Όπως και τα προηγούμενα έτη, το έτος 2016 υποβλήθηκε στην Αρχή μεγάλος αριθμός καταγγελιών αναφορικά με τηλεφωνικές οχλήσεις, με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για τον σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών. Κατά το έτος αυτό η Αρχή διεκπεραίωσε συνολικά 202 σχετικές υποθέσεις, έχοντας θέσει σε εφαρμογή συγκεκριμένη μεθοδολογία αντιμετώπισής τους, βασισμένη σε ομαδοποίηση των καταγγελιών ανά καταγγελλόμενο (βλ. και Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2015, σελ. 101-102). Στις περιπτώσεις που υπήρχαν μεμονωμένες καταγγελίες ανά καταγγελλόμενο, η Αρχή απηύθυνε σχετικές συστάσεις για συμμόρφωσή τους με το άρ. 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006, ενώ στις περιπτώσεις που ο καταγγέλλων δεν είχε εγγράψει τον τηλεφωνικό του αριθμό στο μητρώο του άρ. 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006 (μητρώο «opt-out») του παρόχου του ούτε είχε ασκήσει προς τον διαφημιζόμενο προηγούμενο ειδικό αίτημα αντίρρησης βάσει του άρ. 13 του ν. 2472/1997, η Αρχή ενημέρωσε σχετικώς για το ισχύον νομικό πλαίσιο. Προς τούτο, τροποποιήθηκε κατάλληλα ο διαδικτυακός τόπος της Αρχής (στη Θεματική Ενότητα «Προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών»), όπου παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες και ως προς τη διαδικασία υποβολής σχετικής καταγγελίας στην Αρχή.

Για έξι εταιρείες –Cyta, ΟΤΕ, Cosmote, Vodafone, Wind, Forthnet– για τις οποίες έχει υποβληθεί στην Αρχή μεγάλο πλήθος καταγγελιών για τηλεφωνικές οχλήσεις, οι οποίες αφορούσαν στην πραγματοποίηση κλήσεων είτε σε τηλεφωνικούς αριθμούς που ήταν εγγεγραμμένοι στο μητρώο «opt-out» είτε σε τηλεφωνικούς αριθμούς των οποίων οι συνδρομητές είχαν εκφράσει ειδικώς προς την εταιρεία την αντίρρησή τους για αυτές τις κλήσεις, η Αρχή, κατόπιν συνεξέτασης όλων των σχετικών καταγγελιών, εξέδωσε τις υπ' αριθμ. 62/2016, 63/2016, 64/2016, 65/2016, 66/2016 και 67/2016 αποφάσεις αντίστοιχα. Με τις αποφάσεις αυτές η Αρχή προδιέγραψε, μεταξύ άλλων, τον τρόπο με τον

οποίο οι υπεύθυνοι επεξεργασίας-διαφημιζόμενοι οφείλουν να ενεργούν όταν προβαίνουν σε τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση για τη διαφήμιση των προϊόντων ή υπηρεσιών τους. Συγκεκριμένα:

α) Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας, προκειμένου να προβούν νόμιμα σε προωθητικές ενέργειες, για διαφημιστικούς σκοπούς των ιδίων, οφείλουν να ελέγχουν προηγουμένως δύο κατηγορίες αρχείων δηλώσεων. Η πρώτη αφορά στους συνδρομητές όλων των παρόχων (ακόμα και του ιδίου του παρόχου στις συγκεκριμένες περιπτώσεις) που έχουν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν διαφημιστικές κλήσεις γενικά και αποτελεί το σύνολο των επί μέρους Μητρώων του άρθρου 11 παρ. 2 ν. 3471/2006 (μητρώα «opt-out») που θα πρέπει να λαμβάνουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα (μηνιαία) από κάθε πάροχο. Η δεύτερη αναφέρεται στον ίδιο τον υπεύθυνο επεξεργασίας ειδικά και περιλαμβάνει: α) όσους ελεύθερα και ρητά του δηλώνουν, δηλαδή άρα συγκατατίθενται, ότι επιθυμούν να λαμβάνουν διαφημιστικές κλήσεις από τον ίδιο, ακόμα και αν είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο, και β) όσους του δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν διαφημιστικές κλήσεις από αυτόν ειδικά σε άσκηση του δικαιώματος αντίρρησης (άρθρο 13 παρ. 1 ν. 2472/1997) ακόμα και αν δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο.

β) Οι διαφημιζόμενοι οφείλουν να λαμβάνουν από όλους τους παρόχους επικαιροποιημένα αντίγραφα των Μητρώων του άρ. 11 του ν. 3471/2006 και να εξασφαλίζουν ότι έχουν διαθέσιμες τις δηλώσεις των συνδρομητών που έχουν πραγματοποιηθεί έως τριάντα ημέρες πριν από την πραγματοποίηση της τηλεφωνικής κλήσης. Συνεπώς, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να εφαρμόζουν κατάλληλες διαδικασίες για να εξασφαλίζεται το ανωτέρω διάστημα των τριάντα ημερών, συνυπολογίζοντας κάθε είδους καθυστέρηση.

γ) Όσον αφορά τα αιτήματα που απευθύνονται στον ίδιο τον διαφημιζόμενο ως έκφραση ειδικής αντίρρησης βάσει του άρ. 13 του ν. 2472/1997, καθώς σε αυτά δεν υπεισέρχονται καθυστερήσεις λόγω λήψης στοιχείων από τρίτους, η ικανοποίησή τους θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το ανωτέρω άρθρο, ήτοι δεν θα πρέπει να υπερβαίνει σε καμία περίπτωση τις δεκαπέντε ημέρες, όπως ορίζει η ανωτέρω διάταξη – ιδανικά, βέβαια, η ικανοποίησή του θα πρέπει να γίνεται αμέσως.

δ) Παράλληλα, καθώς για την πραγματοποίηση των τηλεφωνικών κλήσεων η διαφημιζόμενη εταιρεία αποτελεί τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, οφείλει να ικανοποιεί και τα λοιπά δικαιώματα των υποκειμένων, ιδίως τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης (άρ. 11-13 του ν. 2472/1997). Τούτο σημαίνει ότι κατά τη διενέργεια μιας τηλεφωνικής κλήσης θα πρέπει να ενημερώνει για την ταυτότητά της και την ταυτότητα του εκπροσώπου της, να μην αποκρύπτει ή παραποιεί τον αριθμό καλούντος και να ενημερώνει τουλάχιστον για τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης.

ε) Ειδικότερα, ως προς το δικαίωμα αντίρρησης, το οποίο προβλέπεται στο άρ. 13 του ν. 2472/1997, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να φροντίζει, εφόσον ένας καλούμενος συνδρομητής εκφράζει την αντίρρησή του στο να δέχεται κλήσεις από τον συγκεκριμένο υπεύθυνο επεξεργασίας (ή/και εκπρόσωπό του), να ακολουθεί μια σαφώς ορισμένη διαδικασία που να διασφαλίζει ότι ο αριθμός αυτός θα εξαιρείται από οποιαδήποτε τηλεφωνική προωθητική/διαφημιστική ενέργεια του υπευθύνου επεξεργασίας στο μέλλον. Αυτόνομη είναι ότι αυτή η διαδικασία πρέπει να είναι σε γνώση και των εξωτερικών συνεργατών του υπευθύνου επεξεργασίας (ήτοι των εκτελούντων την επεξεργασία),

οι οποίοι και θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυτή. Σημειώνεται επίσης ιδιαίτερα ότι η άσκηση του δικαιώματος αντίρρησης δεν πρέπει να συγχέεται με την εγγραφή στο μητρώο «opt-out», καθότι η δεύτερη υποδηλώνει βούληση του συνδρομητή να εξαιρείται ο αριθμός του από κάθε τηλεφωνική προωθητική ενέργεια οποιουδήποτε διαφημιζόμενου.

στ) Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που πραγματοποιούν τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση για την προώθηση των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους οφείλουν να διαθέτουν κατάλληλες και εγγράφως διατυπωμένες διαδικασίες, καθώς επίσης και να παρέχουν αντίστοιχες έγγραφες οδηγίες στο προσωπικό τους αλλά και στο προσωπικό των εκτελούντων την επεξεργασία. Οι οδηγίες αυτές πρέπει κατ'ελάχιστον να περιλαμβάνουν: i) το πώς διενεργείται η διαδικασία τηλεφωνικών κλήσεων, π.χ. επιλογή αριθμών, αφαίρεση αριθμών όσων έχουν εκφράσει αντίρρηση, μη απόκρυψη αριθμού κλήσης, ii) τα στοιχεία που είναι υποχρεωμένος ο υπάλληλος να αναφέρει κατά την κλήση (π.χ. στοιχεία υπευθύνου και εκτελούντος την επεξεργασία, αναφορά πληροφοριών για την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης), iii) αναλυτικότερες πληροφορίες για το πώς μπορεί να γίνει η ικανοποίηση των δικαιωμάτων των καλούμενων συνδρομητών, είτε όσων εκφράζουν ειδική αντίρρηση είτε όσων επιθυμούν να εγγραφούν στο μητρώο.

Παράλληλα, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι, λόγω και της εγγενούς πολυπλοκότητας της διαδικασίας, είναι συχνά τα παράπονα των καλούμενων συνδρομητών για αζητήτες τηλεφωνικές οχλήσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να φροντίζει ώστε να τηρεί τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη διερεύνηση κάθε παραπόνου. Τέτοια είναι τα εξωτερικά στοιχεία επικοινωνίας (οπωσδήποτε ημερομηνία και ώρα κλήσης, αριθμοί καλούντος και καλούμενου), των οποίων η τήρηση πρέπει να γίνεται με ασφαλή τρόπο για διάστημα ενός έτους, που είναι το κατάλληλο για τη διερεύνηση τυχόν καταγγελιών. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει μέτρα ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανωτέρω διαδικασίες τηρούνται τόσο από τους υπαλλήλους του όσο και από τους εκτελούντες την επεξεργασία, όπως π.χ. μέσω περιοδικών επιτόπιων ελέγχων.

Η Αρχή, με τις ως άνω αποφάσεις της, διαπίστωσε περαιτέρω ότι οι εν λόγω εταιρείες σε πλήθος περιπτώσεων παραβίασαν τις διατάξεις του άρ. 11 του ν. 3471/2006 – σημειωτέον δε ότι σε λίγες περιπτώσεις οι καταγγελίες αφορούσαν και αυτοματοποιημένες (δηλαδή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση) κλήσεις, οι οποίες δεν επιτρέπονται χωρίς προηγούμενη ειδική συγκατάθεση σύμφωνα με το άρ. 11 παρ. 1 του ν. 3471/2006, ενώ μία καταγγελία αφορούσε και λήψη σύντομου γραπτού μηνύματος SMS χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση – αλλά και τις διατάξεις του άρ. 13 του ν. 2472/1997, καθώς επίσης και ότι δεν εφάρμοζαν τις πλέον κατάλληλες διαδικασίες όπως αυτές αναλύθηκαν ανωτέρω. Ως εκ τούτου, η Αρχή απηύθυνε με τις ως άνω αποφάσεις συστάσεις προς τις εν λόγω εταιρείες όπως, κατά τη διαδικασία προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών μέσω τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση, εφαρμόζουν τις παραπάνω αναφερόμενες διαδικασίες. Επιπροσθέτως, λαμβάνοντας υπόψη τη δυσκολία εφαρμογής της διάταξης του άρ. 11 του ν. 3471/2006 λόγω της μη ύπαρξης ενοποιημένου μητρώου, καθώς επίσης και το γεγονός ότι οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι προβαίνουν σε διαφήμιση των υπηρεσιών τους με χιλιάδες τηλεφωνικές κλήσεις, η Αρχή έκρινε ότι στην παρούσα χρονική στιγμή δικαιολογείται ένας μικρός αριθμός παραπόνων, ο οποίος όμως δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις δέκα περιπτώσεις, λαμβάνοντας εξάλλου υπόψη ότι δεν υποβάλλουν

καταγγελία στην Αρχή όλοι ανεξαιρέτως οι συνδρομητές που, αν και έχουν εκφράσει είτε γενικώς είτε ειδικώς την αντίρρησή τους, δέχονται κάποια όχληση. Για περιπτώσεις που οι τεκμηριωμένες καταγγελίες κατά υπευθύνου επεξεργασίας υπερβαίνουν τον αριθμό δέκα, η Αρχή έκρινε ότι πρέπει να επιβληθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας η κύρωση του διοικητικού προστίμου που αναλύεται σε 1.000 ευρώ για κάθε διαπιστωθείσα παράβαση πλέον των δέκα. Βάσει αυτού, η Αρχή επέβαλε πρόστιμα ύψους 12.000 ευρώ στη Vodafone (απόφαση 65/2016), 28.000 ευρώ στη Wind (απόφαση 66/2016) και 24.000 ευρώ στη Forthnet (απόφαση 67/2016).

Επίσης, η Αρχή εξέτασε καταγγελία κατά της εταιρείας E-Voice ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΕ για τηλεφωνική κλήση η οποία πραγματοποιήθηκε σε τηλεφωνικό αριθμό συνδρομητή που είχε εγγραφεί στο μητρώο του άρ. 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006 του παρόχου του, και η οποία κλήση έγινε για τον σκοπό της ενημέρωσης ανέργων για προγράμματα πιστοποίησης τεχνικής κατάρτισης ή απασχόλησης σε επιχείρηση. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1627-4/17-10-2016 έγγραφό της, ενημέρωσε την καταγγελλόμενη εταιρεία ότι η εν λόγω τηλεφωνική κλήση εμπίπτει στις περιπτώσεις των κλήσεων που ρυθμίζονται στο άρ. 11 του ν. 3471/2006, αφού ο συγκεκριμένος σκοπός εντάσσεται στον γενικότερο σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, η εταιρεία όφειλε να είχε εξαιρέσει τον εν λόγω αριθμό από τις τηλεφωνικές κλήσεις που πραγματοποιεί για τον σκοπό αυτό.

Από την εξέταση συνολικά όλων των περιπτώσεων που αφορούν τηλεφωνικές κλήσεις για προωθητικούς σκοπούς, αλλά και κατόπιν εξέτασης όλων των απαντήσεων των παρόχων σε σχετικό ερωτηματολόγιο στο πλαίσιο δράσης της Αρχής αναφορικά με την αποτίμηση της εφαρμογής της διάταξης του άρ. 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006 (βλ. και Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2014, σελ. 91-92), η Αρχή αναγνωρίζει τη δυσχέρεια στην εφαρμογή της εν λόγω διάταξης λόγω του ότι α) είναι δυσχερές για έναν διαφημιζόμενο να απευθύνεται σε όλους τους παρόχους (οι οποίοι δεν έχουν προς τούτο ενιαία διαδικασία, δεν απαντούν πάντοτε με την ίδια ταχύτητα, ούτε παρέχουν το αρχείο με τον ίδιο μορφότυπο) και β) δεν μπορεί να υπάρξει βεβαιότητα στο ότι ο διαφημιζόμενος έχει απευθυνθεί σε όλους τους παρόχους που οφείλουν να τηρούν το εν λόγω Μητρώο (η Αρχή παρατήρησε ότι οι πάροχοι με μικρό αριθμό συνδρομητών σπάνια ερωτώνται). Προς τούτο η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4994/05-08-2016 έγγραφό της, ζήτησε από φορείς που έχουν ουσιαστικό ρόλο για την ορθή εφαρμογή της προαναφερθείσας διάταξης (συμπεριλαμβανομένων των παρόχων) τις απόψεις και προτάσεις τους επί της λειτουργίας ενός «ενοποιημένου» μητρώου, το οποίο θα επικαιροποιούν σε τακτά χρονικά διαστήματα οι εκάστοτε πάροχοι με βάση τις δηλώσεις των συνδρομητών τους, ως προς το αν θα διευκόλυνε στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ως άνω διάταξης. Η Αρχή βρίσκεται σε στάδιο επεξεργασίας των απαντήσεων που έχει λάβει.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στην Αρχή υποβάλλεται επίσης και πλήθος καταγγελιών για τηλεφωνικές κλήσεις από άγνωστους αριθμούς, οι οποίες διακόπτονται είτε αμέσως μόλις απαντήσει ο καλούμενος είτε ακόμα και πριν αυτός απαντήσει – ενώ επιχειρώντας να καλέσει κανείς τους εν λόγω αριθμούς η κλήση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί. Στις περιπτώσεις αυτές η Αρχή ενημερώνει τους καταγγέλλοντες ότι δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί ο σκοπός της κλήσης (π.χ. αν πρόκειται για διαφημιστική κλήση ή αν

πρόκειται για κλήση για άλλο σκοπό) αλλά σε κάθε περίπτωση η Αρχή ομαδοποιεί και συσχετίζει τις παρόμοιες καταγγελίες προκειμένου να τις επανεξετάσει σε περίπτωση που έχει στη διάθεσή της νεώτερα στοιχεία.

3.7.4. Τήρηση δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Απόφαση ΔΕΕ της 21/12/2016 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 και C-698/15: τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλουν γενική υποχρέωση διατήρησης δεδομένων στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η Οδηγία 2006/24/EK για τη διατήρηση δεδομένων (Data Retention Directive)⁴ προβλέπει την υποχρεωτική προληπτική διατήρηση δεδομένων κίνησης, θέσης και αναγνώρισης συνδρομητών και χρηστών από τους παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών για διάστημα από έξι μήνες έως δύο χρόνια, για σκοπούς διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), με την Απόφαση της 8/4/2014⁵ στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-293/12 και C-594/12 Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λπ., κήρυξε ανίσχυρη την Οδηγία αυτή, ως παραβιάζουσα την αρχή της αναλογικότητας, ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα των άρ. 7, 8 και 52 παρ. 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων⁶, καθότι συνεπάγεται πολύ εκτεταμένη και ιδιαιτέρως σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς η επέμβαση αυτή να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο (για περισσότερες πληροφορίες βλ. Ετήσια Έκθεση της Αρχής έτους 2014, σελ. 95). Ο ν. 3917/2011, με τον οποίο μεταφέρθηκε στην εθνική έννομη τάξη η ως άνω Οδηγία, προβλέπει υποχρέωση των παρόχων διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών να διατηρούν τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών για διάστημα δώδεκα μηνών, προκειμένου τα δεδομένα αυτά να καθίστανται διαθέσιμα στις αρμόδιες αρχές για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Μετά την έκδοση της ως άνω Απόφασης του ΔΕΕ, ο σουηδικός πάροχος υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών «Tele2 Sverige AB» γνωστοποίησε στην οικεία αρχή εποπτείας τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων την απόφασή του να παύσει να διατηρεί δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και την πρόθεσή του να απαλείψει τα δεδομένα που διατηρούσε μέχρι τότε, λόγω της κηρύξεως ανίσχυρης της Οδηγίας 2006/24/EK, παρότι το σουηδικό δίκαιο υποχρεώνει τους παρόχους να διατηρούν τα εν λόγω δεδομένα. Σε συνέχεια συναφών προδικαστικών σχετικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν, μεταξύ άλλων, για το παραπάνω θέμα, το ΔΕΕ κλήθηκε να εξετάσει αν εθνική ρύθμιση, η οποία

4. Οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/58/EK (EE L 105, σ. 54)

5. Απόφαση ΔΕΕ της 8-4-2014: διαθέσιμη στον σύνδεσμο: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-293/12&language=EL>

6. Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: διαθέσιμος στο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV%3A133501>

επιβάλλει στους παρόχους γενική υποχρέωση διατήρησης δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης και συγκεκριμένα με το άρθρο 15 παρ. 1 της Οδηγίας 2002/58/EK (Data Protection Directive)⁷, στο οποίο προβλέπεται η δυνατότητα διατήρησης δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τα κράτη μέλη για λόγους εθνικής ασφάλειας και δίωξης του εγκλήματος.

Το ΔΕΕ εξέδωσε την Απόφαση της 21/12/2016⁸ στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 Tele2 Sverige AB κατά Post-och telestyrelsen και C-698/15 Secretary of State for the Home Department κατά Tom Watson κ.λπ. Με την Απόφαση αυτή, το ΔΕΕ, έκρινε ότι αντιβαίνει προς το αρ. 15 παρ. 1 της Οδηγίας 2002/58/EK, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αρ. 7, 8, 11 και 52 παρ. 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, εθνική ρύθμιση, η οποία προς τον σκοπό καταπολεμήσεως του εγκλήματος καλύπτει, κατά τρόπο γενικό, χωρίς καμία διάκριση ή εξαίρεση, όλους τους συνδρομητές και τους εγγεγραμμένους χρήστες, χωρίς εντούτοις τα πρόσωπα αυτά να ευρίσκονται, έστω και εμμέσως, σε κατάσταση δυνάμενη να προκαλέσει ποινικές διώξεις ή για τα οποία ουδεμία ένδειξη υφίσταται από την οποία θα μπορούσε να προκύψει ότι η συμπεριφορά τους μπορεί να συνδέεται, έστω και κατά τρόπο έμμεσο ή απομακρυσμένο, με σοβαρές παραβάσεις και η οποία αφορά όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και όλα τα δεδομένα κίνησης και θέσης. Αντιθέτως, το ΔΕΕ, με την ίδια Απόφαση, έκρινε ότι επιτρέπεται η θέσπιση εθνικής ρύθμισης που προβλέπει, προληπτικώς, τη «στοχευμένη» διατήρηση των δεδομένων, η οποία περιορίζεται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο όσον αφορά τις κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων, τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται και το διάστημα διατήρησης. Επιπλέον, η πρόσβαση των εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα πρέπει να υπόκειται σε προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων, ιδίως, ο προηγούμενος έλεγχος ανεξάρτητης αρχής και η διατήρηση των δεδομένων εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης.

Τήρηση κλήσεων συνδρομητή τηλεφωνίας

Συνδρομητής υπηρεσίας καρτοκινητής τηλεφωνίας ζήτησε από τον πάροχό του στοιχεία εξερχομένων κλήσεων, τις οποίες είχε πραγματοποιήσει σε χρονική περίοδο μεγαλύτερη του τριμήνου από την υποβολή του αιτήματος. Ο πάροχος απάντησε ότι τα δεδομένα εξερχόμενων κλήσεων καρτοκινητής τηλεφωνίας τηρούνται για σκοπούς χρέωσης των συνδρομητών μόνο για ένα τρίμηνο και μετά την πάροδο αυτού του χρονικού διαστήματος διαγράφονται αυτόματα. Ο πάροχος υποστήριξε ότι έχει ευχέρεια να πράξει με αυτό τον τρόπο και συνεπώς δεν διαθέτει τα ζητούμενα στοιχεία. Η Αστυνομική Διεύθυνση Λασιθίου ερώτησε την Αρχή σχετικά με το αν ο πάροχος ενήργησε νομίμως, μη χορηγώντας το αντίγραφο κλήσεων που ζήτησε ο συνδρομητής του. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/497/27-01-2016 έγγραφό της, απάντησε ότι ο πάροχος απαντά ορθώς στο αίτημα του συνδρομητή του, κατά το τμήμα που αφορά στη δυνατότητά του να διατηρεί τα

7. Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 201 της 31/07/2002 σ. 0037 – 0047

8. Απόφαση ΔΕΕ της 21/12/2016: διαθέσιμη στο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:62015CJ0203>

δεδομένα εξερχομένων κλήσεων καρτοκινητής για διάστημα τριών μηνών. Επισήμανε, όμως, ότι είναι ασαφές με ποιον τρόπο διατυπώθηκε το αίτημα του συνδρομητή, καθώς αν είχε διατυπωθεί ένα σαφές αίτημα δικαιώματος πρόσβασης, κατά το άρθρο 12 του ν. 2472/1997, ο πάροχος θα έπρεπε να έχει ενημερώσει τον συνδρομητή του ότι τα δεδομένα εξερχομένων κλήσεων του τελευταίου έτους ήταν διαθέσιμα στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τη διατήρηση των δεδομένων (ν. 3917/2011) και, καθώς αυτά αποτελούν δικά του προσωπικά δεδομένα, να του χορηγήσει αντίγραφο αυτών.

3.7.5. Συνεργασία της ΓΓΠΠ με τρίτους παρόχους υπηρεσιών στο πλαίσιο της Υπηρεσίας Κλήσεων Έκτακτης Ανάγκης 112

Η ΓΓ Πολιτικής Προστασίας (εφεξής ΓΓΠΠ) ζήτησε τη γνώμη της Αρχής σχετικά με τη νομιμότητα λήψης και επεξεργασίας πληροφοριών έκτακτης ανάγκης από οχήματα, οι οποίες θα της προωθούνται από τρίτους ενδιαφερόμενους, εταιρείες που λειτουργούν ως πάροχοι υπηρεσιών κλήσεων έκτακτης ανάγκης «eCall» σε πελάτες τους. Σημειώνεται ότι οι εν λόγω κλήσεις δεν θα πραγματοποιούνται απευθείας στον ενιαίο αριθμό κλήσης έκτακτης ανάγκης 112, ενώ στη ΓΓΠΠ θα διαβιβάζονται προσωπικά δεδομένα των αρχικά καλούντων χρηστών της υπηρεσίας του τρίτου παρόχου, τα οποία θα περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστο, στοιχεία αναγνώρισης των καλούντων (π.χ. ονοματεπώνυμο), χαρακτηριστικά στοιχεία του οχήματος, τοποθεσία του συμβάντος, περιγραφή του συμβάντος, πληροφορίες για τραυματισμούς.

Η Αρχή απάντησε (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1131/07-04-2016 έγγραφο) ότι οι υπηρεσίες που παρέχουν ιδιωτικές εταιρείες παροχής βοήθειας για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης δύνανται να λειτουργούν μόνο μετά από σύμβαση με τον εκάστοτε πελάτη-κάτοχο αυτοκινήτου και τα δεδομένα περιορίζονται σε απλά προσωπικά δεδομένα (στοιχεία οχήματος, περιγραφή του συμβάντος ή πρόσθετες πληροφορίες που αφορούν τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, δεδομένα θέσης της τερματικής συσκευής που είναι εγκατεστημένη στο όχημα). Τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται, πρακτικά, σε όσα ήδη επεξεργάζεται η ΓΓΠΠ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της για τη λειτουργία του ενιαίου αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης 112. Ο εκάστοτε χρήστης ελέγχει τη δυνατότητα αποστολής των δεδομένων θέσης προς τον συμβεβλημένο ιδιωτικό φορέα, παρέχοντας ουσιαστικά συγκατάθεση για τη μετάδοση, με την εξαίρεση των ατυχημάτων, όπως άλλωστε ορίζεται και από τον ν. 3471/2006, οπότε και μεταδίδονται αυτά τα δεδομένα στη συμβεβλημένη εταιρεία. Η Αρχή, συνεπώς, επισήμανε ότι δεν προκύπτει κώλυμα από τις διατάξεις για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997 και ν. 3471/2006), εφόσον αυτό πραγματοποιείται στο πλαίσιο σύμβασης ενός πελάτη με ιδιωτικό φορέα ο οποίος βρίσκεται εγκατεστημένος σε κράτος μέλος της ΕΕ ή του ΕΟΧ.

3.7.6. Συμβολή στη δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/58/EK

Κατά τη διάρκεια του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκλήρωσε την επεξεργασία για την πρότασή της σχετικά με τη Στρατηγική για την Ενιαία Ψηφιακή Αγορά στην

Ευρώπη, παρουσιάζοντας τον Σεπτέμβριο του έτους τα βασικά χαρακτηριστικά της και την πλειονότητα των προτάσεών της. Στο πλαίσιο της Στρατηγικής αυτής και λαμβάνοντας υπόψη και το ότι από τις 25 Μαΐου του 2018 τίθεται σε εφαρμογή και ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων 2016/679, κρίθηκε απαραίτητο η αξιολόγηση των ρυθμίσεων της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (e-Privacy Directive) να εστιάσει στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας προσωπικών δεδομένων και ίσους όρους για όλους τους ανταγωνιστές σε σχέση και με τις ρυθμίσεις του νέου κανονισμού.

Η Αρχή συμμετείχε στη σχετική δημόσια διαβούλευση, συμπληρώνοντας τα ερωτηματολόγια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αποστέλλοντας στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή του ν. 3471/2006 ο οποίος ενσωματώνει την εν λόγω οδηγία. Η Αρχή επισήμανε ότι η οδηγία πρέπει να προσαρμοστεί σε σχέση με τον Γενικό Κανονισμό, ώστε υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές να μην επαναλαμβάνονται (π.χ. γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης προστασίας δεδομένων) και επισήμανε ιδιαιτερότητες της νομοθεσίας στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, επισήμανε τη διάσπαση των αρμοδιοτήτων μεταξύ Αρχών, καθώς η εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων της οδηγίας έχει ανατεθεί και στην ΑΔΑΕ (ιδίως τα άρθρα 6 παρ. 6 και 10, οι προβλέψεις σχετικά με την ασφάλεια στο άρ. 4 και η έκδοση πράξης για κανόνες και μέτρα ασφάλειας όσον αφορά τις αζήτητες επικοινωνίες), τις δυσκολίες κατά την εφαρμογή της διάταξης για το μητρώο «opt-out» όσον αφορά στις τηλεφωνικές κλήσεις, καθώς και την ανάγκη διευκρίνισης της έννοιας της «νόμιμης επαγγελματικής πρακτικής με σκοπό την παροχή αποδεικτικών στοιχείων μιας εμπορικής συναλλαγής ή οποιασδήποτε άλλης επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα», όπως προσδιορίζεται στο άρ. 5 παρ. 2 της οδηγίας. Η Αρχή παρέπεμψε για τα γενικότερα ζητήματα που τέθηκαν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και στην υπ' αριθμ. 6/2016 Γνώμη της ΟΕ του Άρθρου 29.

3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η Αρχή απεφάνθη σχετικά με καταγγελία του Σωματίου Εργαζομένων στην εταιρεία Praktiker Hellas, με αντικείμενα, αφενός, το σύστημα βιντεοεπιτήρησης, το οποίο λειτουργεί στα καταστήματα της εν λόγω εταιρείας, και, αφετέρου, για τα καρτελάκια αναγνώρισης τα οποία υποχρεούνται να φέρουν οι εργαζόμενοι στην εταιρεία αυτή. Η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στην εν λόγω εταιρεία, για τον λόγο ότι δεν είχε προβεί σε γνωστοποίηση προς την Αρχή ούτε της εγκατάστασης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στα νέα καταστήματά της, ούτε της τροποποίησης των χαρακτηριστικών των συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στα καταστήματα τα οποία περιλαμβάνονταν στην αρχική γνωστοποίηση. Επίσης, απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στην εταιρεία προκειμένου να προβεί αμελλητί σε συγκεκριμένες ενέργειες, ώστε να συμμορφωθεί με προϋποθέσεις που ορίζονται στο σκεπτικό της απόφασης αυτής. Ειδικότερα, σχετικά με τη λειτουργία καμερών σε εξωτερικούς χώρους, θα πρέπει να ληφθούν τεχνικά μέτρα (όπως, για παράδειγμα, «μάσκες ιδιωτικότητας») για τον περιορισμό της περιοχής λήψης στην απολύτως απαραίτητη, σχετικά με τη θέση εγκατάστασης των οθονών παρακολούθησης, αυτές δεν θα πρέπει να είναι εγκατεστημένες σε γραφεία διεύθυνσης των καταστημάτων,

σχετικά με τις κάμερες σε διαδρόμους γραφείων η λειτουργία τους κρίνεται νόμιμη στο βαθμό που το πεδίο λήψης τους περιορίζεται κατά το δυνατόν ώστε να μη λαμβάνεται εικόνα από τον χώρο των διαδρόμων γραφείων, ενώ, τέλος, η εταιρεία θα πρέπει να προβεί στην αλλαγή της εφαρμοζόμενης πολιτικής ως προς τα στοιχεία που αναγράφονται στα καρτελάκια αναγνώρισης που φέρουν οι εργαζόμενοι της εταιρείας, καθώς κρίθηκε ότι η αναγραφή του πλήρους ονοματεπώνυμου ενός υπαλλήλου τέτοιας επιχείρησης για τον σκοπό της καλύτερης εξυπηρέτησης των πελατών δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας (απόφαση 27/2016).

Όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης εργαζομένου στα προσωπικά του δεδομένα, η Αρχή εξέτασε υπόθεση που εργαζόμενος ζητούσε πρόσβαση σε στοιχεία συγκριτικής αξιολόγησής του και έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος επιβολής κυρώσεων σε βάρος της καταγγελλόμενης εργοδότης εταιρείας, καθόσον η πρακτική της εταιρείας ήταν να διατηρούνται τα προσωπικά δεδομένα των εργαζομένων που αφορούν στη συγκριτική αξιολόγησή τους μέχρι την καταχώρισή τους σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, ο οποίος με ειδικό λογισμικό εξήγαγε τον τελικό βαθμό κάθε αξιολογούμενου εργαζομένου και στη συνέχεια να διαγράφονται όλα τα δεδομένα της συγκριτικής αξιολόγησης πλην του τελικού βαθμού. Την πρακτική αυτή η εργοδότης εταιρεία είχε γνωστοποιήσει εκ των προτέρων στην Αρχή. Συνεπώς, κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως χορηγήσεως των στοιχείων της συγκριτικής αξιολόγησης δεν υφίσταντο τα αιτούμενα στοιχεία γιατί αυτά είχαν καταστραφεί και δεν ήταν δυνατόν να παρασχεθούν στο υποκείμενο. Ως εκ τούτου η Αρχή έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος επιβολής κυρώσεων σε βάρος του καταγγελλόμενου υπευθύνου επεξεργασίας. (απόφαση 34/2016).

Η Αρχή εξέτασε τις προϋποθέσεις νομιμότητας συλλογής και περαιτέρω επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των δημοσιογράφων οι οποίοι υπηρετούν στη ΓΓΕΕ, καθώς και των δημοσιογράφων και εργαζομένων με καλλιτεχνικές ειδικότητες της ΕΡΤ ΑΕ και του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων-Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων ΑΕ, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, για τον σκοπό της χορήγησης άδειας παράλληλης απασχόλησης με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή παροχής υπηρεσιών ή έργου σε έντυπα ηλεκτρονικά ή διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 55 του ν. 4339/2015. Η Αρχή απεφάνθη ότι η ως άνω εξουσιοδοτική διάταξη δεν ορίζει δεσμευτικά τα αποδεικτικά μέσα της παράλληλης απασχόλησης, ενώ παράλληλα η Υπουργική Απόφαση 5938/2016, που εκδόθηκε στη βάση της διάταξης αυτής, δέχεται την προσκόμιση και άλλων αποδεικτικών στοιχείων που αποδεικνύουν το περιεχόμενο της παράλληλης απασχόλησης. Για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (β') του ν. 2472/1997, ηπιότερο μέτρο αντί της προσκόμισης της εργασιακής σύμβασης είναι η προσκόμιση από κάθε ενδιαφερόμενο εργαζόμενο υπεύθυνης δήλωσης, στην οποία θα περιγράφεται η παράλληλη απασχόληση κατ' αντικείμενο και χρονική διάρκεια προς τον παράλληλο εργοδότη (απόφαση 55/2016).

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία εργαζομένης κατά του εργοδότη της Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), σχετικά με ηλεκτρονική παρακολούθησή της χωρίς προηγούμενη ενημέρωσή της και με κοινοποίηση προσωπικών δεδομένων της στον Σύλλογο Υπαλλήλων του ΤΠΔ. Η Αρχή απεφάνθη, κατ' αρχάς, ότι όντως είχε λάβει χώρα διάδοση προσωπικών δεδομένων εργασιακής συμπεριφοράς της εργαζομένης από τον

υπεύθυνο ασφάλειας του ΤΠΔ στον Σύλλογο Υπαλλήλων του ΤΠΔ, ο οποίος αποτελεί τρίτο νομικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από το εάν τα μέλη του Συλλόγου τυγχάνει να είναι και υπάλληλοι του υπευθύνου επεξεργασίας. Η οποιαδήποτε διευκρίνιση αναφορικά με τις προσβάσεις και ενέργειες υπαλλήλων που υποπίπτουν στο πεδίο αντίληψης του υπευθύνου ασφάλειας ως ελεγχόμενες, θα έπρεπε να γίνεται υπηρεσιακά και όχι μέσω του Συλλόγου Υπαλλήλων, ανεξάρτητα από το εάν ο υπεύθυνος ασφαλείας τυγχάνει στη συγκεκριμένη περίπτωση και Ταμίας του Συλλόγου. Ακολούθως, η Αρχή απεφάνθη ότι οι ενέργειες του υπευθύνου ασφαλείας του ΤΠΔ, με τις οποίες καταγραφόταν η δραστηριότητα της καταγγέλλουσας, έγιναν στο πλαίσιο των ορισμένων σε αυτόν αρμοδιοτήτων και δεν συνιστούν παρακολούθηση εργαζομένου. Ωστόσο, προέκυψε ότι το ΤΠΔ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν είχε ενημερώσει με τρόπο πρόσφορο και σαφή τα υποκείμενα, των όποιων η εργασιακή συμπεριφορά καταγραφόταν, για τον σκοπό της καταγραφής, τους αποδέκτες των δεδομένων και την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης. Στα υποκείμενα των δεδομένων περιλαμβάνονται οι υπάλληλοι του ΤΠΔ που χρησιμοποιούν τους λογαριασμούς χρηστών της βάσης δεδομένων, των οποίων οι κινήσεις καταγράφονταν, ενώ ειδική αναφορά όφειλε να είχε γίνει προς τους υπαλλήλους του Τμήματος Μηχανογράφησης. Συνακόλουθα, η Αρχή απηύθυνε προειδοποίηση στο ΤΠΔ να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων, ώστε να αποφεύγεται η μη νόμιμη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε τρίτα μη δικαιούμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (απόφαση 69/2016).

Η Αρχή έκρινε ότι στις περιπτώσεις, στις οποίες δεν υπάρχει σαφής, ρητή και ειδική νομοθετική πρόβλεψη για την απουσία ποινικής καταδίκης για συγκεκριμένα εγκλήματα, η συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από υποψήφιους προς εργασία ή προς κατάληψη θέσης σχετικά με απουσία ποινικής καταδίκης είναι δυνατό να λάβει χώρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 (βλ. σχετικά και τη γνωμοδότηση της Αρχής 4/2013). Προκειμένου, ωστόσο, να πληρούται και η θεμελιώδης αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων εν όψει του προβαλλόμενου σκοπού επεξεργασίας, δηλαδή η διαφύλαξη των εννόμων συμφερόντων της εργοδότης εταιρείας, πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (1) Οι πληροφορίες σχετικά με την απουσία ποινικής καταδίκης πρέπει να συλλέγονται απευθείας και μόνον από τον εκάστοτε ενδιαφερόμενο εργαζόμενο ή υποψήφιο, δια της υποβολής υπεύθυνης δήλωσης για την ανυπαρξία αμετάκλητης καταδίκης υπό την επιφύλαξη του άρθρου 576 παρ. 3 ΚΠοινΔ, ως προς το περιεχόμενο των αντιγράφων ποινικού μητρώου γενικής χρήσεως, με την έννοια ότι η αναφερόμενη στην υπεύθυνη δήλωση ανυπαρξία καταδίκης αφορά πράξεις η καταδίκη στις οποίες εμφανίζεται στο ποινικό μητρώο γενικής χρήσεως υπό την προϋπόθεση ότι σχετίζονται με την οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της εταιρείας και με τα καθήκοντα του υποψηφίου ή εργαζομένου. (2) Αποκλείεται η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία αντιγράφων ποινικού μητρώου γενικής χρήσεως, καθόσον υπερβαίνει τον προβαλλόμενο σκοπό επεξεργασίας. Και τούτο, ιδίως διότι τέτοιου είδους επεξεργασία δύναται να αποκαλύψει την ύπαρξη ποινικών καταδικών, που δεν έχουν σχέση με την κύρια οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της εργοδότης εταιρείας. (3) Η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των ως άνω υπευθύνων δηλώσεων επιτρέπεται όχι για όλες τις

κατηγορίες προσωπικού, αλλά μόνο για εκείνες που έχουν σχέση με την κύρια οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της εργοδότης εταιρείας, όπως τα καθήκοντα των εργαζομένων των κατηγοριών αυτών προκύπτουν από τις συμβάσεις εργασίας τους και καθορίζουν το κύριο επάγγελμά τους, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του ΠΔ 156/1994 για την υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τον εργαζόμενο για τους όρους που διέπουν τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι εν λόγω κατηγορίες αφορούν τους υπαλλήλους του τηλεφωνικού κέντρου και του Τμήματος Υποστήριξης. (4) Ο χρόνος τηρήσεως των δεδομένων για τους ήδη εργαζομένους πρέπει να προσδιοριστεί στα πέντε έτη από τη λήξη της εργασιακής σχέσεως, ενώ για τους υποψήφιους προς εργασία, οι οποίοι τελικώς δεν προσελήφθησαν, στους έξι μήνες από την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσλήψεως (ανακοίνωση προσληφθέντων) (απόφαση 101/2016).

Σε μια άλλη υπόθεση, υποβλήθηκε στην Αρχή από τον ΟΑΣΘ-υπεύθυνο επεξεργασίας έγγραφο ερώτημα αναφορικά με την επεξεργασία από τους αρμόδιους υπαλλήλους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Σταυρούπολης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εργαζομένων εταιρείας, η οποία παρέχει υπηρεσίες φύλαξης σε χώρους του ΟΑΣΘ στο πλαίσιο σύμβασης εργολαβίας. Ο ΟΑΣΘ ρώτησε την Αρχή εάν επιτρέπεται η επεξεργασία από τους αρμόδιους υπαλλήλους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Σταυρούπολης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εργαζομένων της εν λόγω εταιρείας, που τηρούνται σε ανεπίσημες καταστάσεις στα αρχεία του. Το ως άνω έγγραφο ερώτημα του ΟΑΣΘ συμπληρώθηκε με του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Σταυρούπολης, σχετικά με την αναγκαιότητα και προσφορότητα της επεξεργασίας των ως άνω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερομένων εργαζομένων, για τον σκοπό του ελέγχου της πραγματικής απασχόλησής τους και των συνακόλουθα οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης της κύριας αποστολής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η Αρχή γνώρισε στον ΟΑΣΘ ότι τα όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στο πλαίσιο της εκ του νόμου αρμοδιότητάς τους, όπως αυτή καθορίζεται από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας –και, ιδίως, από εκείνες του άρθρου 26 του ΑΝ 1846/1951, που θεσπίζει την υποχρέωση των εργοδοτών να παρέχουν ωσαύτως στα αρμόδια όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τις αναγκαίες για την εκπλήρωση της κύριας αποστολής τους πληροφορίες– έχουν απευθείας εκ του νόμου εξουσία να επεξεργάζονται κάθε πληροφορία –συνεπώς, και κάθε δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα– που δύναται να καταστήσει ευχερή και αποτελεσματική την ενάσκηση του ελέγχου τους, για τον σκοπό της διασφάλισης της καλής εφαρμογής του νόμου αυτού και των Κανονισμών, που έχουν εκδοθεί για την εκτέλεσή του. Η επεξεργασία από τα αρμόδια όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση της κύριας αποστολής τους, η οποία συνίσταται στη διασφάλιση της υπαγωγής στις κοινωνικές ασφαλίσεις του Οργανισμού των ενδιαφερομένων εργαζομένων, επιτρέπεται, για τα μεν απλά δεδομένα, στη βάση των προαναφερομένων διατάξεων του άρθρου 5 στοιχ. β' και δ' του ν. 2472/1997, για τα δε ευαίσθητα δεδομένα, στη βάση της άδειας σύστασης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που έχει χορηγηθεί από την Αρχή στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/6834/25-10-2016).

Σε μια ανάλογη με την προηγούμενη υπόθεση, υποβλήθηκε στην Αρχή από ετερόρρυθμη εταιρεία έγγραφο ερώτημα, σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

του ν. 2472/1997, αναφορικά με την επεξεργασία από τους αρμόδιους υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εργαζομένων της εν λόγω εταιρείας. Η Αρχή έλαβε υπόψη της, μεταξύ άλλων, ότι τα όργανα του ανωτέρω Υπουργείου, στο πλαίσιο της εκ του νόμου αρμοδιότητάς τους, όπως αυτή καθορίζεται από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας – και, ιδίως, από εκείνες του ν. 3996/2011 για την αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις, που θεσπίζει την υποχρέωση των εργοδοτών να παρέχουν στα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ τις αναγκαίες για την εκπλήρωση της κύριας αποστολής τους πληροφορίες – έχουν απευθείας εκ του νόμου εξουσία να επεξεργάζονται κάθε πληροφορία –συνεπώς, και κάθε δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα– που δύναται να καταστήσει ευχερή και αποτελεσματική την ενάσκηση του ελέγχου τους, για τον σκοπό της διασφάλισης της καλής εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας. Η επεξεργασία από τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση της κύριας αποστολής τους –η οποία, όσον αφορά ειδικά στο ΣΕΠΕ, καθορίζεται από την παρ. 1 του άρ. 2 του ν. 3996/2011 ως εξής: «1. Έργο του ΣΕΠΕ είναι η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, η έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης και παράνομης απασχόλησης των εργαζομένων, η συμφιλίωση και επίλυση των εργατικών διαφορών, καθώς και η παροχή πληροφοριών σε εργαζόμενους και εργοδότες σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων»– επιτρέπεται, για τα μεν απλά δεδομένα, στη βάση των προαναφερομένων διατάξεων του άρθρου 5 στοιχ. β' και δ' του ν. 2472/1997, για τα δε ευαίσθητα δεδομένα, στη βάση της άδειας σύστασης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που έχει χορηγηθεί από την Αρχή στο Υπουργείο αυτό, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997. Με βάση και τα προαναφερόμενα, η Αρχή γνώρισε στην εταιρεία ότι η ζητηθείσα διαβίβαση από την εταιρεία στα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ κατάστασης με τις υπάρχουσες οφειλές ανά εργαζόμενο και την αιτία τους συνιστά επεξεργασία απλών και ευαίσθητων (καθόσον αφορούν στην ένταξη σε συγκεκριμένη συνδικαλιστική οργάνωση και την υγεία των ενδιαφερομένων εργαζομένων) δεδομένων των υποκειμένων τους. Η επεξεργασία αυτή –η οποία σε καμία περίπτωση δεν συνιστά διασύνδεση αρχείων, κατά τα άρθρα 2 παρ. 1 στοιχ. α' και 8 του ν. 2472/1997, παρά τους περί αντιθέτου ισχυρισμούς της εν λόγω εταιρείας– ερείδεται στις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν. 3996/2011 και 1, 4 13 του ν. 1876/1990, σε συνδυασμό με τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 5 στοιχ. β' και δ' του ν. 2472/1997, 7 παρ. 2 και 7Α παρ. 1 στοιχ. α' του ιδίου νόμου. Για τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών από την εν λόγω εταιρεία στα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ δεν απαιτείται ειδική ενημέρωση των ενδιαφερομένων εργαζομένων της εν λόγω εταιρείας, διότι τα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ δεν λογίζονται ως τρίτοι, καθόσον τη διαβίβαση αυτή επιβάλλουν οι προαναφερόμενες διατάξεις νόμου, και οι εργαζόμενοι της εν λόγω εταιρείας έχουν προσηκόντως ενημερωθεί από αυτήν, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, κατά την κατάρτιση των εργασιακών τους συμβάσεων για το ότι τα συναφή με αυτή δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα θα διαβιβάζονται στις αρμόδιες δημόσιες αρχές (π.χ. ΙΚΑ-

ΕΤΑΜ, ΣΕΠΕ, ΔΟΥ, κ.λπ.) για τον σκοπό της εκπλήρωσης της κύριας αποστολής αυτών. Συνακόλουθα, δεν απαιτείται άδεια της Αρχής για τη διαβίβαση από την εν λόγω εταιρεία, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, στα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατάστασης με τις υπάρχουσες οφειλές ανά εργαζόμενο και την αιτία τους (Γ/ΕΞ/7158/07-11-2016).

Κατ' ανάλογο τρόπο, η Αρχή, σε άλλη υπόθεση, γνώρισε σε ΑΤ της ΕΛΑΣ ότι η ζητηθείσα από το αρμόδιο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των νομίμων εκπροσώπων και εργαζομένων συγκεκριμένων επιχειρήσεων συνιστά επεξεργασία απλών και ευαίσθητων (καθόσον αφορούν σε ποινικές διώξεις των ενδιαφερομένων προσώπων) δεδομένων των υποκειμένων τους. Για τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών από το εν λόγω ΑΤ της ΕΛΑΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, στα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ δεν απαιτείται ειδική ενημέρωση των ενδιαφερομένων εργαζομένων των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, διότι τα εντεταλμένα όργανα του ΣΕΠΕ δεν λογίζονται ως τρίτοι, καθόσον τη διαβίβαση αυτή επιβάλλουν οι προαναφερόμενες διατάξεις νόμου, και οι εργαζόμενοι των εν λόγω επιχειρήσεων έχουν προσηκόντως ενημερωθεί από αυτές, ως υπεύθυνους επεξεργασίας, κατά την κατάρτιση των εργασιακών τους συμβάσεων για το ότι τα συναφή με αυτή δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα θα διαβιβάζονται στις αρμόδιες δημόσιες αρχές (π.χ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΣΕΠΕ, ΔΟΥ, κ.λπ.) για τον σκοπό της εκπλήρωσης της κύριας αποστολής αυτών. Με βάση τα προαναφερόμενα, δεν απαιτείται άδεια της Αρχής για τη διαβίβαση από το εν λόγω ΑΤ της ΕΛΑΣ (υπεύθυνος επεξεργασίας), στο αρμόδιο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων των κρίσιμων απλών και ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερομένων υποκειμένων (Γ/ΕΞ/7352/14-11-2016).

Σε άλλη υπόθεση, η Αρχή, απαντώντας σε αναφορά εργαζομένου, του γνώρισε ότι η χρήση του ΑΦΜ του από τον εργοδότη του στη βάση των διατάξεων του ν. 2685/1999 για την κάλυψη δαπανών μετακινούμενων υπαλλήλων εντός και εκτός Επικράτειας για την κάλυψη των δαπανών μετακίνησής του σε περιπτώσεις παροχής εκ μέρους του εργασίας εκτός της έδρας του ΝΠΙΔ, για το οποίο εργάζεται, συνιστά επεξεργασία απλού δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα, η οποία επιτρέπεται και παρά την έλλειψη συγκατάθεσης εκ μέρους του ή παρά τη ρητή άρνησή του, στη βάση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/7348/14-11-2016).

Εξάλλου, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα εργαζομένου, η Αρχή του γνώρισε ότι, όπως έχει ήδη κρίνει (βλ. ιδίως την απόφαση της Αρχής 56/2010) ο ΑΜΚΑ κάθε προσώπου συνιστά καταρχήν απλό δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, καθόσον από την επεξεργασία του ΑΜΚΑ μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως η ταυτότητα του υποκειμένου του. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 153 του ν. 3655/2008, που ρητά καθορίζει τον ΑΜΚΑ κάθε εργαζομένου ως τον αριθμό εργασιακής και ασφαλιστικής ταυτοποίησής του, και 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 προκύπτει ότι καταρχήν επιτρέπεται η χρήση του ΑΜΚΑ εργαζομένου στο πλαίσιο εγκατάστασης και λειτουργίας στον χώρο εργασίας του μηχανισμού κάρτας ωρομέτρησης του χρόνου εργασίας του, για τον σκοπό της ταυτοποίησης του εργαζομένου αυτού (Γ/ΕΞ/7344/14-11-2016).

Τέλος, η Αρχή γνώρισε σε εταιρεία, απαντώντας σε σχετικό ερώτημά της, ότι το αρχείο με βιογραφικά σημειώματα υποψηφίων προς εργασία δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις

απαλλαγής από την υποχρέωση γνωστοποίησης του άρθρου 6 και από την υποχρέωση λήψης άδειας του άρθρου 7 του ν. 2472/1997, οι οποίες προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2472/1997. Συνεπώς, η εν λόγω εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, υποχρεούται να προβεί σε γνωστοποίηση του σχετικού αρχείου στην Αρχή, με βάση τις ως άνω διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/6385-1/13-12-2016).

3.9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

3.9.1. Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές

Η Αρχή, με την απόφαση 35/2016, επανέλαβε τη θέση της (βλ. τις αποφάσεις 122, 140 και 190/2012), ότι μετά τη συνταγματική αναθεώρηση το 2001, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, ο έλεγχος σχετικά με το περιεχόμενο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Συνεπώς, η αρμοδιότητα της Αρχής αναφορικά με τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα έχει περιοριστεί και δεν εκτείνεται πλέον στη διάδοση προσωπικών δεδομένων μέσω ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Αντίθετα, υφίσταται συντρέχουσα αρμοδιότητα της ΑΠΔΠΧ και του ΕΣΡ, καθόσον αφορά μόνο στον έλεγχο της νόμιμης συλλογής και τήρησης του οπτικοακουστικού υλικού που έχει αποτελέσει αντικείμενο ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η γενική αρχή του δικαίου *ne bis in idem*, η οποία έχει την έννοια ότι απαγορεύεται η διπλή δίωξη ή καταδίκη εάν έχει εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας της υποθέσεως από άλλο φορέα. Συνεπώς, όταν η ΑΠΔΠΧ διαπιστώνει ότι το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση για τα αυτά (ή ουσιαστικά όμοια) πραγματικά περιστατικά, περατώνει κάθε διαδικασία ελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού μέσου.

Συγκεκριμένα, η Αρχή, με την απόφαση 35/2016, εξέτασε εκ νέου (κατόπιν ανακλήσεως της απόφασης 6/2008) καταγγελία για παράνομη επεξεργασία (καταγραφή και διάδοση) ιδιωτικής συνομιλίας σε εκπομπή του τηλεοπτικού σταθμού Extra Channel 3. Στην υπό κρίση υπόθεση, η Αρχή αποφάνθηκε αφενός ότι η διάδοση προσωπικών δεδομένων μέσω της τηλεοπτικής εκπομπής ανήκει, κατά τα προαναφερόμενα, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του ΕΣΡ, και αφετέρου ότι, δεδομένου ότι το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση επιβολής προστίμου για τα αυτά πραγματικά περιστατικά σε βάρος της εταιρείας EXCOM ΑΕ, ιδιοκτήτριας του καταγγελλόμενου τηλεοπτικού σταθμού, η ΑΠΔΠΧ οφείλει –κατά το μέρος της συντρέχουσας αρμοδιότητάς της– να απόσχει της εξετάσεως των αυτών πραγματικών περιστατικών, και ως εκ τούτου περατώνει κάθε διαδικασία ελέγχου της εν λόγω εταιρείας (*ne bis in idem*).

3.9.2. Τύπος (σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή)

Με την απόφαση 30/2016 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 39/2007), εξετάστηκε εκ νέου καταγγελία για δημοσίευση φωτογραφιών ανηλίκου σε περιοδικά χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και χωρίς τη συναίνεση των γονέων του. Συγκεκριμένα, η υπόθεση είχε εισαχθεί για κατ' ουσίαν εκ νέου εξέταση με κλήσεις σε ακρόαση ενώπιον

της Αρχής, όπως και οι λοιπές υποθέσεις που επαναφέρθηκαν λόγω ανάκλησης των σχετικών αποφάσεων (βλ. αποφάσεις 73, 119 και 120/2011). Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση η Αρχή έκρινε ότι η συζήτηση της υπόθεσης πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη, για τον λόγο ότι δεν εκλήθη προσηκόντως ο υπεύθυνος επεξεργασίας της καταγγελλόμενης παράβασης, του οποίου η παρουσία επιβάλλεται από τη νομοθεσία προστασίας των προσωπικών δεδομένων για ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων και είναι απαραίτητη (άρθρο 21 παρ. 2 ν. 2472/1997).

Με την απόφαση 31/2016 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 17/2008), η Αρχή εξέτασε εκ νέου υπόθεση δημοσίευσης φωτογραφιών σε εφημερίδα (σε έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Αρχή διαπίστωσε ότι για τα αυτά πραγματικά περιστατικά έχουν καταδικασθεί αμετάκλητα όλοι οι εκπροσωπούντες την εφημερίδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, για τις δημοσιεύσεις των επίμαχων φωτογραφιών στην ως άνω εφημερίδα, καταδικάστηκε ολόκληρη η συντακτική ομάδα του ως άνω εντύπου σε ποινή φυλάκισης δεκαεννιά μηνών με απόφαση του ΤριμΕφΠλημΑθ, η οποία κατέστη αμετάκλητη. Η καταδικαστική δε αυτή απόφαση, μεταξύ άλλων, εξεδόθη κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2472/1997. Κατόπιν αυτών, και εφαρμόζοντας τη γενική αρχή του δικαίου *ne bis in idem*, η Αρχή έκρινε ότι δεν δύναται να τεθεί θέμα ασκήσεως, εκ μέρους της, της κυρωτικής της αρμοδιότητας. Παρόμοια και η απόφαση 32/2016 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 18/2008). Και στην περίπτωση αυτή εξετάστηκε εκ νέου υπόθεση δημοσίευσης φωτογραφιών σε εφημερίδα, διαπιστώθηκε ότι για τα αυτά πραγματικά περιστατικά έχουν καταδικασθεί αμετάκλητα οι νόμιμοι εκπρόσωποι της εφημερίδας (και μάλιστα και για παράβαση των διατάξεων του ν. 2472/1997), και ως εκ τούτου κρίθηκε ότι δεν δύναται να τεθεί θέμα ασκήσεως εκ μέρους της Αρχής της κυρωτικής της αρμοδιότητας (*ne bis in idem*).

Τέλος, με την απόφαση 38/2016 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 4/2008), η Αρχή εξέτασε εκ νέου καταγγελία για δημοσίευση φωτογραφίας ανηλίκου σε περιοδικό (ένθετο έντυπης εφημερίδας), χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και χωρίς τη συναίνεση των γονέων του. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Αρχή διαπίστωσε ότι οι νόμιμοι εκπρόσωποι του περιοδικού –οι οποίοι καταδικάστηκαν πρωτοδίκως για τα αυτά πραγματικά περιστατικά (δημοσίευση της επίμαχης φωτογραφίας ανηλίκου), και, επί της εφέσεώς τους εκδόθηκε απόφαση ΕφΑθ, με την οποία, κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 του ν. 3346/2005, έπαυσε η ποινική τους δίωξη– έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση του άρθρου 31 παρ. 4 του ν. 3346/2005. Επισημαίνεται ότι με τη διάταξη του άρθρου 31 παρ. 1 του ν. 3346/2005 προβλέφθηκε παραγραφή του αξιόποινου και παύση της δίωξης συγκεκριμένων αξιόποινων πράξεων υπό τις αναφερόμενες προϋποθέσεις, ενώ σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου από την προβλεπόμενη παραγραφή και παύση της δίωξης των ανωτέρω πράξεων δεν θίγονται (μόνο) οι από το Αστικό Δίκαιο συνέπειες των πράξεων αυτών. Ως εκ τούτου, η Αρχή έκρινε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύναται να τεθεί θέμα ασκήσεως, εκ μέρους της, της κυρωτικής της αρμοδιότητας (*ne bis in idem*).

3.10. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

3.10.1. Επιτήρηση χώρων εργασίας

Επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε εταιρείες για τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας

Σε δύο περιπτώσεις η Αρχή εξέδωσε αποφάσεις της σχετικά με καταγγελίες για λειτουργία καμερών σε χώρους εργασίας. Ειδικότερα:

α) Μετά από σχετική με την εγκατάσταση και λειτουργία κρυφών καμερών πάνω από τα γραφεία των εργαζομένων καταγγελία και τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο χιλίων ευρώ στην «ERGOACCOUNTING ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» για παράνομη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης μέσω καμερών σε χώρο εργασίας, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας, χωρίς να υπάρχει η κατάλληλη ενημέρωση και χωρίς να έχει υποβληθεί γνωστοποίηση στην Αρχή, κατά παράβαση σχετικών άρθρων της οδηγίας 1/2011. Επιπρόσθετα, οι κάμερες του συστήματος ήταν κρυφές, καθιστώντας αδύνατη την αναγνώρισή τους σε οποιονδήποτε εισερχόμενο στο χώρο. Η Αρχή, εκτός από το πρόστιμο, διέταξε την τροποποίηση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, έτσι ώστε να μη λαμβάνει εικόνα από θέσεις εργασίας, καθώς επίσης και την ανάρτηση σχετικών ενημερωτικών πινακίδων (απόφαση 1/2016).

β) Η Αρχή πραγματοποίησε, μετά από καταγγελία, επιτόπιο διοικητικό έλεγχο στο Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Προσαρμογής ΑΜΕΑ «Ο Καλός Σαμαρείτης». Διαπιστώθηκε ότι υπήρχε εγκατεστημένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης χωρίς να έχουν τηρηθεί οι σχετικές προϋποθέσεις της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας, και συγκεκριμένα χωρίς τη λήψη κατάλληλων μέτρων ασφάλειας για την αποφυγή οποιασδήποτε αθέμιτης πρόσβασης σε αυτό. Αν και ο υπεύθυνος επεξεργασίας δήλωσε ότι το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης ποτέ δεν χρησιμοποιήθηκε, όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο, με πολύ απλές κινήσεις –μέσω του ηλεκτρικού πίνακα που βρισκόταν στον ίδιο χώρο με τη μονάδα ελέγχου– μπορούσε να τεθεί σε λειτουργία. Σε κάθε περίπτωση, δεν διαπιστώθηκε με βεβαιότητα αν κάτι τέτοιο έγινε στο παρελθόν, αλλά υπήρχαν ενδείξεις που υποδείκνυαν ότι το σύστημα αυτό είχε λειτουργήσει, χωρίς ωστόσο να μπορεί να στοιχειοθετηθεί επιτήρηση εργαζομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η Αρχή επέβαλε την άμεση απεγκατάσταση όλων των καμερών και την καταστροφή κάθε σχετικού αρχείου με προσωπικά δεδομένα που τυχόν είχε συλλεχθεί από το ως τότε εγκατεστημένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης (απόφαση 8/2016).

Επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε εταιρεία για τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας και για τα καρτελάκια αναγνώρισης των εργαζομένων

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία του Σωματίου Εργαζομένων στην Praktiker Hellas σχετικά με το σύστημα βιντεοεπιτήρησης που λειτουργεί στα καταστήματα της εταιρείας, καθώς και για τα καρτελάκια με στοιχεία αναγνώρισης που υποχρεούνται να φέρουν οι υπάλληλοι. Η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στον καταγγελλόμενο υπεύθυνο

επεξεργασίας, καθώς δεν γνωστοποίησε στην Αρχή ούτε την εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στα νέα καταστήματά του, ούτε την τροποποίηση των χαρακτηριστικών των συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στα καταστήματα που περιλαμβάνονταν στην αρχική γνωστοποίηση. Επίσης, απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στην εταιρεία να προβεί αμελλητί σε συγκεκριμένες ενέργειες προκειμένου να συμμορφωθεί με τη σχετική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, σχετικά με τη λειτουργία καμερών σε εξωτερικούς χώρους, η Αρχή διέταξε τη λήψη τεχνικών μέτρων (π.χ. «μάσκες ιδιωτικότητας») για τον περιορισμό της περιοχής λήψης στην απολύτως απαραίτητη, ενώ σχετικά με τη θέση εγκατάστασης των οθονών παρακολούθησης, η Αρχή απαγόρευσε την εγκατάστασή τους σε γραφεία διεύθυνσης των καταστημάτων. Τέλος, η Αρχή διέταξε την αλλαγή της εφαρμοζόμενης πολιτικής ως προς τα στοιχεία που αναγράφονται στα καρτελάκια αναγνώρισης που φέρουν οι εργαζόμενοι της εταιρείας, καθώς κρίθηκε ότι η αναγραφή του πλήρους ονοματεπωνύμου ενός υπαλλήλου τέτοιας επιχείρησης για τον σκοπό της καλύτερης εξυπηρέτησης των πελατών δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας (απόφαση 27/2016).

Διευκρινίσεις σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε βιομηχανίες τροφίμων και μεταποίησης/τυποποίησης αγροτικών προϊόντων

Υποβλήθηκε στην Αρχή έγγραφο από εταιρεία με αντικείμενο τη διαχείριση ζητημάτων υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων σε συνεργασία με εξαγωγικές ελληνικές επιχειρήσεις, κυρίως στον τομέα της πρώτης μεταποίησης/τυποποίησης αγροτικών προϊόντων. Με το εν λόγω έγγραφο η εταιρεία εξέφρασε τις ενστάσεις της σε σχέση με την υπ' αριθμ. 13/2014 απόφαση της Αρχής (βλ. Ετήσια Έκθεση 2014, ενότητα 3.10.1, σελ. 101). Η εταιρεία δήλωσε ότι η εν λόγω απόφαση θα επηρεάσει οικονομικά αρνητικά πολλές επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών, οι οποίες στα πλαίσια εφαρμογής των διεθνών προτύπων για την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων, αναγνωρισμένων από όλες τις αλυσίδες λιανικής πώλησης στο εξωτερικό, είναι υποχρεωμένες να λαμβάνουν μέτρα που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων από σκόπιμη αλλοίωση/δολιοφθορά, για οποιονδήποτε εγκληματικό σκοπό (π.χ. τρομοκρατία). Υποστήριξε ότι τα σύγχρονα συστήματα ασφάλειας των τροφίμων απαιτούν συγκεκριμένα μέτρα παρακολούθησης της παραγωγής, που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, παρακολούθηση με μέσα βιντεοσκόπησης για τουλάχιστον όσο διαρκεί ο χρόνος ζωής, δηλαδή όσο και η ημερομηνία λήξης τους. Για τους λόγους αυτούς, η εταιρεία με το ίδιο έγγραφο αιτήθηκε την κατ' εξαίρεση καταγραφή δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης από επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών και μόνο για τις παραγωγικές ζώνες τροφίμων, καθώς και αποθήκευσής τους, όπως ψυγεία-δεξαμενές.

Η Αρχή, σε απάντηση του εγγράφου αυτού, διευκρίνισε (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7282/11-11-2016 έγγραφο) ότι η υπ' αριθμ. 13/2014 απόφαση εκδόθηκε ύστερα από διοικητικό έλεγχο στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης του εν λόγω υπευθύνου επεξεργασίας, η λειτουργία του οποίου δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις νομιμότητας της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας της Αρχής, και, κατά συνέπεια, αφορά τη συγκεκριμένη κατηγορία υπευθύνου επεξεργασίας, ήτοι καταστήματα, και όχι τις μονάδες βιομηχανίας τροφίμων. Τέλος, η Αρχή ενημέρωσε την εταιρεία ότι για το ζήτημα της εγκατάστασης και λειτουργίας

συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στις παραγωγικές ζώνες τροφίμων καθώς και σε χώρους αποθήκευσής τους όπως ψυγεία-δεξαμενές των εταιρειών της βιομηχανίας τροφίμων, θα πρέπει οι ενδιαφερόμενες, κάθε φορά, εταιρείες, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας των συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, με την υποβολή της σχετικής γνωστοποίησης στην Αρχή, να αιτιολογούν επαρκώς και σαφώς την ανάγκη της συγκεκριμένης επεξεργασίας, παραθέτοντας αναλυτικά υποχρεώσεις, κανονισμούς, διατάξεις και πιστοποιήσεις που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων και καθιστούν τη σχετική επεξεργασία απολύτως απαραίτητη και ορίζοντας κάθε φορά το απαιτούμενο χρονικό διάστημα τήρησης των δεδομένων. Και τούτο, προκειμένου η Αρχή να ερευνήσει ad hoc τη νομιμότητα της επεξεργασίας σταθμίζοντας τον επιδιωκόμενο σκοπό με τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης επεξεργασίας στην ιδιωτική ζωή. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει από την Αρχή τον έλεγχο και την εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας, με σχετική αίτησή του, στην οποία επίσης θα πρέπει να τεκμηριώνεται ειδικώς και σαφώς η αναγκαιότητα της εν λόγω επεξεργασίας και να ορίζεται το απαιτούμενο χρονικό διάστημα τήρησης των δεδομένων, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα.

3.10.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών

Εγκατάσταση κάμερας σε είσοδο οροφδιαμερίσματος

Η Αρχή εξέτασε καταγγελίες σχετικά με την τοποθέτηση κάμερας από ένοικους έξω από την πόρτα του οροφδιαμερίσμά τους. Η Αρχή, αφού εξέτασε τα στοιχεία του φακέλου της κάθε υπόθεσης, ενημέρωσε, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3680-1/05-02-2016, Γ/ΕΞ/822/10-02-2016 και Γ/ΕΞ/3075/16-05-2016 έγγραφά της, τους καταγγέλλοντες κατ' αρχάς για το ότι εφόσον η κάμερα δεν εστιάζει σε αποκλειστικά ιδιωτικό χώρο (ανεξαρτήτως του ζητήματος ερμηνείας της πράξεως συστάσεως οριζοντίων ιδιοκτησιών, για το οποίο ζήτημα αποκλειστικά αρμόδια τυγχάνουν τα πολιτικά δικαστήρια και όχι η Αρχή, αφού κάτι τέτοιο δεν εμπίπτει στις κατά το άρθρο 19 ν. 2472/1997 αρμοδιότητές της), η εν λόγω επεξεργασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997. Για την εξέταση της νομιμότητας της κάθε υπόθεσης ελήφθησαν υπόψη τα εξής: α) Όπως έχει ήδη κρίνει η Αρχή σε ανάλογη περίπτωση (με την απόφαση 134/2015) δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω άμεσα τα αναφερόμενα στο άρθρο 15 της οδηγίας 1/2011 (το οποίο αφορά την προστασία κοινόχρηστων χώρων συγκροτημάτων κατοικιών και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς), διότι το καταγγελλόμενο φυσικό πρόσωπο επιδιώκει την προστασία των αγαθών και των προσώπων της οικίας του ή του καταστήματός του. β) Η νομιμότητα της λειτουργίας της κάμερας στην είσοδο οροφδιαμερίσματος θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Στις υποθέσεις αυτές, λαμβάνοντας υπόψη το χώρο τοποθέτησης και εφόσον το πεδίο λήψης εικόνας είναι το απολύτως απαραίτητο για τον σκοπό της προστασίας της εισόδου του διαμερίσματος, δηλαδή περιορίζεται στην επιτήρηση της εισόδου του, και λαμβάνει όσο το δυνατόν λιγότερη εικόνα από κοινόχρηστους χώρους, κάτι που από τα στοιχεία των αντίστοιχων φακέλων φαίνεται ότι ισχύει στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, τότε η επεξεργασία θεωρείται νόμιμη, καθώς τα πρόσωπα που ενδέχεται να θίγονται από την επεξεργασία είναι κατά κανόνα αυτά που

έχουν ως σκοπό να κατευθυνθούν προς την είσοδο της οικίας ή του καταστήματος των καταγγελλομένων (σύμφωνα με το σκεπτικό της υπ' αριθμ. 134/2015 απόφασης της Αρχής).

Σε διαφορετική περίπτωση, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2520/19-04-2016 έγγραφό της, η Αρχή ενημέρωσε αιτούσα ότι η εγκατάσταση κάμερας, η οποία λαμβάνει εικόνα από πόρτα που οδηγεί σε κοινόχρηστη ταράτσα, δεν μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη για την προστασία οροφδιαμερίσματος, καθώς το πεδίο λήψης εικόνας δεν είναι το απολύτως απαραίτητο για τον σκοπό της προστασίας της εισόδου του διαμερίσματος, δηλαδή δεν περιορίζεται στην επιτήρηση της πόρτας του διαμερίσματος. Αρμόδιοι για την επιτήρηση του χώρου της πόρτας που οδηγεί στην κοινόχρηστη ταράτσα μπορεί να είναι από κοινού οι συνιδιοκτήτες, οπότε και έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στο άρθρο 15 της οδηγίας 1/2011, και όχι μεμονωμένος ιδιοκτήτης.

Σε άλλη περίπτωση εξέτασης παρόμοιας καταγγελίας, η Αρχή ενημέρωσε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6449/17-10-2016 έγγραφό της, την καταγγελλομένη ότι η εγκατάσταση κάμερας από τους ενοίκους του πρώτου και δεύτερου ορόφου τριώροφης κατοικίας (με ισόγειο, πρώτο και δεύτερο όροφο) στο μέσο της σκάλας που οδηγεί στο διαμέρισμα του πρώτου ορόφου (στο πλατύσκαλο στη στροφή του κλιμακοστασίου) για την προστασία των διαμερισμάτων του πρώτου και δεύτερου ορόφου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 1/2011 και το πεδίο αυτό λήψης δεν μπορεί να θεωρηθεί ως το απολύτως απαραίτητο για τον σκοπό της προστασίας της εισόδου τους. Πέραν των ανωτέρω, ο ειδικότερος κίνδυνος που επιδιώκεται να αντιμετωπισθεί με την εγκατάσταση της εν λόγω κάμερας (να μην ρίχνονται λάδια και ακαθαρσίες) δεν τεκμηριώνει αυξημένες ανάγκες ασφάλειας, κατ' αναλογία με αυτές που αναφέρονται στο άρ. 6 παρ. 1 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Παράλληλα, η κάμερα δημιουργεί μια περαιτέρω αφορμή για διένεξη στις ήδη τεταμένες σχέσεις των συνιδιοκτητών, ενώ περιορίζει το δικαίωμα των καταγγελλόντων να χρησιμοποιούν τον κοινόχρηστο χώρο.

Αποφυγή εγκατάστασης κάμερας σε κοινόχρηστο χώρο κατοικιών για παραβάσεις ήσσονος σημασίας

Στην Αρχή υποβλήθηκε ερώτημα σχετικά με τη νομιμότητα εγκατάστασης κάμερας σε ακάλυπτο χώρο πολυκατοικίας με στόχευση προς τους εξώστες (μπαλκόνια) προκειμένου να διαπιστωθεί ποιος ένοικος ρίχνει σκουπίδια και ακαθαρσίες στον ακάλυπτο χώρο. Επίσης, υποβλήθηκε ερώτημα σχετικά με την εγκατάσταση κάμερας στο εσωτερικό αυτοκινήτου σταθμευμένου σε κοινόχρηστο χώρο στάθμευσης με στόχευση προς τους εξώστες (μπαλκόνια) και τα παράθυρα της πολυκατοικίας, προκειμένου για την προστασία αυτοκινήτου από ακαθαρσίες που ρίπτονται στον ακάλυπτο χώρο. Η Αρχή, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1735-1/15-04-2016 και Γ/ΕΞ/3819-1/30-06-2016 έγγραφά της, ενημέρωσε αντιστοίχως, μεταξύ άλλων, τους αιτούντες ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. 1/2011 οδηγίας της Αρχής, η νομιμότητα της επεξεργασίας εξετάζεται στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία επιβάλλει τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης να είναι πρόσφορα και αναγκαία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα. Η προσφορότητα και η αναγκαιότητα της βιντεοεπιτήρησης

εκτιμάται με βάση τον κίνδυνο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας θέλει να αντιμετωπίσει σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Κατά συνέπεια, πρέπει να αποφεύγεται η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης για παραβάσεις ήσσονος σημασίας, όπως μπορεί να θεωρηθεί η ρίψη σκουπιδιών και ακαθαρσιών στον ακάλυπτο χώρο. Εξάλλου, παρόμοιο παράδειγμα παράβασης ήσσονος σημασίας αναφέρεται και στο Έγγραφο εργασίας για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω βιντεοεπιτήρησης της 25 Νοεμβρίου 2002 της «Ομάδας εργασίας για την προστασία των ατόμων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2002/wp67_el.pdf, βλ. σελ. 19).

Μη επιτρεπτή η εγκατάσταση κάμερας σε οικία που λαμβάνει εικόνα από δημόσιο δρόμο, μη ιδιωτικό χώρο της οικίας αυτής ή κοινόχρηστο χώρο

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία σχετικά με την εγκατάσταση κάμερας σε οικία, η οποία επιτηρεί δημόσια οδό. Από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της εν λόγω υπόθεσης προέκυψε ότι μέσω της εν λόγω κάμερας γίνεται λήψη εικόνας από δημόσιο δρόμο, με σκοπό την προστασία του οχήματος και της οικίας του καταγγελλομένου χωρίς, όμως, αυτός να προσκομίσει στην Αρχή στοιχείο που να αποδεικνύει αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης συγκεκριμένης θέσης στάθμευσης εμπροσθεν της οικίας του. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2508/19-04-2016 έγγραφό της, το οποίο κοινοποίησε στην καταγγέλλουσα, ενημέρωσε τον καταγγελλόμενο ότι δεν είναι νόμιμη η λήψη εικόνας από το χώρο αυτό (βλ. σχετικά και απόφαση 48/2011 της Αρχής), διότι παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας καθώς και ότι η χρησιμοποιούμενη κάμερα λαμβάνει εικόνα από χώρο εκτός της ιδιοκτησίας του, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στο άρθρο 6 παρ. 1 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Με το ίδιο έγγραφο, η Αρχή, ενημέρωσε τον καταγγελλόμενο ότι πρέπει να προσαρμόσει το χρησιμοποιούμενο σύστημα βιντεοεπιτήρησης ώστε η λήψη εικόνας να περιορίζεται στον ιδιωτικό του χώρο, χωρίς να λαμβάνεται εικόνα εκτός αυτού και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

Επιπλέον, η Αρχή, κατόπιν εξέτασης καταγγελίας γείτονα, ενημέρωσε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6980/31-10-2016 έγγραφό της, ιδιώτη υπεύθυνο επεξεργασίας ότι θα πρέπει να προσαρμόσει το χρησιμοποιούμενο από αυτόν σύστημα βιντεοεπιτήρησης ώστε η λήψη εικόνας να περιορίζεται στον ιδιωτικό του χώρο, χωρίς να λαμβάνεται εικόνα εκτός αυτού. Ο καταγγελλόμενος ενημέρωσε την Αρχή ότι προσαρμόστηκε επισυνάπτοντας προς απόδειξη και σχετικά αρχεία βίντεο. Η καταγγέλλουσα επανήλθε εκθέτοντας νέα επιχειρήματα και υποβάλλοντας νέες φωτογραφίες της επίμαχης κάμερας υποστηρίζοντας ότι η κάμερα πρακτικά δεν έχει αλλάξει πεδίο καταγραφής και ότι με βάση υπολογισμούς η εμβέλειά της συνεχίζει να υπερβαίνει τον ιδιωτικό χώρο του καταγγελλόμενου. Σε απάντηση της νεώτερης καταγγελίας, η Αρχή ενημέρωσε ότι κρίσιμο στοιχείο για να διαπιστωθεί αν εφαρμόζεται η νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την αποτελεσματική επέμβαση της Αρχής αποτελεί το πεδίο λήψης των καμερών. Τούτο διότι για τη βεβαίωση παράβασης από μια διοικητική αρχή θα πρέπει να προκύπτει με απόλυτη βεβαιότητα τουλάχιστον ότι λαμβάνεται εικόνα κατά παράβαση των διατάξεων της οδηγίας. Προς τούτο απαιτείται επιτόπιος (και μάλιστα αιφνίδιος)

έλεγχος στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης και ιδίως στο κεντρικό σύστημα επόπτευσης και πιθανώς αποθήκευσης εικόνων. Στο άρθρο 9 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας. Επομένως, καθώς δεν υφίσταται σχετική πρόβλεψη για την Αρχή και με δεδομένο ότι το σύστημα βιντεοεπιτήρησης είναι εγκατεστημένο σε οικία, ο απαιτούμενος επιτόπιος έλεγχος δεν μπορεί κατ' αρχήν να γίνει από την Αρχή.

Επίσης, η Αρχή, με το ίδιο έγγραφο, επισήμανε ότι τόσο στις περιπτώσεις χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για αποκλειστικά προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες όσο και σε περιπτώσεις χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε οικία για μη αποκλειστικά προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες, το πρόσωπο το οποίο θεωρεί ότι θίγεται μπορεί να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά του και με βάση τις γενικές διατάξεις του δικαίου για την προστασία της προσωπικότητας, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η εικόνα του ατόμου (βλ. ενδεικτικά άρθρα 5 παρ. 1 και 9Α Συντάγματος, άρθρα 57, 59, 914 και 932 Αστικού Κώδικα, άρθρα 361-362 Ποινικού Κώδικα). Επίσης, γίνεται παγίως δεκτό πως η αίσθηση του πολίτη ότι είναι πολύ πιθανό να βρίσκεται υπό παρακολούθηση επηρεάζει τη συμπεριφορά του. Επομένως η χρήση καμερών συνιστά, ενδεχομένως, προσβολή των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου (άρθρο 5 § 1 Σ), της ιδιωτικής ζωής (άρθρο 9 Σ) και της προστασίας του ατόμου από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων (άρθρο 9Α Σ), η έκταση της οποίας μπορεί να ελεγχθεί δικαστικά με βάση την αρχή της αναλογικότητας.

Δυνατότητα καθορισμού μεθόδου λήψης της ρητής και ελεύθερης σύμφωνης ή μη σύμφωνης γνώμης των ενοίκων για την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης από τον εκάστοτε διαχειριστή

Διαχειρίστρια πολυκατοικίας απηύθυνε ερώτημα στην Αρχή σχετικά με την εφαρμογή των οριζόμενων στο άρθρο 15 παρ. 1 της οδηγίας 1/2011, διότι ενώ προφορικά οι ενοικιοί εκφέρουν την άποψή τους για την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης στην πολυκατοικία, δεν είναι πρόθυμοι να πράξουν το ίδιο εγγράφως. Ειδικότερα, ρώτησε αν μπορεί να ετοιμάσει έγγραφη κατάσταση των ενοίκων και να τους ζητήσει να τοποθετηθούν εγγράφως, θετικά ή αρνητικά. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5525-1/03-10-2016 έγγραφό της, ενημέρωσε την αιτούσα, ότι, εφόσον στην Οδηγία δεν προσδιορίζεται με ακρίβεια η μέθοδος λήψης της σύμφωνης ή μη σύμφωνης γνώμης των ενοίκων, αυτό αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε διαχειριστή. Επομένως, κάθε μέθοδος με την οποία δίδεται η δυνατότητα στους ενοίκους να εκφράσουν ρητά και ελεύθερα τη γνώμη τους είναι αποδεκτή.

3.10.3. Χρόνος τήρησης και πρόσβαση στο υλικό

Πρόσβαση τρίτου στο καταγεγραμμένο υλικό συστήματος βιντεοεπιτήρησης

Η Εισαγγελία Πρωτοδικών Ροδόπης κοινοποίησε στην Αρχή αίτηση φυσικού προσώπου για να του επιτραπεί η πρόσβαση στο υλικό των καμερών που βρίσκονται τοποθετημένες από την εταιρεία «Εγνατία Οδός ΑΕ» στα διόδια Ιάσμου, με σκοπό να διαπιστώσει τα

στοιχεία οχήματος που εμπλέκεται σε ατύχημα με το δικό του όχημα. Όπως συνάγεται από το αίτημα του φυσικού προσώπου, οι κάμερες δεν φαίνεται να έχουν καταγράψει το ατύχημα, αλλά πιθανολογείται ότι έχουν καταγράψει τη διέλευση του οχήματος μετά το ατύχημα. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2122-1/19-04-2016 έγγραφό της ενημέρωσε τον αιτούντα ότι όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής δεν επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων από ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης προς τρίτους, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων (των εικονιζόμενων προσώπων). Τέτοια διαβίβαση επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, μόνο προς τις αρμόδιες δικαστικές, εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές όταν οι τελευταίες ζητούν δεδομένα νομίμως κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή προς το πρόσωπο που απεικονίζεται ως θύμα ή δράστης μιας πράξης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ατύχημα δεν έχει αποτυπωθεί από τις κάμερες των διοδίων, παρά μόνο ενδεχομένως η διέλευση ενός οχήματος, ο τρίτος δεν δικαιούται πρόσβαση στο καταγεγραμμένο υλικό των καμερών.

Διατήρηση δεδομένων εικόνας συστήματος βιντεοεπιτήρησης

Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (ΔΕΗ) ζήτησε από την Αρχή να εγκρίνει προσωρινή αναστολή της διαγραφής των δεδομένων εικόνας από σύστημα βιντεοεπιτήρησης συγκεκριμένου καταστήματός της, για την εξυπηρέτηση του σκοπού της κατάθεσης μηνυτήριας αναφοράς για περιστατικό απώλειας χρηματικού ποσού, και τη διατήρηση των δεδομένων μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης από το Δικαστήριο. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/923-1/22-04-2016 έγγραφό της ενημέρωσε την αιτούσα ότι η περίπτωση αυτή έχει ήδη αντιμετωπιστεί με το άρθρο 8 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής για το χρόνο τήρησης των δεδομένων, η οποία έχει αντικαταστήσει την οδηγία 1122/2000 την οποία επικαλέστηκε η αιτούσα. Τα προβλεπόμενα χρονικά διαστήματα επαρκούν για τη διερεύνηση ενός συμβάντος και προκειμένου ένας υπεύθυνος επεξεργασίας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του δικαστικά. Περαιτέρω, μετά την υποβολή μήνυσης, στο φάκελο της οποίας θα έχει συμπεριληφθεί το εν λόγω αρχείο, εφαρμόζονται, ως προς το φάκελο δικογραφίας, οι ειδικότερες διατάξεις της ποινικής δικονομίας.

Επίσης, στην Αρχή υποβλήθηκε γνωστοποίηση συστήματος βιντεοεπιτήρησης από εταιρεία παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και υπηρεσιών διαδικτύου, από την οποία προκύπτει ότι η εταιρεία προτίθεται να τηρεί τα δεδομένα για χρονικό διάστημα δύο ετών, κατά τα αναφερόμενα στη γνωστοποίηση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 11 της Κοινής Πράξης 1/2013 της ΑΠΔΠΧ και της ΑΔΑΕ, καθώς και τα άρθρα 3 και 9 του Κανονισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της ΑΔΑΕ. Η Αρχή απάντησε στην εταιρεία, με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1036-1/07-07-2016 έγγραφό της, ενημερώνοντάς την σχετικά με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 της 1/2011 οδηγίας της Αρχής για τον χρόνο τήρησης των δεδομένων εικόνας και πληροφορώντας την ότι η Κοινή Πράξη 1/2013 της ΑΠΔΠΧ και της ΑΔΑΕ φαίνεται ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση αυτή, καθώς αφορά σε παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών. Σε κάθε περίπτωση, βάσει του άρθρου 11 της εν λόγω Κοινής Πράξης, ένας πάροχος οφείλει να καταγράφει τυχόν προσπάθειες φυσικής πρόσβασης στους τόπους εγκατάστασης του Συστήματος

Διαχείρισης Δεδομένων (ΣΔΙΔΕ), αλλά, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, θα αρκούσε η τήρηση ενός καταλόγου φυσικών προσώπων που προσπάθησαν να εισέλθουν στους τόπους εγκατάστασης του ΣΔΙΔΕ. Αναφορικά με τα δεδομένα εικόνας από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης, δεν είναι αναγκαίο να διατηρούνται πλέον των δεκαπέντε ημερών, πλην, σύμφωνα με το άρθρο 8 της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας, των περιπτώσεων μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης ή ανεπιτυχούς πρόσβασης, οπότε και χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση. Επίσης, ούτε από το Κανονισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της ΑΔΑΕ προκύπτει η αναγκαιότητα ή υποχρέωση τήρησης των δεδομένων του συστήματος βιντεοεπιτήρησης για δύο έτη.

Διαβίβαση δεδομένων εικόνας προερχόμενων από σύστημα βιντεοεπιτήρησης

Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ, με σχετικό αίτημά της, ζήτησε από την Αρχή να ενημερωθεί αν μπορεί να χορηγήσει συγκεκριμένο βίντεο από κάμερες συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε πρόεδρο επιτροπής διερεύνησης συμβάντος εντός της ίδιας της εταιρείας. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4569-1/26-07-2016 έγγραφό της, ενημέρωσε την αιτούσα ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. θ' του ν. 2472/1997 τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας δεν αποτελούν τρίτους ως προς τον υπεύθυνο, για την έννοια του νόμου αυτού. Συνεπώς, η χορήγηση δεδομένων από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε πρόσωπα που ο υπεύθυνος έχει ορίσει ως αρμόδια για την εξέταση περιστατικού ασφαλείας δεν αποτελεί διαβίβαση δεδομένων, αλλά ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας.

3.10.4. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών

Νομιμότητα λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε Στέγη Ανηλίκων και σε Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων

Η Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Πειραιά γνωστοποίησε τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στη Στέγη Ανηλίκων «Ο Καλός Ποιμήν». Στο Ίδρυμα φιλοξενούνται ανήλικοι και η υπηρεσία είναι εξαιρετικά υποστελεχωμένη. Σκοπός της λειτουργίας του είναι η προστασία των ανηλίκων και η ασφαλής μεταχείρισή τους από τους υπαλλήλους. Υποβλήθηκε επίσης στην Αρχή έγγραφο με το οποίο εργαζόμενη θέτει ερωτήματα σχετικά με τη νομιμότητα λειτουργίας του εν λόγω συστήματος. Η Αρχή με την απόφαση 41/2016 έκρινε ότι η λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι ανεκτή, υπό τις παρούσες συνθήκες (υπο)στελέχωσης και λειτουργίας της Στέγης, και για διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός έτους, εντός του οποίου η Αρχή ευελπιστεί ότι θα έχει διευθετηθεί το ζήτημα κυρίως του υπηρετούντος προσωπικού. Κατά το διάστημα αυτό η Αρχή καλεί την Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Πειραιά να την ενημερώνει σχετικά με την οποιαδήποτε μεταβολή των συνθηκών αυτών, προκειμένου να κρίνει εάν τηρείται η αρχή της αναλογικότητας κατά τη λειτουργία του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης εντός των χώρων της Στέγης. Λόγω της σπουδαιότητας του ζητήματος, η Αρχή κοινοποίησε την απόφαση

στον Υπουργό Δικαιοσύνης και στον Συνήγορο του Παιδιού, προκειμένου να επιληφθούν αρμοδίως για τα ζητήματα που άπτονται της ανεπαρκούς στελέχωσης της Στέγης και της ελλιπούς και μη προσήκουσας παροχής φροντίδας στους ανηλίκους.

Η Αρχή με το με αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1988/18-10-2016 έγγραφο χορήγησε άδεια επεξεργασίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 2, εδαφ. α' και δ' του ν. 2472/1997 στην «Εστία Νέας Σμύρνης». Επέτρεψε τη λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης στις εγκαταστάσεις της Μονάδας Φροντίδας Ηλικιωμένων «Οίκος Γαλήνης», όπου παρέχονται υπηρεσίες που απευθύνονται τόσο σε αυτοεξυπηρετούμενους ηλικιωμένους με τη δυνατότητα εξόδου για μικρά ή μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, καθώς και σε μη αυτοεξυπηρετούμενους λόγω χρόνιων παθήσεων. Η λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης με σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας τεκμηριώνεται λόγω των αυξημένων αναγκών επιτήρησης, καθώς αρκετοί από τους ενοίκους έχουν τάσεις αυτοκτονίας, κατάθλιψη, ψυχολογικά ή ψυχιατρικά προβλήματα. Η Αρχή επέβαλε την τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 20, παρ. 2 της οδηγίας 1/2011 σχετικά με την εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης με σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας από νοσηλευτικά ιδρύματα, ψυχιατρικά ιδρύματα, ιδρύματα περίθαλψης ατόμων με αναπηρίες και παρόμοιους φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας.

Προϋποθέσεις και κριτήρια εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, αθλητικές εγκαταστάσεις, χώρους αναψυχής και παιδικές χαρές Δήμων

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου υπέβαλε αίτηση στην Αρχή σχετικά με την πρόθεση εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής στην περιοχή του Ασύρματου του Δήμου, κατά τις ώρες μη λειτουργίας του πάρκου για λόγους ασφαλείας, στο πλαίσιο σύνταξης μελέτης ανακαίνισης-εκσυγχρονισμού του πάρκου αυτού. Επίσης, ο Δήμος Ξάνθης, με αίτημά του, ζήτησε τη γνώμη της Αρχής σχετικά με τη νομιμότητα εγκατάστασης και λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε όλες τις αθλητικές εγκαταστάσεις, τους χώρους αναψυχής και τις παιδικές χαρές του Δήμου για τον σκοπό της προστασίας αγαθών, του αποκλεισμού, παρεμπόδισης και αποτροπής εισόδου ατόμων με παραβατική συμπεριφορά κατά τις νυχτερινές ώρες μη λειτουργίας των παραπάνω χώρων (23:00-07:00), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις και οι περιφραγμένοι χώροι αναψυχής δεν διαθέτουν μόνιμο προσωπικό φύλαξης και ότι οι εναλλακτικές λύσεις φύλαξης τους (π.χ. επαρκής νυχτερινός φωτισμός, εγκατάσταση κιγκλιδωμάτων, κλείδωμα εγκαταστάσεων εκτός ωραρίου) έχουν εξαντληθεί. Επιπλέον, ο Δήμος Φιλοθέης υπέβαλε ερώτημα στην Αρχή αναφορικά με την τοποθέτηση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε παιδικές χαρές, τα οποία θα λειτουργούν μόνο κατά τις ώρες που οι παιδικές χαρές είναι κλειστές (νυχτερινές ώρες μη λειτουργίας), για τον σκοπό της αποτροπής συμβάντων βανδαλισμών και καταστροφών τα οποία ελάμβαναν χώρα κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα.

Η Αρχή, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1687-1/15-04-2016 και Γ/ΕΞ/1825-1/25-04-2016 έγγραφά της, ενημέρωσε αντιστοίχως τους Δήμους Αγίου Δημητρίου και Ξάνθης σχετικά με τις προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης που τίθενται στην οδηγία 1/2011 της Αρχής, καθώς και για το ότι η

εγκατάσταση καμερών σε δημόσιους χώρους προσβάσιμους στο κοινό, για τον σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, θα πρέπει να γίνεται μετά από ουσιαστική αξιολόγηση της αναγκαιότητας της συγκεκριμένης επεξεργασίας σε σχέση α) με τον κίνδυνο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιδιώκει να αντιμετωπίσει, και β) με το μέγεθος της επίπτωσης στην ιδιωτική ζωή των προσώπων που αφορά (άρθρο 1 παρ. 1 της οδηγίας 1/2011), ειδικά σε χώρους που κατά κανόνα δραστηριοποιούνται ανήλικοι, όπως το πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής. Για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας, αφού εξετασθεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει κατά την κείμενη νομοθεσία αρμοδιότητα διαχείρισης ενός συγκεκριμένου χώρου και ο σκοπός της προστασίας προσώπων και αγαθών δικαιολογείται από τη νομική υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να προστατεύσει τον χώρο, καθώς και τα αγαθά που βρίσκονται στον χώρο από παράνομες πράξεις, θα πρέπει, περαιτέρω, να εξετάζονται, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα: 1) η εξειδίκευση του σκοπού επεξεργασίας για τον οποίο γίνεται η εγκατάσταση του συστήματος, 2) οι ιδιαιτερότητες, το μέγεθος και ο τρόπος χρήσης του χώρου, 3) ο αριθμός και η έκταση τυχόν ζημιών και περιστατικών που έχουν συμβεί στον χώρο, 4) τα άλλα μέτρα προστασίας που έχουν ήδη ληφθεί στον χώρο, 5) οι ώρες λειτουργίας του συστήματος και αν η παρακολούθηση γίνεται σε πραγματικό χρόνο, 6) το χρονικό διάστημα τήρησης των δεδομένων, 7) οι τυχόν αποδέκτες των δεδομένων, 8) ο αριθμός των καμερών, τα σημεία τοποθέτησής τους, η εμβέλειά τους και τα αγαθά που προστατεύονται με την τοποθέτηση των καμερών στα συγκεκριμένα σημεία, 9) τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας (άρθρο 10 του ν. 2472/1997 και άρθρο 11 της οδηγίας 1/2011) και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των καμερών (όπως ο τύπος, το εύρος γωνίας φακού, οι δυνατότητες ανάλυσης, στρέψης και εστίασης), και 10) τυχόν ειδικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία. Επίσης, θα πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς οι λόγοι που καθιστούν απολύτως απαραίτητη την εγκατάσταση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους ο σκοπός επεξεργασίας δεν δύναται να επιτευχθεί με λιγότερο επαχθή μέσα. Στη σχετική απόφαση για την εγκατάσταση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης θα πρέπει να παρατίθενται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αναγκαιότητας, βάσει, κατ' ελάχιστον, των παραπάνω κριτηρίων και να ορίζονται οι χώροι που θα επιτηρούνται.

Επιπλέον, η Αρχή ζήτησε από τον Δήμο Ξάνθης να προσκομίσει τα αποτελέσματα της σχετικής αξιολόγησης αναγκαιότητας, λαμβάνοντας υπόψη ότι η προτεινόμενη εγκατάσταση καμερών καταλαμβάνει κάθε χώρο άθλησης και αναψυχής που υπάρχει στον Δήμο Ξάνθης, καθώς και ότι το αίσθημα παρακολούθησης δημιουργείται ακόμα και όταν οι κάμερες βρίσκονται εκτός λειτουργίας, ειδικά στους ανηλίκους. Επίσης, ζητήθηκε από τον Δήμο αυτό να εξηγήσει ειδικότερα τα ακόλουθα: όσον αφορά τις κτιριακές αθλητικές εγκαταστάσεις: α) για ποιο λόγο δεν επαρκούν τα ηπιότερα μέτρα ασφαλείας προσώπων και αγαθών, όπως η τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων στα παράθυρα των κτιρίων, η θωράκιση των θυρών εισόδου σε συνδυασμό με το ασφαλές κλείδωμά τους, η τοποθέτηση συναγερμού με χρήση εξωτερικής φαροσειρήνας (που δρα αποτρεπτικά, μειώνει δραστικά το χρόνο δράσης των διαρρηκτών και ειδοποιεί για την παραβίαση τηλεφωνικά και ηχητικά, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σχετικό αίτημα του Δήμου), ο επαρκής νυχτερινός φωτισμός, καθώς και τυχόν τακτικές (ή σε περίπτωση ειδοποίησης από τον συναγερμό) νυχτερινές

περιπολιές από την εταιρεία φύλαξης, και β) ποια τα αγαθά που θα προστατεύουν οι κάμερες εσωτερικά του κτιρίου και ειδικά στους διαδρόμους και στο κλιμακοστάσιο (σε αντίθεση με το μηχανοστάσιο που αποτελεί αγαθό που χρήζει προστασίας). Όσον αφορά τους περιφραγμένους ανοιχτούς χώρους άθλησης και αναψυχής, ποιοι είναι οι ειδικότεροι συγκεκριμένοι χώροι και τα αγαθά που θα προστατεύουν οι κάμερες που προτείνεται να τοποθετηθούν σε οικίσκους εντός των χώρων άθλησης και αναψυχής.

Επιπροσθέτως, η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4506-1/26-07-2016 έγγραφο της, ενημέρωσε τον Δήμο Φιλοθέης ότι, ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του άρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, οφείλει, μεταξύ άλλων, να υποβάλει γνωστοποίηση λειτουργίας των συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στην Αρχή, βάσει του άρθρου 6 του ν. 2472/1997 και του άρθρου 10 της ανωτέρω οδηγίας, καθώς επίσης και να φροντίσει να πληρούται σωρευτικά το σύνολο των προϋποθέσεων νομιμότητας που τίθενται στην οδηγία 1/2011 της Αρχής. Με το ίδιο έγγραφο, η Αρχή επισήμανε ότι δεδομένης της φύσης της συγκεκριμένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ήτοι παρακολούθηση δημοσίως προσβάσιμου χώρου) και των ζητημάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων που εγείρονται, ιδίως όσον αφορά στους ανηλίκους, η διενέργεια, από την πλευρά του Δήμου, εκτίμησης των επιπτώσεων της επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (data protection impact assessment) θα συνεισέφερε σημαντικά στην υιοθέτηση της πλέον ενδεδειγμένης λύσης ως προς την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών.

Κάμερες σε εμπορικό κέντρο – χρήση φωτογραφιών για τεκμηρίωση καταγγελιών σε δημόσιο φορέα

Η Αρχή με το Γ/ΕΞ/7578/22-11-2016 έγγραφο ολοκλήρωσε την εξέταση καταγγελίας που αφορούσε σε λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε κοινόχρηστους χώρους εμπορικού κέντρου, οι οποίοι χρησιμοποιούνται από πελάτες καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος της καταγγέλλουσας εταιρείας, καθώς και στη νομιμότητα χορήγησης υλικού με δεδομένα εικόνας προσώπων με σκοπό την υποβολή καταγγελίας σε αρμόδια δημόσια αρχή. Από τα στοιχεία της καταγγελίας προκύπτει ότι ο κοινόχρηστος χώρος του εμπορικού κέντρου χρησιμοποιείται από πελάτες του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος της καταγγέλλουσας εταιρείας. Σε περίπτωση που ο χώρος αυτός χρησιμοποιείται, νομίμως, ως χώρος εστίασης ή αναψυχής (π.χ. τραπεζοκαθίσματα του καταστήματος) η επιτήρηση του χώρου αυτού δεν είναι επιτρεπτή (βλ. άρ. 19 παρ. 4 της οδηγίας 1/2011). Τίθεται εν προκειμένω ζήτημα νόμιμης χρήσης του χώρου αυτού για τον προαναφερθέντα εμπορικό σκοπό και ερμηνείας του καθεστώτος μίσθωσης, το οποίο δεν προκύπτει ευθέως από τα προσκομισθέντα έγγραφα. Υφίσταται λοιπόν διαφορά μεταξύ της καταγγελλόμενης και της καταγγέλλουσας εταιρείας επί του εν λόγω ζητήματος, για την επίλυση της οποίας αρμόδια δεν είναι η Αρχή, αφού κάτι τέτοιο δεν εμπίπτει στις κατά το άρθρο 19 του ν. 2472/1997 αρμοδιότητές της, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται επίλυση ιδιωτικών διαφορών. Επισημαίνεται επίσης ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να μη χρησιμοποιεί προσωπικά δεδομένα, σε περίπτωση που αυτά δεν είναι αναγκαία για τον σκοπό που επιδιώκει. Στην προκειμένη περίπτωση, ο σκοπός της υποβολής καταγγελίας σε αρμόδια δημόσια αρχή για την υποστήριξη των δικαιωμάτων

του δύναται να επιτευχθεί και χωρίς να είναι αναγνωρίσιμα τα εικονιζόμενα σε βίντεο πρόσωπα, έχοντας δηλαδή προβεί σε ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων, όπως π.χ. με θόλωση των εικονιζόμενων προσώπων, σε περίπτωση που τα χαρακτηριστικά τους είναι εμφανή.

Νομιμότητα τοποθέτησης κάμερας σε έξοδο χώρου στάθμευσης

Η Αρχή με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6471-1/31-10-2016 έγγραφο απάντησε σε ερώτημα σχετικά με τη νομιμότητα τοποθέτησης κάμερας, χωρίς δυνατότητα καταγραφής, η οποία λαμβάνει εικόνα από τον χώρο εξόδου υπογείου χώρου στάθμευσης και το δημόσιο πεζοδρόμιο, με δεδομένο ότι δεν είναι δυνατή η τοποθέτηση εναλλακτικού μέσου (καθρέπτης) λόγω της κλίσης της ράμπας εξόδου και της μορφολογίας του χώρου, ενώ υπάρχει μεγάλος κίνδυνος σύγκρουσης οχημάτων και τραυματισμού των διερχομένων από το πεζοδρόμιο πεζών. Μέσω της κάμερας οι οδηγοί των οχημάτων θα είναι σε θέση να βλέπουν, κατά τον χρόνο ανόδου τους, τυχόν διέλευση πεζού ή οχήματος. Η Αρχή επισήμανε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της οδηγίας 1/2011, η λήψη εικόνας από παράπλευρες οδούς και πεζοδρόμια μπορεί να επιτρέπεται κατ' εξαίρεση μόνο εφόσον πρόκειται για χώρο με αυξημένες ανάγκες ασφαλείας, οι οποίες προσδιορίζονται και λόγω της «φύσεως» του χώρου. Αν και στις ενδεικτικά αναφερόμενες στην οδηγία περιπτώσεις δεν περιλαμβάνεται αντίστοιχη με την υπό εξέταση περίπτωση, από τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν φαίνεται να μπορεί να τεκμηριωθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ο ιδιαίτερος κίνδυνος και οι αυξημένες ανάγκες ασφαλείας λόγω της φύσης του χώρου με αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία (π.χ. αν έχουν συμβεί στο παρελθόν ατυχήματα ή σχετικά περιστατικά).

Μη επιτρεπτή η εγκατάσταση κάμερας σε είσοδο σχολείου χωρίς να εξασφαλιστεί ότι αυτή λειτουργεί μόνο ως θυροτηλεόραση για το άνοιγμα της εξώπορτας

Υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα από τα Νέα Διδακτήρια Χερσονήσου προκειμένου να γνωμοδοτήσει/εγκρίνει την τοποθέτηση κάμερας στην είσοδο του σχολείου, η οποία θα συνδεθεί με οθόνη προβολής, που θα βρίσκεται στο γραφείο των διδασκόντων και θα λειτουργεί ως θυροτηλεόραση για το άνοιγμα της εξώπορτας, η οποία απέχει 40 μέτρα από το γραφείο των διδασκόντων και δεν υπάρχει οπτική επαφή. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1570-1/15-04-2016 έγγραφο της, απάντησε ότι παρότι το αιτών διδακτήριο προτίθεται, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να χρησιμοποιήσει την κάμερα ως θυροτηλεόραση, η λειτουργία της κάμερας διαφοροποιείται από αυτή ενός απλού συστήματος ελέγχου εισόδου όπως η θυροτηλεόραση, διότι με την κάμερα πραγματοποιείται συνεχής λήψη εικόνας του χώρου που βρίσκεται στην εμβέλειά της, ενώ η θυροτηλεόραση ενεργοποιείται κατόπιν συγκεκριμένης ενέργειας του εισερχόμενου, χωρίς να πραγματοποιείται συνεχής λήψη εικόνας. Συνεπώς, το άνοιγμα της εξώπορτας μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, όπως με την εγκατάσταση ενός απλού συστήματος ελέγχου εισόδου, που ενεργοποιείται κατόπιν συγκεκριμένης ενέργειας του εισερχόμενου, όπως θυροτηλέφωνο-θυροτηλεόραση, δεδομένου ότι δεν πραγματοποιείται συνεχής λήψη εικόνας. Στην περίπτωση αυτή, η επεξεργασία δεδομένων εικόνας δεν εμπίπτει στο πεδίο

εφαρμογής του ν. 2472/1997 (άρθρο 3 παρ. 2 εδ. α' της οδηγίας 1/2011).

Διαγραφή όρου σε διακήρυξη σχετικά με υποχρεωτική λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης – χρήση ηπιότερων μέσων

Υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα εταιρείας υπεργολάβου της ΔΕΔΔΗΕ σε σχέση με το κατά πόσο ο φορέας αυτός έχει δικαίωμα, στο πλαίσιο σύμβασης για εμποτισμό ξυλείας, να επιβάλλει στις συνεργαζόμενες εταιρείες υποχρέωση τοποθέτησης συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο οποίο θα έχει και η ΔΕΔΔΗΕ πρόσβαση. Τούτο προέκυψε και από όρο των προτεινόμενων προδιαγραφών διακήρυξης. Η Αρχή, με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2875-1/20-05-2016 έγγραφο επισήμανε ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι σαφές αν έχουν εξαντληθεί τα ηπιότερα μέσα για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Αντίθετα, σύμφωνα με τα όσα υποστηρίζει η ερωτούσα εταιρεία, η ΔΕΔΔΗΕ φαίνεται να εξασφαλίζεται έναντι της με διάφορους εναλλακτικούς τρόπους (δήλωση θεματοφυλακής, συναλλαγματική αποδοχή αξίας, εγγυητική καλής εκτέλεσης) ώστε πρακτικά δεν υφίσταται κίνδυνος για την προστασία της ξυλείας που να καθιστά απαραίτητη τη για λογαριασμό της ΔΕΔΔΗΕ λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στις εγκαταστάσεις των υπεργολάβων. Περαιτέρω, οι προτεινόμενες προδιαγραφές πρέπει να εναρμονιστούν με τα οριζόμενα στην οδηγία 1/2011 της Αρχής. Κατόπιν αυτού η ΔΕΔΔΗΕ ενημέρωσε την Αρχή ότι δεν θα συμπεριληφθεί στη διακήρυξη ο επίμαχος όρος και η Αρχή ενημέρωσε σχετικά την ερωτούσα εταιρεία.

3.10.5. Κάμερες στη διαδικασία διαγωνισμού τηλεοπτικών αδειών (Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)

Η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας γνωστοποίησε στην Αρχή τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στους χώρους διεξαγωγής της δημοπρασίας για τη χορήγηση τηλεοπτικών αδειών. Ως σκοποί επεξεργασίας δηλώθηκαν η διασφάλιση της διαγωνιστικής διαδικασίας από τυχόν παραβίαση όρων εμπιστευτικότητας και ανταγωνισμού, αλλά και η ασφάλεια του χώρου και των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια, κοινοποιήθηκε στην η Αρχή η αίτηση της εταιρείας «Alpha Δορυφορική Τηλεόραση ΑΕ» προς τη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας για χορήγηση ηλεκτρονικού δημοσίου εγγράφου-ηλεκτρονικού υλικού από το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης. Ακολούθως, η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας διαβίβασε στην Αρχή την υπ' αριθμ. πρωτ. 52114/8-9-2016 εισαγγελική παραγγελία σχετικά με τη χορήγηση του εν λόγω υλικού.

Κατόπιν των ανωτέρω, η Αρχή διευκρίνισε (Γ/ΕΞ/5487-1/14-09-2016) ότι τα δεδομένα ήχου και εικόνας, εφόσον αναφέρονται σε πρόσωπα, συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (βλ. άρθρο 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 και αιτιολογικές σκέψεις 14-17 στο προοίμιο της Οδηγίας 95/46/ΕΚ). Η αποθήκευση και διαβίβαση εικόνας προσώπου, η οποία συλλέγεται από σύστημα βιντεοεπιτήρησης που λειτουργεί μόνιμα, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα, σε κλειστό ή ανοικτό χώρο συγκέντρωσης ή διέλευσης προσώπων, συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και, μάλιστα, εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη κατά την έννοια των άρθρων 2 στοιχ. δ' και 3 παρ. 1

του ν. 2472/1997 (βλ. και υπ' αριθμ. 4 αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 1/2011 της Αρχής για τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών, καθώς και ΔΕΕ C-212/13 της 11ης Δεκεμβρίου 2014, σκέψη 24). Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης διαπιστώθηκε ότι τυγχάνουν επεξεργασίας απλά προσωπικά δεδομένα και όχι ευαίσθητα, όπως αυτά ειδικά και περιοριστικά ορίζονται στο ν. 2472/1997 (άρθρο 2 στοιχ. β'). Άλλωστε, επεξεργασία δεδομένων εικόνας δεν θεωρείται κατά κανόνα επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 51 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, Γνώμη 2/2012 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ όσον αφορά την αναγνώριση προσώπου στις επιγραμμικές και κινητές υπηρεσίες, υποενότητα 4.2, καθώς και οδηγία 1/2011 της Αρχής για τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, άρθρα 2 και 20). Κατ' ακολουθία, στη συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον δεν έλαβε χώρα επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, δεν απαιτείται η παροχή άδειας της Αρχής προκειμένου να χορηγηθεί το καταγεγραμμένο υλικό σε τρίτο. Επίσης, διευκρινίστηκε ότι η διαβίβαση του καταγεγραμμένου υλικού σε τρίτο συνιστά περαιτέρω επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων, η νομιμότητα της οποίας πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 5 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 του ΚΔΔιαδ, καθώς ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι δημόσια υπηρεσία. Συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να σταθμίσει αν η αιτούσα εταιρεία δικαιούται να λάβει γνώση του καταγεγραμμένου υλικού και, γενικότερα, να εξετάσει τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων, ενόψει των ειδικών ισχυρισμών που προβάλλει η αιτούσα (βλ. υπ' αριθμ. 6/2013 γνωμοδότηση της Αρχής για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα). Τέλος, επισημάνθηκε ότι, σε περίπτωση επίδειξης των αιτούμενων απλών προσωπικών δεδομένων, καθώς και στην περίπτωση που κριθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του καταγεγραμμένου υλικού, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ενημερώσει σχετικά τα υποκείμενα των δεδομένων (άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997).

Στη συνέχεια, η ίδια υπηρεσία γνωστοποίησε στην Αρχή ότι η διαδικασία παρουσίασης του καταγεγραμμένου υλικού έχει ολοκληρωθεί και παρακάλεσε να ενημερωθεί για τις περαιτέρω νόμιμες ενέργειές της, επισημαίνοντας, ιδίως, την υποχρέωση του υπευθύνου για την καταστροφή των δεδομένων. Σε απάντηση της αίτησης αυτής (Γ/ΕΞ/6388-1/26-10-2016), αφού διαπιστώθηκε ότι ο αρχικώς γνωστοποιηθείς χρόνος τήρησης των δεδομένων παρατάθηκε κατόπιν σχετικών αιτημάτων τρίτων και δυνάμει εισαγγελικής παραγγελίας, η Αρχή διευκρίνισε ότι, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών της συλλογής και της περαιτέρω επεξεργασίας, ώστε η τελευταία να περατωθεί με την καταστροφή των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997), η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να εκτιμήσει α) εάν έχουν ικανοποιηθεί τυχόν εκκρεμή αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως το δικαίωμα πρόσβασης με βάση το άρθρο 12 του ν. 2472/1997, β) εάν έχει ολοκληρωθεί η εξέταση των αιτημάτων για χορήγηση καταγεγραμμένου υλικού σε τρίτα πρόσωπα που έχουν επικαλεστεί σχετικό έννομο συμφέρον, καθώς και γ) εάν έχουν εκπληρωθεί συναφείς νόμιμοι σκοποί που επιδιώκει ή ίδια, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, ή τρίτοι (π.χ.

δικαστική χρήση). Σε κάθε περίπτωση, επισημάνθηκε ότι για την ασφαλή καταστροφή των προσωπικών δεδομένων ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την οδηγία 1/2005 της Αρχής για την ασφαλή καταστροφή των προσωπικών δεδομένων μετά το πέρας της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση του σκοπού επεξεργασίας.

3.10.6. Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για άλλους σκοπούς

Καταγγελία για κάμερες σε αμφιθέατρα του Πανεπιστημίου Κρήτης

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία φοιτητή σχετικά με κάμερες που έχουν τοποθετηθεί σε αμφιθέατρα της Πανεπιστημιούπολης του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο για τα επονομαζόμενα «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης». Σύμφωνα με αυτήν, η τοποθέτηση των καμερών έγινε χωρίς προηγούμενη ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας και χωρίς τη συγκατάθεση των φοιτητών και των καθηγητών, ενώ ακόμη και όταν δεν λειτουργούν μπορεί να έχουν μια πειθαρχική και αυτολογκριτική επίδραση στους παρευρισκόμενους. Στην καταγγελία επισυνάπτεται ομόφωνο ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνιολογίας, με το οποίο ζητούν την άμεση απομάκρυνση των καμερών και τη χρήση τους μόνο σε ιδιαίτερο χώρο αποκλειστικά για τη χρήση των «ανοικτών μαθημάτων». Η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στον καταγγελλόμενο υπεύθυνο επεξεργασίας για την παραβίαση του άρθρου 6 ν. 2472/1997, καθώς δεν γνωστοποίησε στην Αρχή το εν λόγω αρχείο. Επίσης, απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στην εταιρεία να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες προκειμένου να είναι σύμφωνη η λειτουργία του εν λόγω συστήματος. Συγκεκριμένα, ως προς τους διδάσκοντες θα πρέπει να λαμβάνεται η προηγούμενη συγκατάθεσή τους και να παρέχουν την τελική έγκριση για την ανάρτηση του υλικού στο διαδίκτυο, ενώ ως προς τους φοιτητές που δεν συμφωνούν με την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων κατά την υποβολή κάποιου ερωτήματος (ηχογράφιση φωνής), θα πρέπει να παρέχεται εναλλακτικός τρόπος υποβολής ερωτήσεων στον διδάσκοντα, εγγράφως ή προφορικά, αλλά σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα ώστε να μην υπάρξει μετάδοση της φωνής του φοιτητή στο διαδίκτυο. Τέλος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα να αποτρέπεται η χρήση των εν λόγω καμερών για άλλο σκοπό επεξεργασίας, και η μη εξουσιοδοτημένη επεξεργασία και διάδοση του καταγεγραμμένου υλικού (απόφαση 77/2016).

Απάντηση προς τον Δήμο Πόρου για τη νομιμότητα κάμερας που λαμβάνει εικόνα από δημόσιο χώρο για τον σκοπό της ενημέρωσης του κοινού

Ο Δήμος Πόρου ενημέρωσε την Αρχή σχετικά με κάμερα που βρέθηκε τοποθετημένη σε μπαλκόνι οικίας, αναφέροντας ότι με αυτή λήφθηκε εικόνα των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Καθαριότητας του εν λόγω Δήμου κατά την ώρα εργασίας τους, η οποία αναρτήθηκε σε ιστοσελίδα. Η Αρχή στην απάντησή της (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2218/07-04-2016) σημείωσε ότι πράγματι διαπίστωσε ότι δημοσιεύθηκε αρχείο βίντεο στο οποίο αποτυπώνονται εργαζόμενοι υπηρεσίας καθαριότητας αλλά, λόγω της μακρινής απόστασης της εικόνας, είναι πρακτικά δύσκολη η αναγνώριση των συγκεκριμένων φυσικών

προσώπων. Επίσης, η Αρχή διευκρίνισε ότι είναι σαφές πως ο σκοπός της δημοσίευσης αφορά στην ενημέρωση του κοινού σε σχέση με τη δράση μιας δημοτικής υπηρεσίας, δεν σχετίζεται άμεσα με τα εμφανιζόμενα πρόσωπα και, επομένως, δεν μπορεί να τεκμηριωθεί παραβίαση της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα, καθώς δεν προκύπτει ότι τα πρόσωπα είναι αναγνωρίσιμα. Τέλος, η Αρχή σημείωσε ότι, σε περίπτωση που κάποιο από τα εικονιζόμενα πρόσωπα θεωρεί ότι θίγονται τα δικαιώματά του, μπορεί να ασκήσει τα προβλεπόμενα από τον νόμο δικαιώματά του στον υπεύθυνο επεξεργασίας (π.χ. δικαίωμα αντίρρησης, άρ. 13 ν. 2472/1997).

Γνωστοποίηση διαδικτυακών καμερών από τον Δήμο Πόρου

Η Αρχή, απαντώντας με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/943-1/29-09-2016 έγγραφό της σε γνωστοποίηση διαδικτυακών καμερών (web cameras) από τον Δήμο Πόρου για τον σκοπό επεξεργασίας της «ασφάλειας λιμένα, προστασίας χρηστών και επισκεπτών της χερσαίας ζώνης λιμένα», καθώς και για τουριστικούς λόγους, με επεξεργασία ήχου, επισήμανε ότι για τις διαδικτυακές κάμερες που ο Δήμος σκοπεύει να εγκαταστήσει και να θέσει σε λειτουργία δεν μπορεί ο σκοπός επεξεργασίας να είναι η ασφάλεια της χερσαίας ζώνης λιμένα. Για τη χρήση των καμερών για τουριστικούς λόγους, η Αρχή διευκρίνισε ότι οι κάμερες θα πρέπει να είναι τοποθετημένες κατά τρόπο τέτοιο ώστε να μην είναι εφικτή η αναγνώριση προσώπων ή αριθμών πινακίδων αυτοκινήτων (οπότε και δεν υφίσταται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων), ή να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα, όπως τεχνικές θόλωσης, ώστε να μην είναι αναγνωρίσιμα τα πρόσωπα που τυχόν περιλαμβάνονται στη λαμβανόμενη εικόνα. Τέλος, η Αρχή τόνισε ότι δεν είναι αναγκαία η επεξεργασία ήχου για την τουριστική προβολή ενός τόπου μέσω διαδικτυακών καμερών, καθώς ο σκοπός αυτός δύναται να επιτευχθεί, τουλάχιστον στην προκειμένη περίπτωση, χωρίς τη λήψη και μετάδοση ήχου.

Νομιμότητα εγκατάστασης και λειτουργίας καμερών σε περιοχές της Σύρου

Η Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου απηύθυνε ερώτημα στην Αρχή σχετικά με τη νομιμότητα της εγκατάστασης και λειτουργίας διαδικτυακών καμερών σε διάφορα σημεία της Σύρου, οι οποίες καταγράφουν και περαιτέρω προβάλλουν εικόνα, σε πραγματικό χρόνο, μέσω συγκεκριμένων ιστοσελίδων. Ερώτημα για τις προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας των ίδιων καμερών είχε απευθύνει και η εταιρεία που διαχειρίζεται τις εν λόγω διαδικτυακές κάμερες. Η Αρχή απάντησε αρχικά στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3006-1/13-05-2016 έγγραφο) διευκρινίζοντας ότι, εφόσον οι διαδικτυακές κάμερες μέσω των οποίων μεταδίδονται εικόνες από χώρους όπως λιμάνια, παραλίες, γήπεδα, πλατείες κ.λπ. στο διαδίκτυο για τον σκοπό της τουριστικής ανάδειξης και προβολής τους, είναι εγκατεστημένες με τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι, σε καμία περίπτωση, εφικτή η αναγνώριση προσώπων ή πινακίδων κυκλοφορίας οχημάτων, δεν υφίσταται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και επομένως δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997. Ωστόσο, εάν αναγνωρίζονται πρόσωπα ή είναι δυνατόν με εύλογο τρόπο να προσδιοριστούν τα πρόσωπα μέσω άλλων χαρακτηριστικών όπως ενδυμασίας, σωματότυπου κ.λπ., τότε έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997. Επειδή για την ικανοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού της τουριστικής ανάδειξης και προβολής των παραπάνω χώρων, ο οποίος είναι, καταρχήν, θεμιτός, δεν

είναι αναγκαία η μετάδοση εικόνων με αναγνωρίσιμα πρόσωπα, θα πρέπει να αποκλειστεί τέτοια δυνατότητα. Η Αρχή τόνισε ότι, συνεπώς, ο διαχειριστής της ιστοσελίδας στην οποία προβάλλονται οι εικόνες των διαδικτυακών καμερών θα πρέπει να λάβει κατάλληλα τεχνικά μέτρα, όπως απομακρυσμένη λήψη εικόνας, χαμηλή ανάλυση και θόλωση ώστε να μην είναι εφικτή η αναγνώριση προσώπων και κατ' επέκταση να μην πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Παρόμοια ήταν και η απάντηση της Αρχής στην εταιρεία.

Στη συνέχεια, η Αρχή, μετά από νέο αίτημα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Σύρου, επισήμανε (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3253-1/01-07-2016 έγγραφο) ότι, από πρόσφατη επίσκεψη στους εν λόγω διαδικτυακούς τόπους, διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει μετάδοση «ζωντανής» εικόνας, αλλά υπάρχουν αναρτημένα έξι σύντομα βίντεο. Η Αρχή πρόσθεσε ότι θα πρέπει να ρυθμιστούν κατάλληλα οι αντίστοιχες διαδικτυακές κάμερες για τον σκοπό της τουριστικής προβολής ενός χώρου ώστε να λαμβάνουν απομακρυσμένη εικόνα χαμηλής ανάλυσης, να έχουν ευρύτερο πεδίο λήψης και να μην εστιάζουν μόνο σε ένα συγκεκριμένο σημείο.

Τέλος, για τη νομιμότητα της λειτουργίας των ίδιων διαδικτυακών καμερών, απηύθυνε ερώτημα στην Αρχή και πολίτης, τον οποίο η Αρχή ενημέρωσε σχετικά (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2964-1/22-07-2016 έγγραφο). Η Αρχή, αφού επισήμανε στην απάντησή της τις προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας διαδικτυακών καμερών για τον σκοπό της τουριστικής ανάδειξης και προβολής ενός τόπου, σημείωσε ότι στην προκειμένη περίπτωση, επειδή η υπόθεση μετάδοσης «ζωντανής» εικόνας από χώρους της Σύρου μέσω διαδικτυακών καμερών εξετάζεται από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου, η Αρχή δεν επιλαμβάνεται σχετικά, για λόγους διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 96 Σ) και αρμόδιος να κρίνει στην περίπτωση αυτή αν η τυχόν συλλογή και χρήση προσωπικών δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του νόμου και έχει γίνει νόμιμα είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση.

3.10.7. Έκδοση ΠΔ που προβλέπεται στον ν. 3917/2011

Σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις των ετών 2015 (σελ. 121), 2014 (σελ. 105), 2013 (σελ. 114) και 2012 (σελ. 102-103) σχετικά με τη μη έκδοση του προβλεπόμενου από το άρθρο 14 παρ. 4 του ν. 3917/2011 προεδρικού διατάγματος, επισημαίνεται για ένα ακόμη έτος ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας Έκθεσης, η έκδοσή του παραμένει σε εκκρεμότητα. Παρά το ότι έχει υποβληθεί σχέδιο από συσταθείσα ομάδα εργασίας από το 2012, δεν έχει προχωρήσει η επεξεργασία από το αρμόδιο Υπουργείο με αποτέλεσμα να παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχ. β' τρία τελευταία εδάφια και στοιχ. γ' του ν. 2472/1997. Η Αρχή ήδη με τη γνωμοδότηση 1/2009 έθεσε ζήτημα συνταγματικότητας του εδ. γ', στη συνέχεια δε εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, τη γνωμοδότηση 2/2010, η οποία τελικώς οδήγησε στη θέσπιση του άρθρου 14 ν. 3917/2011. Η διάταξη όμως του ν. 3917/2011 που επιλύει το ζήτημα συνταγματικότητας παραμένει ανενεργή, εφόσον δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο σε αυτή προεδρικό διάταγμα.

Η Αρχή επισημαίνει το συγκεκριμένο ζήτημα σε περιπτώσεις που σχετικοί φορείς

επιθυμούν να προβούν σε χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε δημόσιους χώρους. Συγκεκριμένα στην πρώτη εξ αυτών η Αρχή απάντησε (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2219/07-04-2016 έγγραφο) σε ερώτημα του ΟΑΣΑ ο οποίος ενημέρωσε ότι προτίθεται να λειτουργήσει Κέντρο Εποπτείας, το οποίο θα διαχειρίζεται την εικόνα που αφορά στις τρέχουσες κυκλοφοριακές συνθήκες και λαμβάνει από το Κέντρο Διαχείρισης Κυκλοφορίας της Περιφέρειας Αττικής (ήδη από το 2004). Η Αρχή επισήμανε ότι ο σκοπός που επιδιώκει ο ΟΑΣΑ, ήτοι η βέλτιστη κυκλοφορία των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, αποτελεί σκοπό δημοσίου συμφέροντος και με δεδομένο ότι πρόκειται για δημόσια επιχείρηση κοινωφελούς χαρακτήρα στην οποία το κράτος έχει αναθέσει την οργάνωση των ΜΜΜ στην Αττική, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι, κατ' αρχάς, εμπίπτει στην έννοια των κρατικών αρχών της παρ. 2 του άρ. 14 ν. 3917/2011. Καθώς όμως δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο ΠΔ δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η νομιμότητα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΣΑ.

Σε άλλη υπόθεση η Αρχή απάντησε (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4113-1/06-10-2016 έγγραφο) σε ερώτημα της Διεύθυνσης Καθαριότητας και Κοινόχρηστων Χώρων του Δήμου Κεφαλλονιάς, σχετικά με εγκατάσταση φορητών και κινητών συστημάτων βιντεοεπιτήρησης με σκοπό την πρόληψη πυρκαγιών, την προστασία του περιβάλλοντος με τον έλεγχο της ρίψης απορριμμάτων και την αποτροπή της καταστροφής του περιβάλλοντος. Οι χώροι τους οποίους ο Δήμος επιθυμεί να προστατεύει είναι δασικές εκτάσεις, δασικές και αγροτικές οδοί, χώροι ανεξέλεγκτης εναπόθεσης απορριμμάτων, οικισμοί που γειτνιάζουν σε δασώδεις περιοχές, ορεινοί όγκοι χαρακτηρισμένοι ως Εθνικοί Δρυμοί, κ.ά. Η Αρχή ενημέρωσε για τη διάταξη του άρ. 14 του ν. 3917/2011, καθώς και ότι στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης υπάγεται η χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, όταν αυτά συνεπάγονται, ακόμη και εν δυνάμει, λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών τους, την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Επισήμανε επίσης, ότι κάποιος από τους σκοπούς αυτούς (π.χ. πυρασφάλεια) μπορεί να πραγματοποιηθούν χωρίς τη χρήση εικόνων από τις οποίες αποκαλύπτονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ενώ δεν τεκμηριώνεται επακριβώς η αρμοδιότητα του Δήμου για την επιδίωξη του καθενός από τους αναφερόμενους σκοπούς, κάτι που θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της αξιολόγησης του Δήμου ως υπευθύνου επεξεργασίας. Τέλος, επισήμανε ότι δεν έχει ακόμα εκδοθεί το ΠΔ που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρ. 14 του ν. 3917/2011, καθώς και ότι για μη δημόσιους χώρους, για τους οποίους ο Δήμος έχει αρμοδιότητα διαχείρισης, και για σκοπούς προστασίας προσώπων ή αγαθών, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρ. 14 του ν. 3917/2011 και άρα ο Δήμος οφείλει να συμβουλευτεί την οδηγία 1/2011 της Αρχής.

3.11. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας διαβίβασε στην Αρχή την απόφασή της να χορηγήσει σε τρίτο-αιτούντα αντίγραφο από φάκελο ΕΔΕ που διενήργησε σε βάρος αστυνομικών, προκειμένου ο τρίτος-αιτών να τα χρησιμοποιήσει σε εκκρεμή σε βάρος του ποινική δίκη. Οι αστυνομικοί, ως υποκείμενα των δεδομένων, υπέβαλαν αντιρρήσεις στη χορήγηση των δεδομένων τους στον τρίτο-αιτούντα, και η Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού ζήτησε από την Αρχή αφενός να

κρίνει τις αντιρρήσεις των αστυνομικών (βλ. άρθρο 13 παρ. 2 ν. 2472/1997) και αφετέρου να της δώσει την άδεια για τη χορήγηση των αιτούμενων εγγράφων (βλ. άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997). Η Αρχή, με την απόφαση 2/2016, επανέλαβε τη θέση της (βλ. ιδίως αποφάσεις 75/2013, 181/2014) ότι όταν τα αιτούμενα στοιχεία ζητούνται για δικαστική χρήση σε ποινική διαδικασία/δίκη, τα στοιχεία μπορούν να τεθούν στη δικογραφία με βάση τις ειδικότερες διατάξεις του ΚΠΔ χωρίς να απαιτείται άδεια της Αρχής. Περαιτέρω, η Αρχή έκρινε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση στερείται αρμοδιότητας να αποφανθεί επί των αντιρρήσεων των αστυνομικών, ενώ αποκλειστικά αρμόδιος επί του θέματος της συλλογής και δικαστικής χρήσης των αιτούμενων στοιχείων είναι ο Δικαστής ενώπιον του οποίου εκκρεμεί προς εκδίκαση η ανωτέρω υπόθεση.

Επίσης, η Αρχή, με την απόφαση 26/2016, απέρριψε λόγω αναρμοδιότητας υποβληθείσα αίτηση για γνωμοδότηση σχετικά με τη νομιμότητα χρήσης προσωπικών δεδομένων σε εκκρεμή ποινική διαδικασία, με το αιτιολογικό: α) ότι ο αιτών τη γνωμοδότηση δεν έχει την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας με την έννοια του ν. 2472/1997, και β) στην ποινική διαδικασία και δίκη ισχύει το ανακριτικό σύστημα (άρθρ. 251 και επ. ΚΔΠ). Συνεπώς, εφόσον υπάρχει εκκρεμή ποινική διαδικασία, όσα στοιχεία είναι απαραίτητα (και νόμιμα) για την ουσιαστική διερεύνηση της υποθέσεως μπορούν να αναζητηθούν από τον αρμόδιο δικαστικό/εισαγγελικό λειτουργό ή το Δικαστήριο, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου αιτούντος, και να τεθούν στη δικογραφία κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις (βλ. και αποφάσεις 7, 14 και 181/2014, και σωρεία απαντητικών εγγράφων, όπως και τα Γ/ΕΞ/2984/11-05-2016, 2186-1/11-05-2016, 2853-1/17-06-2016, 5387-1/08-11-2016).

Τέλος, υποβλήθηκε στην Αρχή αίτηση για χορήγηση άδειας, προκειμένου ο αιτών να χρησιμοποιήσει νομίμως ενώπιον δικαστηρίου, και συγκεκριμένα ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών κατά την εκδίκαση αντίθετων αγωγών διαζυγίου και αντίθετων αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων προσωρινής ρύθμισης κατάστασης (γονικής μέριμνας και επιμέλειας ανήλικου τέκνου), οπτικοακουστικό υλικό (DVD), που, κατά τους ισχυρισμούς του αιτούντα, είχε στην κατοχή του και στο οποίο έχει καταγραφεί ερωτική συνεύρεση της συζύγου του, εντός της οικογενειακής στέγης, με άγνωστο άνδρα κατά τη διάρκεια της απουσίας του σε επαγγελματικό ταξίδι. Η Αρχή, σε απάντηση (Γ/ΕΞ/7916-1/12-12-2016), επανέλαβε την πάγια θέση της ότι, για λόγους διάκρισης των εξουσιών, δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει καθεαυτή τη δικαστική χρήση των συλλεγέντων ήδη προσωπικών δεδομένων. Η νομιμότητα της συλλογής συνδέεται άρρηκτα με τη νομιμότητά τους ως αποδεικτικά μέσα και τη χρήση τους (βλ. άρθρα 370Α, 370Γ ΠΚ), και συνακόλουθα και με το παραδεκτό της προσκομίσεως και επικλήσεώς τους ενώπιον του δικαστηρίου, ζητήματα τα οποία υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του τελευταίου, ενώπιον του οποίου θα προσκομισθούν και θα τύχουν επικλήσεως (βλ. και άρθρα 177 παρ. 2 ΚΠΔ και 270 παρ. 2 ΚΠολΔ) (πρβλ. και την απόφαση 33/2015).

4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

Η επονομαζόμενη «Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29» συστάθηκε βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και έχει ως τακτικά μέλη τους προέδρους ή εκπροσώπους των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 εκλέγει τον πρόεδρο και τους δύο αναπληρωτές προέδρους της για μία διετία, με δυνατότητα ανανέωσης για μια ακόμη διετή θητεία. Το 2016, ως Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας επανεξελέγη η Πρόεδρος της γαλλικής Αρχής, ενώ η διετής θητεία των δύο αντιπροέδρων της, δηλαδή των Προέδρων της ιταλικής και της βουλγαρικής Αρχής, ολοκληρώθηκε τους πρώτους μήνες του 2017. Στις συνεδριάσεις δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι πρόεδροι ή επίτροποι των κρατών του ΕΟΧ καθώς και χωρών που έχουν λάβει επίσημη υποψηφιότητα προς ένταξη στην ΕΕ.

Οι αρμοδιότητες της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 συνίστανται κυρίως στην εξέταση της ομοιόμορφης εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ στα κράτη μέλη, αλλά και της μεταγενέστερης Οδηγίας 2002/58/ΕΚ που αφορά στον ειδικότερο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Ομάδα γνωμοδοτεί, επίσης, για κάθε νομοθετικό ή διοικητικό μέτρο ή δράση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και αν η νομοθεσία τρίτης χώρας παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, το οποίο επιτρέπει τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από κράτος μέλος της ΕΕ προς αυτή.

Υπό αυτή την ιδιότητα, εκδίδει γνώμες και κείμενα εργασίας που έχουν ως αποδέκτες τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς και τον εφαρμοστή του δικαίου, όπως τις ίδιες τις εθνικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων. Εκτός από τα ανωτέρω μέσα δράσης, προβαίνει –με δική της πρωτοβουλία ή όταν της τεθεί σχετικό ερώτημα– σε έγγραφες ή προφορικές τοποθετήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διεθνείς οργανισμούς ή τις εκάστοτε αρμόδιες εθνικές αρχές τρίτων χωρών, καθώς και προς υπευθύνους επεξεργασίας που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο, καλεί σε ακρόαση εκπροσώπους διεθνών οργανισμών και υπευθύνων επεξεργασίας, πάντα για ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Για την αποτελεσματικότερη οργάνωση των εργασιών της η Ομάδα συγκροτεί μόνιμες υποομάδες για συγκεκριμένες κατηγορίες θεμάτων. Κατά το έτος 2016 λειτούργησαν οι εξής υποομάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα: α) νέες τεχνολογίες, β) διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες, γ) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δ) ομοιόμορφη ερμηνεία των βασικών εννοιών της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ε) μέλλον της προστασίας δεδομένων, στ) ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ζ) επιτήρηση συνόρων, μεταφορές επιβατών, αστυνομικός και δικαστικός τομέας (πρώην τρίτος πυλώνας) και η) συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων. Επίσης, συγκροτεί ad hoc υποομάδες για την επεξεργασία επίκαιρων ζητημάτων. Για τον ίδιο σκοπό αποφασίζει για ορισμένο χρονικό διάστημα πρόγραμμα εργασίας, το οποίο δημοσιεύει.

Το πρόγραμμα εργασίας για το διάστημα 2016-2018 λαμβάνει ιδίως υπόψη την ανάγκη ομαλής μετάβασης στην εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 για την προστασία δεδομένων στον τομέα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας. Ειδικότερα, λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη κατάρτισης κατευθυντήριων γραμμών, εργαλείων και διαδικασιών για τη μελλοντική συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων και τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του προαναφερόμενου Κανονισμού και της Οδηγίας, καθώς και οδηγιών προς υπευθύνους επεξεργασίας, εκτελούντες την επεξεργασία και υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου προστασίας δεδομένων. Ειδικότερα, για το έτος 2016, το πρόγραμμα εργασίας εστίασε στις ακόλουθες 4 προτεραιότητες:

- τη διοικητική οργάνωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων σχετικά με υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό, συμφωνίες λήψης υπηρεσιών και προϋπολογισμό,
- την προετοιμασία των υπηρεσιών μίας στάσης (one-stop-shop) και του μηχανισμού συνεκτικότητας,
- την έκδοση οδηγιών προς υπευθύνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα δεδομένων, την έννοια του υψηλού κινδύνου στην επεξεργασία δεδομένων και τη μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων, την πιστοποίηση επεξεργασιών και τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων,
- και τα θέματα επικοινωνίας για το προβλεπόμενο από τον Κανονισμό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, το οποίο αποτελεί κατά βάση τη μετεξέλιξη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29. Στα θέματα αυτά περιλαμβάνεται η δημιουργία ενός μέσου επικοινωνίας μεταξύ των μελών του Συμβουλίου και τρίτων, η ενίσχυση των σχέσεων του Συμβουλίου με άλλα όργανα της Ένωσης και εποπτικές ομάδες και η συμμετοχή του Συμβουλίου σε εξωτερικές εκδηλώσεις για την προαγωγή του νέου μοντέλου διακυβέρνησης που συνεπάγεται η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου προστασίας δεδομένων.

Το πρόγραμμα εργασίας αναλύεται περαιτέρω σε ζητήματα που θα εξετάσει κάθε υποομάδα εργασίας.

Η Ομάδα Εργασίας κατά το έτος 2016 ολοκλήρωσε τις ακόλουθες εργασίες και εξέδωσε αντίστοιχα κείμενα:

- α) Έγγραφο εργασίας 1/2016 σχετικά με επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα του ιδιωτικού βίου και της προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο παρακολουθήσεων, κατά τη διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ (Ευρωπαϊκές Ουσιαστικές Εγγυήσεις), β) Γνώμη 1/2016 για τον μηχανισμό «Ασπίδα Προστασίας» (Privacy Shield) σε αντικατάσταση του «Ασφαλούς Λιμένα», καθώς και σχετικές συχνές ερωτήσεις που απευθύνονται σε επιχειρήσεις και υποκείμενα των δεδομένων, γ) Γνώμη 2/2016 σχετικά με τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της διαφάνειας του δημόσιου τομέα, δ) Γνώμη 3/2016 σχετικά με την αξιολόγηση και αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, ε) Γνώμη 4/2016 σχετικά με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τροποποίηση των «Πρότυπων Συμβατικών Ρητρών» και των αποφάσεων επάρκειας ως προς τις εξουσίες των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων, και στ) οδηγίες και συχνές ερωτήσεις για την «Επικεφαλής Αρχή»,

τον «Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων» και τη «Φορητότητα Δεδομένων». Οι τελευταίες οδηγίες πρόκειται να αναθεωρηθούν μετά τον δημόσιο σχολιασμό τους.

Στην ιστοσελίδα της http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/index_en.htm και παροδικά, μέχρι την ολοκλήρωση της νέας ενοποιημένης στον Παγκόσμιο Ιστό (world wide web) παρουσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=50083 δημοσιεύονται όλες οι ανακοινώσεις, γνώμες, τα κείμενα εργασιών, τα έγγραφα που αποστέλλει, τα δελτία Τύπου και η ημερήσια διάταξη των ολομελειών της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29.

4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2^{ΗΣ} ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)

Η Αρχή συμμετέχει στη Συντονιστική Ομάδα για την Εποπτεία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες. Η νέα αυτή Ομάδα συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 46 του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του ίδιου άρθρου και σε αυτή συμμετέχουν οι εθνικές εποπτικές αρχές και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων. Οι αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν τον έλεγχο της τεχνικής υποστήριξης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (εφεξής ΣΠΣ) και τη διερεύνηση ζητημάτων εφαρμογής ή ερμηνείας που μπορούν να τεθούν κατά τη λειτουργία του συστήματος αυτού, καθώς και την υιοθέτηση εναρμονισμένων συστάσεων έτσι ώστε να προτείνονται κοινές λύσεις σε κοινά προβλήματα.

Κατά τη διάρκεια του 2016 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Στον κύκλο των εργασιών της για το έτος αυτό η Ομάδα υιοθέτησε το Σχέδιο Δράσης της που καλύπτει τη χρονική περίοδο 2016-2018, το οποίο αναπτύσσει περαιτέρω και στοχεύει στην ολοκλήρωση των εργασιών που έχει ήδη αναλάβει η Ομάδα και που προσδίδει συνέχεια και συνοχή στο έργο της. Βασίζεται στην ιεράρχηση των στόχων που έθεσαν οι συμμετέχοντες εκπρόσωποι των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων των κρατών μελών και περιλαμβάνει την ενδεδειγμένη εποπτεία σε εθνικό επίπεδο του μηχανισμού ελέγχου της πρόσβασης των αρχών που διαθέτουν πρόσβαση στο ΣΠΣ, έρευνα σχετικά με τον χρόνο διατήρησης των καταχωρίσεων, καθώς και έρευνα επί των αρχείων καταγραφής σε εθνικό επίπεδο. Σκοπό της έρευνας αυτής αποτελεί η εμπειριστατωμένη επισκόπηση αναφορικά με τον χρόνο τήρησης των αρχείων καταγραφής, τον τρόπο παραγωγής και αποθήκευσής τους, καθώς και η διερεύνηση σχετικά με την πραγματοποίηση από τις αρμόδιες αρχές ανάλυσης των αρχείων αυτών και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται. Για τη διεξαγωγή της εκπονήθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο που θα διανεμηθεί στις αρμόδιες αρχές μέσω των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων.

Επιπλέον, αναλήφθηκε από την Ομάδα στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης η διενέργεια μελέτης και σύνταξη σχετικής έκθεσης αναφορικά με τις εθνικές προϋποθέσεις για την εισαγωγή καταχωρίσεων με σκοπό την απαγόρευση εισόδου ή διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006. Προς τούτο συστάθηκε υποομάδα που θα

εξετάσει το ζήτημα αυτό με τη συμμετοχή και της Ελλάδας.

Εξάλλου, υιοθετήθηκε και πρώτη Έκθεση Πεπραγμένων της Ομάδας υπό την παρούσα μορφή της για τη διετία 2013-2015. Περιέχει δύο τμήματα, με το πρώτο να αναφέρεται σε δράσεις της Ομάδας και το δεύτερο στις δράσεις των εθνικών αρχών και του Ευρωπαίου Επόπτη για τα προσωπικά δεδομένα διανεμημένα σε δύο ενότητες που περιλαμβάνουν τις εκθέσεις τους αντίστοιχα.

Σε συνέχεια των εργασιών που είχαν εκκινήσει τα προηγούμενα έτη, ολοκληρώθηκε η εκπόνηση ενός κοινού πρότυπου ελέγχου για τις καταχωρίσεις στο SIS II. Στόχος ήταν να παρασχεθεί ένα χρήσιμο εργαλείο στις εθνικές αρχές κατά την άσκηση του εποπτικού ρόλου τους. Αυτό το πρότυπο αποτελούσε έργο υποομάδας, το οποίο προορίζεται να συμπληρώσει το αντίστοιχο έργο έτερης υποομάδας εμπειρογνομώνων-πληροφορικών, που έχει ήδη δημιουργήσει ένα κοινό πλαίσιο διενέργειας ελέγχων ασφαλείας πληροφοριών, τους οποίους ελέγχους οφείλουν να διενεργούν οι εθνικές εποπτικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 44 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 και το οποίο προτείνεται να αξιοποιηθεί και από τις Ομάδες Συντονισμού Εποπτείας άλλων μεγάλης κλίμακας ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων. Σε συνδυασμό τα δύο αυτά πρότυπα, τα οποία έχουν επί της ουσίας τη μορφή ερωτηματολογίων, παρέχουν μια κοινή προσέγγιση και ένα ισχυρό σκελετό για τους προβλεπόμενους ανά τετραετία ελέγχους επιτρέποντας παράλληλα επαρκή ευελιξία, ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους κάθε φορά στις εθνικές ιδιαιτερότητες και διαδικασίες.

Επιπροσθέτως, εκδόθηκε η Κοινή Θέση για το ζήτημα της διαγραφής της καταχώρισης των κλεμμένων-απολεσθέντων οχημάτων που κατάσχονται από τις αρμόδιες αρχές ή/και που χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 38 της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την εγκατάσταση, λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν 2ης Γενιάς (SIS II). Το θέμα είχε απασχολήσει την Ομάδα επί μακρόν. Προβληματισμός είχε τεθεί σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της διάταξης στα κράτη μέλη ανάλογα με τις οικείες εθνικές νομοθεσίες και την ερμηνεία που αποδίδεται στο προαναφερόμενο άρθρο, τον ακριβή προσδιορισμό των κριτηρίων που εξασφαλίζουν τη νόμιμη καταχώριση και τον χρόνο διαγραφής των δεδομένων, καθώς και τη συνδυαστική εφαρμογή της σχετικής διάταξης του άρθρου 39. Κατόπιν αναλυτικής μελέτης η Ομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο εντοπισμός του αντικειμένου (κλεμμένου ή απολεσθέντος οχήματος) δεν αποτελεί τον σκοπό της καταχώρισης. Αντίθετα, συνιστά το πρώτο βήμα για την επακόλουθη ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων αρχών του κράτους που προέβη στην καταχώριση και του κράτους που εντόπισε το επίμαχο όχημα. Η ανταλλαγή πληροφοριών ωστόσο, αποσκοπεί στην εκπλήρωση του πραγματικού στόχου της καταχώρισης, που είναι η επίτευξη συμφωνίας ανάμεσα στα προαναφερόμενα, εμπλεκόμενα κράτη μέλη αναφορικά με την κατάσχεση ή τη χρησιμοποίηση του εν λόγω οχήματος ως αποδεικτικό στοιχείο σε ποινική διαδικασία. Προς επίλυση των καθυστερήσεων, ατελειών και ελλειμμάτων, που παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή του ως άνω αναφερόμενου άρθρου 38, προτάθηκαν συστάσεις που επικεντρώνονται στην επίτευξη αρμονικότερης και έγκαιρης συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών προκειμένου, αφού εξυπηρετηθεί ο σκοπός της καταχώρισης, να συντελείται και η διαγραφή του και να αίρεται η «ομηρία»

του οχήματος και του καλόπιστου ιδιοκτήτη.

Στις συναντήσεις που έλαβαν χώρα το 2016, πραγματοποιήθηκαν επιμέρους συζητήσεις με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Home) και Δικαιοσύνης (DG Justice) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στο χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του Συστήματος. Τα θέματα που ανέκυψαν αφορούσαν κυρίως στην επίκαιρη ενημέρωση για δράσεις του EU-Lisa, σε τεχνικά ζητήματα λειτουργίας του συστήματος, ζητήματα ασφαλείας, την ενσωμάτωση των βιομετρικών δεδομένων και την εν γένει ποιότητα των δεδομένων που καταχωρίζονται.

Οι εκπρόσωποι της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων και Δικαιοσύνης από πλευράς τους παρουσίασαν τις τελευταίες εξελίξεις αναφορικά με το μέλλον και τη θέση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς στο πλαίσιο του ενωσιακού προγράμματος για την Ασφάλεια και της συναφούς ανακοίνωσης της Επιτροπής για πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια. Επιπλέον, οι ως άνω εκπρόσωποι επιβεβαίωσαν, αφενός, την πρόθεση και, αφετέρου, την ετοιμότητα της Επιτροπής να εισάγει στο ΣΠΣ κατά τη διάρκεια του 2017 μια νέα λειτουργία ελέγχου εντός του συστήματος βάσει δακτυλικών αποτυπωμάτων και μέσω της εφαρμογής του Αυτοματοποιημένου Συστήματος Ταυτοποίησης Δακτυλικών Αποτυπωμάτων (AFIS), που θα επιτρέπει την αντιπαραβολή αποτυπωμάτων προς όλα τα αποθηκευμένα στη βάση αποτυπώματα.

Εξάλλου, πραγματοποιήθηκε διαλογική συζήτηση μεταξύ των εκπροσώπων της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων και Δικαιοσύνης και των μελών της Ομάδας σχετικά με την πρόσφατη εμπειρία των αξιολογήσεων Σένγκεν των έντεκα κρατών μελών, που έλαβαν χώρα το 2016. Συμφωνήθηκε να καταβληθεί προσπάθεια για τον εντοπισμό των πιο κοινότυπων, οριζόντιων θεμάτων που ανακύπτουν κατά την αξιολόγηση Σένγκεν στον τομέα των προσωπικών δεδομένων και τη συστηματοποίησή τους. Άλλωστε, η Ομάδα στο ίδιο πνεύμα προτίθεται να συγκεντρώσει πληροφορίες μέσω των συστάσεων που γίνονται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο των αξιολογήσεων αυτών, προκειμένου να καταγράψει τόσο τα προβλήματα όσο και τις βέλτιστες πρακτικές και να παράσχει στα κράτη μέλη που υπόκεινται στις αξιολογήσεις πολύτιμη συνδρομή.

Τέλος, το ζήτημα της ύπαρξης επαρκούς προϋπολογισμού στις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσουν τα εποπτικά τους καθήκοντα όσον αφορά ειδικά στο ΣΠΣ, πυροδότησε έντονη ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών με κάποια κράτη μέλη να ενημερώνουν για ενίσχυση του προϋπολογισμού τους ή/και των θέσεων εργασίας λόγω της αύξησης των καθηκόντων τους με την επικείμενη θέση σε ισχύ του Γενικού Κανονισμού και της Οδηγίας για τα προσωπικά δεδομένα. Δεδομένου ότι σε πολλά άλλα κράτη μέλη δεν προβλέπεται παρόμοια αύξηση και λαμβάνοντας υπόψη τα πολυποικίλα προβλήματα που παρατηρούνται, αποφασίστηκε η ανάληψη δράσης ενημέρωσης περί των ζητημάτων αυτών με αποδέκτες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

4.2.1. Αξιολόγηση της Ελλάδας σχετικά με την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Ο χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα, όπως καθιερώθηκε με το κεκτημένο Σένγκεν –ο χώρος Σένγκεν– αναπτύχθηκε εντός ενός διακυβερνητικού πλαισίου στις αρχές της δεκαετίας του '90 από κράτη μέλη πρόθυμα να καταργήσουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και να εφαρμόσουν συνοδευτικά μέτρα προς τον σκοπό αυτό, όπως κοινούς κανόνες για τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, κοινή πολιτική θεωρήσεων εισόδου, αστυνομική και δικαστική συνεργασία και την καθιέρωση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System - SIS). Το κεκτημένο Σένγκεν αποτέλεσε τμήμα του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την έναρξη της ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ το 1999. Ο χώρος Σένγκεν στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών ως προς την ικανότητά τους να εφαρμόζουν πλήρως τα συνοδευτικά μέτρα που καθιστούν δυνατή την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Προκειμένου να αποκτηθεί και να διατηρηθεί αυτή η αμοιβαία εμπιστοσύνη, τα κράτη μέλη του Σένγκεν δημιούργησαν το 1998 μια μόνιμη επιτροπή. Η εντολή της καθοριζόταν στην απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής του Σένγκεν (SCH/Com-ex (98) 26 def). Ακολούθως, το κεκτημένο Σένγκεν ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς επαναδιαπραγμάτευση. Η μόνιμη επιτροπή και η εντολή της από το 1998 συμπεριλήφθηκαν χωρίς αλλαγές, εκτός από το γεγονός ότι η μόνιμη επιτροπή εξελίχθηκε στην ομάδα εργασίας για την αξιολόγηση του Σένγκεν στο πλαίσιο του Συμβουλίου (SCHEVAL). Ωστόσο, με την έναρξη λειτουργίας του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και τη συνακόλουθη θέση σε εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου και συγκεκριμένα του Κανονισμού 1987/2006 (SIS II) και της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου, αναθεωρήθηκε και ο μηχανισμός αξιολόγησης της εφαρμογής του κεκτημένου Σένγκεν. Προς τούτο εκδόθηκε ο Κανονισμός 1053/2013 σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου Σένγκεν και την κατάργηση της απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1998 σχετικά με τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής για την αξιολόγηση και την εφαρμογή της Σύμβασης Σένγκεν, ο οποίος ταυτόχρονα κατήργησε και την ως άνω αναφερομένη επιτροπή του Σένγκεν. Ο νεώτερος αυτός, ειδικός μηχανισμός αξιολόγησης αποσκοπεί:

1. στην επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν στα κράτη μέλη στα οποία εφαρμόζεται πλήρως, καθώς και στα κράτη μέλη στα οποία, σύμφωνα με τα αντίστοιχα πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, το κεκτημένο του Σένγκεν εφαρμόζεται εν μέρει·

2. στην επαλήθευση ότι πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή όλων των σχετικών μερών του κεκτημένου του Σένγκεν στα κράτη μέλη για τα οποία το Συμβούλιο δεν έχει λάβει απόφαση ότι πρέπει να εφαρμόζονται πλήρως ή εν μέρει οι διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν, εξαιρουμένων των κρατών μελών των οποίων η αξιολόγηση θα έχει ήδη ολοκληρωθεί κατά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού 1053/2013.

Οι αξιολογήσεις καλύπτουν όλο το φάσμα του κεκτημένου του Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής και αποδοτικής εφαρμογής από τα κράτη

μέλη των συνοδευτικών μέτρων στους τομείς των εξωτερικών συνόρων, της πολιτικής των θεωρήσεων, του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, της προστασίας των δεδομένων, της αστυνομικής συνεργασίας, της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και της απουσίας ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα.

Τα κράτη μέλη παρέχοντας εμπειρογνώμονες και η Επιτροπή συμμετέχοντας με αντιπροσώπους είναι από κοινού αρμόδιοι για την εφαρμογή του μηχανισμού αξιολόγησης και αποτελούν την «επιτόπια ομάδα», η οποία είναι υπεύθυνη για τις επιτόπιες επισκέψεις. Η Επιτροπή, ειδικότερα, αναλαμβάνει τον γενικό συντονιστικό ρόλο, που περιλαμβάνει τη σύνταξη ερωτηματολογίων και τον καθορισμό χρονοδιαγραμμάτων, τη διεξαγωγή επισκέψεων και την εκπόνηση εκθέσεων αξιολόγησης και σχετικών συστάσεων, καθώς και την παρακολούθηση και τον έλεγχο των εκθέσεων αξιολόγησης και των συστάσεων.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, τον Μάιο του 2016, έλαβε χώρα η αξιολόγηση της Ελλάδας σχετικά με την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η αξιολόγηση έγινε βάσει ερωτηματολογίου και επιτόπιων επιθεωρήσεων, καθώς και επιπρόσθετων πληροφοριών που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων. Το ερωτηματολόγιο, το οποίο είχε διανεμηθεί από την επιτροπή αξιολόγησης και αντίστοιχα απαντηθεί εκ των προτέρων από τις εμπλεκόμενες εθνικές υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης και της Αρχής, αφορούσε ως προς τα θέματα αρμοδιότητας της Αρχής τα εξής σημεία: την οργάνωση και την ανεξαρτησία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, τις ελεγκτικές της αρμοδιότητες, την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφάλειας του εθνικού τμήματος του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (N-SIS) αλλά και της εθνικής διεπαφής για τις θεωρήσεις (NI-VIS), τους κανόνες ελέγχου της πρόσβασης στο N-SIS, τις προξενικές θεωρήσεις, την ενημέρωση του κοινού, καθώς και τη συνεργασία με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές Αρχές. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης, ομάδα επιθεώρησης επισκέφθηκε τη χώρα μας στις 23-27 Μαΐου και ειδικότερα τα γραφεία της Αρχής, το γραφείο SIRENE, τις εγκαταστάσεις της Διεύθυνσης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, όπου λειτουργεί το πληροφοριακό σύστημα του εθνικού τμήματος του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης – Αρχηγείο της ΕΛΑΣ), το αστυνομικό τμήμα του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» και το Υπουργείο Εξωτερικών. Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης πραγματοποιήθηκαν παρουσιάσεις στους αξιολογητές-εμπειρογνώμονες από ελεγκτές της Αρχής, καθώς και από εκπροσώπους του ελληνικού γραφείου SIRENE, της Διεύθυνσης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας και του Υπουργείου Εξωτερικών (για τα ειδικά θέματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων στη διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων και τη λειτουργία της εθνικής διεπαφής (NI-VIS)).

Ακολούθως, η ομάδα επιθεώρησης προχώρησε στη σύνταξη σχεδίου έκθεσης αξιολόγησης (σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού 1053/2013), το οποίο τέθηκε υπό όψιν της Αρχής για παρατηρήσεις. Η Αρχή απέστειλε τις παρατηρήσεις της επί των θεμάτων που τίθενται στο σχέδιο αυτό και αναμένεται η τελική έκδοση της έκθεσης αξιολόγησης και των συστάσεων.

4.3. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα εκπροσωπήθηκε και το έτος 2016 στην Κοινή Εποπτική Αρχή (ΚΕΑ) της Ευρώπης, που συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις Βρυξέλλες.

Η Ευρώπη είναι ένας οργανισμός που ιδρύθηκε με σκοπό να συνδράμει τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας, εφόσον στις συγκεκριμένες μορφές εγκληματικών πράξεων παρατηρείται δομή οργανωμένου εγκλήματος και επηρεάζονται δύο τουλάχιστον κράτη μέλη. Κύριο καθήκον της Ευρώπης είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών τεχνολογίας μεταξύ των κρατών μελών και η παροχή αναλυτικών υπηρεσιών εμπειρογνομοσύνης. Στην Απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (2009/371/ΔΕΥ), η οποία αντικατέστησε τη Σύμβαση της Ευρώπης (Πράξη του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1995, για την κατάρτιση σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας), προβλέπεται η ίδρυση της ΚΕΑ της Ευρώπης. Η ΚΕΑ είναι μια ανεξάρτητη αρχή επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Ευρώπης προς τις βασικές αρχές της προστασίας δεδομένων. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων, η οποία είναι αρμόδια για την εποπτεία της ορθής εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου προστασίας δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, εκπροσωπείται στην ΚΕΑ με δύο τακτικά και δύο αναπληρωματικά μέλη και συμμετέχει στις συνεδριάσεις της.

Η ΚΕΑ της Ευρώπης κατά τη διάρκεια του 2016 ασχολήθηκε κυρίως με τα παρακάτω ζητήματα:

Α) Νέος Κανονισμός 2016/794 για την Ευρώπη

Τον Μάιο του 2016 υιοθετήθηκε ο νέος Κανονισμός της Ευρώπης (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρώπη) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ). Ο νέος Κανονισμός, που αντικαθιστά την υφιστάμενη Απόφαση του Συμβουλίου για την Ευρώπη, θα τεθεί σε ισχύ την 01/05/2017 και, μεταξύ άλλων, εισάγει αλλαγές στη δομή εποπτείας της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων θα εξακολουθήσουν να ελέγχουν τη νομιμότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παρέχουν τα κράτη μέλη στην Ευρώπη, ενώ ο Ευρωπαίος Επόπτης Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕΠΔ) αναλαμβάνει να ελέγχει τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων από την Ευρώπη. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ και οι εθνικές εποπτικές αρχές θα συνεργάζονται στενά σε ειδικά ζητήματα για τα οποία απαιτείται ανάμειξη κράτους μέλους και θα πρέπει να διασφαλίζουν την ενιαία εφαρμογή του νέου Κανονισμού στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συνεργασία αυτή θα πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Συνεργασίας, ενός οργάνου με συμβουλευτικά καθήκοντα που θα απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο της εθνικής εποπτικής αρχής κάθε κράτους μέλους και από τον ΕΕΠΔ.

Το 2016, η ΚΕΑ ασχολήθηκε με τις απαραίτητες προκαταρκτικές εργασίες προκειμένου

η μετάβαση στη νέα δομή εποπτείας της Ευρωπόλ, όπως αυτή προβλέπεται στη νέα νομική βάση, να είναι όσο το δυνατόν πιο ομαλή. Συγκεκριμένα, η ΚΕΑ ενέκρινε σχέδιο κανονισμού λειτουργίας του Συμβουλίου Συνεργασίας, και εξουσιοδότησε ειδική υποομάδα για την έναρξη σχετικών επαφών με τον ΕΕΠΔ για τη συζήτηση του εν λόγω σχεδίου.

Επίσης, την ΚΕΑ απασχόλησαν και πρακτικά ζητήματα της μετάβασης στο νέο καθεστώς εποπτείας και της εκχώρησης των αρμοδιοτήτων στο νέο εποπτικό σώμα, όπως ο τρόπος χειρισμού/μεταβίβασης εγγράφων και εκθέσεων επιθεωρήσεων της ΚΕΑ στον ΕΕΠΔ, μαζί με τα αποτελέσματα και τις συστάσεις των προηγούμενων επιθεωρήσεων, και γενικότερα ο τρόπος διαχείρισης των μέχρι τώρα γνωμοδοτήσεων και εγγράφων της ΚΕΑ.

Τέλος, ύστερα από σχετική απόφαση της ΚΕΑ, ο επικεφαλής της Γραμματείας της ΚΕΑ ήρθε σε επαφή με τον ΕΕΠΔ για τη μεταφορά γνώσης και εμπειρίας μέσω μιας σειράς εκπαιδευτικών ημερίδων.

Β) Έκθεση για την εμπορία ανθρώπων από τη σκοπιά της προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Υπενθυμίζεται ότι η ΚΕΑ, κατά το έτος 2015, διαπιστώνοντας ότι υπήρχε ανάγκη για μεγαλύτερη προσοχή και περαιτέρω εναρμόνιση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο όσον αφορά τις δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων από όλες τις αρμόδιες αρχές – αστυνομικές, εισαγγελικές και ανακριτικές – που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασίας των θυμάτων αυτού του εγκλήματος, αποφάσισε και προχώρησε στην έκδοση σχετικής έκθεσης (για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Ετήσια Έκθεση 2015, σελ. 132-133 – αντίγραφο της ελληνικής μετάφρασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής: <http://www.dpa.gr/pls/portal/url/ITEM/380BF932C9B8E565E050A8C07C245EC8>).

Τα μέλη της ΚΕΑ είχαν ομόφωνα συμφωνήσει ότι οι προϋποθέσεις αυτές που περιγράφονται στην εν λόγω έκθεση πρέπει να εφαρμοστούν κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό και σε ευρεία κλίμακα. Για τον λόγο αυτό, αποφασίστηκε η κάθε εθνική αρχή προστασίας δεδομένων να διανείμει την έκθεση σε εθνικό επίπεδο στις αρμόδιες αρχές και φορείς, και γενικότερα να την προάγει με κάθε δυνατό τρόπο. Μάλιστα, σχετική δράση είχε αποφασιστεί και υλοποιήθηκε το 2016, προκειμένου να γίνει παρακολούθηση της διάδοσης και του αντίκτυπου της έκθεσης.

Στο πλαίσιο αυτό, εστάλη σχετικό ερωτηματολόγιο από τη Γραμματεία προς τα μέλη της ΚΕΑ για να παράσχουν στοιχεία για τους αποδέκτες της έκθεσης σε εθνικό επίπεδο και της ανταπόκρισης που αυτή έτυχε. Τα πρώτα αποτελέσματα ήταν θετικά, αποφασίστηκε δε να επαναληφθεί η εν λόγω δράση ακόμη μία φορά μέχρι τον Απρίλιο 2017, οπότε και θα αξιολογηθεί αν θα προωθηθεί η έκθεση στο Συμβούλιο Συνεργασίας για περαιτέρω ενέργειες.

Γ) Ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ

Η τακτική ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2016 στην έδρα της Ευρωπόλ, στη Χάγη. Η ΚΕΑ παρείχε τη σχετική εντολή στην ομάδα επιθεώρησης, εξουσιοδοτώντας την να εστιάσει, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα θέματα:

α) το περιεχόμενο και την ποιότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που

επεξεργάζεται η Ευρωπόλ μέσω των αρχείων εργασίας προς ανάλυση (Analysis Work Files – AWFs),

β) την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο (European Counter Terrorism Centre - ECTC), που συστήθηκε τον Ιανουάριο 2016,

γ) την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τη Μονάδα Αναφοράς Διαδικτυακού Περιεχομένου (Internet Referral Unit), και

δ) την παρακολούθηση των ενεργειών που έχουν γίνει για τη συμμόρφωση με τις συστάσεις των προηγούμενων επιθεωρήσεων.

Η ΚΕΑ, στη διάρκεια του έτους, προχώρησε στην έγκριση και υιοθέτηση του πορίσματος που συνέταξε η ομάδα επιθεώρησης. Στη συνέχεια, το πόρισμα απεστάλη στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ για τη λήψη σχετικών σχολίων.

Δ) Έκτακτη επιθεώρηση της Ευρωπόλ

Στο πλαίσιο της ετήσιας επιθεώρησης της ΚΕΑ το 2016, διαπιστώθηκε ότι το ζήτημα της συλλογής πληροφοριών από την Ευρωπόλ μέσω διαδικτύου χρειάζεται πιο ενδελεχή ανάλυση και αξιολόγηση. Για τον λόγο αυτό, τον Νοέμβριο 2016 πραγματοποιήθηκε έκτακτη στοχευμένη επιθεώρηση προκειμένου να αποτυπωθούν και να αναλυθούν οι διάφοροι μέθοδοι και πρακτικές που εφαρμόζει η Ευρωπόλ για τη συλλογή δημόσια προσβάσιμων πληροφοριών από το διαδίκτυο. Το πόρισμα της εν λόγω επιθεώρησης εγκρίθηκε από την ΚΕΑ, αλλά λόγω του περιορισμένου χρονικού ορίζοντα λειτουργίας της ΚΕΑ, η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις συστάσεις της επιθεώρησης αυτής θα γίνει από τον ΕΕΠΔ.

Ε) Περιστατικό διακινδύνευσης ασφάλειας δεδομένων

Τον Νοέμβριο 2016, μια εκπομπή της ολλανδικής τηλεόρασης αποκάλυψε ότι ορισμένα δεδομένα που επεξεργάζεται η Ευρωπόλ ήταν ελεύθερα προσβάσιμα στο διαδίκτυο. Η Ευρωπόλ ενημέρωσε την ΚΕΑ για αυτή την παραβίαση δεδομένων και, ύστερα από την αξιολόγηση αυτού του περιστατικού, η ΚΕΑ τής απέστειλε επιστολή τονίζοντας ότι τέτοια περιστατικά καταδεικνύουν ότι η ασφάλεια των δεδομένων είναι ένα ζήτημα που χρήζει συνεχούς προσοχής από κάθε οργανισμό. Επίσης, σημείωνε ότι η ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων αποτελεί βασικό στοιχείο της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της νόμιμης επεξεργασίας αυτών.

ΣΤ) Συμμόρφωση με εναρμονισμένα κριτήρια για τους όρους επεξεργασίας δεδομένων από τις Εθνικές Μονάδες Ευρωπόλ (ΕΜΕ)

Υπενθυμίζεται ότι το 2015 η ΚΕΑ είχε πραγματοποιήσει έλεγχο συμμόρφωσης με συστάσεις προηγούμενου ελέγχου ως προς τους όρους επεξεργασίας δεδομένων από τις ΕΜΕ στο πλαίσιο του Συστήματος Πληροφοριών Ευρωπόλ (ΣΠΕ-EIS), μέσω της αποστολής στις ΕΜΕ σχετικού ερωτηματολογίου (βλ. Ετήσια Έκθεση 2015, Ενότητα 4.3, σελ. 134-135). Από τις απαντήσεις εντοπίστηκαν ορισμένα προβλήματα σε σχέση με την υιοθέτηση των εναρμονισμένων κριτηρίων που είχε εκδώσει η Ευρωπόλ για την καταχώριση

δεδομένων στο ΣΠΕ. Για τον λόγο αυτό, το 2016, η ΚΕΑ προχώρησε στη σύνταξη εγχειριδίου καλών πρακτικών αναφορικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, και ειδικότερα των προσωπικών δεδομένων που διαβιβάζονται στην Ευρώπη. Το εγχειρίδιο διανεμήθηκε από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων κάθε κράτους μέλους στην αντίστοιχη ΕΜΕ.

4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή συμμετέχει με ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος στην Επιτροπή Προσφυγών της Ευρώπη, η οποία αποτελεί επιτροπή της Κοινής Εποπτικής Αρχής της Ευρώπη και συνεδριάζει στην έδρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Έργο της, βάσει του άρθρου 34 παρ. 8 της νέας Απόφασης για την Ευρώπη (Απόφαση του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ της 6ης Απριλίου 2009), καθώς και του άρθρου 24 παρ. 7 της προϊσχύουσας Σύμβασης Ευρώπη και συναφών διατάξεων του Κανονισμού λειτουργίας της Κοινής Εποπτικής Αρχής, αποτελεί η εξέταση προσφυγών πολιτών κατά των αποφάσεων της Ευρώπη. Συγκεκριμένα, όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που διατηρεί η Ευρώπη για αυτούς, όπως επίσης και το δικαίωμα να ζητούν την επαλήθευση, τη διόρθωση ή τη διαγραφή των εν λόγω πληροφοριών. Εάν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών οι πολίτες δεν ικανοποιηθούν από τις απαντήσεις της Ευρώπη, έχουν το δικαίωμα να απευθυνθούν στην Επιτροπή Προσφυγών, προκειμένου να εξεταστούν οι καταγγελίες και να εκδοθεί απόφαση από την Επιτροπή, η οποία είναι οριστική για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τονίζεται ότι η Επιτροπή αυτή είναι ανεξάρτητη, αμερόληπτη και δεν επιδέχεται ούτε δεσμεύεται από τυχόν οδηγίες της Κοινής Εποπτικής Αρχής.

Στη διάρκεια του 2016 πραγματοποιήθηκε μία συνεδρίαση της Επιτροπής, όπου εξετάστηκαν δύο νέες προσφυγές, χωρίς ωστόσο να ληφθεί οριστική απόφαση για τις υποθέσεις αυτές.

4.5. ΚΟΙΝΗ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Η Αρχή συμμετέχει στην Κοινή Αρχή Ελέγχου (ΚΑΕ) Τελωνείων, η οποία συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η ΚΑΕ Τελωνείων (Customs Joint Supervisory Authority) συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 18 της Σύμβασης σχετικά με τη χρήση της πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα του 1995, η οποία βασίζεται στο άρθρο Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι αρμόδια να εποπτεύει τη λειτουργία του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών (ΤΣΠ), να εξετάζει τυχόν προβλήματα εφαρμογής ή ερμηνείας του συστήματος αυτού και να συνδράμει τις εθνικές ελεγκτικές αρχές στην άσκηση των εποπτικών τους καθηκόντων, κυρίως μέσω της εξεύρεσης και υιοθέτησης κοινών λύσεων στα προβλήματα που ανακύπτουν.

Το έτος 2016, στις δύο συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν, η ΚΑΕ Τελωνείων συνέχισε να ασχολείται κατά κύριο λόγο με την παρακολούθηση της υλοποίησης συστάσεων από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (ΕΥΚΑ-OLAF). Υπενθυμίζεται ότι η ΚΑΕ είχε το 2015 αποστείλει σχετικό ερωτηματολόγιο στην ΕΥΚΑ-OLAF,

προκειμένου να ερευνησει τον βαθμό υλοποίησης των συστάσεων της επιθεώρησης που είχε πραγματοποιηθεί το 2011, καθώς, εν μέρει, και της επιθεώρησης που πραγματοποίησε ο Ευρωπαίος Επόπτης Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕΠΔ) το 2013. Το 2016, η ΚΑΕ συνέταξε και υιοθέτησε την έκθεση υλοποίησης των συστάσεων, βάσει σχετικής ανάλυσης των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο. Μεταξύ άλλων, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι οι περισσότερες συστάσεις έχουν υλοποιηθεί πλήρως ή μερικώς, ενώ παρατηρείται μεγάλη αύξηση του αριθμού χρηστών, χωρίς ωστόσο οι περισσότεροι εξ αυτών να είναι ενεργοί. Αντίγραφο αυτής της έκθεσης αποφασίστηκε να σταλεί και στον ΕΕΠΔ.

Τέλος, την ΚΑΕ απασχόλησε, επίσης, το φυλλάδιο που είχε εκδώσει το 2013 αναφορικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Απόφασης 2009/917/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 2009 για τη χρήση της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς, και το άρθρο 8 παρ. 2 της Απόφασης-Πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις σε σχέση με την Απόφαση 2009/917/ΔΕΥ. Υπενθυμίζεται ότι το ενημερωτικό αυτό φυλλάδιο απευθυνόταν κυρίως προς τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές με συμβουλές για το πώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται περιπτώσεις, κατά τις οποίες το κράτος που έχει εισάγει δεδομένα στο ΤΣΠ διαπιστώσει ή πληροφορηθεί ότι τα δεδομένα που καταχώρισε είναι ανακριβή ή τηρούνται στο ΤΣΠ κατά παράβαση της Απόφασης 2009/917/ΔΕΥ. Η ΚΑΕ είχε αποφασίσει τη διεξαγωγή έρευνας μέσω ερωτηματολογίου, προκειμένου να αξιολογηθεί η ανταπόκριση που βρήκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη το εν λόγω φυλλάδιο. Αλλά τελικά το 2016 αποφασίστηκε να μην ολοκληρωθεί η εν λόγω έρευνα, καθώς διαφάνηκε ότι δεν είχαν πραγματοποιηθεί πολλές σχετικές δράσεις σε εθνικό επίπεδο, τόσο λόγω έλλειψης του αναγκαίου ανθρώπινου δυναμικού, όσο και λόγω της χαμηλής χρησιμοποίησης του συστήματος. Εξάλλου, το κείμενο του φυλλαδίου θα πρέπει να επικαιροποιηθεί κατάλληλα, ύστερα από την υιοθέτηση της «Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» που καταργεί την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

4.6. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η Ομάδα Συντονισμού για την Εποπτεία του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (Customs Information System Supervision Coordination Group - εφεξής «η Ομάδα») έχει συσταθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 515/1997 περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, όπως αυτός τροποποιήθηκε από

τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ), ο οποίος με βάση την παρ. 3α του ίδιου άρθρου επιβλέπει τη συμμόρφωση του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (ΤΣΠ) προς τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001, συγκαλεί τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο συνάντηση με όλες τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων που είναι αρμόδιες για θέματα εποπτείας του ΤΣΠ.

Το 2016, η Ομάδα συνεδρίασε μία φορά στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες και ασχολήθηκε κυρίως με τη σύνταξη ενός κοινού προτύπου επιθεωρήσεων. Σημειώνεται ότι η δημιουργία ενός κοινού προτύπου επιθεωρήσεων έχει συζητηθεί και στις Ομάδες Συντονισμού Εποπτείας άλλων μεγάλης κλίμακας πληροφοριακών συστημάτων της ΕΕ, όπως π.χ. του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν 2ης Γενιάς - SIS II, του Συστήματος Πληροφοριών Θεωρήσεων και του Συστήματος Eurodac. Στόχος είναι το πρότυπο αυτό να χρησιμοποιείται από τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων ως εργαλείο για τη διενέργεια επιθεωρήσεων, αλλά να παράγονται και συγκρίσιμα αποτελέσματα από τις τυχόν διενεργηθείσες επιθεωρήσεις.

Τέλος, στη συνεδρίαση αυτή, η Ομάδα υιοθέτησε μέσω της γραπτής διαδικασίας την Έκθεση Πεπραγμένων για τα έτη 2014-2015, η οποία θα κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Παράλληλα, η Ομάδα συζήτησε το πρόγραμμα εργασίας για τα επόμενα δύο έτη (2017-2018). Μία εκ των δράσεων που αποφασίστηκε είναι η εκπόνηση έρευνας για το κατά πόσο γίνονται σεβαστά και ο τρόπος με τον οποίο ικανοποιούνται τα δικαιώματα των υποκειμένων σε εθνικό και πανευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο έχει υλοποιηθεί ο οδηγός για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης που υιοθέτησε και δημοσίευσε η Ομάδα το προηγούμενο έτος (βλ. Ετήσια Έκθεση 2015, Ενότητα 4.6, σελ. 137).

4.7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)

Η Αρχή συμμετέχει στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος VIS, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Η Ομάδα αποτελείται από ένα μέλος-εκπρόσωπο από κάθε εθνική αρχή προστασίας δεδομένων και τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΚ) 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (Κανονισμός VIS).

Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων VIS και η ενιαία εποπτεία του συστήματος στο πεδίο της προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά την εφαρμογή τόσο του Κώδικα Θεωρήσεων (Κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 για τη θέσπιση Κώδικα Θεωρήσεων) όσο και του προαναφερθέντος Κανονισμού VIS.

Η κεντρική βάση αυτή αναπτύχθηκε σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου 2004/512/ΕΚ για τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), προκειμένου να βελτιώσει την εφαρμογή της κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, της προξενικής συνεργασίας, και να προσδιορίσει τις προϋποθέσεις και διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων στο πλαίσιο έκδοσης θεωρήσεων για διαμονή μικρής διάρκειας και να καταπολεμήσει την άγρα θεωρήσεων. Στη βάση αυτή καταχωρίζονται και τηρούνται, μεταξύ άλλων, βιομετρικά και αλφαριθμητικά δεδομένα. Τέθηκε σε εφαρμογή σταδιακά από το 2011, ενώ ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη του συστήματος περί το τέλος του 2015.

Κατά τη διάρκεια του 2016 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις της Ομάδας. Στη διάρκεια των συναντήσεων αυτών εξελέγη νέα αντιπρόεδρος της Ομάδας (η εκπρόσωπος της ελβετικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων), σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό της Ομάδας.

Κατά την πάγια πρακτική της Ομάδας πραγματοποιήθηκε ενημέρωση από εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στον χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του Συστήματος. Τα ζητήματα που αναλύθηκαν αφορούσαν κυρίως στο σύστημα αλληλογραφίας του VIS, το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2016 κατόπιν επιτυχούς δοκιμαστικής περιόδου δύο μηνών. Το σύστημα αυτό χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις προηγούμενης διαβούλευσης για συγκεκριμένες κατηγορίες πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι πιθανολογείται ότι αποτελούν απειλή ή/και όταν απαιτείται η αποστολή συμπληρωματικών εγγράφων από τις εθνικές αρχές, προκειμένου να δικαιολογηθεί η παρουσία κάποιου προσώπου στο έδαφος της ΕΕ. Μείζονος σημασίας είναι εξάλλου η δέσμη μέτρων για τα πιο ισχυρά και έξυπνα σύνορα στην Ευρώπη και ειδικότερα η πρόσφατη νομοθετική πρόταση που προωθεί η Επιτροπή για τη θέσπιση συστήματος εισόδου-εξόδου για την καταχώριση δεδομένων εισόδου-εξόδου και την άρνηση εισόδου υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, δεδομένων των πιθανών επιπτώσεων που θα επιφέρει στο VIS. Στο πλαίσιο αυτό συζητήθηκε το ζήτημα της αναδιτύπωσης που έχει προβλεφθεί για τον Κώδικα Θεωρήσεων, ενώ περιγράφηκε και η τρέχουσα κατάσταση του συστήματος και η απόδοσή του μετά την ολοκλήρωση της θέσης σε λειτουργία του VIS σε όλες τις ορισθείσες γεωγραφικές περιοχές, καθώς και οι τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά την ποιότητα των δεδομένων (δακτυλικών αποτυπωμάτων) που καταχωρούνται.

Ενημέρωση παρείχαν επίσης, και εκπρόσωποι της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης (DG Justice) σχετικά με τις αξιολογήσεις κρατών μελών για την εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν και συναφείς πτυχές του VIS. Οι προσκεκλημένοι εκπρόσωποι ανέφεραν ότι ο νέος μηχανισμός αξιολόγησης τέθηκε σε εφαρμογή το 2014 και περιλαμβάνει τη συμμετοχή της Επιτροπής και εκπροσώπων των κρατών μελών στην επιτροπή αξιολόγησης, καθώς και εκπροσώπου του Ευρωπαίου Επόπτη ως παρατηρητή. Έως το τέλος του 2016 είχαν πραγματοποιηθεί έντεκα αξιολογήσεις κρατών μελών και προγραμματίζονται άλλες έξι για το 2017. Εν συνεχεία, οι εκπρόσωποι παρουσίασαν συνοπτικά τον μηχανισμό και τη διαδικασία αξιολόγησης που συνίσταται ουσιαστικά στη συμπλήρωση ενός τυποποιημένου ερωτηματολογίου από το αξιολογούμενο κράτος και από τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου.

Επιπροσθέτως, διατυπώθηκαν κάποιες ουσιώδεις παρατηρήσεις, οι οποίες προέκυψαν από τις τελεσθείσες αξιολογήσεις και οι οποίες αφορούν ζητήματα ανεξαρτησίας, προϋπολογισμού, αρμοδιοτήτων και εξουσίας των εθνικών αρχών προστασίας, καθώς και τις ελεγκτικές-εποπτικές δραστηριότητές τους. Επισημάνθηκε δε ότι οι ελεγκτικές δράσεις αναφορικά με την εποπτεία του VIS υπολείπονται του επιθυμητού, ενώ προβληματισμό προκαλεί η δυνατότητα διενέργειας εθνικού ελέγχου του συστήματος όχι αποκλειστικά από την εθνική αρχή προστασίας δεδομένων αλλά εναλλακτικά και από ανεξάρτητο εξωτερικό συνεργάτη της.

Κατόπιν αυτής της ενημέρωσης και έχοντας αποκομίσει ένα σεβαστό εύρος πληροφοριών, η Ομάδα αποφάσισε την κατάρτιση ειδικού κεφαλαίου επικεντρωμένου στην αξιολόγηση Σένγκεν από πλευράς του συστήματος VIS, το οποίο θα προστεθεί στο κείμενο των Συστάσεων των αξιολογήσεων Σένγκεν, που θα υιοθετηθεί από την Ομάδα Συντονισμού για την Εποπτεία του SIS II. Επομένως, στόχο αποτελεί η υιοθέτηση ενός κοινού κειμένου συστάσεων τόσο για το SIS II όσο και το VIS, που θα επιτρέπει τον εντοπισμό και προσδιορισμό κοινών ελλειμμάτων, βέλτιστων πρακτικών αλλά και πεδίων ανοιχτών για βελτίωση.

Σε συνέχεια του ελέγχου που είχε δρομολογηθεί από το προηγούμενο έτος σχετικά με τον προσδιορισμό, σε επίπεδο κάθε κράτους μέλους, των εθνικών αρχών που έχουν πρόσβαση στο VIS, την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου και την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, η Ομάδα υιοθέτησε σχετική έκθεση. Παράλληλα, η Ομάδα ενέκρινε υποδείγματα επιστολών/αιτήσεων, που είχε συντάξει η Γραμματεία στο πρότυπο παρόμοιων επιστολών για το SIS II, τα οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να μεταφράσουν και αναρτήσουν στις ιστοσελίδες των αρχών προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ώστε να διευκολύνονται τα υποκείμενα των δεδομένων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης, διόρθωσης και διαγραφής.

Η Ομάδα, επιπλέον, ξεκίνησε έτερο έλεγχο που αφορά στην εφαρμογή του αρ. 41 του Κανονισμού VIS για την υποχρέωση των αρχών προστασίας να διενεργούν έλεγχο του εθνικού συστήματος, κατ' ελάχιστο, κάθε τέσσερα έτη. Για τον σκοπό αυτό συντάχθηκε και διανεμήθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση από τα μέλη της Ομάδας. Η Γραμματεία, αφού συγκέντρωσε την πλειονότητα των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, παρουσίασε τα πρώτα συμπεράσματα.

Τέλος, την Ομάδα εξακολουθεί να απασχολεί το ζήτημα της λειτουργίας των υπερβολάβων που χρησιμοποιούνται από τις πρεσβείες και τα προξενία των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης θεώρησης εισόδου και της συνεργασίας με τα εθνικά υπουργεία Εξωτερικών. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, έχει συσταθεί υποομάδα που ερευνά το θέμα αυτό και συγκεντρώνει, με τη βοήθεια των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, υποδείγματα των συμβολαίων που έχουν υπογράψει τα κράτη μέλη προκειμένου να μελετηθούν και να διακριβωθεί κατά πόσον τα συμβόλαια αυτά συμμορφώνονται προς τους όρους του Παραρτήματος του Κώδικα Θεωρήσεων. Επιπροσθέτως, συγκεντρώνονται και ανταλλάσσονται πληροφορίες σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης κατά τη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων θεωρήσεων. Εξετάζονται δε και τα ζητήματα του εφαρμοστέου δικαίου και του νομικού προσδιορισμού των υπερβολάβων, ως υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία. Αφού

ολοκληρωθεί η μελέτη των προαναφερθέντων θεμάτων, θα παρουσιαστούν οι ουσιώδεις διαπιστώσεις και θα αναλυθούν περαιτέρω.

4.8. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος EURODAC, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης από τα κράτη μέλη των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων EURODAC. Η βάση αυτή ως γνωστόν δημιουργήθηκε κατ' εφαρμογή της Συνθήκης του Δουβλίνου, με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2725/2000 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου, προκειμένου να συλλέγονται αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για να ταυτοποιούνται ευχερέστερα οι αιτούντες άσυλο, κατά τη διαδικασία εξέτασης ασύλου. Δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων ασκούν την εποπτεία σχετικά με τη χρήση και εν γένει επεξεργασία των δεδομένων που αποστέλλουν τα κράτη μέλη και τα οποία συλλέγονται στην κεντρική βάση και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων για τον έλεγχο της επεξεργασίας στην κεντρική βάση και τη διαβίβαση των δεδομένων στα κράτη μέλη, η Ομάδα αυτή προβαίνει σε τακτικούς ελέγχους τόσο στην κεντρική βάση όσο και στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

Στη διάρκεια του 2016 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Στην πρώτη συνεδρίαση της Ομάδας παραβρέθηκαν εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA) προκειμένου να ενημερώσουν την Ομάδα τόσο για τις εξελίξεις που επέφερε στο σύστημα η θέση σε ισχύ του νέου θεσμικού πλαισίου τον Ιούλιο του 2015 (στον Κανονισμό (ΕΕ) 603/2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης) όσο και για να δώσουν πληροφορίες εν γένει για το καθεστώς της λειτουργίας του. Παρασχέθηκαν στοιχεία αναφορικά με τη δυνατότητα αποθήκευσης των δεδομένων, ζήτημα το οποίο ανέκυψε το προηγούμενο έτος και δοκίμασε τις αντοχές του συστήματος λόγω της αυξημένης ροής του μεταναστευτικού ρεύματος, τον χρόνο απόκρισης από το κεντρικό σύστημα σε αιτήματα των εθνικών σημείων πρόσβασης των κρατών μελών και τις προκλήσεις που παρατηρούνται λόγω της αύξησης των προσώπων που ζητούν διεθνή προστασία,

την ποιότητα των δεδομένων που λαμβάνει το κεντρικό σύστημα από τα κράτη μέλη και την αναφερόμενη ανάγκη άμεσης παραγωγής στατιστικών στοιχείων προς όφελος των ποικίλων ενδιαφερόμενων κοινωνικών εταίρων. Από την Ομάδα δε τέθηκαν ερωτήματα που αφορούσαν στην παροχή ποσοτικών στοιχείων σχετικά με τα δεδομένα ανηλίκων και την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου στη βάση EURODAC, δεδομένου ότι χορηγήθηκε αυτή η δυνατότητα πρόσβασης για πρώτη φορά με την αμφιλεγόμενη προσθήκη σχετικής διάταξης στο Κανονισμό (ΕΕ) 603/2013, «Eurodac», την 20η Ιουλίου 2015.

Περαιτέρω, αντικείμενο των συναντήσεων αποτέλεσε και η επεξεργασία και εν συνεχεία η υιοθέτηση της Έκθεσης Πεπραγμένων της Ομάδας για τα έτη 2014-2015, η οποία αποστέλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει στο πρώτο μέρος μια γενική εισαγωγή στο σύστημα «Eurodac», περιγραφή των βασικών αρχών της προβλεπόμενης συντονισμένης εποπτείας στο δεύτερο, παρουσίαση της προετοιμασίας που συντελέστηκε ενόψει του νέου θεσμικού πλαισίου στο τρίτο μέρος, ενώ το τέταρτο μέρος περιλαμβάνει την εθνική συνεισφορά έκαστου κράτους μέλους αναφορικά με τυχόν δράσεις στο πεδίο εφαρμογής του «Eurodac».

Στο πλαίσιο αυτό άλλωστε, ολοκληρώθηκε και συναφής έκθεση της Ομάδας σχετικά με την προεργασία που πραγματοποιήθηκε από τα κράτη μέλη με γνώμονα την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των νέων κανόνων του «Eurodac». Στο επίκεντρο των εργασιών τέθηκαν τα ζητήματα που αφορούσαν, αφενός, στην επιταγή του άρ. 30 παρ. 2 του Κανονισμού 603/2013, σύμφωνα με την οποία η εθνική εποπτική αρχή κάθε κράτους μέλους πρέπει να έχει πρόσβαση σε συμβουλές από πρόσωπα με επαρκείς γνώσεις στον τομέα των δεδομένων δακτυλικών αποτυπωμάτων και, αφετέρου, στην υποχρέωση των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων να διενεργούν ετήσιους ελέγχους αναφορικά με την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου στο σύστημα (άρ. 32 παρ. 2 του προαναφερθέντος Κανονισμού) και να περικλείουν σε ειδικό κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσής τους σχετικά συμπεράσματα, στατιστικά στοιχεία και αποτίμηση της αποτελεσματικότητας της πρόσβασης αυτής (άρ. 40 παρ. 7 του Κανονισμού).

Την Ομάδα απασχόλησε εξάλλου, η γενικότερη κατάσταση του μεταναστευτικού ζητήματος στην Ευρώπη σε συνδυασμό με την πρόθεση της Επιτροπής να προβεί σε αναθεώρηση του ευρωπαϊκού κοινού συστήματος για το άσυλο και ειδικότερα, σε αναδιτύπωση του Κανονισμού «Eurodac» προκειμένου να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του πέραν των θεμάτων ασύλου, αποσκοπώντας στη χρησιμοποίησή του για τον εντοπισμό μεταναστών στο έδαφος της ΕΕ και τις διαδικασίες επιστροφής τους. Καθώς οι εξελίξεις αυτές προξένησαν ανησυχία στην Ομάδα, κρίθηκε σκόπιμο να κληθεί εκπρόσωπος της Επιτροπής προκειμένου να ενημερωθεί η Ομάδα για τα τεκταινόμενα. Στην ενημέρωση που πραγματοποιήθηκε παρουσιάστηκαν οι κεντρικοί άξονες των προτεινόμενων νέων κανόνων που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής ώστε να καταλαμβάνει τον εντοπισμό παράνομων υπηκόων τρίτων χωρών, μείωση του ορίου ηλικίας για τη δακτυλοσκόπηση ανηλίκων, τη συλλογή επιπλέον βιομετρικών (αναγνώριση προσώπου) και τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες για τον σκοπό της επιστροφής.

Η Ομάδα διατύπωσε σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με τις προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις και αποφάσισε να τις αποτυπώσει σε σχετική επιστολή που απηύθυνε στην Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Τέλος, στο πλαίσιο της συζήτησης για τη διενέργεια ελέγχων από τις εθνικές αρχές στο «Eurodac» αποφασίστηκε και η επικαιροποίηση του τυποποιημένου σχεδίου ελέγχου του «Eurodac» το οποίο είχε εκπονηθεί το 2012, με σκοπό να συμπεριλάβει τις αλλαγές τις οποίες επέφερε η αναδιτύπωση του Κανονισμού 603/2013, που τέθηκε σε εφαρμογή το 2015.

4.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Διεθνής Σύνοδος των Αρχών και Επιτρόπων Προστασίας Δεδομένων, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε έτος το φθινόπωρο, χωρίζεται σε δύο μέρη: α) την Ανοικτή Σύνοδο που έχει μορφή διεθνούς συνεδρίου και στην οποία μετέχουν εκτός των επίσημων εθνικών φορέων προστασίας δεδομένων και εκπρόσωποι του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και της ερευνητικής κοινότητας, και β) την Κλειστή Σύνοδο, στην οποία μετέχουν μόνο οι Αρχές ή οι Επίτροποι Προστασίας Δεδομένων και κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται και υιοθετούνται σχετικές με το αντικείμενο της Ανοικτής Συνόδου Διακηρύξεις.

Η 38^η Διεθνής Σύνοδος διοργανώθηκε από την Εθνική Επιτροπή Ελέγχου της Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα του Μαρόκου στο Μαρακές στις 16-19 Οκτωβρίου 2016.

Η Ανοικτή Σύνοδος, υπό τη γενική θεματική «Ανοίγοντας νέα πεδία ιδιωτικότητας», προσέγγισε τις εξής ειδικότερες θεματικές ενότητες:

- Α. «Ιδιωτικότητα και προστασία προσωπικών δεδομένων ως οδηγία για μια αειφόρα ανάπτυξη»
- Β. «Πώς να συμφιλιώσουμε ασφάλεια και ιδιωτικότητα;»
- Γ. «Τεχνολογία και επιστημονικές τάσεις: ποιες οι επιπτώσεις στην ιδιωτικότητα;»
- Δ. «Ψηφιακή εκπαίδευση».

Στο πλαίσιο της πρώτης θεματικής ενότητας συζητήθηκε η τεράστια συμβολή της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και ειδικότερα μέσω των νέων εφαρμογών ανάλυσης δεδομένων στην επίτευξη και την επιτάχυνση της αειφόρας ανάπτυξης, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η οικονομική ευημερία, η εκπαίδευση, η δημόσια υγεία, η μετανάστευση και η κλιματική αλλαγή. Στο πλαίσιο αυτό εξετάσθηκε ο ρόλος των διασυνοριακών ροών δεδομένων και της ανάγκης ενός πραγματιστικού και ασφαλούς νομικού πλαισίου καθώς και το αν έννοιες όπως το επαρκές επίπεδο προστασίας, η τοπική αποθήκευση και οι διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις αποτελούν εμπόδια ή όχι στα καθιερωμένα διεθνώς συστήματα διασυνοριακής ροής δεδομένων.

Στο πλαίσιο της δεύτερης ενότητας εξετάσθηκαν ζητήματα σύγκρουσης και στάθμισης μεταξύ των δικαιωμάτων στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και στην ασφάλεια καθώς και του ρόλου και των αντίστοιχων περιορισμών των αρχών επιβολής του νόμου ιδιαίτερα υπό το φως των αποκαλύψεων Σνόουντεν.

Στην τρίτη ενότητα συζητήθηκαν οι επιπτώσεις της επιστημονικής έρευνας και

ανάπτυξης στην ιδιωτικότητα στα χρόνια που έρχονται, ιδιαίτερα σε σχέση με τους γίγαντες του Διαδικτύου, όπου κλήθηκαν να αναπτύξουν τις απόψεις τους, μεταξύ άλλων, εκπρόσωποι της Facebook και της Google.

Στην τέταρτη ενότητα συζητήθηκε το θέμα του λεγόμενου «ψηφιακού αναλφαριθμητισμού», ιδιαίτερα σε συνέχεια του σχετικού ψηφίσματος «Ψηφιακή εκπαίδευση για όλους», που είχε υιοθετηθεί στην 35η Διεθνή Σύνοδο της Βαρσοβίας το 2013, και του σημαντικού ρόλου των αρχών προστασίας δεδομένων αλλά και όλων των εμπλεκόμενων φορέων και οργανισμών και παρουσιάστηκαν παραδείγματα δράσεων από τις πέντε ηπείρους.

Στην Κλειστή Σύνοδο συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τη ρομποτική και την τεχνητή νοημοσύνη και πώς αυτές επηρεάζουν ή επηρεάζονται από το νομικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, καθώς και τον ρόλο της κρυπτογραφίας και τις σχέσεις της με το δίκαιο.

Η Κλειστή Σύνοδος υιοθέτησε τα εξής τέσσερα Ψηφίσματα:

1. Για την ανάπτυξη νέων τρόπων αξιολόγησης των ρυθμίσεων της προστασίας δεδομένων.
2. Για τους υποστηρικτές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
3. Για τη διεθνή συνεργασία για αποτελεσματική εποπτεία.
4. Για την υιοθέτηση ενός διεθνούς πλαισίου ικανοτήτων για την παροχή εκπαίδευσης σε θέματα ιδιωτικότητας.

Περισσότερες πληροφορίες για τις διεθνείς συνόδους και τα κείμενα των διακηρύξεων-ψηφισμάτων που υιοθετήθηκαν βρίσκονται στην ιστοσελίδα <https://icdppc.org/document-archive/>.

Η 39^η Διεθνή Σύνοδος θα διοργανωθεί από τον Επίτροπο Προσωπικών Δεδομένων του Χονγκ Κονγκ.

4.10. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Εαρινή Σύνοδος των αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων είναι μια κλειστή σύνοδος υπό την έννοια ότι δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι πιστοποιημένες αρχές, ήτοι της ΕΕ, καθώς και άλλων χωρών, όπως Ελβετίας, Νορβηγίας, καθώς επίσης ο Ευρωπαίος Επόπτης, οι Κοινές Αρχές Ελέγχου της Ευρώπης, Eurojust, Τελωνείων, εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και αρχές που πιστοποιήθηκαν ως μόνιμοι παρατηρητές. Οι εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης καθώς και αρχές που έχουν το καθεστώς του μόνιμου παρατηρητή δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Κριτήρια για την πιστοποίηση των αρχών αποτελούν η ύπαρξη νομοθετικού πλαισίου επί τη βάση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ή της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης, που να προβλέπει την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των αρχών, καθώς και να πρόκειται για εθνική αρχή κράτους μέλους, του ΕΟΧ ή μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχει κυρώσει τη Σύμβαση 108. Τα εφαρμοστέα κριτήρια περιγράφονται στις «Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ευρωπαϊκών Αρχών Προστασίας Δεδομένων», όπως ψηφίσθηκαν το 2004 κατά την Εαρινή Σύνοδο στο Ρόττερνταμ, προετοιμάζεται δε η αναθεώρησή τους.

Η Εαρινή Σύνοδος του 2016 διοργανώθηκε από την ουγγρική Αρχή Προστασίας

Δεδομένων, στη Βουδαπέστη, το διήμερο 25-26 Μαΐου 2016. Είχε δε ως βασικό θέμα «Νέα πλαίσια συνεργασίας» ('New frameworks of cooperation').

Η πρώτη ενότητα της Συνόδου επικεντρώθηκε στην προστασία δεδομένων κατά την επεξεργασία δεδομένων στον τομέα της εθνικής ασφάλειας, παρουσιάστηκαν οι απόψεις εκπροσώπων της Ευρώπης και της ουγγρικής αρμόδιας υπηρεσίας, καθώς και τα ευρήματα συγκριτικής μελέτης του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των υπηρεσιών πληροφοριών των κρατών μελών που πραγματοποίησε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η δεύτερη θεματική ενότητα εστίασε στις πρακτικές επιπτώσεις του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων σε σχέση με τους εθνικούς νομοθέτες, τις εποπτικές αρχές και τους υπευθύνους επεξεργασίας. Επισημάνθηκε ο ρόλος των κατευθυντηρίων γραμμών και συστάσεων για τη συνεπή εφαρμογή του Κανονισμού, αναλύθηκε ο μηχανισμός «One-stop-shop», με έμφαση στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει και τα πιθανά εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσει και παρουσιάστηκαν οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ ενωσιακής νομοθεσίας και εθνικών διαδικασιών, καθώς και οι σχετικές με τον Κανονισμό δράσεις των σκανδιναβικών κρατών μελών. Επίσης, μία ενότητα αφιερώθηκε στις προσδοκίες τρίτων χωρών σχετικά με την αναθεώρηση της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης και μία ακόμη στις εντυπώσεις και απόψεις απερχόμενων Επιτρόπων προστασίας δεδομένων, ιδίως αυτών της Μεγάλης Βρετανίας και της Ολλανδίας, σχετικά με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στην προστασία δεδομένων.

Στη Σύνοδο 2016, εγκρίθηκε η διαπίστευση των αρχών προστασίας δεδομένων της Αρμενίας και του Μονακό, ως μελών της Εαρινής Συνόδου, και της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής του Γιβραλτάρ και του Επιτρόπου προστασίας δεδομένων της πόλης της Βασιλείας, ως μελών περιφερειακού επιπέδου (subnational members). Επίσης, στη Σύνοδο υιοθετήθηκαν δύο ψηφίσματα, τα οποία αναφέρονται στα «Νέα πλαίσια συνεργασίας» και στη «Διασυνοριακή ροή δεδομένων». Το πρώτο ψήφισμα αποτελεί πρόσκληση προς τις αρχές προστασίας δεδομένων για πιο στενή συνεργασία μεταξύ τους και το δεύτερο προτροπή για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων ως προς τα δικαιώματά τους σχετικά με τη διασυνοριακή ροή δεδομένων. Περισσότερα για την Εαρινή Σύνοδο 2016 μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα <http://www.naih.hu/budapest-springconf/documents.html>.

Η επόμενη Εαρινή Σύνοδος θα διοργανωθεί από το Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων της Κυπριακής Δημοκρατίας, το διήμερο 27-28 Απριλίου 2017, στη Λεμεσό.

4.11. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (CASE HANDLING WORKSHOP)

Στο πλαίσιο της τακτικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων ευρωπαϊκών κρατών, εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συγκροτούν την Ομάδα Εργασίας για την ανταλλαγή εμπειριών από την εξέταση υποθέσεων σχετικών με την προστασία προσωπικών δεδομένων

(Case Handling Workshop), συναντώνται μία φορά τον χρόνο. Κατά τη συνάντηση ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες για συγκεκριμένα επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν τις Αρχές και γίνεται σύγκριση μεταξύ των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, με σκοπό την προώθηση μιας περισσότερο εναρμονισμένης και συντονισμένης προσέγγισης σχετικά με ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι εργασίες της ομάδας αυτής είναι σημαντικές, λαμβάνοντας υπόψη ότι με τον νέο Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων στην ΕΕ (Κανονισμός ΕΕ 2016/679), που ήδη ισχύει και τίθεται σε εφαρμογή από 25/05/2018, απαιτείται η συνεκτική εφαρμογή του και η συνεργασία μεταξύ των Αρχών Ελέγχου σε υποχρεωτικό πλέον επίπεδο.

Η 28^η συνάντηση της Ομάδας Εργασίας πραγματοποιήθηκε στην πρωτεύουσα του Μαυροβουνίου, στην Ποντγκόριτσα στις 13 και 14 Οκτωβρίου 2016. Βασικά θέματα της συνάντησης ήταν: α) η πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: περιορισμοί και εξαιρέσεις, β) η εξέταση προσφυγών για κατάργηση συνδέσμων από τα αποτελέσματα μηχανών αναζήτησης, γ) η προσβολή της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων από παράνομη δημοσιοποίησή τους σε μέσα ενημέρωσης, δ) η εξέταση προσφυγών για παράνομη διασυνοριακή διαβίβαση δεδομένων, ε) η ανταλλαγή εμπειριών αναφορικά με τη γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, στ) η άμεση εμπορία και το διαδίκτυο (με έμφαση στα cookies), ζ) ο πιστοληπτικός έλεγχος στο ηλεκτρονικό εμπόριο, η) τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης (π.χ. σε δημόσια μέσα μεταφοράς), θ) η έννοια της προσωπικής-οικιακής χρήσης ως εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων και από την αρμοδιότητα της οικείας Αρχής Ελέγχου, ι) η εμφάνιση νέων εφαρμογών για έξυπνες συσκευές (όπως κινητά τηλέφωνα, μικρούς φορητούς υπολογιστές) που προσφέρουν υπηρεσίες υγείας. Παρουσιάστηκαν τα νομικά και πρακτικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, εξετάστηκαν μεμονωμένες υποθέσεις (case studies) και συγκεκριμένα παραδείγματα και συζητήθηκαν καλές πρακτικές.

5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών –ως υποκειμένων των δεδομένων και ως υπευθύνων επεξεργασίας– για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αποτελούν σταθερή επιδίωξη της Αρχής, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της κύριας αποστολής της. Η επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων πραγματοποιείται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επικοινωνιακών δράσεων όπως η διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων, η υποστήριξη και συμμετοχή στελεχών της σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο, η δημιουργία και ανάρτηση ενημερωτικού περιεχομένου στην ιστοσελίδα www.dpa.gr, η πραγματοποίηση ομιλιών εκπροσώπων της Αρχής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η διοργάνωση μαθητικών διαγωνισμών, η δημοσίευση του ηλεκτρονικού ενημερωτικού της δελτίου (newsletter), η έκδοση δελτίων Τύπου και η δημοσίευση άρθρων σε επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά.

Συνοπτικά, στις επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2016 περιλαμβάνονται η διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, η δημοσίευση νέων τευχών του ηλεκτρονικού ενημερωτικού της δελτίου, οι ομιλίες εκπροσώπων της σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, η πραγματοποίηση ομιλιών από ειδικούς επιστήμονες της Αρχής στο πεδίο της εκπαίδευσης, η έκδοση δελτίων Τύπου και η δημοσίευση άρθρων.

Όσον αφορά τη δημοσιότητα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα θέματα που, το 2016, απασχόλησαν ιδιαίτερα τα ελληνικά ΜΜΕ –με εκπροσώπους τους να απευθύνονται συχνά στην Αρχή προς αναζήτηση ενημερωτικού υλικού και διευκρινίσεις– ήταν:

- η γνωμοδότηση 4 της Αρχής αναφορικά με την τήρηση αρχείου «ατομικών φακέλων πολιτικών φρονημάτων» του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης (βλ. σχετικά www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις»),
- η γνωμοδότηση 7 της Αρχής για την ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων (βλ. σχετικά www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις»),
- η γνωμοδότηση 5 της Αρχής για τη διαδικασία εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014 σχετικά με τη δημοσιοποίηση από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις παροχών προς τους επαγγελματίες υγείας (βλ. σχετικά www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις»),
- η επιβολή προστίμου σε εταιρείες για παραβιάσεις της νομοθεσίας για την αποστολή αζητήτων διαφημιστικών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και για πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για τον σκοπό προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών (βλ. σχετικές αποφάσεις 78, 65 και 67 στο www.dpa.gr → «Αποφάσεις»),
- οι προσφυγές κατά της άρνησης της μηχανής αναζήτησης Google Web Search να ικανοποιήσει αίτημα κατάργησης συνδέσμων (links) από τα αποτελέσματα αναζήτησης (βλ. σχετικές αποφάσεις 82, 83 και 84 στο www.dpa.gr → «Αποφάσεις»),
- ο διορισμός και η ορκωμοσία του νέου Προέδρου, του Αναπληρωτή Προέδρου και των Μελών της Αρχής υπό την παρουσία του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, Νίκου Βούτση, του Υπουργού Δικαιοσύνης, Νίκου Παρασκευόπουλου και του Γενικού Γραμματέα

του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Γεωργίου Σάρλη, καθώς και του απερχόμενου Προέδρου της Αρχής, επίτιμου Συμβούλου της Επικρατείας, Πέτρου Χριστόφορου και του π. Προέδρου της Αρχής, επίτιμου Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, Χρίστου Γεραρή (βλ. σχετικό δελτίο Τύπου της 6/9 στο www.dpa.gr → «Επικαιρότητα»),

- η επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης 2015 από τον Πρόεδρο της Αρχής, Κωνσταντίνο Μενουδάκο, στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, Νίκο Βούτση και στην Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, Τασία Χριστοδουλοπούλου (βλ. σχετικό δελτίο Τύπου της 5/10 στο www.dpa.gr → «Επικαιρότητα»),

- η γνωμοδότηση 8 της Αρχής για το σχέδιο απόφασης του Υπουργείου Υγείας με θέμα τον τρόπο κατάρτισης, οργάνωσης και λειτουργίας της Λίστας Χειρουργείου (βλ. σχετικά www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις»),

- η δημοσιοποίηση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ανώτατου δικαστικού λειτουργού του Συμβουλίου της Επικρατείας και η παρέμβαση της Αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης τυχόν παραβίασης της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (βλ. σχετικό δελτίο Τύπου της 27/10 στο www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» και απόφαση αρ. 41/2017 στο www.dpa.gr → «Αποφάσεις»),

- η συλλογή δεδομένων υπόπτων για διακίνηση ανθρώπων, τρομοκρατία και άλλα διασυνοριακά εγκλήματα από τη Frontex στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος PeDRA (Processing Personal Data for Risk Analysis),

- ο νέος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 (βλ. www.dpa.gr → «Ευρωπαϊκή Νομοθεσία»).

Σημειώνεται, ότι η Αρχή κατά τη διάρκεια του 2016 εξέδωσε συνολικά οκτώ δελτία Τύπου τα οποία είναι διαθέσιμα στο www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → «Δελτία Τύπου».

Ακολουθούν αναλυτικά οι λοιπές επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής που υλοποιήθηκαν το 2016. Ειδικότερα, περιγράφονται η διοργάνωση ημερίδων με αφορμή την 10η Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, η πραγματοποίηση διαλέξεων-σεμιναρίων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων, η διευθέτηση συνεντεύξεων σε ΜΜΕ και τέλος παρατίθεται κατάλογος άρθρων Μελών και στελεχών της Αρχής που είναι σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, 28 Ιανουαρίου 2016

Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει καθιερώσει την 28η Ιανουαρίου κάθε έτους ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Ο εορτασμός της ημέρας αυτής αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ευρωπαίων πολιτών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επιδιώκεται, κυρίως, να κατανοήσουν οι πολίτες τι είδους προσωπικά τους δεδομένα συλλέγονται και τυχάνουν επεξεργασίας, για ποιους σκοπούς, ποια είναι τα δικαιώματά τους και ποιος ο τρόπος άσκησής τους, αλλά και περαιτέρω η συνειδητοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με τυχόν παράνομη και αθέμιτη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων 2016, η Αρχή διοργάνωσε, την Πέμπτη 28 Ιανουαρίου στην έδρα της, ενημερωτική ημερίδα με τίτλο «Ζητήματα Επεξεργασίας Δεδομένων Υγείας» και ομιλητές ειδικούς επιστήμονες του τμήματος Ελεγκτών. Σημειώνεται ότι λόγω της μεγάλης

ανταπόκρισης του κοινού η ημερίδα επαναλήφθηκε την Πέμπτη 4 Φεβρουαρίου. Χαιρετισμό και στις δύο ημερίδες απηύθυνε ο Πρόεδρος της Αρχής, Πέτρος Χριστόφορος, ενώ ο Αν. Πρόεδρος της Αρχής, Γεώργιος Μπατζαλέξης, συντόνισε τη συζήτηση με το κοινό η οποία ακολούθησε.

Όσον αφορά τη θεματολογία των δύο ημερίδων, η Φερενίκη Παναγοπούλου, δικηγόρος Δ.Ν., ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Πρακτικά θέματα επεξεργασίας δεδομένων υγείας», η Χαρίκλεια Λάτσιου, δικηγόρος Δ.Ν., πραγματοποίησε ομιλία με τίτλο «Ζητήματα ηλεκτρονικής υγείας - θεωρητική και νομική διάσταση» και τέλος ο Ανάργυρος Χρυσάνθου, πληροφορικός MSc, παρουσίασε εισήγηση με τίτλο «Διεθνή περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων στον τομέα της Υγείας: Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης».

Συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες

Ειδικοί επιστήμονες του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής συμμετείχαν ως ομιλητές σε πληθώρα επιστημονικών συνεδρίων και ημερίδων κατά τη διάρκεια του 2016.

Στις 22 Μαρτίου, οι Μαρία Αλικάκου, δικηγόρος Δ.Ν. και Ανάργυρος Χρυσάνθου, πληροφορικός MSc, συμμετείχαν σε συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα με θέμα «Digital Office», με παρουσίαση που είχε τίτλο: «Γραφείο χωρίς έγγραφα: Θέματα ασφάλειας και προστασίας δεδομένων».

Στις 27 Μαΐου ο Δρ. Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, συμμετείχε με παρουσίαση η οποία είχε τίτλο «Cryptographic Boolean Functions with Maximum Algebraic Immunity», στο 3ο επιστημονικό συνέδριο «Cryptography, Cybersecurity & Information Warfare» (CryCybIW), το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων. Στις 9 Ιουνίου ο ίδιος συμμετείχε στην ετήσια συνεδρία του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου (Safer Internet) στο ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος", όπου πραγματοποίησε παρουσίαση με τίτλο «Δημοσίευση βίντεο και φωτογραφιών στο Διαδίκτυο: θέματα προσωπικών δεδομένων».

Ο Δρ. Γεώργιος Ρουσόπουλος, μηχανικός Η/Υ, από κοινού με τον Κωνσταντίνο Λιμνιώτη, πραγματοποίησαν παρουσίαση με θέμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων και κοινωνικά δίκτυα» στο πλαίσιο συμμετοχής τους στην 1η Συνάντηση του Συμβουλευτικού Οργάνου Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου στις 5 Δεκεμβρίου, στο Υπουργείο Μεταφορών και Υποδομών.

Στην ημερίδα με θέμα «Οι πέντε Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές με συνταγματική κατοχύρωση», που διοργανώθηκε από τη Νομική Βιβλιοθήκη στην Αθήνα στις 16 Δεκεμβρίου με αφορμή την έκδοση του συλλογικού έργου του Ομότιμου Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, π. μέλους της Αρχής, Λ. Κοτσαλή, με τίτλο «Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση – Σχόλια – Εφαρμογή», το μέλος της Αρχής, Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος, παρουσίασε εισήγηση με θέμα την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Στην ίδια ημερίδα ο τ. Πρόεδρος της Αρχής, Πέτρος Χριστόφορος, ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Προστασία προσωπικών δεδομένων: θέματα επικαιρότητας».

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια

Όσον αφορά τις επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής στο πεδίο της εκπαίδευσης, αυτές

επικεντρώθηκαν κυρίως στο θέμα των προσωπικών δεδομένων και της ασφάλειας στο διαδίκτυο.

Ειδικότερα, η Φερενίκη Παναγοπούλου, δικηγόρος Δ.Ν., ειδική επιστήμων του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής πραγματοποίησε, στις 15 Φεβρουαρίου, δύο ομιλίες στο 4ο και 6ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας με θέμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο».

Επίσης, η Καλλιόπη Καρβέλη, δικηγόρος, ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών, πραγματοποίησε τέσσερις διαλέξεις στη Σχολή Στρατολογικού-Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων του ΓΕΕΘΑ στις 23 Φεβρουαρίου, στις 30 Μαρτίου, στις 15 Σεπτεμβρίου και στις 2 Δεκεμβρίου με θέμα «Το θεσμικό πλαίσιο της προστασίας προσωπικών δεδομένων στην Ελλάδα», στη Σχολή Στρατολογικού ΓΕΕΘΑ στην Αθήνα, στις 27 Φεβρουαρίου. Πραγματοποίησε επίσης ομιλία στους μαθητές της έκτης τάξης του 1ου Δημοτικού Σχολείου Γαλατσίου με θέμα τα προσωπικά δεδομένα και την ασφάλεια στο διαδίκτυο.

Ο Δρ. Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, ειδικός επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, πραγματοποίησε στις 31 Μαΐου ιστοδιάλεξη (webinar) με θέμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων: Θεσμικό πλαίσιο» σε μεταπτυχιακούς φοιτητές πληροφορικής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος «Πληροφορικής με εφαρμογές στη Βιοϊατρική» του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας. Αντικείμενο της διάλεξης ήταν η παρουσίαση, από τη σκοπιά ιδίως των τεχνολογικών προκλήσεων, του θεσμικού πλαισίου περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, ενώ περιγράφηκαν και αλλαγές που επιφέρει ο νέος Γενικός Κανονισμός 2016/679 (General Data Protection Regulation - GDPR). Ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης πραγματοποίησε, επίσης, στις 14 Νοεμβρίου παρουσίαση με θέμα «Προστασία της ιδιωτικότητας – Ανωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων» σε μεταπτυχιακούς φοιτητές της Κατεύθυνσης «Υπολογιστικές και Διαδικτυακές Τεχνολογίες και Εφαρμογές» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεματικής στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Αντικείμενο της παρουσίασης ήταν οι τεχνικές ανωνυμοποίησης που μπορούν να εφαρμοστούν κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Η ίδια παρουσίαση, με μορφή ιστοδιάλεξης (webinar), πραγματοποιήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές της κατεύθυνσης «Ασφάλεια Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Η Ευφροσύνη Σιουγλέ, πληροφορικός MSc, ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών, παρουσίασε στις 19 Νοεμβρίου εισήγηση στο σεμινάριο της Πανελλήνιας Ένωσης Διευθυντών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με θέμα «Διαχείριση Προσωπικών Δεδομένων στις Σχολικές Μονάδες», που πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του Δημαρχείου Περιστερίου. Επιπλέον, στις 19 Νοεμβρίου, πραγματοποίησε ομιλία στους μαθητές της Γ΄ τάξης του 1ου Γυμνασίου Πεύκης με τίτλο «Προσωπικά δεδομένα και διαδίκτυο» στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας για τα Δικαιώματα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου).

Ενημερωτικά Δελτία (newsletters)

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της επικοινωνιακής πολιτικής της κατά τη διάρκεια

του 2016, η Αρχή εξέδωσε τρία νέα τεύχη του ηλεκτρονικού Ενημερωτικού Δελτίου της (διαθέσιμα και στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr ➔ «Επικαιρότητα»), με το οποίο επιδιώκει να παρέχει σύντομη αλλά περιεκτική ενημέρωση για το έργο της, τις τρέχουσες εξελίξεις στο πεδίο των προσωπικών δεδομένων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, νέα για πρόσφατες ή επικείμενες εκδηλώσεις, απλές απαντήσεις σε επίκαιρα ερωτήματα (FAQ), χρήσιμους συνδέσμους σε διαδικτυακούς τόπους, σχετικούς με τα παραπάνω ζητήματα και τέλος βιβλιογραφική επικαιρότητα.

Συνεντεύξεις

Ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος παραχώρησε συνέντευξη στη δημοσιογράφο της εφημερίδας «ΤΑ ΝΕΑ» Μ. Μουστάκα, η οποία δημοσιεύθηκε στις 12 Αυγούστου. Επιπλέον, το επιστημονικό περιοδικό «ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ» (τ. 116) φιλοξένησε συνέντευξη του Προέδρου, ενώ στις 20 Νοεμβρίου ο ίδιος παραχώρησε συνέντευξη στον δημοσιογράφο Γ. Ευσταθίου του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του Star στο πλαίσιο αφιερώματος για τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές.

Το Μέλος της Αρχής Πέτρος Τσαντίλας συμμετείχε σε τηλεοπτική συζήτηση σχετικά με τα όρια της ιδιωτικότητας στον χώρο εργασίας, η οποία προβλήθηκε στην εκπομπή «On EPT» στις 19 Ιανουαρίου.

Περαιτέρω, η εκπομπή «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ» (Mega) του δημοσιογράφου Σ. Δανέζη, με ειδικό αφιέρωμα στα προσωπικά δεδομένα, φιλοξένησε συνέντευξη του ειδικού επιστήμονα του τμήματος ελεγκτών, Δρα Γ. Ρουσόπουλου (24/1).

Τέλος, η Χ. Λάτσιου, Δ.Ν., ειδική επιστήμονας του τμήματος ελεγκτών παραχώρησε συνέντευξη στο «Οδοντιατρικό Βήμα» (τεύχος 113, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2016).

Δημοσίευση άρθρων

Μέλη και στελέχη της Αρχής δημοσίευσαν το έτος 2016, σε επιστημονικά περιοδικά και συγγράμματα, άρθρα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Τα εν λόγω άρθρα είναι τα εξής:

Αθανασιάδης, Ηλ. «Η έκθεση του Πολιτικού» στο Μεταξάς, Α-Ι.Δ. Πολιτική Επιστήμη: Διακλαδική και κριτική προσέγγιση της πολιτικής πράξης (δεκάτομο συλλογικό έργο), εκδόσεις Ι. Σιδέρης, τόμος ΙΙΙ, σ. 187-201.

Αθανασιάδης, Ηλ. «Η ιδιωτικότητα στην ψηφιακή εποχή: Ασκήσεις ισορροπίας ή αυταπάτες;» [medianalysis \[online\]](http://medianalysis.net/) <<https://medianalysis.net/>> προσβάσιμο 20 Απριλίου 2017.

Βενέρης, Αν. «Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν: Δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης και αόριστες έννοιες» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 253-270.

Βλαχόπουλος, Σπ. «Πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 111-125.

Βλαχόπουλος, Σπ. «Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων κοινωνικής ασφάλισης» στον Τιμητικό Τόμο Κωνσταντίνου Κρεμαλή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 261 επ.

Ζωγραφόπουλος, Δ. «Ο έλεγχος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στις επεξεργασίες φορολογικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 301-325.

Ζωγραφόπουλος, Δ. «Ο έλεγχος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε δημοσιοποιήσεις δυσμενών δεδομένων: Οι υποθέσεις των «φυγόστρατων», των συλληφθέντων από τις Αστυνομικές Αρχές και των οφειλετών του ΕΟΔΕΑΠ» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 271-299.

Λαζαράκος, Γρ. «Τα συνταγματικά όρια της επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 171-189.

Λάτσιου, Χ. «Δεδομένα υγείας» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 145-169.

Λωσταράκου, Κ. «Διακίνηση τραπεζικών δεδομένων και δικαιώματα υποκειμένων» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 221-235.

Μίτλεττον, Φ. «Αρχείο Προσωπικών Δεδομένων» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 59-69.

Παναγοπούλου, Φ. Ο θεσμός του μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος (whistleblowing): Μια ηθικο-συνταγματική θεώρηση, Πρόλογος: Γεώργιος-Σταύρος Ι. Κούρτης, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη.

Παναγοπούλου, Φ., Κανελλοπούλου-Μπότη, Μ. (επιμ.) Βιοηθικοί Προβληματισμοί II-Το πρόσωπο, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Παναγοπούλου, Φ. «Έρευνα σε ιστορικές πηγές και προστασία της πληροφορίας» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 369-380.

Παναγοπούλου, Φ. «Η οικιακή χρήση των προσωπικών δεδομένων» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 71-94.

Παναγοπούλου, Φ. «Η ελευθερία του τύπου και η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σ. 127-144.

Παναγοπούλου, Φ. «Οικονομική κρίση και δημοσιοποίηση οικονομικών δεδομένων πολιτών, e-θέμις (επιμ.), Πρακτικά Συνεδρίου Το Δίκαιο ως Μοχλός Ανάπτυξης της Οικονομίας, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σ. 165-198.

Παναγοπούλου, Φ. «Χορήγηση δεδομένων υγείας με άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: μια θεσμική αποτίμηση» σε: Τιμητικό Τόμο Καθηγητή Εμμανουήλ Καναβάκη, Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης-Broken Hill, Αθήνα, σ. 565-584.

Παναγοπούλου, Φ. «Η εξέλιξη του δικαιώματος στη λήθη (περί λήθης της λήθης;)» , Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου.

Τσόλιας, Γρ. «Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 1593/2016, αναφορικά με τα δεδομένα κίνησης και θέσης στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς και τις υποχρεώσεις των

Παρόχων από την άρση του απορρήτου των εξωτερικών στοιχείων επικοινωνίας», ΔιΜΕΕ 637 επ.

Τσόλιας, Γρ. «Διακινδύνευση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ατόμου από τη χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών (U.A.V. – “drones”)» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 353-368.

Χριστόφορος, Π. «Προστασία προσωπικών δεδομένων: θέματα επικαιρότητας», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, τεύχος 6, σ. 687-691.

Χρυσάνθου, Αν. «Ζητήματα ασφάλειας δεδομένων» στο Κοτσαλής, Λ. (επιμ.) Προσωπικά δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 381-402.

Limniotis, K., Iosifidis E. “A study of lightweight block ciphers in TLS: The case of Speck”, (ACM, Article No. 64) στο συνέδριο Panhellenic Conference on Informatics (PCI) 2016.

Parakonstantinou V., Rodrigues, R., Barnard-Wills, D., De Hert, P. “The future of privacy certification in Europe: an exploration of options under article 42 of the GDPR”, International Review of Law, Computers & Technology.

Parakonstantinou V., P., De Hert, P. “The new General Data Protection Regulation: Still a sound system for the protection of individuals?”, Computer Law & Security Review, Volume 32, Issue 2.

Parakonstantinou V., De Hert, P. “The New Police and Criminal Justice Data Protection Directive. A first analysis”, New Journal of European Criminal Law, Vol. 7, Issue 1.

Parakonstantinou V., De Hert, P., Kamara, Ir. “The cloud computing standard ISO/IEC 27018 through the lens of the EU legislation on data protection”, Computer Law & Security Review, Volume 32, Issue 1.

Papathanassopoulos, S., Athanasiadis, El. & Xenofontos, M. “Athenian university students on Facebook and privacy: a fair ‘trade-off’”, Social Media+Society, SAGE, pp. 1-12, [online] <<http://journals.sagepub.com/home/sms>> προσβάσιμο 20 Απριλίου 2017.

Tsolias, Gr. “Data Protection Risks from the Use of Remotely Piloted Aircraft Systems (RPAS) under the Vague Legal and Regulatory Framework, A First Approach of the European and Hellenic Legal Framework”, EDPL 2016, 399.

Το έτος 2016 εκδόθηκαν και τα εξής συλλογικά έργα με την επιμέλεια Μελών της Αρχής:

Κοτσαλής, Λ. Προσωπικά Δεδομένα. Ανάλυση - Σχόλια - Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Μεταξάς, Α-Ι.Δ. (επιμέλεια-σχεδίαση του έργου-εισαγωγικά κείμενα) Πολιτική Επιστήμη: Διακλαδική και κριτική προσέγγιση της πολιτικής πράξης, εκδόσεις Ι. Σιδέρης.

Έκδοση: ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Επιμέλεια έκδοσης: Διεύθυνση Γραμματείας

Κηφισίας 1-3, 11523 Αθήνα

www.dpa.gr | e-mail: contact@dpa.gr

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2016

ΑΡΧΗ ΠΡΟΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 1-3, 115 23 ΑΘΗΝΑ
www.dpa.gr, e-mail: contact@dpa.gr